

HÜSEYİN RAHMİ GÜRPINAR

Namuslu Kokotlar

YAYIN YÖNETMENİ
EMİNE GÜRSOY NASKALİ

HAZIRLAYAN
AHMET KOÇAK

Türk Dil Kurumu Yayınları

Hüseyin Rahmi GÜRPINAR

NAMUSLU KOKOTLAR

Gürpınar, Hüseyin Rahmi (1864-1944)

Namıslu Kokotlar / Hüseyin Rahmi Gürpınar; yayın yönetmeni: Emine Gürsoy Naskali; hazırlayan: Ahmet Koçak.—Ankara: Türk Dil Kurumu, 2022.

366 s.; 21 cm.— (Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları; 1450)

ISBN 978-975-17-5093-8

1. Türk Romanı 2. Türk Edebiyatı, Roman I. Naskali, Emine Gürsoy (yay. yön.) II. Koçak, Ahmet (haz.) III. e.a

813.42

Türk Dil Kurumu Yayınları

Hüseyin Rahmi GÜRPINAR

NAMUSLU KOKOTLAR

Yayın yönetmeni
Emine Gürsoy NASKALI

Hazırlayan
Ahmet KOÇAK

Ankara, 2022

Atatürk Kùltür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu

Türk Dil Kurumu Yayınları: 1450

NAMUSLU KOKOTLAR

Hüseyin Rahmi GÜRPINAR

*

Yayın Yönetmeni:

Prof. Dr. Emine Gürsoy NASKALİ

*

Hazırlayan:

Doç. Dr. Ahmet KOÇAK

*

Metin Denetimi:

TDK - Sevde GÜREL

*

Sayfa ve Kapak Tasarımı:

TDK - Mehmet GÜVEN

*

Birinci Baskı: Ankara, 2022 Ocak

ISBN: 978-975-17-5093-8

*

Dağıtım:

Türk Dil Kurumu

Atatürk Bulvarı No.: 217

06680 Kavaklıdere/ANKARA

Telefon: +90 (312) 457 52 00

Belgegeçer: +90 (312) 468 07 83

Genel ağ: <http://tdk.gov.tr>

*

©5846 sayılı Yasa'ya göre

eserin bütün yayın, çeviri ve alıntı hakları

Türk Dil Kurumuna aittir.

İçindekiler

Sunuş • 7

Giriş • 31

Namuslu Kokotlar • 33

Sunuş

Hüseyin Rahmi Gürpınar (1864-1944)

Yaşamı

Hüseyin Rahmi, 1864'te İstanbul'da Ayazpaşa'da doğdu.¹ Hünkâr yaveri Mehmet Sait Paşa'nın oğludur. Okur yazar bir kadın olan annesi 22 yaşında veremden vefat ettiğinde Hüseyin Rahmi üç yaşındaydı. Annesinin ölümü üzerine Girit'te görevde bulunan babasının yanına gönderildi ancak babasının yeniden evlenmesiyle altı yaşındayken anneannesinin yanına İstanbul'a geldi.

Yakubağa Mektebi, Beyazıt'taki Mahmudiye Rüştüyesi ve idadide okuyan Hüseyin Rahmi, tarihçi Abdurrahman Şeref Bey'in himayesiyle Mekteb-i Mülkiyeye girdi (1878). Okulun ikinci sınıfında iken ağzından kan gelince yani verem belirtisi üzerine Hüseyin Rahmi öğrenimini yarıda bıraktı (1880). Kısa bir süre Adliye Nezareti Ceza Kalemünde memur, Ticaret Mahkemesinde aza mülazımı olarak çalıştı. Hayatını kalemiyle kazanmaya karar verince 1887'de *Tercüman-ı Hakikat* gazetesinde yazmaya başladı. Sonra, *İkdam* ve *Sabah* gazetelerinde çevirmen ve yazar olarak çalıştı. II. Meşrutiyet Dönemi'nde 37 sayı süren *Boşboğaz ile Güllabi* adlı bir gazete çıkardı. İbrahim Hilmi Bey ile birlikte çıkardığı *Millet* gazetesi de uzun ömürlü olmadı. Bundan sonra çalışmalarını *İkdam*, *Söz*, *Za-*

¹ Hüseyin Rahmi'nin hayatını anlatan en doyurucu kaynak: Abdullah Harman-çı: *Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın Öyküleri ve Öykücülüğü*: Konya 2010, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü doktora tezi.

man, Vakıt, Son Posta, Milliyet ve Cumhuriyet gazetelerinde neşretti. Türkiye Büyük Millet Meclisine 5. ve 6. dönem Kütahya milletvekili olarak katıldı (1936-1943). Ömrünün son yıllarını, 1924'te Heybeliada'da yaptırdığı evde geçirdi. 1944'te yaşama veda etti. Heybeliada'daki Abbas Paşa Mezarlığı'na defnedildi.

Hüseyin Rahmi'nin Heybeliada'daki evi müze olarak düzenlenmiştir.

Yazarlığı

Hüseyin Rahmi Gürpınar; Tanzimat, Servet-i Fünun, Meşrutiyet ve Cumhuriyet dönemlerinde eser vermiş bir yazarımızdır.

Yazarlığa 1884'te *Ceride-i Havadis*'te yayımlanan "Bir Genç Kızın Âvâze-i Şikâyeti" ve hemen ardından "İstanbul'da Bir Frenk" hikâyesiyle adım atar. İlk romanı *Şık*'ı (*Ayna*) 1887'de tamamlar ve Ahmet Mithat Efendi'nin çıkardığı *Tercüman-ı Hakikat*'e gönderir. Ertesi gün romanın gazetede tefrika edileceği ve Ahmet Mithat'ın kendisini matbaaya çağırdığı haberi gelir. Hüseyin Rahmi, Ahmet Mithat ile karşılaşmasını şöyle anlatır: "Hazretin huzuruna büyük bir helecanla çıktım. Gür kaşlı, kara sakallı, iri yarı, heybetli bir zat... Beni görünce ilk sorusu şu oldu:

— Kimsin sen çocuğum?

— *Şık* yazarı Hüseyin Rahmi.

Korktuğuma uğradım. Efendi'nin yüzünde derhâl bir güvensizlik gülümsemesi belirdi. [...] Bana pek alaycı gelen bir sesle:

— Oğlum, senin ağzın daha süt kokuyor. Bu roman usta işi. Senin ne kalemin ne yazı gücün ne deneyimin ne de görgün henüz bunu yazmaya yeterli değil. Bu gerçek görünüyor. Sen böyle bir şey tasvirine özenbilirsin ama tek başına başaramazsın. Sana bir yardım eden var. Baban mıdır, ağabeyin midir, arkadaşın mıdır, o kimdir? Söyle...

[...] Koca Ahmet Mithat Efendi'nin bu suçlaması karşısında küçüldüm, büzüldüm, hiçbir söz bulamadım. Sonunda gözlerimden dökülen iki damla, hüznü bir yanıt yerine geçti. Bu saf, masumca ağlayışım Efendi'ye dokundu, hemen:

— Ağlama... Ağlama, inandım... dedi."²

Böylece Hüseyin Rahmi, edebiyat dünyasına Ahmet Mithat Efendi'nin desteğiyle girmiş olur. Ahmet Mithat, Hüseyin Rahmi'yi kızıyla evlendirmeyi düşünecek kadar beğenmekte ve sevmektedir. Hüseyin Rahmi bu evlenme teklifini nazikçe reddeder ve ömrü boyunca hiç evlenmez.

İlk romanın bu kadar büyük bir ün kazanmasına Hüseyin Rahmi de hayret eder. Ahmet Mithat bu ünün sebebini şöyle açıklar: "Oğlum, senin kafandan daha çok şeyler doğacak gibi görünüyor. Eserinin en büyük erdemi, okuyanları kahkahalarla güldürmesidir."³

Romanlarındaki karakterler ve konular

Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın romanlarındaki karakterler toplumun her kesiminden, her yaş grubundan seçilmiştir: İstanbul hanımefendileri, İstanbul beyefendileri, evlatlıklar, öksüz ve yetimler, yoksullar, dadılar, kalfalar, kâhyalar, bürokratlar, küçük memurlar, polisler, yazarlar, Mülkiyeliler, hukukçular, askerler, doktorlar, eczacılar, tüccarlar, öğretmenler, din adamları, politikacılar, şairler, müzikseverler, ressamlar, tiyatrocular, sporcular, harp zenginleri, vurguncular, mirasyediler, iç güveyiler, dullar, gayrimeşru çocuklar, dolandırıcılar, dilenciler, eşkıyalar, fahişeler, metresler, muhabbet tellalları, hovardalar, şıpsevdiiler, fedakârlar, iffetsizler, namussuzlar, alafranga tipler, dejenere tipler, züppe tipler, dedikoducular, fettanlar, Fransızlar, Rumlar, Ermeniler, Yahudiler, Ruslar, vb.

² *Şık* romanının ikinci baskısının (1920) girişinden alıntıdır. [Kemal Bek'in *Billur Kalp*'e yazdığı ön sözden aktarılmıştır (Hüseyin Rahmi Gürpınar, *Billur Kalp*, Özgür Yayınları, 2005).]

³ Kemal Bek'in *Billur Kalp*'e yazdığı ön sözden aktarılmıştır.

Romanlarda bu karakterler gerçek hayattaki gibi konuşturulurlar. Eğitimlerine uygun söz dağarcıkları, ağız özellikleri, şiveleri, ifade biçimleri, kullandıkları argo sözler yazıya geçirilmiştir.

Romanlarının konuları şöyle sınıflandırılabilir:⁴

1. Türk toplumunun geleneklerine tezat teşkil ettiği için gülünç durumlara düşen, alafranga, züppe ve dejenere tiplere yer veren eserler: *Şık, Mürebbiye, Metres, Şıpsıvdi, Tutuşmuş Gönüller, Gönül Bir Değirmendir Sevda Öğütür, Dirilen İskelet, Kaderin Cilvesi, Can Pazarı*.

2. Himayeden mahrum, zavallı, âciz kimseleri, sorunlarını ve düştükleri kötü durumları ele alan eserler: *İffet, Nimetşinas, Hakka Sığındık, Billur Kalp*.

3. Batıl şeylere inanan ve birtakım fantastik unsurların etkisinde kalan tipleri konu edinen eserler: *Kuyruklu Yıldız Altında Bir İzdivaç, Gulyabani, Cadı, Efsuncu Baba, Muhabbet Tılsımı, Mezarından Kalkan Şehit, Şeytan İşi*.

4. Karı koca geçimsizliklerini ve bunların zeminini hazırlayan çeşitli faktörleri işleyen eserler: *Mutallaka, Tebessüm-i Elem*.

5. Kadının veya erkeğin isteğine aykırı olarak yapılan evlilikleri ve bunların olumsuz neticelerini konu alan eserler: *Muadele-i Sevda, Tesadüf, Sevda Peşinde, Son Arzu*.

6. Yaşlı erkeklerle evlendirilen genç kızların fizyolojik ve ruhsal çırpınmalarını, ev içindeki veya dışındaki kendi yaşlıları delikanlılarla gayrimeşru münasebetlerini, türlü maceralarını ve neticede tam anlamıyla ahlaki düşüşlerini sergileyen eserler: *Toraman, Cehennemlik, Dünyanın Mihveri Kadın mı, Para mı?, Namuslu Kokotlar*.

7. Toplumunu temelinden sarsan sosyal meselelerin en mühimlerinden birini teşkil eden fuhşu, realist ölçüler içerisinde gözler önüne seren eserler: *Hayattan Sayfalar, Kokotlar Mektebi*.

⁴ bk. Önder Göçgün: *Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın Romanları ve Romanlarında Şahıslar Kadrosu*: Ankara 1987, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları no.: 722, Kültür Eserleri Dizisi no.: 63.

8. Felsefeyi hareket noktası kabul ederek dünya ve ahiretle ilgili çeşitli hadiselerle uğraşan filozof tavırlı kimseleri, onların fikir ve ruh yapılarını, anlayışlarını, davranış özelliklerini, eğilimlerini ve ideallerini ele alan eserler: *Deli Filozof, İnsanlar Önce Maymun muydu?*

9. Ruhsal bakımdan hasta tipleri ve onların toplum içerisindeki son derece olumsuz, zararlı hareketlerini, bir psikolog titizliğiyle tahlil ve tenkit eden eserler: *Ben Deli miyim?, Utanmaz Adam.*

10. İlerlemiş yaşlarına rağmen, hâlâ olgunlaşmamış ve kendilerini sadece cinsel içgüdülerine teslim etmiş tipleri, yer yer hicvederek ele alan eserler: *Evlere Şenlik, Kaynanam Nasıl Kudurdu?*

11. Tehditle para sızdırmak amacıyla kaçırılan insanları ve onlara türlü eziyetler çektiren eşkıyayı konu alan eserler: *Eşkıya İninde.*

12. Baştan sona polisiye bir nitelik taşıyan, gerilimi yüksek eserler: *Kesik Baş.*

13. Ruhçuluk ve bu nedenle ruhçuluğa inanan kimselerin geçirdikleri sarsıntıları konu alan eserler: *Ölüler Yaşıyor mu?*

14. Çeşitli psikolojik zikzaklar çizerek çareyi canlarına kıymakta bulan ve neticede intihar manyasına tutulan zavallıları ve onların bu hâllerini tasvire yönelik eserler: *Ölüm Bir Kurtuluş mudur?*

Hüseyin Rahmi'nin romanları sürükleyicidir, okuyucuyu son noktaya kadar merak içinde tutar. Romanları ve hikâyeleri önce gazete tefrikası olarak yayımlanmış, sonradan kitap olarak basılmıştır. Eserlerinin kitap olarak basım tarihi, bazen kaleme alınış tarihinden epey sonradır hatta bazı yazıları, ölümünden sonra kitap olarak basılmıştır. 1960 sonrasında roman ve hikâyelerinin sadeleştirilmiş baskıları yapılmıştır. Hüseyin Rahmi; seçtiği konular, akıcı üslubu, kıvrak Türkçesi, mizahi yaklaşımı, gerçekçiliği dolayısıyla ilgiyle takip edilen, çok okunan ve sevilen bir yazar olmuş ve pek çok eser vermiştir.

Eserleri

Romanlar: *Ben Deli miyim?*; *Billur Kalp*; *Bir Muadele-i Sevda*; *Cadı*; *Can Pazarı*; *Cehennemlik*; *Deli Filozof*; *Dirilen İskelet*; *Dünyanın Mihveri Para mı Kadın mı?*; *Efsuncu Baba*; *Eşkîya İninde*; *Evlere Şenlik*, *Kaynanam Nasıl Kudurdu?*; *Gönül Bir Yeldeğirmenidir Sevda Öğütür*; *Gulyabani*; *Hakka Sığındık*; *Hayattan Sayfalar*; *İffet*; *İnsanlar Maymun muydu?*; *Kaderin Cilvesi*; *Kesik Baş*; *Kokotlar Mektebi*; *Kuyruklu Yıldız Altında Bir İzdivaç*; *Metres*; *Tesadüf*; *Mezarından Kalkan Şehit*; *Muhabbet Tilsımı*; *Mürebbiye*; *Namuslu Kokotlar*; *Nimetşinas*; *Ölümler Yaşıyor mu?*; *Ölüm Bir Kurtuluş mudur?*; *Sevda Peşinde*; *Şeytan İşî*; *Şık*; *Şıpsevdi*; *Son Arzu*; *Tebessüm-i Elem*; *Toraman*; *Tutuşmuş Gönüller*; *Utanmaz Adam*.

Hikâyeler: *Açlıktan Ölmemenin Çaresi*; *Ada Vapurunda*; *Aferin Hayrullah (=Bravo Hayrullah)*; *Ahlak Humması*; *Allah Gönülüne Göre Versin*; *Annemin Ölümü*; *Asansör*; *Balta ile Doğuran Böyle Doğurur*; *Benim Babam Kimdir?*; *Bir Açın Ruznamesinden Birkaç Yaprak (=Bir Açın Günlüğünden Birkaç Yaprak)*; *Bir Genç Kızın Âvâze-i Şikâyeti*; *Bir Hafiyenin İtirafatı*; *Bir Muamma*; *Bir Oburun Mücadele-i Nefsiyesi*; *Bir Seyahat-ı Acibe (=İki Hödüğün Seyahati)*; *Bugün Ne Yiyeceğiz?*; *Büyük Ana*; *Büyük Bir İbret Dersi*; *Büyük Bir Nedamet (=Büyük Bir Pişmanlık)*; *Büyük Günah*; *Çocuğumun Babası*; *Çocuklara Yasak*; *Ecir ve Sabır*; *Er Kişi Niyetine*; *Erkeğe Galebe Reçetesi*; *Eşeklerin Dilinden Anlayan Bir Mütahasıs (=Eşeklerin Dilinden Anlayan Bir Uzman)*; *Eşkîya Oyunu*; *Eti Senin Kemiği Benim*; *Falaka*; *Fırkacı (=Partici)*; *Galip ve Mağlup Vaziyeti (=Yenme ve Yenilme Durumu)*; *Garip Kaldığımız Günlerde*; *Gönül Ticareti*; *Gugular*; *Hangisi Daha Zevkli?*; *Hattı İstiva (=Kadayıfçı Yusuf)*; *Hayvanat Mitingi*; *Heybeliada Merkeplerinin Grevi*; *Horoza Ses Talimi (=Horoza Ses Eğitimi)*; *İhtiyar Muharrir (=Yaşlı Yazar)*; *İki Külhani Arasında*; *İki Loğusa*; *İmrenilecek Bir İntihar (=İmrenilecek Bir Ölüm)*; *İstanbul'da Bir Frenk*; *İstanbul'un Esareti Günlerinden Bir Hatıra (=İstanbul'un Esirliği Günlerinden Bir Anı)*; *Kadını Müdafaanın Cezası (=Kadını Savunmanın Cezası)*; *Kadının Erkeğe Galabesi*; *Kadınlar Mebusu*; *Kadınlar Vaizi*; *Kanlı*

Eldiven; Katil Puse (=Öldüren Öpücük); Kayınpeder Kayınvalide Kendi Odalarında, Mahdum Bey Zevcesiyle Odasında (Kayınpeder-Kayınvalide; Kaynata-Kaynana); Kedi Yüzünden; Kedim Nasıl Öldü?; Kılıbık; Kıpti Düğünü; Kırço; Kiralık Vücut; Kocasını İçin Deli Divane; Kocasını Boşayan Hürmüz Hanım; Kumru ile Büyükhanişinin Mükamelesi; Lakırdı Beynimizde (=Söz Aramızda); Lekeleli Humma Şüphesi (=Lekeli Humma Kuşkususu); Melek Sanmıştım Şeytani; Menekşe Kalfa'nın Müdafaaanamesi; Meyhanede Hanımlar (Meyhanede Kadınlar); Mınav... Mınav; Misafir; Mutallaka (Boşanmış Kadın); Mübareğin Kuyruğu; Müslüman Mahallesinde Bu İş Ohur mu?; Namusla Açlık Meselesi; Nasıl Dolandırıcı Oldum?; Nasıl Öldürdüler?; Nergis Hanım'la Fehmi Bey; Nurker Hanım'dan Mektup; Ölü Diri Getirir; Refia Hanım'ın Köftesi; Sahte Doktor; Samatya Tramvayında Topa Yirmi Kala; Sigarayı Nasıl Terk Ettim? (=Sigarayı Nasıl Bıraktım?); Sirkeci Lokantalarında İftar; Sokakta; Sonbahar Göçleri; Şillikle Züppe; Şehirde Bir Şekavet; Tehlike Karşısında Keçi Fil Oluyor; Tensikat-ı Beytiye (=Evde Tensikat, Ev Masraflarını Kısıtlama); Ters Konuşma; Tımarhane Şairlerin, Filozofların Mabedidir; Tosun; Tövbeler Tövbesi; Tünelde İlk Çıkış; Türkân Hanım'dan Mektup; Uçurumun Kenarında; Üç Misal; Varda İspanyol Geliyor!; Yanık Dolma; Yankesiciler (=El Elden Üstündür); Yankesiciler Kulübü; Yeni Diyojen; Zarafet ile Tekir; Zavalı Halime; Zavalı Katil; Zavalı Şair.

Kısa yazıları: Arzın Yuvarlaklığına İnanmıyor; Bakkal Bodasakı'den Hüseyin Rahmi Bey'e Mektup; Balık Pazarı; Bir Maymunun İntiharı; Boykotajın Telakki-i Değeri; Dağların Şenliği; Döşekten Bir Sada (=Döşekten Bir Sesleniş); Gökten Köpek mi Yağıyor?; Halkın Sağlığı; Hanımların Ökçesi - Beylerin Öfkesi; Hayat ve Ölüm; Heybeli Yangını; Horoz Ailesi Sinirli Hanımın Mektubu; İğneli Fıçı; İlk Orucum; İnsan Çekiştiren Eski Vaizler; Kanatsız Uçak Yelkensis Gemi; Kanımızı Emenler; Karıncalarla Savaştayım; Pis Bir Vak'a; Taharet Meraklısı (=Temizlik Meraklısı); Üfürükçülüğüm; Yazarlar Nasıl Ölür?; Yeni Bir Gazetenin Çukur Düşünceleri.

Hüseyin Rahmi'nin hikâye antolojileri: *Kadınlar Vaizi* (1920); *Meyhanede Hanımlar* (1924); *Namusla Açlık Meselesi* (1933); Ka-

til Buse (1933); *İki Hödüğün Seyahati* (1933); *Tünelden İlk Çıkış* (1934); *Gönül Ticareti* (1939); *Melek Sanmıştım Şeytanı* (1943); *Eti Senin Kemiği Benim* (1963).

Uyunlar: *Gülbahar Hanım* (kayıp); *Hazan Bülbülü*; *Kadın Erkekleşince*; *Tokuşan Kafalar*; *İki Damla Yaş*.

Sanat ve edebiyat konulu yazıları: *Cadı Çarpıyor*; *Şekavet-i Edebiyat*.

Derlemeler: *Müntahabat-ı Hüseyin Rahmi*, 3 cilt (1899), *Sanat ve Edebiyat* (1972), *Mektupları ve Tiyatro Eleştirileri* (1998), *Gazetecilikte İlk Yazılarım* (1999), *Gazetecilikte Son Yazılarım 1* (2001), *Gazetecilikte Son Yazılarım 2* (2002), *Gazetecilikte Son Yazılarım 3* (2004), *Gazetecilikte Son Yazılarım 4* (2006).

Çeviri romanlar: Emile Gaboriau'dan *113 Numaralı Cüzdan* (1889), *Bir Kadının İntikamı* (1891), *Batinyollu İhtiyar* (1891), Jules Arsène Arnaud Claretie'den *Paris'te Bir Teehhül* (1892), Alfred de Musset'den *Frederick ile Bernerette* (1896), Paul de Kock'tan *Biçare Bakkal* (1903).

Çeviri hikâyeler: *Arsızlık Eden Cezasını Bulur*; *Baba Kornil'in Mühim Bir Sırrı*; *Bir Sehvi Rü'yet*; *Bir Zeki Rehnüma*; *Garip Bir Mektup*; *Hâlî Zamani Olmayan Adam*; *Hasta Çocuk*; *İki Öksüz*; *Kedilenmek İlleti*; *Kim İki Bin Dolar Kazanmak İster?*; *Münzevi Rahip* (=Köşeye Çekilmiş Rahip); *Ne Boş Hayal İmiş*; *Rahibin Merkebi* (=Papazın Eşgeği); *Sadakat*; *Şeytanın Karısı*; *Zavallı Cambaz*.

Kaynaklar

- ADIVAR, Halide Edib: “Hüseyin Rahmi’nin Eserleri Arasında I”, *Akşam*: 1944, no.: 9151, 11 Nisan 1944.
- ADIVAR, Halide Edib: “Hüseyin Rahmi’nin Eserleri Arasında II”, *Akşam*: 1944, no.: 9152, 12 Nisan 1944.
- ADIVAR, Halide Edib: “Hüseyin Rahmi’nin Eserleri Arasında III”, *Akşam*: 1944, no.: 9153, 13 Nisan 1944.
- ADIVAR, Halide Edib: “Hüseyin Rahmi’nin Eserleri Karşısında”, *Yeditepe*: 1964, S 8, s. 6-7.
- ADIVAR, Halide Edib: “Hüseyin Rahmi’nin Eserleri Karşısında”, *Yeditepe*: 1964, S 9, s. 10-11.
- ÂDİL, Fikret: “Hüseyin Rahmi”, *Yeni İstanbul*: 7 Mart 1961.
- ÂDİL, Fikret: “Türk Edebiyatının Büyük Kaybı”, *Tanin*: 11 Mart 1944.
- AHMED MİDHAT: “Muhâbere-i Aleniyye”, *Tercüman-ı Hakikat*: 1888, no.: 2858, 2 Rebiü’l-âhir 1304/1888.
- AKAGÜN, Oya: *Hüseyin Rahmi Gürpınar’ın Dört Romanında Dejenere Tipler*: Erzurum 1966, Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı lisans tezi.
- AKBAL, Oktay: “Hüseyin Rahmi Gürpınar”, *Yeditepe*: Ağustos 1964, no.: 100.
- AKBAL, Oktay: *Konumuz Edebiyat*: İstanbul 1974, Varlık Yayınevi, S 1817, s. 9-16.
- AKGÜN, Adnan: “Osmanlı Arşiv Belgelerine Göre Edebiyatçılarımızın Resmî Hâl Tercümelere VII: Hüseyin Rahmi Bey”, *Yedi İklim*: Şubat 1993, S 35, s. 45.
- AKTAŞ, Şerif: “Hüseyin Rahmi Gürpınar”, *Büyük Türk Klâsikleri*: 1990, Ötüken Neşriyat, C 10, s. 237-243.
- AKYÜZ, Kenan: *Modern Türk Edebiyatının Ana Çizgileri 1860-1923*: İstanbul 1995, İnkılap Kitabevi.

ALANGU, Tahir: “Hüseyin Rahmi’nin Romancılığı”, *Değirmen*: Nisan 1944, Y 2, S 12.

ALANGU, Tahir: “Hüseyin Rahmi”, *Ataç*: Ekim 1964, C 3, S 29-30, s. 3-7.

ALANGU, Tahir: “W. Shakespeare ile Hüseyin Rahmi”, *Cumhuriyet*: 11 Haziran 1964.

ALANGU, Tahir: *100 Ünlü Türk Eseri*: Milliyet Yayınları, C 2, s. 823-847.

ALÇIÇEK, Esin: *Hüseyin Rahmi Gürpınar’ın Hikâyeciliği*: İzmir 2010, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü yüksek lisans tezi.

ALİ RAUF: “Hüseyin Rahmi Ne Bıraktı?”, *Tanin*: 18 Mart 1944.

ALPASLAN, Gonca Gökalp: *XIX. Yüzyıl Yazılı Anlatılarında Sözlü Kültür Et-kileri*: Ankara 2002, Kültür Bakanlığı Yayınları.

ALPTEKİN, Turan: “Ölümünün 60. Yılında Hüseyin Rahmi Gürpınar’dan Bugüne Yansıyanlar”, *Hürriyet Gösteri*: Mart 2004, S 237, s. 26-29.

ALVER, Köksal: “Züppeliğin Sosyolojisi: Türk Romanında Züppe Tipler Örneği”, *Hece*: Mayıs/Haziran/Temmuz 2002, S 65-66-67, s. 252-266.

ARPAD, Burhan: “Hüseyin Rahmi’nin Romanları”, *Türk Dili*: 1966, C 20, S 213, s. 197-199.

ATAY, Falih Rıfki: “Hüseyin Rahmi’nin Ölümü”, *Ulus*: 12 Mart 1944.

ATEŞ, Ömer; Yusuf ÇOTUKSÖKEN, “Popüler Edebiyat ve Hüseyin Rahmi”, *Tema Larousse Tematik Ansiklopedi*: İstanbul 1993-1994, Milliyet Yayınları, s. 86-87.

BALTACIOĞLU, İsmail Hakkı: “Hüseyin Rahmi ve İnsanoğlu”, *Yeni Adam*: 2 Ağustos 1945, no.: 553.

BANARLI, Nihat Sami: *Resimli Türk Edebiyatı Tarihi*: İstanbul 1948, C II, Millî Eğitim Basımevi, s. 1059-1062.

BAŞGÖZ, İlhan: “Hüseyin Rahmi Gürpınar’ın Hayatı”, *Ülkü*: 16 Mart 1944, Yeni Seri 60.

BAYBARS, Sudi: *Hüseyin Rahmi’nin Yarattığı Tipler*: İstanbul 1948, Türki-yat Enstitüsü Kitaplığı, no.: 320.

- BEK, Kemal: “Hüseyin Rahmi ve Boş İnançlar”, *Hürriyet Gösteri*: Şubat 1997, S 195, s. 77-79.
- BEKİ, Akif: “‘Utanmaz Adam’ Nasıl Unutulur Arkadaş?”, *Hürriyet*: 24 Haziran 2017.
- BERKES, Mediha: “Hüseyin Rahmi Romanlarında Kadın Tipleri”, *AÜDTCF Dergisi*: Ankara 1945, C 3, S 5, Türk Tarih Kurumu Basımevi, s. 539-552.
- BERKES, Mediha: “Hüseyin Rahmi’nin Romanlarında Aile ve Kadın”, *AÜDTCF Dergisi*: Ankara 1945, C 3, S 3, s. 19-32.
- BERKES, Niyazi: “Hüseyin Rahmi’nin Sosyal Görüşleri”, *AÜDTCF Dergisi*: Ankara 1945, C 1, S 3 (Mart-Nisan), s. 3-17.
- BORATAV, Pertev Naili: “Hüseyin Rahmi’nin Romancılığı”, *AÜDTCF Dergisi*: Ankara 1945, C 3, S 2, s. 205-212.
- BOZOK, Hüsamettin: “Hüseyin Rahmi”, *Yeni Adam*: 13 Mart 1941, no.: 324-325.
- BOZOK, Hüsamettin: “Gerçekler Uğruna Savaşan Bir Er”, *Yeditepe*: 16-31 Mart 1961, no.: 39.
- BOZOK, Hüsamettin: “Hüseyin Rahmi Gürpınar”, *Yeditepe*: 15 Mart 1951.
- BOZOK, Hüsamettin: “Hüseyin Rahmi’nin Romanlarında Köy ve Köylü”, *Yeditepe*: Ağustos 1964, S 100, s. 4-9.
- COŞKUN, Nusret Safâ: “Hüseyin Rahmi’nin Ölümü”, *Son Posta*: 10 Mart 1944.
- ÇAMLİBEL, Faruk Nafiz: “Hüseyin Rahmi’yi Kaybettik”, *Yedigün*: 20 Mart 1944, no.: 576.
- ÇAPANOĞLU, Münir Süleyman: “Büyük Romancı Hüseyin Rahmi”, *Haber (Akşam Postası)*: 22 Mart 1944.
- ÇEVİK, Dilek: *Mürebbiyelik ve Türk Romanında Mürebbiye Tipleri*: Konya 1999, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü yüksek lisans tezi.
- DİMDİK, Pelin: *Hüseyin Rahmi Gürpınar’ın Romanlarında Kadın-Erkek İlişkisi*: İstanbul 2014, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yeni Türk Edebiyatı Bilim Dalı doktora tezi.

- DÖLEK, Sulhi: “Hüseyin Rahmi’de Mizah ve Toplumsal Eleştirisi”, *Güldiken*: Güz 2000, S 22.
- DUMANOĞLU, Halil: “Hüseyin Rahmi Gürpınar”, *Kovan*: Mayıs 1944, S 10.
- DURAN, Elif: *Hüseyin Rahmi Gürpınar’ın Romanlarında Kadın*: İstanbul 2009, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Yeni Türk Edebiyatı Bilim Dalı yüksek lisans tezi.
- EMEKSİZ, Pelin Dimdik: “Hüseyin Rahmi Gürpınar’ın Romanlarında Kahramanlarının ve Anlatıcı Olarak Yazarın Evlilik Hakkındaki Görüşlerinden Hareketle Türk-Osmanlı Toplumunda Evlilik Anlayışı”, *Eurasian Academy of Sciences Social Sciences Journal*: 2017, s. 22-47.
- EMEKSİZ, Pelin Dimdik: “Kadınlar Dünyası Ekseninde Türk-Osmanlı Toplumunda Kadının Konumu”, *Eurasian Academy of Sciences Social Sciences Journal*: 2016, s. 24-39.
- ENGİNÜN, İnci: “Hüseyin Rahmi ve Özel Eğitim”, *Araştırmalar ve Belgeler*: İstanbul 2000, Dergâh Yayınları.
- EREN, Abdurrahman Âdil, “Hüseyin Rahmi Gürpınar”, *Tan*: 22 Kasım 1936.
- ERİŞENLER, Satı: “Hüseyin Rahmi Gürpınar ve Halk”, *Türk Dili*: 1966, Y 15, S 177, s. 586-591.
- ERİŞENLER, Satı: “Hüseyin Rahmi’yi Okurken”, *Dost*: Ocak 1965, Yeni Dizi, C 15, S 15.
- ERİŞENLER, Satı: “Mürebbiye”, *Türk Dili*: Ekim 1966, C XVI, S 181.
- ERİŞENLER, Satı: “Nimetsinas”, *Türk Dili*: Temmuz 1965, C XV, S 166.
- ERTAYLAN, İsmail Hikmet: *Türk Edebiyatı Tarihi*: Bakû 1925-1926, C I, 2. hisse, Azer Neşriyat.
- ERTEM, Sadri: “Halkın San’atkârı Hüseyin Rahmi”, *Kurun*: 19 Mayıs 1937.
- ES, Hikmet Feridun: “Bizdeki Roman Kahramanları”, *Akşam*: 15 Eylül 1936.
- ES, Hikmet Feridun: “Tanımadığımız Meşhurlar: Bilmediğimiz Hüseyin Rahmi”, *Akşam*: 12, 13, 14, 16, 17 Aralık 1944.

- ESATOĞLU, Hakkı Selâhaddin: “Hüseyin Rahmi ve Gerçekçi Edebiyat”, *Edebiyat Postası*: 15 Haziran 1950, Y 1.
- ESEN, Nüket: “Hüseyin Rahmi Gürpınar’ın İki Romanında Anlatım Teknikleri”, *Kuram Kitap*: 11 Mayıs 1996, s. 51-62.
- ESEN, Nüket: *Türk Romanında Aile Kurumu (1870-1970)*: İstanbul 1990, Boğaziçi Üniversitesi Matbaası.
- FAHRİ, B., “Edebiyat Bahisleri: Hüseyin Rahmi”, *Milliyet*: 21 Haziran 1932.
- FELEK, Burhan: “Kalem Âleminin Kaybettiği Büyük Kıymet: Üstat Hüseyin Rahmi”, *Cumhuriyet*: 10 Mart 1944.
- FETHİ NACİ: *40 Yılda 40 Roman*: 1994, Oğlak Yayınları, s. 14-20.
- FIRÇA: “Üstad Hüseyin Rahmi”, *Karikatür*: 29 Şubat 1936.
- GARİPER, Cafer: “Yenileşmenin Başlangıcı ve Öncüleri”, *Yeni Türk Edebiyatı El Kitabı (1839-2000)*: Ankara 2005, ed.: Ramazan KORKMAZ, Grafiker Yayıncılık, s. 41-79.
- GERÇEK, Selim Nüzhet: “Hüseyin Rahmi ve Eserleri”, *İstanbul*: 1 Nisan 1944, S 9.
- GEZGİN, Hakkı Süha: “Edebi Portreler - Hüseyin Rahmi”, *Yeni Mecmua*: 7 Temmuz 1939, S 10, , s. 5.
- GEZGİN, Hakkı Süha: “Hüseyin Rahmi de Gitti”, *Vakit*: 10 Mart 1944.
- GÖÇGÜN, Önder: “Hüseyin Rahmi Gürpınar’ın Romanlarında Çocuklar”, *Türk Dili*: 1985, S 400, s. 228-235.
- GÖÇGÜN, Önder: “Ölümünün Otuzuncu Yıldönümünde Hüseyin Rahmi”, *Hisar*: Mart 1974, C 14, S 123, s. 6-7.
- GÖÇGÜN, Önder: *Hüseyin Rahmi Gürpınar: Hayatı, Edebî Kişiliği ve Eserleri, Eserlerinden Seçmeler, Hikâyeleri, Tiyatroları, Tenkidleri, Mektupları, Makaleleri, Röportajları, Hakkında Yazılanlar, Bibliyografya*: Ankara 1990, Kültür Bakanlığı Yayınları.
- GÖÇGÜN, Önder: *Hüseyin Rahmi Gürpınar’ın Romanları ve Romanlarında Şahıslar Kadrosu*: Ankara 1987, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.

- GÖÇGÜN, Önder: *Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın Romanları ve Romanlarında Şahıslar Kadrosu*: Ankara 1993, Kültür Bakanlığı Yayınları.
- GÖKMAN, Muzaffer: *Hüseyin Rahmi Gürpınar - Açıklamalı Bibliyografya*: İstanbul 1966, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- GÖVSA, İbrahim Alâaddin: "Hüseyin Rahmi", *Meşhur Adamlar Ansiklopedisi*: 1943, s. 753-754.
- GÜLER, Cemal Nâdir: "Türk Mizah San'atı Bir Ustasını Kaybetti", *Amcabey*: 18 Mart 1944, C 3, S 68.
- GÜNGÖR, Selâhaddin: "Hüseyin Rahmi'nin Yarım Asırlık Dostu Kitabçı Hilmi Anlatıyor", *Son Telgraf*: 11 Mart 1944.
- GÜNYOL, Vedat: "Hüseyin Rahmi Gürpınar'a Göre Hayat", *Yücel*: Temmuz 1944, C XVII, Y 10, S 99.
- GÜNYOL, Vedat: "Hüseyin Rahmi Gürpınar'a Göre San'atkarın Cemiyetindeki Yeri ve Rolü", *Yücel*: Şubat 1941, C 12, S 72.
- GÜRPINAR, Hüseyin Rahmi: *Gazetecilikte Son Yazılarım 2*: İstanbul 2002, Özgür Yayınları.
- GÜVEMLİ, Zâhir: "Hüseyin Rahmi Gürpınar", *Vakit*: 12 Mart 1944.
- GÜZELCE, İlgaç: *Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın Romanlarında Kadın Tipleri ve Kadın Eğitimi Unsuru*: İzmir 2006, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü yüksek lisans tezi.
- HARMANCI, Abdullah: *Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın Öyküleri ve Öykücülüğü*: Konya 2010, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü doktora tezi.
- HAYRİ, Alp: "Üstadın Ölümünden Evvelki Günlere ve Ölümü Gününe Ait Hâtralar", *Cumhuriyet*: 10 Mart 1944.
- HIZARCI, Suat: *Hüseyin Rahmi Gürpınar, Hayatı, Sanatı, Eserleri*: İstanbul 1964, Varlık Yayınları.
- HIZARCI, Suat: "Hüseyin Rahmi Bey", *Kim*: 20 Ağustos 1964, no.: 318.
- HIZARCI, Suat: "Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın Eserlerini Oyunlaştırma Yarışması", *Dost*: Mayıs 1965, Yeni Dizi, C 16, S 7.

- HIZARCI, Suat: “Hüseyin Rahmi’den Seçmeler”, *Sosyal Adalet*: Ağustos 1964, no.: 19.
- İLDEŞ, Özgür: *Hüseyin Rahmi Gürpınar’ın 1919’a Kadar Olan Romanlarında Yapı, Tema, Anlatım (1889-1919)*: Ankara 2009, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü doktora tezi.
- İLERİ, Selim: “Türk Öykücülüğünün Genel Çizgileri”, *Türk Dili - Türk Öykücülüğü Özel Sayısı*: Temmuz 1975, S 286, s. 2-32; 2. baskı: Eylül 2008.
- İMSET, Hulüsi İsmet: “Hüseyin Rahmi”, *Son Posta*: 10 Mart 1944.
- İNCİ, Handan: “Tip Yaratma Tekniği Olarak Hüseyin Rahmi Gürpınar’ın Romanlarında Argo”, *Türk Kültüründe Argo*: Hollanda 2002, ed.: Emine GÜRSOY-NASKALİ, Gülden SAĞOL, Türkistan ve Azerbaycan Araştırma Merkezi Yayınları, s. 213-222; 2. baskı: İstanbul 2016, KaKitap.
- İNCİ, Handan, “Türk Edebiyatı’nın Kedili Öyküleri”, *Kitap-lık*: Temmuz-Ağustos 2006, S 96.
- İNCİ, Handan: “Türk Romanının İlk Yüz Yılında Anlatım Tekniği ve Kurgu”, *Kitap-lık*: Ekim 2005, S 87.
- İNSEL, Avni: “Hüseyin Rahmi’ye Dâir”, *Servet-i Fünûn*: Ekim 1944, Y 53, C 94, S 24-25.
- KABAKLI, Ahmet: “Hüseyin Rahmi ve Halide Edip”, *Tercüman*: 15 Mart 1964.
- KABAKLI, Ahmet: *Türk Edebiyatı*: 1974, Türk Edebiyatı Yayınları, C III, 3. baskı, s. 312-324.
- KAPLAN, Mehmet: “Hüseyin Rahmi Gürpınar’ın Romanlarında Aslı Tipler”, *Türk Edebiyatı Üzerine Araştırmalar I*: İstanbul 1976, Dergâh Yayınları, s. 458-475.
- KAPLAN, Mehmet: “Hüseyin Rahmi’nin Üslûbu ve Hayat Görüşü”, *Edebiyatımızın İçinden*: 2004, Dergâh Yayınları, s. 90-96.
- KAPLAN, Mehmet: *Edebiyatımızın İçinden*: 1976, Dergâh Yayınları.
- KAPLAN, Mehmet: *Hikâye Tahlilleri*: 1997, 6. baskı, Dergâh Yayınları.
- KAPLAN, Mehmet: *Türk Edebiyatı Üzerine Araştırmalar I*: 1976, Dergâh Yayınları.

- KAPLAN, Mehmet: *Türk Edebiyatı Üzerine Araştırmalar II*: 1976, Dergâh Yayınları.
- KAPLAN, Mehmet: İnci Enginün ve Birol Emil, *Türk Edebiyatı Üzerine Araştırmalar I*: 1995, Dergâh Yayınları, 3. baskı.
- KAPLAN, Mehmet; İnci ENGİNÜN; Birol EMİL, *Yeni Türk Edebiyatı Antolojisi II 1865-1876*: 1993, Marmara Üniversitesi Yayınları, 2. baskı.
- KARAALİOĞLU, Seyit Kemal: *Resimli Motifli Türk Edebiyatı Tarihi 3: Cumhuriyet Edebiyatı*: 1985, İnkılap Kitabevi Yayınları, s. 95-156.
- KARATAY, Namdar Rahmi: “Hüseyin Rahmi Gürpınar’ın Yaşayan Tarafı”, *Ulus*: 1 Nisan 1944, no.: 8140.
- KARAY, Refik Halid: “Dünki İstanbul Hayatının En Büyük Tarihçisi: Hüseyin Rahmi”, *Tan*: 9 Nisan 1944.
- KAYGANA, Mehmet: *Hüseyin Rahmi Gürpınar’ın 1919-1944 Yılları Arasında Yazdığı Romanlarında Yapı Tema ve Anlatım*: Ankara 2008, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü doktora tezi.
- KERMAN, Zeynep: “Hüseyin Rahmi ve Halid Ziya’da Mürebbiye Meselesi”, *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*: 1986, C 24-35, s. 299-304.
- KERMAN, Zeynep: “Şık Romanı”, *Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi II, Prof. Dr. Harun Tolasa Özel Sayısı*: İzmir 1983, s. 58-73.
- KOCATÜRK, Vasfi Mahir, *Türk Edebiyatı Tarihi*: Ankara 1970, Edebiyat Yayınevi.
- [KORKMAZ] Zeynep DENGİ, “Hüseyin Rahmi Gürpınar’ın Fikir Cephesi”, *Ülkü*: 16 Mart 1944, Yeni Seri 60.
- KOŞAR, Emel: *Hüseyin Rahmi Gürpınar’ın Romanlarında Batıl İnançlar*: 2008, Piya-Art Yayıncılık.
- KUTLU, Şemsettin: *Başlangıçtan Günümüze Kadar Türk Romanları*: 1970, Türkiye Yayınevi.
- KUTLU, Şemsettin: *Servet-i Fünun Edebiyatı*: 1988, Toker Yayınları.
- Kıyruklu Yıldız Altında Bir Ev*: 2000, Adalar Vakfı Yayınları.
- LEKESİZ, Ömer: *Yeni Türk Edebiyatı’nda Öykü*: 1997, Kaknüs Yayınları.

- LEVEND, Âgâh Sırrı: “Ölümünün 25. Yıldönümünde Hüseyin Rahmi Gürpınar”, *Türk Dili*: Haziran 1969, C 20, S 213.
- LEVEND, Agâh Sırrı, *Hüseyin Rahmi Gürpınar*: Ankara 1964, Türk Dil Kurumu Yayınları.
- LEVEND, Agâh Sırrı, *Türk Edebiyatı Tarihi I*: 1973, Türk Tarih Kurumu Yayınları, s. 54-55.
- MECDÎ, Tevfik: *Cadı Mes'alesine Dâir — Recm*: Dersaadet 1329, Matbaa-i Hayriye ve Şürekâsı.
- MİYASOĞLU, Mustafa: *Roman Düşüncesi ve Türk Romanı*: 1998, Ötügen Neşriyat, s. 112-117.
- MORAN, Berna: “Alafranga Züppeden Alafranga Haine”, *Birikim*: Mayıs 1977, C 5, S 27, s. 7-17.
- MORAN, Berna: “Hüseyin Rahmi Gürpınar’da Sosyalizm ve Haydutluk”, *Birikim*: Haziran 1975, C 1, S 4, s. 5-9.
- MORAN, Berna: “Hüseyin Rahmi Gürpınar’ın Yüksek Felsefesi, Şipsevdi”, *Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış*: 1991, C I, s. 87-116.
- MORAN, Berna: “Türk Romanında Fantastiğin Serüveni”, *Hürriyet Gösteri*: Mayıs 1992, S 138, s. 7-12.
- MORAN, Berna: *Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış I*: 1997, İletişim Yayınları, 6. baskı.
- MORAN, Berna: *Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış I*: 2007, İletişim Yayınları.
- MORKAYA, Burhan Cahit: “Hüseyin Rahmi Türk Romancılığında Mekteb Kurmuş Bir Üstaddı”, *Son Posta*: 11 Mart 1944.
- MUTLUAY, Rauf: “Konuları ve Kişileriyle Hüseyin Rahmi Gürpınar”, *Papirüs*: 1969, S 33.
- MUTLUAY, Rauf: “Öyküleriyle Hüseyin Rahmi”, *Türk Dili - Türk Öykücülüğü Özel Sayısı*: Temmuz 1975, S 286; 2. baskı: Eylül 2008.
- MUTLUAY, Rauf: *Bende Yaşayanlar*: 1977, İş Bankası Yayınları.
- NACÎ, Fethi: *40 Yılda 40 Roman*: 1994, Oğlak Yayınları, s. 14-20.

- NACİ, Fethi: *Türkiye’de Roman ve Toplumsal Değişme*: 1981, Gerçek Yayınları.
- NACİ, Fikret: “Celal Nuri Beyefendi’ye”, *Edebiyat-ı Umûmiye*: 5 Teşrin-i Evvel 1335 (1919), Mecmua no.: 85.
- NACİ, Fikret: “Hüseyin Rahmi Bey ve Roman”, *Yeni Fikir*: 15 Eylül 1926, no.: 16.
- NACİ, Fikret: “Hüseyin Rahmi Bey’in Âsârı”, *Yeni Fikir*: 15 Kânun-ı Evvel 1926, no.: 18.
- NACİ, Fikret: “Tutuşmuş Gönüller”, *Yeni Fikir*: 15 Kânun-ı Evvel 1926, no.: 18.
- NİHAT, Mustafa: *Türkçe’de Roman, Hakkında Bir Deneme*: 1936, Remzi Kitabevi.
- NÜZHET, Sadri: *(Cadı) Münasebetiyle (Feth-i Meyyit’e) İsyân*: 1329, Matbaa-i Hayriye ve Şürekâsı.
- OKAY, Orhan: *Batılılaşma Devri Türk Edebiyatı*: 2005, Dergâh Yayınları.
- OKSAL, Sedat: “Roman San’atı ve Hüseyin Rahmi”, *Tanin*: 10 Nisan 1944.
- OKTAY, Ahmet: *Cumhuriyet Dönemi Edebiyatı (1923-1950)*: Ankara 1993, s. 755-776.
- OSMAN NİHAD: “Hüseyin Rahmi’nin Arkasından”, *Ankara Postası*: 27 Mart 1944.
- OSMAN SABAHADDİN: “Günü Geçen Bir Dâvâ”, *Yarım Ay*: 15 Mart 1943, no.: 169.
- OZANSOY, Halid Fahri: “Hüseyin Rahmi’yi Düşünürken”, *Son Posta*: 18 Mart 1944.
- OZANSOY, Halid Fahri: “Ölümünün 25. Yılında Hüseyin Rahmi Gürpınar”, *Tercüman*: 13 Mart 1969, no.: 2659.
- OZANSOY, Halit Fahri: “Hüseyin Rahmi Gürpınar’a Ait Enteresan Hatıralarım”, *Tercüman*: 20 Mayıs 1964.
- ÖNERTOY, Olcay: “Doğumunun 100. Yılında Hüseyin Rahmi Gürpınar’ın Romancılığı”, *Türk Dili*: Ağustos 1964, no.: 155, s. 842-847.

- ÖNERTOY, Olcay: “Oyun Yazarı Hüseyin Rahmi Gürpınar”, *Türkoloji Dergisi*: 1977, C 7, S 1, s. 55-71.
- ÖRİK, Nahid Sırrı: “Hüseyin Rahmi Gürpınar”, *Ulus*: 25 Mart 1944.
- ÖZBALCI, Mustafa: “Hüseyin Rahmi Gürpınar’ın Bazı Romanlarında Ferdi ve Sosyal Tenkit”, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*: Samsun 1991, S 6.
- ÖZCAN, Celâl: “Ölümünün 32. Yılında Hüseyin Rahmi”, *Varlık*: 1977, Y 43, S 833, s.13.
- ÖZERDİM, Sâmî Nabi: “Doğumunun Yüzüncü Yılında Hüseyin Rahmi Gürpınar”, *Türk Dili*: Ekim 1964, no.: 157.
- ÖZMEN, Kemal: “Hüseyin Rahmi Gürpınar’ın Romanlarında Fransız Kişiler”, *FDE Yazın ve Dilbilim Dergisi*: Ankara 1979, no.: 3, s. 150-166.
- ÖZÖN, Mustafa Nihad: “Hüseyin Rahmi Bibliyografyası”, *Ulus*: 1 Nisan 1944, no.: 8140.
- ÖZÖN, Mustafa Nihat: *Hüseyin Rahmi Gürpınar’dan Seçilmiş Parçalar ve Eserleri Hakkında Mütalaalar*, Hilmi Kitabevi, 1945.
- ÖZÖN, Mustafa Nihat: *Son Asır Türk Edebiyatı Tarihi*: 1941, Maarif Matbaası.
- ÖZTÜRK, Halil Nimetullah: “Hüseyin Rahmi Mütefekkir”, *Vakit*: 10 Mart 1944.
- ÖZYALÇINER, Adnan: “Çağdaş Bir Yazar: Hüseyin Rahmi Gürpınar”, *Güldiken*: 2000, Güz, S 22, s. 10.
- PARLA, Jale: *Babalar ve Oğullar - Tanzimat Romanının Epistemolojik Temelleri*: 1993, İletişim Yayınları, 2. baskı.
- POLAT, Nazım H.: “Hüseyin Rahmi’nin ‘Cadı’ Romanı Hakkında Münakaşalar”, *Türk Dünyası Araştırmaları*: Aralık 1982.
- SAFA, Peyami: “Türk Romanının Büyük Kaybı: Hüseyin Rahmi Gürpınar”, *Tasvir-i Efkâr*: 11 Mart 1944.

- SAĞLAM, Nuri: “Ben Deli miyim? Romanında Ahlakı Aykırı Neşriyat Yaptığı Gerekçesiyle Hüseyin Rahmi Gürpınar’ın Yargılanması”, *İÜ Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*: İstanbul 2005, no.: XXXII, s. 1-20.
- [SAYMAN], Mecdi Sadrettin: “Büyük Romancımız Hüseyin Rahmi Bey’de İki Saat”, *Yeni Kitap*: Temmuz 1928, S 3.
- SERASLAN, Halim: *Cariyelik ve Türk Romanında Bazı Cariye Tipleri*: Konya 2000, Selçuk Üniversitesi Vakfı Yayınları.
- SERVER, İskit: “Hüseyin Rahmi Gürpınar”, *Aylık Ansiklopedi*: 1943, S 49, C V, s. 1408-1410.
- SEVENGİL, Ahmet Refik: *Hüseyin Rahmi Gürpınar; Hayatı, Hatıraları, Eserleri Hakkında Mütalaalar*: 1945, Hilmi Kitabevi.
- SEVENGİL, Refik Ahmet: “Hüseyin Rahmi Bey - Hayatı ve Eserleri”, *Dârülbekâdî Mecmuası*: 1932, no.: 35.
- SEVENGİL, Refik Ahmet: “Hüseyin Rahmi Bey ve Kahramanları”, *Yedigün*: 23 Mayıs 1934, no.: 63.
- SEVENGİL, Refik Ahmet: *Hüseyin Rahmi Gürpınar, Hayatı, Hatıraları, Eserleri, Münakaşaları, Mektupları*: 1944, Hilmi Kitabevi.
- SEVİNÇLİ, Efdal: *Hüseyin Rahmi Gürpınar, Yaşamı, Sanatçı Kişiliği*: 1990, Arba Yayınları.
- [SEVÜK], İsmail Habip: *Edebî Yeniliğimiz II*: 1932, Maarif Vekâleti Devlet Matbaası.
- [SEVÜK], İsmail Habip: *Tanzîmattan Beri I, Edebiyat Tarihi*: 1944, Remzi Kitabevi, s. 226-232.
- SEYDA, Mehmet: “Doğumunun 11. Yıldönümünde Hüseyin Rahmi Gürpınar”, *Forum*: Ankara 1964, S 15, s. 16-17.
- SINAR, Alev: “Hüseyin Rahmi Gürpınar’ın Eserlerinde Âdet ve Gelenekler”, *Türkiye Günlüğü*: 2000, S 63, s. 88-100.
- [SOLOK] Kudret, Cevdet: *Hüseyin Rahmi Gürpınar*: Ankara 1974, 3. baskı, Varlık Yayınları.

- [SOLOK] Kudret, Cevdet: *Türk Edebiyatında Hikâye ve Roman 1859-1959 II (Meşrutiyet'ten Cumhuriyet'e Kadar (1911-1922))*: Ankara 1978, Varlık Yayınları.
- [SOLOK] Kudret, Cevdet: *Türk Edebiyatında Hikâye ve Roman I (Tanzimat'tan Meşrutiyet'e Kadar 1859-1910)*: 1977, Varlık Yayınevi.
- SU, Hüseyin: *Öykümüzün Hikâyesi*: Ankara 2000, Hece Yayınları.
- SUPHİ RIZA: “Hüseyin Rahmi”, *Bilgi Âlemi*: 1 Kânun-ı Evvel 1931.
- SÜHA, Hakkı: “Hüseyin Rahmi'ye Jübile”, *Kurun*: 13 Mayıs 1937.
- SÜHA, Hakkı: “Hüseyin Rahmi”, *Yeni Mecmua*: 7 Temmuz 1939, no.: 10.
- SÜNER, Necip: “Hüseyin Rahmi İçin”, *Yeni Adam*: 4 Mayıs 1944, no.: 488.
- ŞEN, Semra: *Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın Romanlarındaki Folklor Unsurları*: Erzurum 1995, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü doktora tezi.
- ŞEN, Semra: *Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın Şık, Tesadüf, Şıpsevdi, Metres Adlı Eserlerinde Halk Edebiyatı Unsurları*: Erzurum 1987, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü yüksek lisans tezi.
- TALU, Ercüment Ekrem: “Hüseyin Rahmi Gürpınar”, *Yeni Sabah*: 10 Mart 1944.
- TANER, Haldun: “Ölümünün 7. Yıldönümünde Hüseyin Rahmi Gürpınar”, *Yeni İstanbul*: 11 Mart 1951.
- TANJU, Sadun: “Hüseyin Rahmi Bey ve Biz”, *Ulus*: 17 Ağustos 1964.
- TANJU, Sadun: “Kızgınlığı Müthişti”, *Ulus*: 20 Ağustos 1964.
- TANPINAR, Ahmet Hamdi: “Romana ve Romancıya Dâir Notlar”, *Ulus*: 1 Nisan 1944, no.: 8140.
- TANPINAR, Ahmet Hamdi: “Türk Edebiyatında Cereyanlar”, *Yeni Türkiye*: 1959, Nebioğlu Basımevi, s. 343-374.
- TANPINAR, Ahmet Hamdi: *Edebiyat Üzerine Makaleler*: 1995, haz.: Zeynep KERMAN, 7. baskı, Dergâh Yayınları.
- TANPINAR, Ahmet Hamdi: *On Dokuzuncu Asır Türk Edebiyatı Tarihi*: 1942, Bürhaneddin Matbaası.
- TANRIKULU, Abdullah: *Hüseyin Rahmi Gürpınar*: 1974, Toker Yayınları.

TANSEL, Fevziye Abdullah: “Gürpınar, Hüseyin Rahmi”, *Türk Ansiklopedisi*, Ankara 1970, C 18, s. 223-228.

TANSEL, Fevziye Abdullah: “Hüseyin Rahmi'nin Halkçılığı”, *Kubbealtı Akademi Mecmuası*: 1 Ekim 1972, C 1, S 4, s. 36-46.

TANSEL, Fevziye Abdullah: *Gürpınar, Hüseyin Rahmi*: Ankara 1970, Edebiyat Yayınevi.

TANSEL, Fevziye Abdullah: “Hüseyin Rahmi Gürpınar”, *İslâm Ansiklopedisi*: 1997, Millî Eğitim Bakanlığı, C 5/1, s. 655-663.

TANYOL, Cahit: “Hüseyin Rahmi'nin Kahramanları”, *Değirmen*: Nisan 1944, S 12, s. 153-154.

TATARLI, İbrahim; Rıza MOLLOF: *Hüseyin Rahmi'den Fakir Baykurt'a Marksist Açıdan Türk Romanı*: 1969, Habora Kitabevi.

[TEPEDELENLİOĞLU], Nizameddin Nazif: “Hüseyin Rahmi”, *Son Telgraf*: 11 Mart 1944.

THEODOR, Menzel: “Hüseyin Rahmi”, *The Encyclopaedia of Islam*: 1927, C 2, S 367.

TİLKİ, Bahriye: *Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın Romanlarında Çocuk*: İstanbul 1990, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü yüksek lisans tezi.

TİMUR, Taner: *Osmanlı-Türk Romanında Tarih, Toplum ve Kimlik*: 1991, Afa Yayınları, s. 46-49.

TOKER, Şevket: “Şıpsevdi Romanı”, *Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*: İzmir 1983, S 2, s. 148-172.

TOKER, Şevket: *Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın Romanlarında Alafranga Tipler*: İzmir 1990, Ege Üniversitesi Basımevi.

TOPLU İĞNE [Hamdullah Suphi TANRIÖVER]: “Vur Abalıya”, *Davul*: 1 Nisan 1325 (1909), no.: 20.

Türk Dili - Roman Özel Sayısı: Ankara 1964, S 154, Türk Dil Kurumu Yayınları.

Türk Dili - Türk Öykücülüğü Özel Sayısı: Ankara 1975, S 286, Türk Dil Kurumu Yayınları; 2. baskı: 2008.

- ULUNAY, Ref'i Cevad: "Hüseyin Rahmi Gürpınar", *Tan*: 21 Mayıs 1943.
- ULUNAY, Ref'i Cevad: "Kalemin Matemi", *Tan*: 10 Mart 1944.
- ULUNAY, Ref'i Cevad: "Kaybettiğimiz Büyük Romancı Hüseyin Rahmi'nin Şahsiyeti ve Eserleri", *Tan*: 12 Mart 1944.
- VÂ-NÛ: "Hüseyin Rahmi", *Akşam*: 10 Mart 1944.
- YALÇIN, Alemdar: *Siyasal ve Sosyal Değişmeler Açısından Cumhuriyet Devri Türk Romanı*: Ankara 2002, Akçağ Yayınları.
- YARDIMCI, İlhami: "Hüseyin Rahmi'nin Hususiyetleri: Hemşiresinin Kızı Safder Hanım Anlatıyor", *Çınaraltı*: 18 Mart 1944, no.: 130.
- YARDIMCI, İlhami: "Rahmetli Büyük Üstad Hüseyin Rahmi Gürpınar", *Çınaraltı*: Eylül 1944, no.: 130.
- YAVUZ, Hilmi: *Roman Kavramı ve Türk Romanı*: 1977, Bilgi Yayınevi.
- YAZAR, Mehmet Behçet: "Hüseyin Rahmi Gürpınar", *Yedigün*: 4 Ağustos 1941, no.: 439.
- YAZGIÇ, Dr. Kâmil: "Hüseyin Rahmi", *Vakit*: 13 Mart 1944.
- YESARİ, Mamut: "Büyük Kaybımız", *İleri*: 18 Mart 1944.
- YEŞİLYURT, Evrim: *Hüseyin Rahmi Gürpınar Hayatı ve Eserleri*: Ankara 2002, Yeryüzü Yayınevi.
- YILMAZ, Durali: "Cadı", *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*: 1977, Dergâh Yayınları, C 2, s. 2-3.
- YILMAZ, Durali: *Roman Kavramı ve Türk Romanının Doğuşu*: Ankara 1997, Akçağ Yayınları.
- YILMAZ, Durali: *Romanımız ve İnsanımız*: 1976, Nakışlar Yayınevi.
- YÜCEBAŞ, Hilmi: *Bütün Cepheleriyle Hüseyin Rahmi Gürpınar*: 1964, İnkılap ve Aka Kitabevleri.
- YÜCEL, Hasan Âli: *Edebiyat Tarihimizden I*: Ankara 1957, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- YÜZÜNCÜ, Esat Feyzi: "Hüseyin Rahmi", *Son Telgraf*: 11 Mart 1944.

ZEKÂ, Semih: *Hüseyin Rahmi Gürpınar 'ın Roman ve Hikâyelerinde Mizah:* 2004, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü yüksek lisans tezi.

ZÜMRÜTKAL, Şerif Şenol: *Hüseyin Rahmi Gürpınar 'ın Hikâyeleri Üzerine Bir İnceleme:* İstanbul 2012, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü yüksek lisans tezi.

Prof. Dr. Emine Gürsoy Naskali

Giriş

Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın, *Namuslu Kokotlar* adlı romanının tefrikasına *Vakit* gazetesinde 1 Teşrinisani (1 Kasım) 1928 yılında başlanmış ve 30 Mayıs 1929 yılında tamamlanmıştır. Ancak roman tefrika edilirken 1 Kasım 1928 yılında Latin alfabesine geçilmesinden dolayı, eserin ilk yarısı Arap asıllı harflerle, ikinci yarısı ise Latin harfleriyle yayımlanmıştır. Roman ilk defa Atlas Kitabevi tarafından 1973 yılında kitap hâline getirilmiştir.

Elinizdeki yayın *Namuslu Kokotlar* romanının *Vakit* gazetesinde tefrika edildiği şekliyle orijinaline sadık kalınarak hazırlanmıştır. Ancak romanın Mart 1929 yılına ait tefrikasına İstanbul'da Bayezıt Devlet Kütüphanesi, Atatürk Kitaplığı ve Ankara'da Millî Kütüphane gibi süreli arşivi zengin olan kütüphanelerden ulaşılamadığı için o bölüm Atlas Yayınları esas alınarak düzenlenmiştir.

Geniş bir şahıs kadrosu, çeşitli aşk ilişkileri ve gönül entrikalarının yer aldığı *Namuslu Kokotlar* romanı 49 bölümden oluşmaktadır. Roman konu olarak kahramanın evli olmasına rağmen başkalarıyla da birlikte olmasını işler. Romanın ana karakterlerinden Hüsrev Nizami Bey, yaşı ellisini geçmiş, birçok metresle yaşadktan sonra çok genç ve güzel bir kız olan Şehnaz'la evlenir. Genç karısına, “İstediginle eğlen fakat ben bilmemiş olayım.” şeklinde öğüt vermekten geri durmaz. Bunun üzerine o da gününü gün ederek farklı sevgililerle beraber olur. Bunların bir kısmı birbirinden habersiz, bir kısmı haberlidir. Pek çok farklı isimlerle yaşanan aşk ilişkilerinin sonunda, kör, topal kalanlar ve ölenlerle karşılaşılır.

Romanda aşkta ve evlilikte eşlerin yaş olarak birbirine denk olması vurgulanır. Hüseyin Rahmi'nin mizahi ve akıcı üslubu, diğer romanlarında olduğu gibi, bu eserde de kendisini gösterir. Okuyucu olayların akışından uzaklaşmamak için romandan hiç kopamaz.

Doç. Dr. Ahmet Koçak

NAMUSLU KOKOTLAR

1

Bir yaz gecesi dans fasılasında susmuş cazbandın kulaklarda gümleyen, çınlayan akisleri henüz zail¹ olmamıştı. Şehnaz Hüsrev Hanım usulcacık salondan sıvışmak istedi. Fakat Sermet Nadir Bey kapı arasında genç kadının bileğinden sımsıkı kavradı. Arzudan bayılan gözlerinin ateşlerini onun danstan pembeleşmiş, yüzüne pek yakından saçarak sordu:

— Nereye?

— Kalabalıktan uzak bir yere.

— Ben de beraber...

— Olmaz.

— Niçin?

— Oh, ne müstantik² tabiatlı adamsın... Bırak Allah aşkına...

— Mümkün değil...

Kurtulmak için Şehnaz Hüsrev, amanımın kabzasında ağa tutulmuş bir gazal inhinalarıyla³ kıvrandı. Bu dalgalanma esnasında göğüs göğüse rampa ettiler, ayrıldılar fakat Şehnaz bileğini aşkın çelik pençesinden kurtaramadı.

¹ zail: ortadan kalkan

² müstantik: sorgu hâkimi

³ inhina: bükülme

Terlemiş, lavantalı vücutlardan tebahhur eden⁴ bir şehvet miyasması salonun pencere ve kapılarından harice taşıyordu. Kadın çehrelerinin en ufak kusurlarını tashih⁵ eden musaffa⁶ elektrik güneşleri kesik saçların billur enseler çizdikleri kavislerin güzelliklerini her cazibenin fevkine çıkarıyordu.

Şehnaz, ipi sahibinin elinde, tasmalı bir kuzu gibi amanının⁷ zaptına karşı gerilerek:

— Sermet bırak...

— Hayır...

— Ne olacak kuzum böyle?

Genç aman bu suale baygın bir bakış ve ateşli bir ahla cevap verdi.

Dudaktan dudağa esen bu ılık hava ile isyankârlığı biraz yumuşayan kadın:

— Bırak diyorum, kocam görecektir...

— Seni bırakmamaya beni daha ziyade tahris için kocandan bahsediyorsun⁸...

— Aman, hırçın sözler... Bu kapı arasındaki pervasız inadınla beni ne büyük tehlikelere düşüreceğini niçin düşünmüyorsun?

— Şehnazcığım, tehlike atlatmakta ikimizin de o kadar büyük şansımız vardır ki...

— Bugün her defadan ziyade göz önündeyiz, hiçbir zaman da bu kadar cüretkâr olduğumu bilmiyordum.

— Mücadele beyhudedir, ihtiyarana⁹ malik değilim...

— Peki fakat beş dakika için bir mukavele akdi şartıyla...

— Razıyım...

⁴ tebahhur: buharlaşma

⁵ tashih: düzeltme

⁶ musaffa: artırılmış

⁷ aman: (Fr. *amant*) sevgili

⁸ tahris: hırslandırma

⁹ ihtiyar: seçme

Hâlâ bileği âşığının elinde kenetli kalarak kadın yürüdü. Her adımda kalabalıktan uzaklaşarak koridoru döndüler. Şehnaz'ın açtığı bir kapıdan içeriye girdiler. Burası sadece döşeli küçük bir odaydı, kapı tekrar kapandıktan sonra Sermet Nadir, birikmiş arzularını yeniden tatmin iştiağıyla¹⁰ sevgilisinin beline savlet etti¹¹. Lakin kadın kurtulmaya uğraşarak:

— Ne yapıyorsunuz? Burada salon kapısından ziyade tehlikeyiz...

— Niçin?

— Çünkü burası ev sahibinin lütfen kocamın teneffüsüne tahsis ettiği bir odadır. Şimdi, şimdi neredeyse Hüsrev arkamızdan gelir...

— Öyleyse ne cesaretle beni buraya getirdin?

— Kocam şimdi üstümüze gelip de bizi kardeş kardeş musahabe hâlinde bulursa hiçbir fena zanna düşemez. Çünkü kendisine mahsus bir odaya benim suinietle¹² bir erkek almama ihtimal verebilir mi?

— O hâlde emin ol, Hüsrev Bey daha yarım saat buraya gelemez!

— Neden?

— Ev sahibesi Adviye Hanım onu çekti, *boudoir*'a¹³ götürdü. Gökdere çiftliğinin kırk yıllık davasıyla büyük kızının bozulan nişan macerasını anlatıyor. Bu kadının çenesinden beş on dakikada kurtulmak mümkün müdür?

— Böyle çok sakat vaziyetleri sevmem. Beni bırak, kocamla ev sahibesi arasındaki sözü derhâl kesebilecek ani bir arızanın zuhur etmeyeceğinden katiyen emin misin?

— Böyle beyhude sözlerle geçirdiğimiz zamanın kıymetini düşün Şehnaz... Sen istersen her şey olur... Altın Kumlar'a gittiğimiz

¹⁰ iştiağı: özleyiş

¹¹ savlet etmek: saldırmak

¹² suiniet: kötü niyet

¹³ *boudoir*: özel oda

gün, güya ayağına batan dikenini çıkarmak bahanesiyle çalılığın arkasına çekildiğimizi unuttun mu? Kocan gene burnumuzun dibinde değil miydi?

— Sus... Sus... Aklıma geldikçe soğuk terler döküyorum. Ah, ne ihtiyatsızlık¹⁴, ne cüret, ne cinnet... Fakat, Sermet, o gün otomobilde çok içmiştik, adamakıllı sarhoştum. Yoksa başka türlü o göz kızgınlığımı göstermek kabil¹⁵ olur muydu? Yalnız kocam mı ya? O kalabalığı düşün, aman Ya Rabbi...

— Ada mehtabında birdenbire tutan baş ağrımı teskin¹⁶ için ben sandalla seni yalnızca köşke döndürürken...

— Eh, canım, yetişir... Bu taşkınca deliliklerimizi şimdi böyle sayıp dökmekte ne mana var sanki? Bu geçmiş deliliklerimizi şimdi yenisini yapmaya beni cesaretlendirmek için mi tekrarlayıp duruyorsun?

— Kocan iki adımlık bir yerde horuldarken biz beriki odada...

— Yetişir diyorum sana...

— Yetişmez... Daha nelerim var...

— Bu eski günahlarımızın uzun listesini dinleyemem doğrusu...

— Yenisine müsaade et. Eskilerini meskut¹⁷ geçeyim.

Sermet Nadir, sevdasının tatmin edilmedikçe açılmayacak kısıncasına almak için genç kadının ince vücuduna atılır. Lakin Şehnaz bu hamleyi de bütün şiddetiyle reddederek:

— Bırak... Çekil... Olmaz... Bugün bütün sınırlarım büyük bir şeametin¹⁸ kable'l-vuku¹⁹ hissiyle sarsılıyor... Her saniye kocamın adımlarına açık bulunan bir odada öyle bir şey... Hayır, mümkün değil...

¹⁴ ihtiyatsızlık: tedbirli ve ölçülü davranmama

¹⁵ kabil: mümkün

¹⁶ teskin: yatıştırma

¹⁷ meskut: söylemeden geçmek

¹⁸ şeamet: uğursuzluk

¹⁹ kalbe'l-vuku his: önsezi

— Kapıyı içeriden kilitleyelim.

— Çıldırдың mı Sermet?

— Ben çıldırmadım. Bu gece sen tamamıyla huyunu değiştirmişsin. Hemen hemen hiç tanıyamayacağım bir kadın olmuşsun...

— Tehlike... Tehlike... Müthiş tehlike... Bu kelimenin manasını anlamayacak kadar ahmaklaştın mı? Beni kendinle kocama bastırarak mahvetmek mi istiyorsun?

— Tehlike... Büyük tehlike... Evet, itiraf ederim. Lakin bu visaller²⁰, tehlikenin dehşeti nispetinde tatlı oluyor. Şekerli kaymaklı tehlike. Bu tehlikelerin en korkulularını atlattık. Görürsün, bundan da kurtuluruz. Boş yere vakit geçiyor. Haydi, kuzum Şehnaz...

Tuhaf bir hiddetle gözleri büyüyen genç kadın, asabi bir raşe²¹ silkintisiyle:

— Olmaz... Katiyen söylüyorum ki olmaz... Başımı kessen işte son sözüm budur... Anladın mı?

Sermet, huysuz bir çocuğun ağlamalı inadıyla parlayarak:

— Ben de seni kollarımın arasından bırakmayacağım. Kocan gelsin, bizi bu hâlde görsün! Ona bugün, bu manzarayı seyrettireceğim...

Şehnaz, sinirlerinin bütün gerginliğiyle çırpınarak:

— Sermet... Peki fakat benim de senden bir ricam var:

— Söyle, nedir?

— Şimdi kocamın yanına koş... Bak, Advieye Hanım'la ne görüşüyorlar... Çiftlikle nişan bahsinin kaçınıcı babına gelmişler? Aralarına gir. Sen de bir parça söze karış. Lakırdının bir müddet daha uzayıp gideceğine emniyet peyda ettikten sonra buraya, yanına dön... Haydi, durma...

²⁰ visal: kavuşma

²¹ raşe: titreyiş

Akan suları durduran bu ricaya hemen itaatle Sermet Nadir kapıdan dışarıya fırlar... Şimdi yalnız kalan Şehnaz, kollarını tavana uzatıp mayhoş bir sevinç istihzasıyla²² gerinerek:

— Of sırnaşık musibet... Bu mankafa erkekler bıkıldıklarını acaba niçin anlamazlar? Her yerde sivrilen zekâları acaba bu noktada niçin körlenir? Oh, boğulacaktım vallahi... Nefesi bana o kadar sıkıntı veriyor ki... Oh, erkekler o kadar kaba, hodbin²³, müstebit²⁴ mahluklarsınız ki aşta kendi sevmeniz ve sevmemeniz kâfidir. Karşınızdakinin hissini düşünmeye tenezzül etmezsiniz. Sevdiğiniz kadının nefretine bile ehemmiyet vermezsiniz... Hep bu işkenceler bir kere yanılmanın cezaları... Yeni sevgi eskisini götürüyor. Bu hakikat bir riyaziye²⁵ düsturu kadar kati. Fakat Hürrem nerede? (bilek saatine bakarak) Şimdi, iki dakika içinde onu bulmalıyım.

Şehnaz Hüsrev Hanım koridora koşar. Sağa sola acele kolaçanlar yaptıktan sonra büfe önünde şampanya tokuşan çok yakışıklı körpe bir gencin kolundan çekerek kulağına:

— Hürrem, haydi...

— Nereye?

— Ben nereye götürürsem oraya...

— Fakat kocan şuradaki odada gezinip duruyor.

— Hiç ehemmiyeti yok.

— Ne cesaret...

— Haydi canım, vakit geçiyor...

— Vallahi Şehnaz, kocandan korkuyorum.

— Canım, sen kocamdan, benden ziyade mi korkuyorsun?

— Üzerimize gelirse kopacak skandalı bir kere düşün... Şimdi balo halkına, yarın da bütün âleme rezil oluruz...

²² istihza: alayla

²³ hodbin: mağrur

²⁴ müstebit: zorba

²⁵ riyazi: delillere dayanan

Şehnaz Hanım, güzel amanını sürüklercesine kolundan çeke-
rek:

— Haydi diyorum. Çocuk musun? Ben her şeyi temin ettim.
Her cihet garanti...

Hızla yürürler. Koridoru dönerler. Malum odaya girdikten son-
ra Şehnaz Hanım, cüretkâr parmaklarıyla kapının anahtarını içer-
den iki defa çevirerek:

— İşte bak dört duvar... Bir sen, bir ben...

Dört kol, dört dudak birbirine kenetlendikten birkaç dakika
sonra dışarıdan tık tık kapı vurulur.

Şehnaz, raşedar²⁶ vücudunun baygın iniltileriyle:

— Kimdir o?

— Ben, kocan Hüsrev... Yanımda Sermet Nadir de var...

Deragaşun²⁷ ilk kaynar derecesinde birbiriyle hararet mübade-
le²⁸ eden bu iki vücut ani, kısa bir elektrik sadmesi²⁹ geçirdikten
sonra vaziyetin vahametini ifhamen³⁰ göz göze gelirler. Fakat Şeh-
naz şu cevapla tehlikeyi anlatır:

— Vallahi Bey kapıyı açacak hâlde değilim. Vehleten³¹ tutan
migren beni bitirdi...

— Aspirin... Kordiyal... Bir şey ister misin?

— Teşekkür ederim bey... Yalnız başına bir müddet istirahatten
başka bir şey istemem...

— Peki karıcığım. Rahatsız olma. Ben birazdan gelir yine yok-
larım.

Sermet Nadir infialden kısılan sesiyle:

²⁶ raşedar: titreyen

²⁷ deragaş: kucaklama

²⁸ mübadele: değış tokuş

²⁹ sadme: çarpma

³⁰ ifham: susturma

³¹ vehleten: birdenbire

— Migrenin zalim peңesindeki bu iniltileriniz beni de çok müteessir etti hanımefendi. Vicahen³² istifsarıma³³ şu kapının kilidi mâni olmasından dolayı da ayrıca müteellimim³⁴. Kâfir şakikanın³⁵ seyri kısa olduğu nispette şiddeti ziyadedir. Fakat maşallah çok mütehammil³⁶ bir hanımsınız. Bunu da şimdi atlatırsınız. Vah vah... Sizi çok sıkıştırdı, çok sıkıştırıyor ama korkmayınız, öldürmez. Kâfir hastalık, en ziyade güzel kadınlara arızdır. Ekseriya tenhada sarar, tenhada bırakır. Kalabalıktan hoşlanmaz. İşte biz gidiyoruz. Ah zalim illet... Hızını alıncaya kadar tahammül etmeli. Ne çare...

Müsteskal³⁷ koca ile aman birbirinden gizlemeye uğraştıkları infiallerini yüz yüze tuhaf bir tebessümün buruşuklukları arasında boğmaya çalışarak kapı önünden çekildiler.

Hüsrev Bey'in yüzünde köpek sırtışını andırır daimî bir maske vardı. O, fütursuzlukla³⁸ karısının âşığıını şaşıtacak bir deryadilikle, başlayacak pokere doğru koşarken Sermet Nadir, bu havsalası geniş adamı iki omuzundan tutup bütün öfkesiyle sarsarak hakikati suratına bağırarak istiyor, bir amanın takat getirmediği şeye, bir kocanın tahammül etmesine çıldıracağı geliyordu.

2

Kumar masasına kurulan zevç, şaşılacak bir talih açıklığıyla oynarken atlatılan aman uğradığı dubaranın³⁹ yüreğine işleyen acılığını bir türlü hazmedemeyerek bir yerlerde durup oturamıyordu. Baş dönmesi getiren asabi bir sarhoşlukla koridoru yürüdü. Mahut⁴⁰ odaya yaklaştı. Bu kilitli kapının önünde, kollarını göğsüne çaprazlayarak düşünmeye başladı:

³² vicahen: yüz yüze

³³ istifsar: araştırma

³⁴ müteellim: kederli

³⁵ şakika: migren

³⁶ mütehammil: tahammül eden

³⁷ müsteskal: terslenmiş

³⁸ fütursuz: pervasız

³⁹ dubara: iki

⁴⁰ mahut: adı geçen

Onlar içerde birbirinin sevda cenderesinde dudak dudağa idiler. Hürrem, yarım baş ağrısından muzdarip sevgilisinin kanına kendi gençlik kordiyalinden damla damla sızdırarak onun elemi teskine uğraşıyordu. Hürrem hemen hemen bütün kadınların perestiş ettikleri⁴¹ bir tipte ve dünya ömrünce Sermet Nadir'den yedi sekiz yıl daha az yıpranmış bir gençti. Rakibine hangi cepheden baksa onun her cihetle inkâr kabul etmez tefevvuku⁴² önünde kıvranmaktan başka bir şey yapamıyordu. O, düştüğü şu garip durumda kırılan izzetinefsini nasıl tamir edecekti?

Aşkta öğrenilen istiskal⁴³, hakaretlerin en zehirli, en mühliki⁴⁴ değil midir? Şimdiye kadar Şehnaz'ın, kocasına karşı tutan yarım baş ağrılarını hep o, kendisi, Sermet Nadir tedavi ederdi. Fakat yeni zuhur eden bu genç Lokman, hazakatte kendinden çok üstün çıktı. Hüsrev Nizami Bey'e yapılan migren komedyası, şimdi kendine karşı oynanıyordu... Sermet, o dessor⁴⁵ kadınla birleşerek, zevce karşı bu mudhikeyi⁴⁶ defaatle oynamıştı. Ona bu aldatmanın zevkli olduğu kadar, aldanmanın bu acılığını bilmiyordu. Bu yürek kabartıcı, bulantılı vaziyette kendisi zevç değil, amandı. Acaba aynı zillete düşen hassas kocaların hâlleri ne oluyordu? Dünyada böyle komedyaya hayatı süren zevçler merhamete mi, nefrete mi layık insanlardı? Hüsrev Nizami Bey karısının pek aleni hıyanetini bilmiyor muydu? Biliyorduyse nasıl tahammül ediyordu? Bilmiyorduyse bu ahmak adama acımdaktan ziyade, başa kaka kaka işi anlatmak, daha büyük bir iyilik sayılmaz mıydı?

Bu gayrimeşru zıfzaf odasının önünde nöbet beklemekte kendisi için ne fayda vardı? Zevce duvar kesilen bir kapının, metruk bir amana açılmayacağı aşikârdı. Fakat böyle iki eli böğründe, işi tesa-

⁴¹ perestiş etmek: tapmak

⁴² tefevvuk: üstünlük

⁴³ istiskal: aşağılama

⁴⁴ mühlik: öldürücü

⁴⁵ dessor: entrikacı

⁴⁶ mudhike: gülünecek şey

düfe bırakarak beklemek de büyük bir meskenetti⁴⁷. Sermet Nadir, bir şey yapmalı, Şehnaz'ın bu açık komedyasına mukabil o da bir intikam mudhikesi oynamalıydı.

Öfkeli bir heyecanla karışan zihnini durultmak için soğukkanlılığa avdetle vaziyeti bilmuhakeme tespate uğraşarak düşündü. İçeridekileri cürümüşut hâlinde Hüsrev Nizami Bey'e yakalatmak mümkün değil miydi⁴⁸? Zevç bu rezaleti bilip de sükût ediyorsa onu namus vaziyetine davetle bu ahlaksızlığından dolayı cezalandırmak lazımdı.

İçerideki iki kaynar vücut birbirinden çözülmeden, demiri tavında dövmek için hemen kumar salonuna yürüdü. Baktı ki oyun heyecanlı bir devrede... Yeşil masanın etrafındakiler de boğazlar kurumuş, sesler kesik çıkıyor. Ortada bütün gözleri efsunlayan bir fiş yığını var. El dönerken sıra Hüsrev Nizami Bey'e geldi. Bir kâğıt çektikten sonra "Monres" dedi, önündeki mevcudu sürdürdü. Oyuncular beş kişiydi. Sonrası benizler attı. Eller titriyor, alınlar soğuk ter habbeleriyle nemleniyordu. Biri çekildi. Sırayla eller açıldı. Birinde ful, diğesinde floş, üçüncüde kare görüldü. Şimdi hep gözler üzerine dikilen Hüsrev Nizami Bey muzafferane bir oyuncu sesiyle:

— Bu da görden floş ruvayal⁴⁹... dedi.

Fişten tepeyi silip süpürerek önüne çekti. Ortada bin yedi yüz liradan ziyade bir küme vardı. Şehnaz'ın kocası bu kazancın neşesiyle baygın baygın etrafına bakınırken Sermet Nadir'le göz göze geldi. Ona, dolgun yanaklarını biraz daha şişiren bir tebessümle:

— Sermet, karımın şansına oynuyorum... dedi.

Gözlerini muhatabına dikti. Bir cevap bekledi. Fakat Sermet, aşkta, kumarda yüksek şansıyla kocasını bu kadar bahtiyar eden bir kadının methine daha ne ilave edebilirdi? O yalnız, vuslatgâhtaki⁵⁰ çifti vakit geçirmeden hemen bastırmak kaygısıyla:

⁴⁷ meskenet: miskinlik, âcizlik

⁴⁸ meşhut: idrak etmek

⁴⁹ floş ruvayal: pokerde bir elde toplanan aynı renkten ve aynı türden beş kâğıt

⁵⁰ vuslatgâh : kavuşma yeri

— Zevcenizin migreni fenalaştı...

— Pek aldırma, onun yarısı da nazdır.

— Hayır, hayır, inanın çok muzdarip.

— Geçer... geçer...

— İzdırabı sizin vücudunuza lüzum gösterecek derecededir.

— Ben şimdi seansı bırakıp da gidemem. Şansım bozulur. Şans da kadın gibidir. Arasını soğutmaya gelmez.

Hüsrev Nizami Bey cüzdanının bir gözünden çıkardığı reçeteyi Sermet'e uzatarak:

— Alınız bunu, hemen yakındaki eczanelerden birine yaptırtınız. Valeriyanat dö kenkina⁵¹ bir tertiptir. Karımın ilacı budur. Haydi, durmayınız...

Bu sürat ihtarına rağmen Sermet, elinde kâğıt, bir türlü yerinden kıvıldamayamadı. Bu sahte hastanın kızgınlığına valeriyanat ne para ederdi?

Oyun başladı. Hüsrev Nizami Bey, hâlâ tereddütten çıkamayan muhatabına:

— Sizin bir mazeretiniz var mı? Hürrem Lütfü'yü bulunuz.

— O, sizden, benden iyi karımın tedavisini bilir.

Sermet kendini tutamayarak anlaşılmasın bir şeyler homurdandı. Hüsrev Bey:

— Ne diyorsunuz?

Sermet ezgili bir istihza ile:

— Ne diyeceğim, Hürrem Lütfü zevcenizin yanında...

— İşte iyi ya.. İşte pekâlâ bana hacet yok...

Zevcin bu havsala genişliği karşısında aman, artık büsbütün kendinden geçerek yine homurdandı:

— Fakat kapı hâlâ üzerlerine kilitli...

⁵¹ valeriyanat dö kenkina: kimyasal bileşik

Hüsrev Nizami Bey, elindeki kâğıtları yelpaze gibi açarak sıraya koyuyordu. Bu homurtuyu anlamadı. Ne olduğunu sormak merakını da göstermedi. Oyun yine kızışıyordu.

Sermet Nadir, infialinin şiddetinden etrafındaki şeyleri asıl renkleri haricinde, al, mor görmeye başladı. Sevdiği kadını diğer amanından, kocasından ziyade kıskanmak hakkına malik mi? Şüphesiz değildi. Lakin bu hususta asıl malik olmadığı şey, kendi iradesi idi. Şehnaz'a pek tutkundu. Bu kadın, kocasının müsamahası önünde istediği erkeklerle pek serbest sevişiyordu. Onu yola getirme salahiyeti zevce aitti. Sermet ne hakla, ne kuvvetle bu şuh mahluku diğer engellerden kurtarıp kendine hasredebilecekti? Lakin çok şeylerde inkâr edilen hak, aşkta hiç tanınmazdı. Bir kadın hakla, sırayla değil, gönülle sevilirdi.

Talihimizin bize yâr olmadığı noktalarda tutunacağımız diğer bir şey vardır: kurnazlık... Bu işte çok kurnaz olmak lazımdı fakat bu kurnazlık da çok hazım, teemmül⁵² ve temkini icap ettiriyordu. Sermet'in işte buna takati yoktu.

Kocayı diğer aman aleyhinde kıskırtmaktan istifade edebilmek... Fakat bu mümkün olabilecek miydi? Tecrübeyi göğe çekemediler ya...

3

Sermet'in İkinci Atlatılışı

Kocayı kızdırıp ona zevciyet hukukunu kullandırarak rakibi ortadan defetmek... Hüsrev Nizami Bey'i kıskandırmak, bu pek cetin ve hemen gayrimümkün bir işe benziyordu. Böyle bir fırıldak çevrilirken Şehnaz'a da bir şey sezdirmemek lazımdı. Güçlük içinde güçlük...

Dansın sona yaklaşan figürleri devam ediyor. Cazbant sanki yorgunluktan hırıldıyor... Kemanlar çatlamış, piyanonun akordu bozulmuş, davul pörsümü, ziller paslanmış... Artık bu bir musiki

⁵² teemmül: etraflıca düşünme

ahengi değil, mütenafir⁵³ seslerden müterekkip⁵⁴ Afrika vahşilerinin iptidai derneklerini andırır bir *vacarme*⁵⁵ hâlini almış bir şey...

Saatlerden beri şişirdiği yorgun kafaları uyuşturan bir işkence...

Vakit vakit büfede kuvvet ve neşe tazeleyen çiftler göğüs göğse, iki cins arasındaki mıknaş gösterir bir izcizapla kâh titreyip kâh dalgalanarak birbirinin kolları arasında uyur gibi dans ediyorlar.

Ölçülü adımlarını kendilerini bekleyen yumuşak bir döşeğe doğru atmaya uğraştıklarını hissettiriyorlar.

Sermet Nadir'i artık ne dans ne kumar ne de başka güzel bir kadın, hiçbir şey müteselli edemiyor. O, şimdi karısı aleyhindeki en meşum⁵⁶ bir haberle ona oyun masasını terk ettirebilmek ihtimali olmayan bilafütür⁵⁷ bir kocayla, mahrem bir odada sevgilisine baş ağrısını tedavi ettiren zevcenin, o iki günahkârın üzerine kilitlenmiş kapının arasında kalmış bir bivaye⁵⁸... Bu meyus sevdalı, o çifti güvercinlikten ürkütmek için bir çare ararken bu konuda cebindeki *valerianate de quinquina*'lı reçeteden istifade edebileceğini düşündü. Hemen en yakın bir eczaneye koştu. Mümkün süratle ilacı yaptırıp cebine koduktan sonra kapalı kapının önüne döndü. İzin isteyen tık tıklarla vücudunu bildirmeden evvel, içeriden bir mırıltı duyar gibi oldu. Bu sesler sevişmeye değil, mücadeleye benziyordu. Deminki sütlümanlığı takiben bu fırtına nasıl zuhur etti?

Hürrem'le Şehnaz'ın arasında bazı esrara erebileceği ümidiyle Sermet'in yüreği hopladı. Büyük bir dikkatle kulağını kapıya daha ziyade yapıştırdı. Hiddetle, şiddetle kâh yükselip kâh alçalan seslerden meal çıkarmaya uğraştı. Fakat ne mümkün... Kapı kalın, konuşanların mesafeleri uzak... Bir uğultu hâlinde devam eden muhavereden yalnız bir tek kelime seçebildi⁵⁹. Söz arasında Perran adı

⁵³ mütenafir: tiksinen

⁵⁴ müterekkip: birleşen

⁵⁵ *vacarme*: kargaşa

⁵⁶ meşum: uğursuz

⁵⁷ bilafütür: aldırış etmeyen, gamsız

⁵⁸ bivaye: kısmetsiz

⁵⁹ muhavere: karşılıklı konuşma

sıkça tekerrür ediyordu. Perran Mazlum... O geceki balonun en şık, en güzel kadını. Sermet, bu yalnız kuru isimden icap eden neticeyi hemen çıkardı. Hürrem, akşam, dansta bu kadını kolları arasından hiç bırakmayarak daima onunla oynamıştı. Odadaki mücadele olsa olsa bir kıskançlık davası olabilirdi. Şehnaz, Perran Mazlum'u Hürrem'den şiddetle kıskanıyordu. Buna hiç şüphe yok.

Sermet için bu keşfin ehemmiyeti büyüktü. O, tesadüfün bu lütfundan çok memnun oldu. İşin ilerisini anlayabilmenin imkân-sızlığını anlayarak tık tık içeriye kendini haber verdi:

— Giriniz...

Mezuniyeti üzerine topunu çevirdiği kapıyı kilitsiz bularak içeriye girdi... Başını toz pembesi bir ipekli mendille alnından sımsıkı boğan Şehnaz bir koltukta, Hürrem ona uzak bir kanepede karşı karşıya süt dökmüş birer kedi masumluğuyla şimdi dilsiz, hareketsiz oturuyorlardı. Bu komedyaya Sermet'in aldanabilmesi mümkün müydü? Onu bu sahnenin komedyenleri de biliyorlardı ama hayatın böyle bile bile aldanır görünmek mecburiyetlerinden kurtulabilme-mize imkân var mıydı?

Beşeriyetin en gülünç itiyatlarından biri de bu değil miydi?

Sermet bu sahte hastayla onun yalancı şahidinin yanlarına ilerledi. Cebinden ilaç kutusunu çıkararak:

— Zevciniz beyefendinin ricası üzerine eczaneye gittim. Bu ilacı yaptırtım.

Şehnaz zoraki bir ızdırap tavrıyla:

— Oh, zevcimin hele aklına gelebilmişim...

Sermet kendini tutamadı. Titremesini mâni olamadığı bir sesle:

— Yok, öyle söylemeyiniz. Hüsrev Nizami Bey demin kapının önüne kadar geldi ama içeriye kabul olunmadı. Böyle monden⁶⁰ bir koca doğrusu dünyada bulunmaz.

⁶⁰ monden: sosyete hayatına ait

— Onu her zaman benimle birlikte çekiştirirken, bilmem bugün neden koruyorsunuz!

— Hayır, çekiştirmek tabirini kabul etmem... Belki sizinle aramızda, insanlık hâli bu ya, onun ufak tefek kusurlarına dair bazı sözler olmuştur. Bizimle olan bu kritiklerimi onun yüzüne de söyleyebilirim. Hüsrev Bey benim, hakkında en büyük bir hürmet beslediğim bir dostumdur.

Karısını metres edindiği bir adam hakkındaki bu büyük hürmete doğrusu hiç söz yoktu. Şehnaz, yapma ızdırabının ezginliğiyle önüne baktı. Hürrem bu acı istihzayı tuhaf bir tebessümle örtmek için sırttı.

Bu baş ağrısı komedyasının perdesi arkasında diğer hakiki bir mudhike⁶¹ oynanıyordu.

Sermet buna dikkatten hali⁶² kalmadı. Bu oynak kadınla genç amanı arasında kayık bakışlarla gözden göze pek gizli bir pandomima devam ediyordu. Hürrem Lütfü'de hemen ortadan sıvışmak isteyen bir vahşi hayvan ürkekliği, Şehnaz'ın nazarlarında onu zapta, kaçırmamaya uğraşan bir sirk *dompteur*⁶³ gayreti, çatıklığı, tehditkârlığı vardı.

Şehnaz, ilaç kutusunu elinde evirip çevirdikten sonra odanın ortasına fırlatarak:

— Bu tertip bana iyi gelmiyor. Kocama bu defa söyledim. Unuttur... Daima bunu yaptırıp gönderir.

Sermet işi hemen kavradı. Şehnaz'ın asıl öfkesi ilaca değil, onu izaca vesile itti haz eden Sermet'in kendine idi. Fakat hiddetini diğer suretle izhar edemeyerek ne yapacağını bilmez bir hâle gelmişti. Hürrem'le olan bu suniyetinin bozulmasına tahammül edemiyordu. Rakibinin önünde bu acı hakikatın sübutu⁶⁴, amanı bitiriyordu. Ama

⁶¹ mudhike: komedi

⁶² hali: boş

⁶³ *dompteur*: hayvan terbiyecisi

⁶⁴ sübut: tahakkuk etme

o anda sabırdan başka çare yoktu. Binanenaleyh Sermet, kutunun böyle yere fırlatılması üzerine:

— Efendim bu nasıl olur? Zevciniz sizin sıhhatinize taalluk eden bir şeyi unutabilir mi?

— Unutur... O, kumar masasının başında her şeyi unutur. İsminin ne olduğunu sorunuz... Cevap alamazsınız. Hiç şaşmayınız, unutmuştur.

— O kumar masasının başında her şeyi unutabilir fakat sizi aklından çıkarmaz. Çıkarmaz, bundan emin olunuz.

— Onu bilmem neden böyle hararetle müdafaa edeyim derken benimle eğlendiğinizi unutuyorsunuz.

— Eğlenmiyorum, hakikati söylüyorum. Çünkü kocanız bu akşam sizin şansınıza oynuyor. Mütemediyen kazanıyor. Kumarda ve her yerde kendine uğur getiren bir kadını nasıl unutabilir?

Şehnaz baygın bir sesle:

— Kazanıyor mu?

— Evet, avuç avuç... Önünde dört bin liradan ziyade fiş yığını var.

Şehnaz'la Hürrem'in arasında enstantane⁶⁵ bir makinenin bile alamayacağı süratle birer göz şimşeği çaktı.

Şehnaz, şimdi müşfik bir eda ile:

— Kazansın kazanmasın neme lazım... Kumardan gelen paradan hayır mı olur? Ben şimdi başımdan muzdaribim. Benim ilacım bu değil...

Sermet yeisini yendirmek istediği bir hayretle:

— Sizin bundan başka bir ilacınız mı var?

— Evet.

İki amanla bu tek metres arasında tuhaf bir bakışma oldu. Sermet sabredemedi, sordu:

⁶⁵ enstantane: hızlı bir fotoğraf yöntemi

— Nedir? Bu ilacınızın tedariki kabil değil mi?

— Kabil.

— Söyleyiniz bulalım, buldurtalım.

— “Migrenin” denilen müstahzar kaşeler vardır. Günde, saatte bir dört defaya kadar alınır.

— Her eczanede bulunur mu?

— Zannederim ekserisinde bulunur.

— Gideyim, getireyim.

Şehnaz bu defa nazik bir teşekkür tavrıyla:

— Pek büyük lütfedersiniz. Çok muzdaribim. Her lakırdı söyleyişimde beynim gözlerimden dışarı akacak sanırım.

Sermet, bu vefasız metresini memnun etmek için hemen fırladı. Sokağa çıktı. Vücudunu bir nöbet ateşi sarmıştı. Başu yanuyordu. Sabaha yaklaşan gecenin serin rutubeti sinirlerine bir müsekkin⁶⁶ tesiri yaptı. Tenha sokaklarda yürürken kendi kendine gülüyordu. Nereye gidiyordu? Migrenin bulmak için şimdi eczaneden eczaneye dolaşacaktı. Fakat niçin? Şehnaz hasta değildi ki... Bu sahte marizin⁶⁷ müstehzi⁶⁸ emriyle gece yarısı deva aramaya çıkmak ne budalalıktı.

Hüsrev Bey'e mütemadiyen oynanan bu komedyaya şimdi kendisine yapılıyordu. Lakin kadının gözlerinde öyle bir efsun vardı ki ondan aldığı emre itaat etmemek Sermet'in elinde değildi. Kendisi odadan çıktıktan sonra arkasından kim bilir bu belahatine ne kadar gülmüşlerdi. Aşk daima zalim, âşık her zaman gülünçtür, dedi, yürüdü. Çarçabuk ilacı buldu. Haneye avdetinde onları bıraktığı odada kimseyi göremedi. Dans salonunu dolaştı nazeninden eser yok. Neredeler? Kumar mahalline gitti. Hüsrev Bey hâlâ meşgul...

Kaybedenler zararlarını çıkarmaya, kazananlar daha ziyade kazanmaya uğraşıyorlar. Çoğunda kapakları şişen gözlerin içi kan

⁶⁶ müsekkin: sakinleştirici

⁶⁷ mariz: hastalık

⁶⁸ müstehzi: alaycı

çanağına dönmüş. Yorgunluktan yüzler buruşmuş. Birbirine dargın, somurtkan birer hâl almış. Oyunun sonu, kârın, ziyanın katiyet kesbedeceği anı karşılamak için -görünen bitkinliklerine rağmen- oyuncuların hepsinde fevkalade bir gayreti var.

Sermet, Hüsrev Nizami Bey'in kulağına eğilerek:

— Efendim, verdiğiniz reçete hanıma iyi gelmiyormuş.

— Ah ne acayip mahluk! Ona ilaç beğendirmesi zordur...

— Ey, sonra?

— Sonra, Migrenin istedi. Buldum, getirdim...

— Kaç defa Migrenin'i benim kafama attı. Reçete tertibini istedi. Onun âdetidir. Hangi ilacı götürseniz onu ret ile mevcut olmayamı ister. Bu densizliklerin tahtında⁶⁹ müstetir⁷⁰ “hüve” zamiri vardır ki ancak ben bilirim.

— İlacı getirdim fakat kendilerini bıraktığım odada bulamadım.

— Merak etmeyiniz. Rahatsızlığı arttı, eve döndüler...

— Döndüler? Kiminle beraber?

— Hürrem Lütfü'yle...

Hüsrev Nizami Bey, bu son kısa cevabından sonra eliyle Sermet'i yanından iterek yine oyuna daldı.

Şehnaz, Hürrem'le yalnız kalmak için yine Sermet'i bir âlâ atlatmıştı. Gecenin bu son atlatılışı, bu bile bile aldanış delikanlımı sinirleri üzerinde soğuk bir duş titremesi husule⁷¹ getirdi. Havsalası çiğnene çiğnene eski lastik kaloşa dönmüş koca... Zevcesiyle Hürrem'in eve gidişlerinin o kadar fütursuz⁷² tabii bir seda ile anlatıyordu ki...

Zavallı koca, bu işin altında gizli “hüve” zamiri muadelesinin⁷³ yalnız senin için değil, artık hiç kimse nazarında bir meçhuliyeti

⁶⁹ taht: alt

⁷⁰ müstetir: gizli

⁷¹ husul: vücuda gelme

⁷² fütur: bezginlik

⁷³ muadele: denklem

kalmamıştır. Fakat, Allah'ım bu zevci, karısının âşıkları aleyhinde nasıl harekete getirmeli?

4

Hüsrev Nizami Bey altmışını geçkin, meşrepte hafif fakat vücutça yüz kiloluk bir adam... Mali bir müessesenin banilerinden⁷⁴... Kelle kulak yerinde... Gerdan altında gerdan. Katmerli ense. Kulağı delik, gözleri keskin, çenesi kavi.

Hayırhah görünmeyi, yüze gülmeyi bilir. Bütün hayırlı işlerde, ianelerde ilk kalemde onun sahavetini⁷⁵ görürsünüz. Konferanslarda bülbül, lafzen biemsal milliyetperverdir.

Onun paroldonör morali üzerine müesses bin ampullü monden hayatı memleketin mali buhranlar geçirdiği en dar zamanlarında bile aleyhinde uyanacak şüpheleri izaleye kâfidir.

Bir genç kadının şuhluğuyla⁷⁶ şenlenmeyen hayat lüks olabilir mi?

Hüsrev Nizami Bey şimdiye kadar müteaddit⁷⁷ metreslerle yaşamış, kadından doya doya arzusunu alarak vücudunun cinsiyet usaresini⁷⁸ kurutmuştu. Yavaşça aralarında Şehnaz'la muvazene⁷⁹ yoktu. Fakat bu muvazenesizlik, hâlleri vakitleri yerinde ihtiyarlardan kaçını gönüllerinin bu iştiyakını tatminden alıkoyabilmişti?..

Şehnaz bu süslü hayatın altın vazosu içinde yeni açılmış bir çiçekti.

Artık sahibinin burnunun koku almaması kâşanesini böyle bir zinetten mahrumiyete mahkûm bırakacak bir sebep olabilir mi? Hüsrev Bey'in bu hususta kendine mahsus bir felsefesi vardı. Bir

⁷⁴ bani: kurmak

⁷⁵ sahavet: cömertlik, el açıklığı

⁷⁶ şuh: serbest ve neşeli tavırlı

⁷⁷ müteaddit: çok sayıda

⁷⁸ usare: öz su

⁷⁹ muvazene: denge

kadınla vücut aşındırarak aşkı yıprandırıp istikraha⁸⁰ yakın bir doygunlukla öldürmektense, ateşgedeler⁸¹ gibi gönlünü ona daimî mabet yaparak kanından zayı ettiği şeyi hayalinde yaşamaktı.

Fakat cinsiyetlerinin sonunda böyle teyemmümle yaşamaya karar vermiş yorgun, akim ihtiyarların izdivaçları altına aldıkları genç, güzel kadınları tenasül hasletinden mene hakları olabilir miydi? Hüsrev Nizami bey bu suale en asri bir feylesof cesaretiyle “Hayır.” cevabını vermek hakşinaslığını gösteriyordu. Lakin şimdi bu pehrizle bu lahana turşusunu nasıl telif etmeli⁸²?

Kendi havsalsınca bunun da cevabı vardı. Ama bu kalbî olmaktan ziyade kelbî idi. O, ananetin⁸³ hazin sükûtuyla genç karısına daima şunu anlatıyordu:

— İstediginle eğlen fakat ben bilmemiş olayım. Mümkün mer-tebe kimseye anlatmamaya gayret et...

Aralarında sükûtun bu derin belagatiyle olan anlayıştan sonra idaresi icap eden diğer mühim bir mahzur daha vardır: halkın dili...

Darbimeselin dediği gibi, bir torba değil ki çekip büzebilesiniz... Halkın dilini anladık fakat dünyada iyi kötü ne vardır ki halkın dili oraya kadar uzanmamış olsun. Padişahın arkasından kılıç sallarlar meseli de bu yılanın zehrinden kimsenin kurtulamayacağı için söylenmemiş mi? En namdar adamlar, en ziyade dillerde gezenler değil midirler?

Halkın mübalağalı medihlerinde bile bir zem kokusu vardır. Ona kimse tamamıyla yaranamamıştır. Dünyada rahat yaşayanlar bu zehrin serumunu bulup aşılanelardır. Onun bunun lafından çekinerek bu kısa ömrün zevkini bozmak kâr-ı akl mıdır?

Dostlara açık lüks salonu, güzel karısı, otosu, hasılı şehrin ki-bar hayatında geniş bir yeri, şuna buna göze görünür iyilikler ede-

⁸⁰ istikrah: tikslenme

⁸¹ ateşgede: ateş yanan yer

⁸² telif etmek: uzlaştırmak, uyuşmalarını sağlamak

⁸³ ananet: güçsüzlük

bilmek iktidarı olanların hangi günahları affolunmaz? Velev zımni⁸⁴ olsun, kocadan bir kere bu kadar yüz bulan bir kadını artık dizginlemek mümkün olur mu?

Zevcinin iktidarı yalnız kasasında olduğunu anlayan kadının karşısına en evvel Sermet Nadir çıktı. Sert çizgili siması biraz alınsız... Fakat iri yarı vücudu kemiksiz, güçlü kuvvetli boğa gibi bir delikanlı...

Şehnaz evli bulunmasına rağmen Sermet'in kolları arasında kızlıktan kadınlık devresine geçti... Aşkın ilk lezzetini onun kemik çatırdatan savletinde⁸⁵ tattı. Ne makûs⁸⁶ bir talih... Kocasında olması icap eden huyları hep amanında buldu. Kıskaçlık, huysuzluk, istibdat... Şehnaz'ın etrafında dolaşan pervaneleri hep alargada⁸⁷ tutmaya uğraşıyor. Metresine hiç göz açtırmıyordu. Kadın, artık onun çok ateşli deraguşlarından bunalmaya, ardı arkası kesilmeyen istintaklarına⁸⁸ cevap vermekten usanmaya, korkunç tehditlerinden yılmamaya başladı.

Sermet Nadir, balo gecesi Şehnaz'dan yediği iki çelmenin sarıntısıyla sersemledi. Bu pek aleni atlatılışına karşı izzetinefsi burkuldu. Onları kendine güldürdüğüne tahammül edemiyordu. Evet, onlar, kendine gülmüşlerdi. Şehnaz'la Hürrem yanak yanağa, dudak dudağa vererek onun bile bile aldanişına fıkır fıkır gülmüşlerdi. Bu gülüş, zekâvetin hamakattan çıkardığı bir oçtü.

Bu müsteskal⁸⁹ sevdalının sinirleri gerildi. Beyni çıban dökmüş gibi sızlıyordu. Ortalık ağardıktan sonra yattığı döşekte yuvarlandı yuvarlandı, uyuyamadı.

Gidip hemen Şehnaz'ı görmek, onu didik didik sever gibi dövmek istiyordu. Fakat bu kadar erken gidilmezdi. Ziyaret zamanını bulmak için birkaç elim saati nasıl geçirecekti? Nadiren bir zevk,

⁸⁴ zımni: kapalı olarak söylenen

⁸⁵ savlet: saldırı

⁸⁶ makûs: baş aşağı çevrilmiş, ters

⁸⁷ alarga: açık

⁸⁸ istintak: sorguya çekme

⁸⁹ müsteskal: terslenmiş

çok vakit felaket olan bu hayatın fena saatlerini iyilerine ekleyebilmek... İşte en mühim sır-ı hayat ama ne müşkül keyfiyet...

Sermet Nadir, sabah ziyaret saatlerin ağırlığı altında ezilerek bunaldı. Nihayet dokuzda sokağa fırladı. Avare adımlarla kaldırımları ölçerek saat ona doğru Hüsrev Nizami Bey'in kapısını çaldı.

Onu intizar salonuna aldılar. Bu evin yabancısı değildi. Lakin o sabah dairenin havasında onun yüzüne bir istiskal soğukluğu çarpıyor gibiydi. Hizmetçilerin suratları bile asıktı. Bu bir hakikat mıydı? Yoksa kendine mi öyle geliyordu?

Sonu namuayyen⁹⁰ bir intizarın çabuk geçmeyen dakikalarını tespih gibi çekerek bir saatten fazla bekledi. Nihayet Şehnaz'ın oda hizmetçisi Kolombina'dan sordu:

— Daha ne kadar bekleyeceğim?

— Kim bilir efendim?

— Haydi, hanımdan sor da gel...

— Hanım uyuyor. Hiçbir sebeple uyandırılmamasını akşamdan emretti.

— Beyefendi?

— O çoktan işine gitti...

Kolombina, Rum-İtalyan aşılması, Şehnaz'ın vâkıf-ı esrarı zeki bir kızdı.

Hizmetçi bu sual cevabı kâfi görerek çekilmek üzereyken zair onu bir işaretle durdurarak:

— Hanım dün gece çok mu geç geldi? Yanında kim vardı?

İnfial ile kaşlarını kalkan kız:

— Bilmiyorum...

— Niçin bilmiyorsun? Burada değil miydin?

— Buradaydım, değildim. Aldığınız cevapla iktifa⁹¹ ediniz. Öte tarafını sormak fazladır.

⁹⁰ namuayyen: açık olmayan

⁹¹ iktifa: yetinme

— Sözlerimi senin keyfine uydurmak mecburiyetinde miyim?

— Değilsiniz. Müsaade edin, işim var.

Kolombina dışarı çıkmak üzereyken Sermet yolunu keserek:

— Hanım bu gece ortalık ağardıktan sonra geldi, yanında da Hürrem Lütfü vardı.

— Sanki bu da saklanacak bir sır mı?

— İşte iyi ya, benden iyi biliyorsunuz. Niçin soruyorsunuz?

— Sorduğumun sebebi yalnız kendimce malumdur.

— Ne olursa olsun, hanımım böyle müstantik⁹² tabiatlı ziyaretçilerden hoşlanmaz. Onun ev ve sokak esrarına dair sorulan sualle cevap vermemek hususunda aldığım emir katidir.

— Daha ne kadar bekleyeceğim Kolombina?

— Bilemem dedim ya...

— Hanımın uyanması için bir vakit tahmin edemez misin?

— Edemem.

— Kendisini mutlak görmekliğim lazım. Aşağı yukarı bir şey söyle.

— Onun bugün hiç uyanmaması ihtimallerin en kuvvetlisidir. Anlıyor musunuz? Hiç uyanmaması...

Yol kesmek için bu sırnaşık âşığın kollarıyla mümanaatına⁹³ ehemmiyet vermeyerek dışarı fırladı. Sermet Nadir, infial heyecanıyla sapsarı kesilerek antişambrın⁹⁴ ortasında dimdik kalakaldı.

Kolombina'nın bu küstah tavrı büsbütün kendi terbiyesizliği eseri değildi. Bu tahkiri yapması için besbelli hanımından böylece emir almıştı. Belki de şimdi Şehnaz uyanıktı. Hizmetçi kız aralarında geçen muhavereyi ona sığağı sığağına anlatmak için hemen oraya koşmuştu. Oh, ve yine belki de Hürrem Lütfü, bu saatte, o kadının döşeğindeydi.

⁹² müstantik: sorgu hâkimi

⁹³ mümanaat: engel olma

⁹⁴ antişambr: ön oda

5

Sermet Nadir, beklemede ısrarın fayda vermeyeceğini anladı. Şehnaz bugün onu görmemek için uykudan kalkmamaya azmetmişti. Hizmetçi kız, bu hakikati hiç de nazikâne olmayan bir tarzda ona anlatmıştı. Bu istiskal⁹⁵, saplanmış kızgın bir şiş gibi yüreğini cızlata cızlata sokağa fırladı. Şimdi ne yapacaktı? Bu hüsrarla artık onun için hiçbir yerde aram kabil değildi. İzzetinefsi kırılmış, aşkı zedelenmiş fakat bu iki yaranın birleşmesinden sevdası büsbütün alev almıştı. Şehnaz'ı ele geçirse boğacak mıydı? Çiğ çiğ yiyecek miydi? Ondand hırsını nasıl alacağını bilemiyordu.

Sokağa çıktı ama ayakları bir türlü o semtten uzaklaşmak istemiyordu. Şimdi sızılarını avutmak için hangi yolu tutsun? Ne tarafa gitsin?

İnsiyaki⁹⁶ bir kuvvetin sevkine tabiiyyet eden bir hayvan gibi ayakları, çıktığı dairenin karşısındaki yarı sütçü yarı pastacı dükânına doğru yürüdü. Sabahtan beri ağzına hiçbir şey koymamıştı. Fakat gönül ızdırabı onu tıka basa doyummuştu. Midesi her yiyecek kokusuna karşı isyan ediyordu ama müşteriler arasında dolaşan garsonlara “Şunu isterim, bunu isterim” diyecek bir hâlde değildi. Yalnız gözleri inıtaf⁹⁷ ettiği yerlerde manasız süzülüşlerle bir müddet takılıp kalıyordu. Onun büfede, camekânda dolaşan nazarlarında manalar çıkaran garsonlar önüne süt, kaymak, alakok⁹⁸ yumurta, gato⁹⁹, birtakım şeyler dizip duruyorlardı

Sermet Nadir, bu gelen yiyeceklere hiç el sürmüyor fakat “Getirmeyiniz, artık yetişir...” demek kuvvetini de kendinde bulamıyordu. Oraya gireli ne kadar olmuştu? Farkında değil. Yalnız, geçen dakikaların, onun sınırları üzerinde tahammülfersa¹⁰⁰ birer asır tükenmezliği vardı. Zaman ve mekân hakkında başka hissiyatı kal-

⁹⁵ istiskal: aşığılama

⁹⁶ insiyak: içgüdü

⁹⁷ inıtaf: bir tarafa dönme

⁹⁸ alakok: rafadan

⁹⁹ gato: pasta

¹⁰⁰ tahammülfersa: dayanılmaz

mamış gibiydi. Bu müsteskal aman gözlerine bulanık bir gözlük geçirilmiş gibi etrafındaki eşyayı rüyai bir müphemiyetle görürken karşısında bir gölge peydah oldu. “Bonjur Sermet¹⁰¹...” hitabıyla bu gölge lisana geldi. Bu kimdi? O anda oradaki huzuruyla Sermet Nadir’in aklını, zihnini büsbütün berbat edecek birisi: Hürrem Lütfü...

Bu oğlan nereden çıkageldi? Sermet’in boğucu bir heyecanla beyni karıncalandı. Sanki boğazına bir yumruk tıkandı. Bir kelimecik cevaba kadir olamadı. Onun fevkalade teessürüne delalet eden bu sükûtu ötekini neşelendiriyor gibiydi.

Hürrem Lütfü’nin, Şehnaz’ın yanından geldiğine Sermet’in şüphesi kalmadı. Fakat sütçü dükkânına tesadüfen mi girmişti? Nispet vermek kastıyla mı?

Sermet Nadir’in zihni bu tereddüdün sükûtuyla bunalmakta iken öteki neşeli neşeli devam etti:

— Önüne pek çok yiyecek dizdirmişsin fakat henüz hiçbirine el sürmemişsin. İştahın mı yok? Ne’n var?

Sermet’in teessürüyle bu âdeta ince bir alaydı. Fakat buna nasıl mukabele olunabilirdi? Hiddetle mi, teenni¹⁰² ve tahammülle mi?

O ne diyeceğini düşünürken öbürü:

— Sen yemiyorsun, müsaade et ben yiyeyim... Açım. Akşamki dolgunluktan midemde bir şeycik kalmadı.

Sermet, iniltiyeye benzer bir telaffuzla:

— Buyurunuz, diyebildi.

Hürrem Lütfü açlığını filan ispat eder bir iştiha ile tabaklara sıvandı.

O meşgul iken beriki düşünüyordu. Hürrem Lütfü Şehnaz’ın evinden çıktığını saklayacak mıydı? Söyleyecek miydi? Bu hakikati anlamak için sordu:

¹⁰¹ bonjur: merhaba

¹⁰² teenni: düşünceli hareket etme

— Hürrem, nereden geliyorsun?

Muhatabı, ikinci alakok yumurtanın dibini kaşıkla kazıyarak:

— Bu suali senin o koskoca zekâvetine¹⁰³ yaraştıramadım.

— Niçin?

— Niçini var mı bunun? Nereden geldiğim malum. Ben inkâr etsem de sen inanmamalısın.

— Demek oradan geliyorsun?

— Evet, oradan... Şehnaz'ın apartmanından.

— Kocası evde yokken senin orada kalmana pek ihtimal veremediğim için tereddüt ettim de...

— Ah, zevci! Bu mübarek adamın zevciyet hizmetinde vekil kullandığımı bilmez misiniz? Bu vekâleti bazen sen deruhte¹⁰⁴ edersin. Bazen ben bazen diğerleri. Bilinen bu hakikate karşı birbirimize aldatır görünmeye ne lüzum var? Yalanı, rıyayı aradan çıkaran yeni ahlak tasfiyecilerinden değil miyiz?

Sermet dudaklarını ısırды. Cevap vermedi. Beriki, üçüncü yumurtaya kaşık salarak:

— Zavallı Sermeti, monden bir erkek olmak için lazım faziletleri henüz cami değilsin...

— Bu ahlaksızlıklara fazilet diyorsun.

— Ahlaksızlık mı? Rica ederim. Avam morali üzerine konuşmayalım. Sen bir kadın seviyorsun. Bu kadın, kocasının üzerine seni de kabul ediyor, beni de... Senin bu mahlukla yatıp kalkman ahlaksızlık olmuyor da benimki mi günahkârlık oluyor? Asıl ahlaksızlık nedir, bilir misin azizim? En ağır günahları mübahiyetle¹⁰⁵ vaftiz ederek işlemek... Başkalarında tan ettiğin¹⁰⁶ fiilleri gizli, aşikâre kendin de aynen irtikâptan çekinmediğin hâlde birtakım teviller bularak kendini daraya çıkarmaya uğraşmak...

¹⁰³ zekâvet: keskin anlayış

¹⁰⁴ deruhte: üstlenme

¹⁰⁵ mübahiyet: mübah olma

¹⁰⁶ tan etmek: ayıplamak

— Bu sözlerin nefsimde pek ağır gelmekle beraber işte, sana hak veriyorum. Haklısın. Fakat bu fezahatlere¹⁰⁷ fazilet demeyelim.

— Fazilet, umumi zaman muktezeyatı¹⁰⁸ bilgisiyle tefennün¹⁰⁹ demektir. Senin şimdiki aşk, şimdiki kadın hakkındaki vukufsuzluğuna acıyorum. Şehnaz'ı benden çok kıskandığın için kendi nefsinin infialatına kapılarak karşında birçok hakikatları tepelemek istiyorsun. Ben bu hakikatleri sana ulu orta çığnetmem. Şehnaz, benim yerime bu gece seni kabul etmiş olsaydı iyi bir harekette bulunmuş olacaktı. Beni kabul ettiği için ahlaksızlık etmiş oldu, öyle mi?

— Efendim, seni kabul etsin, beni kabul etsin, bu macerada faziletle tavsif edilecek bir şey yoktur. Kocalı bir kadın haram bir erkeği alenen yatağına nasıl davet eder? Kabahat de mahfi¹¹⁰, ibadet de mahfi değil mi?

— Haram bir erkek! İşte safderunane¹¹¹ bir sıfat-ı mevsuf. Böyle sözler arasında ibadetten bahsetmenin gülünçlüğünü de bir tarafa bırakalım. Sana acıyorum Sermet... Çok acıyorum. Senin pek yanıp tutuştuğun bu kadına benim fazla bir muhabbetim yoktur. Bütün şiddetiyle o, benim üzerime düşüyor. Kadın kısmı kediye benzer. Sevmek istersen kaçır, yüz vermediğin vakit yaltaklanır. Kıskançlıktan morarmayacağını bilsem... Akşam orada nasıl kaldığımı sana anlatırdım.

Sermet, dudaklarını koparıp yolacak gibi ısırarak:

— Söyle... Söyle...

— Kocasının müsadesiyle dün gece Şehnaz'ı evine getirdim. Yukarıya çıktık. Birkaç gündür bu kadına çok doygun olduğum için ona bu refakatinde hiçbir suiniet beslemiyordum. İlk oturduğum kanepede üzerinde sızakalmıştım. Balo, aşk ve içki yorgunlukları beni bitirmiş. Gözlerimi açtığım zaman kendimi hanımın döşeğinin

¹⁰⁷ fezahat: rezillik, edepsizlik

¹⁰⁸ muktezeyatı: gerekli

¹⁰⁹ tefennün: çok şeyler bilme

¹¹⁰ mahfi: gizli

¹¹¹ safderun: kolay aldanan

de buldum. Oraya nasıl nakledildiğimi ben de inan vallahi ki bilmiyordum...

Sermet Nadir, kıskançlık yeisinden kısılan bir sesle âdeta şöyle hırladı:

— Oh... Oh, Adviye Hanım'ın balosunda, hususi odada Şehnaz'ı kollarının arasından hiç bırakmadın. Apartmana avdette yarı güne kadar onun yatağından çıkmadın. Oh, zalim kadın... Kocasına gelince türlü densizlikler, şımarıklıklar, migrenler... Bana gelince, mütemadiyen surat, ret... Sana gelince...

Sermet Nadir sözünü bitiremedi, tıkanıyordu. Cümleyi Hürrem Lütfü itmam ederek:

— Evet, bana gelince aşk, buse, raşe... Kadınlığının bütün hırısıyla şehvani ruhunu ruhuma meczetmek¹¹² tehalükü¹¹³...

Rakibinin bu insafsızca övünmeleri Sermet Nadir için ağızdan çıkan sözler değil, âdeta kınlarından fırlayan sivri uçlu kamalar şiddetini alıyordu. Muğber sevdazede, sandalyesinin üzerinde bir sarhoş gibi sallanırken Hürrem uzunca bir gülme tutturduktan sonra devam etti:

— Ah Sermet, bilsen... Bilsen ben, Şehnaz, ikimiz senin bedbahtlığına ne kadar gülüştük...

— Ne münasebetle?

— Şu münasebetle ki...

Hürrem'in sözleri, kahkahalarının arasında boğularak anlaşılamadı. Neşesi biraz durulduktan sonra:

— Kolombina oda kapımızı vurarak senin geldiğini haber verdiği vakit bile biz döşekteydik. Hizmetçi kızın bu ihbarı üzerine Şehnaz bana daha ziyade sarılarak şöyle haykırdı:

“O muacciz¹¹⁴ adama benim için uyuyor de. Yatarken sabahleyin hiçbir sebeple uyandırılmamaklığımı emrettiğimi söyle. Lakırdı

¹¹² meczetmek: karıştırmak

¹¹³ tehalük: can atma

¹¹⁴ muacciz: âciz

anlamazsa kov. Daha arsızlanırsa tavan süpürgesiyle kafasına vura vura dışarıya defet. Üzerine kapıyı kapa...”

Bu sözler aynen hakikat mıydı? Yoksa işin içinde mübalağa var mıydı? Ne olursa olsun, Sermet’in kararın gözleri, önündeki yemek bıçağına dikildi. Onu sapından hemen kavrayarak hasmının göğsüne daldırmak hırsına zor mukavemet edebiliyordu.

Hürrem Lütfü, muhatabının balmumlaşan çehresini vücudunu, sarsan kesik raşelere arada bir ona çene attıran muannit¹¹⁵ hıçkırıklara bakarak pek ileri vardığını anladı. Bir müddet onu heyecanına terk ile sustu. Meyusu biraz dindikten sonra vefakâr bir tavır alarak yumuşak sesle:

— Azizim, bu sözlerimde bir hususiyet, bir rekabet kastı ararsanız, çok yanılmış olursunuz. Değerinden pek fazla ehemmiyet verdiğiniz bir kadın hakkında sizi ikaz için hakikati açık söylüyorum. Bu samimiyetimi şu saatte anlayamamış olabilirsiniz. Fakat ileride bunu teslim edeceğinizden eminim. Biz erkekler kadınlara karşı daima uyanık, daima cesur müsella¹¹⁶, muharip¹¹⁷ bulunmalıyız. Galebenin daima bizde kendi cinsimizde yani horozlarda kalmasının taraftarıyım. Bir erkeğin cinsiyet şerefini muhafaza için on kadın feda olsun. Aşk nedir? Bu kelimenin yüreğimizi yakan hararetini her kadın söndürebilir. Anlıyor musun? Her kadın! Cinsilatifin arasına aşılmaz, büyük farklar koymamalıdır. Tabiat, hepsini erkeğe mağlup olmak için aynı hulkiyette¹¹⁸ yaratmıştır. Naz u istiğnası¹¹⁹ önünde bir gün senin zebun¹²⁰, makhur düşmüş olduğun kadın benim ayaklarımın altındadır. Gönlümün oyuncağı, irademin esiridir.

Bir süre sukut. Bu sözlerin garip mantığı altında beyni ezilen Sermet Nadir, biraz daha sersemlemişti. Erkekliği pohpohlayan bu nutkun şatafatına bir diyecek yoktu. Lakin Sermet, bu sözlerin ara-

¹¹⁵ muannit: inat etmek

¹¹⁶ müsella: silahlanmış

¹¹⁷ muharip: savaşa katılan

¹¹⁸ hulkiyet: tabiat

¹¹⁹ naz u istiğna: naz ve gönülsüz olma

¹²⁰ zebun: güçsüz

sında Şehnaz'ı kendi lehine yumuşatacak bir kelimecik seçemiyordu. Şehnaz, kocasını mağlup etmiş, Sermet'i yakadan atmış, yaman bir galipti. Şimdi o, hangi silaha, erkekliğin şerefine bu kadına karşı ilan-ı harb edebilecekti? Körü körüne böyle bir harbe atılsa bile ilası kastolunan şerefi bütün bütün kaybedeceğine şüphe yoktu.

Sermet Nadir cesaretine, şehametine¹²¹ şaşılan bir kahramanın yüzüne bakar gibi, hayretle bir zaman Hürrem'i süzdükten sonra bir hasta kesikliğiyle dedi ki:

— Sende kadın bir değil ki... Şehnaz'ın döşeğinden Perran'ın kolları arasına gidiyorsun...

Aşk pehlivanı, muvaffakiyetinin gururuyla önündeki son ekmek kırıntılarını bir horoz gibi birer birer toplayarak ağzını sildikten sonra:

— Arkadaş, seni çok toy görüyorum. Bugünün “Her kadın, her erkek içindir.” nazariyesini hiç duymamış gibi söylüyorsun. Evet, buradan doğru Perran'a gideceğim. Onu memnun ettikten sonra Peyman'a... Nuriye'ye... Huriye'ye... Her vücut sporu gibi aşk da idman ister. Bu, Havva kızlarıyla âdemoğullarının en marifetli cambazlıklarıdır. Durup dinlenmeye gelmez, sonra küngürler. Nasihatlerimi can kulağıyla dinlemezsen sonra Hüsrev Nizami, Mazlum Ulvi Beylerden besbeter olursun. Kadına mağlup olmak, ruhunu şeytana satmaktan daha müthiştir. Allah'a ısmarladık, azizim.

6

Hürrem Lütfü çekildi gitti. Fakat sözlerinin uğultusu hâlâ Sermet'in kulaklarında devam ediyordu. Bu galip gencin yanında bu mağlup âşığın yıldızı ne kadar bozuktu. Kendinden on yaş küçük bir hoppadan nasihat almak nefisine pek ağır geliyordu. Geliyordu ama, ne yapsın... Bir kere o derekeye düşmüştü. O sevda sporcusu sözlerinde büsbütün haksız değildi. Bu hakikati teslim çok müşkül bir zaruretti. Bir kadını mağlup etmek veya ona mağlup düşmek, iyi yahut kötü bir şans olmaktan ziyade belki bir fendi. En nazik bir

¹²¹ şehamet: yiğitlik

ilim mühim bir taktikti. Sermet'in bunda maalesef mahareti yoktu. O, ilk sevişmeyi takip eden bozuşmalarda daima haysiyetinden, itibarından, izzetinesinden kaybede kaybede temin edebildiği barışmalarda zilletinin sonlarına düşmüş gibiydi.

Sermet, kadının ağır hakaretlerine eyvallah diyerek kovulduğu bu aşk sahnesinden çekilmeli miydi? Hayır, çekilmeyecekti. Çünkü bu, iradesi fevkinde bir şeydi. Nazenin her kabahatini affa hazırdı. Onunla son bir barış görüş muahedesi akdedebilmek için artık zilletin inilecek nihayet kademesi kalmamıştı.

Sevilen kadının gönlünü şiddetle diğerinde olduğunu bilerek ondan ayırlamamak... Bu, bir sevda değil, işkencelerin en büyüğüdü. Fakat gözlerinin önünde böyle bir nekbetin¹²² zaruretine katlanan büyük bir misal vardı. Hüsrev Nizami Bey... Bu deryadil koca menkûhasını¹²³ amanlarla bölüşmek semahatini¹²⁴ göstermiyor muydu? Bu taksimde kendi hissesine pek az, belki de hiçbir şey düşmüyordu. Sermet için bu ne güzel bir ibret ve tahammül dersiydi. Kadını diğer âşığından kıskanarak o infial ile büsbütün ona terk etmek... Bu, ta dedelerimizden bize gelen bir hamakat ananesi değil miydi? Asrın küşayışinde¹²⁵ her şey yenilenirken aşk, eski safderunluk kanunlarına mı bağlı kalacaktı?

Aşkta her vesileyle hemen münfail değil, gayetle metin olmalı; atik tetik bir yılmazlık almalıdır. Hayvanlarda bile dişilerin saldırışta en çeviklere ram olduklarını¹²⁶ görmüyor muyuz? Bu mülahazaların hepsi âlâ ama Şehnaz'ın birkaç saatlik hususiyetine kabul olunabilmek için ne tedbir kullanmalı? Sevdazedenin bu tefekkürlerde dolup taşan akli bu son noktaya gelince dama diyordu.

Sermet Nadir, birkaç gününün hep saatlerini bir hususi rikkatle¹²⁷ bir çare aramaya hasretmekle geçirdi. Kadına hulûlün o an-

¹²² nekbet: bahtsızlık

¹²³ menkûha: nikâhlı

¹²⁴ semahat: cömertlik

¹²⁵ küşayış: açıklık

¹²⁶ ram olmak: boyun eğmek

¹²⁷ rikkat: incelik

daki imkânsızlığı karşısında kocayla bir gizli ittifak akdi cihetine döndü... Hürrem Lütü, ortaya epeyce mühim dedikodular saçmıştı. Bu dedikodularla Hüsrev Nizami Bey'in izzetinefsini gıdıklayarak onu şiddetle karısının bu genç, nankör, bedhah amanı aleyhine çeviremez miydi?

Bu sorusuna kendi kendine müspet cevaplar vererek, bir gün Hüsrev Nizami Bey'in idarehanesine koştu. Teneffüs odasına çekildiler.

Sermet kapıyı içeriden kilitleyerek:

— Müsaade ederseniz ailenize dair mühim bir mesele hakkında sizinle mahremane görüşmeye geldim, dedi.

Hüsrev Nizami Bey, kös dinlemiş pişkinlerdendi. O, bu ilk ağızdan, macerayı kavrar gibi oldu. Şehnaz'ın kocası, bu kısa hayatta hiçbir şeyi lüzumundan fazla dağdağalandırmamakla ancak biraz rahat yaşanabileceği sırrına vâkıftı. Beninevine bir iyilik olmak üzere bu felsefeyi etrafa yaymaya çalışırdı.

Sermet Nadir giriyeceği mühim bahsin mukaddimesini bulmak için yutkunmaya başladı. Bir adam ne kadar atak, ne kadar pervasız, bir koca ne kadar deryadil olsa ve keyfiyet ne kadar ne mertebede müspet bulursa bir insana ulu orta karısının fahişeliğinden bahsolunmazdı. Binaenaleyh Şehnaz'ın metruk amanı, nazik ve riyakâr vaziyetinin bütün hassaslığıyla incitmez kelimeler arayarak hazin nutkuna şöyle başlamak istedi:

— Efendimiz, namus ve...

— Namus mu?

Birdenbire bu belalı kelimeyi ağızdan kaçırılmış olduğuna nedametle sustu. Namus? Hayır, vara yoğa işhat edilen çok zeban-zet¹²⁸ fakat istimalinin kesreti nispetinde henüz huşuneti gitmemiş, sert bir tabir... Maamafih bu söz bazı ağızlarda o kadar çürümüştür ki onun delalet ettiği şereften en ziyade cüda bulunlar sıkışınca he-

¹²⁸ zeban-zet: yaygınlaşmış, dile pelesenk olmuş (söz)

men ondan istiman ederler. Binaenaleyh Sermet namus kelimesini haysiyet tabiriyle yumuşatarak devam etti:

— Efendimiz aile haysiyetinize... (yutkunarak) Affedersiniz... Evet aile haysiyetinize hanel getirecek bazı münasebetsizliklerle istemeye istemeye karşılaştım. Efendimize arzuhâl edeyim mi, etmeyeyim mi? Kaç gündür işte bu tereddüdün endişesiyle bunalıp duruyordum. Nihayet dostluk namına söylemeyi sükûta tercih ettim...

Dinleyen, söyleyenden arıftı. Hüsrev Nizami Bey ufak bir yüz buruşturmasıyla bir sigara yaktı. Bir tane de muhababına uzattı. Sermet Nadir bu iltifatı sözlerinin hüsnetelakki göreceğine bir işaret adıyla macerayı nakle devam etti.

— Hürrem Lütfü, işte o küstah genç...

Mütেকellim, bu ismin telaffuzuyla boğazına tıkanan gülleyi bir iki öksürükle defe uğraşarak:

— Evet ahlak düşkünü o genç adam... Afv-ı âlinize iğtiraren¹²⁹ ve samimiyetinize istinaden söylemeye cesaret ediyorum, orada burada zevceniz hanım aleyhinde tefevvühatta bulunuyor...

Hüsrev Nizami Bey gözlerini küçülterek sigarasından kuvvetli bir nefes çektikten sonra kelbî kelbi¹³⁰ bir tecahül¹³¹ ile:

— Ne gibi tefevvühât¹³²?

— Genç ve güzel bir kadın aleyhinde ne söylenebilir efendim? İşte o neviden...

— Mademki karşımda dostluk namına ihbaratta bulunuyorsunuz. Açık söyleyiniz. Tefevvühâtın tasrihini rica ederim.

— Aşk ve alaka...

— Hürrem Lütfü, karımı seviyor, öyle mi?

— Maalesef, işte keyfiyet buyurduğunuz gibi...

Hüsrev Nizami Bey geniş, tatlı bir tebessümle:

¹²⁹ iğtiraren: aldanma

¹³⁰ kelbî: köpekle ilgili

¹³¹ tecahül: cahillik

¹³² tefevvühât: dedikodu

— Bunda o kadar büyük teessüfe değer bir şey görmüyorum.

— Anlayamadım efendim?

— Anlatayım... Benim genç karım İstanbul'daki sayılı *beauté*'lerden¹³³ biridir. Onu görüp de alaka etmeyen tek bir erkek tasavvur olunabilir mi? Hürrem Lütfü'nün günahı bundan ibaretse hiçbir şey değil...

— Ciddi mi söylüyorsunuz?

— Asri bir koca havsalasıyla ciddi söylüyorum.

— Bendeniz de asri namuskâr bir adam zihniyetiyle ifadenizden bir şey anlayamadığımı söylüyorum...

Sermet Nadir, bu tehlikeli kelimeyi artık ağzından kaçırmıştı: Namuskâr... Fakat kendi lehine istişhat ettiği bu tasvir, muhatapta matlubun zıddı bir tesir yaptı. Hüsrev Nizami Bey derin felsefesinin acılığını, tuhaf bir tebesümün sezdirdiği çürük dişleriyle beraber göstererek:

— Namuskârlık, güzel kelime... Fakat istimalinde hakkaniyet gözetmek şartıyla...

Sermet bu imadan biraz şaşaladı. Öteki devam etti:

— Sözlerinizin mukaddimesinde dostluktan, samimiyeten bahsettiniz. Eğer bunlar cümlelerinizi süslemek için kullanılmış lüks laflar değilse Sermet Nadir Bey, itiraf etmelisiniz ki Hürrem Lütfü'ye isnat ettiğiniz aynı günahla siz de müttehemsiniz¹³⁴. Karıma sizin de baygın gözlerle baktığınızın farkında değil miyim sanıyorsunuz? Fakat asıl iş bakanda değil, bakılanın bu sevdakâr nazarları sureti telakkisinde. Karımdan hanginiz müsait bir mukabele görebildiniz? Hiçbiriniz. Şehnaz, saffette bir melektir. Her tarafta üzerine dikilen perestîşkâr gözlerin zehirli oklarına karşı artık onun ruhunda bir muafiyet peyda olmuştur. Bakanlara bazen o da güler. Fakat bu gülüşlerinde bir çocuk masumiyeti vardır. Onun bu tebesümlerini şuhluk manasına almamalıdır.

¹³³ *beauté*: güzellik

¹³⁴ müttehem: itham edilme

Hoppa karısının âlemce malum sadakatsizliklerini müdafaada bir avukat kesilen bu adamın çok genişlemiş havsalasını ne suretle tahrik edebileceği hususunda Sermet Nadir'in zihni dolaştı. Kocanın bu gülünç vurdumduymazlığına mukabil müddei¹³⁵ de biraz cüretini artırarak:

— Hürrem Lütfü, zevceniz hanımla flört yaptığını söyleyip geziyor.

— Daha?

— Daha, kendinin onu sevdiğinden ziyade, hanımın Hürrem'e düşkün olduğunu anlatıyor.

— Teessüf ederim Sermet Nadir Bey.

— Teessüfünüzün hangi cihete matuf olduğunu bilmek isterim efendim.

— Bunu sormaya hacet var mı? Teessüfüm ahlakça sizin gevşekliğinize aittir.

— Aman efendim, yanlış mı anlıyorum? Kulaklarıma inanamayacağım geliyor...

— Yanlış anlamıyorsunuz. Yanlış düşünürsünüz.

— Başkalarının suihareketinden nefsim nasıl mesul olabilir?

— Bu davada nefsiniz, itham etmek istediklerimizden çok ziyade mesuldür.

— Nasıl efendim?

— Nasıl?

— Nasıl olacak? Garip sual... Müzevvir bir avukat gibi meselelerin şeklini değiştirerek beni iknaya muvaffak olacağınızı zannediyorsunuz. Sapa yollardan dolaşmayınız. Konuşalım.

Bahis kızışıyordu. İki de birer sigara tazelediler. Hüsrev Nizami Bey sigarasının ilk nefeslerini savurarak içinde bir cehennem varmış gibi tüten ağzıyla dedi ki:

¹³⁵ müddei: iddia eden

— Apaçık, çırılçıplak konuşacağız. Sahte ahlakın riyakârlıklarla sözlerimizi örtmeden, muzmerimizi mugalata perdeleriyle kapatmadan görüşeceğiz. Görenek cenderesinde sıkışarak terbiye almış insanlar hür fikrin ufuksuz fezalarına çıkmaktan korkarlar. Ben, azadeser bir mütefekkirim. Siz de öyle olun Sermet Bey... Şimdi beni dinleyiniz...

Sermet'in ağzı hayretten iki parmak açıldı. Neler işitecekti acaba? Dinliyordu.

Hüsrev Bey, mantığının galebesinden memnunen söze girdi:

— Ben, günde bin şeyle meşgul bir kocayım. Genç zevcem gezmek ister, tozmak ister, balo, müsamere, ziyaret, seyahat, her şey ister. Maalesef ben onun hiçbir arzusuna refakat edemiyorum. Karımın bu isteklerinden suiahlak manası çıkarmak büyük bir ah-laksızlıktır.

Sermet Bey, siz yavaş yavaş ailemize sokuldunuz. Şehnaz'ı istediği yerlerde gezdirip eğlendiriyordunuz. Karımın iffetinden son derece eminim. Sizin ahlakınızdan da şüphe etmiyordum. Ona yaptığınız bu lütufkâr refakate beni de memnun, bahtiyar ediyordunuz.

Sermet'in hayretten iki parmak aralanan ağzı, şimdi bir karış açıldı. Bu teveccühe, bu hüsnüzanlara gülmeli miydi, ağlamalı mıydı? Bu sözler hür bir mütefekkirin ufuksuz semalarda uçan riyasız kanaatlerinden mi doğuyordu? Karısının iffetine bu adamın itimadını hangi akıl kabul edebilirdi? Bu safsatanın alt tarafı ne çıkacağı-nı Sermet merakla dinliyordu.

Hüsrev Nizami Bey daha cesur bir mantıkla devam etti:

— Bu ünsiyet, bu imtizaç, bu seyrandan hem siz mesuttunuz hem biz. Bu dostluğun sonu sizin arzunuza muvafık zuhur etmediyse kabahat sizindir. Başka suçlu aramayınız.

— Kabavetimi affedersiniz efendim. Bugün ya benim zihnimde bir tutukluk var ya sizin ifadenizde alelade hayat mantığının fevkine çıkmış bir garabet var...

— Ne olduğunu bilemem. Fakat şikâyet ettiğiniz şeyin mesulü sizsiniz. Daima bunu tekrardan kendimi alamam.

— Hürrem Lütfü'nün zevceniz hakkında çıkardığı dedikoduların ben nasıl sorumlusu olabilirim?

— Sen karımı iyi idare etmiş olabileseydin araya Hürrem Lütfü giremezdi.

Sermet Nadi boğuluyor gibi bir nefes alarak:

— Ohhh...

— Şehnaz'ı çarçabuk kendinden bıktırdın.

— Ohhh... Ohh...

— Ben, karımın senden hazzetmesi namına seninle dosttum. Mademki Şehnaz'ın monden ihtiyaçlarını idare liyakatinden mahrumsun... Binaenaleyh...

Hüsrev Nizami Bey bu müşkül cümlenin alt tarafını muhkemce bağlayarak bahsi kesmek için biraz durdu. Bu tevakkuf esnasında tahammülü tükenen Sermet Nadir:

— Mademki benim iyi yapamadığım bir hizmeti hakkıyla başaracak bir liyakat sahibi zuhur etti, binaenaleyh aileniz arasında benim vücuduma ihtiyaç kalmadı...

— İşte bu hakikati büyük bir infafla benden önce kendin söylüyorsun..

— Bu hakikate bir ikincisini ilaveye mecburum. Zevcinizin ifetine, Hürrem Lütfü'nün dostluğuna da pek güvenmeyiniz.

Hüsrev Nizami Bey tuhaf bir inatla başını dik tutarak:

— Karımın iffetini kontrol bana ait bir haktır. İkide birde bu nakarata avdet etmeyiniz. Onun huyunu ben sana kısaca söyleyeyim. Bir insanla kardeş gibi canciğer görüşür fakat kendi kendisine karşı bir suinazar bahsettiği anda o erkekten yüz çevirir.

Sermet Nadir'in bu ağır ima önünde ne düşüneceğini şaşırıldığı bir zamanda dışarıdan oda kapısı vurulur. Hüsrev Nizami:

— Giriniz.

Dışarıdan Şehnaz'ın sesi:

— Nasıl gireyim? Kapı kilitli. Bu nazik sesin tesiriyle efsunlaşan¹³⁶ koca:

— Affedersin karıcığım.

İtirazıyla yerinden fırlayarak kapıyı açar. Şehnaz, yeni boyanmış bir çehre, renk ve kokuda çiçek demetini andıran bir sabah tuvaletiyle içeri girer.

7

Genç kadın, setrolunmayacak asabi bir hırçınlıkla evvela kocasını, sonra muhakkir¹³⁷ bir göz ucu bakışıyla Sermet'i süzerek:

— Nedir bu kilit altında fiskos? Çok mühim bir şey görüşüyordunuz galiba... Mahremiyetinizi bozdum.

Hüsrev Nizami, istirhamkâr bir sarılışla:

— Yok efendim, Şehnaz'ım senden gizli ne işimiz olabilir?

— Böyle burun buruna ne konuşuyordunuz?

— Akşama sabaha büyük bir tenezzüh¹³⁸ beklenen bir piyasa keyfiyeti...

— Sermet'in piyasa işleriyle katiyen alakadarlığı bulunmayan bir adam olduğunu bilmez miyim? Onun ihtisası başka cihettedir...

Bir cevap vermek için kelimeler meyus amanın gırtlığının dokuz boğumu üzerinde prelüt¹³⁹ yaparken hilekâr kocanın karısını öfkeliendirmekten tahziren¹⁴⁰ yaptığı bir işaret üzerine Sermet kendine gelerek susar. O esnada bir daha kapı vurulur. "Giriniz..." sedası üzerine idare hizmetkârı görünerek beye bir kart dövizi uzatır. Hüsrev Nizami karta bakarak:

¹³⁶ efsun: büyü

¹³⁷ muhakkir: aşağılayan

¹³⁸ tenezzüh: gezinti

¹³⁹ prelüt: başlangıç müziği

¹⁴⁰ tahzir: akındırma, çekindirme

— Alman ihracat şirketi reisi vekili, Friedrich Nacher... (hem men ayağa kalkarak) Bu adamla çok mühim bir işimiz var.

Dışarı çıkmak üzereyken Şehnaz kocasını durdurarak:

— Bey, para istemeye geldim. Bugün şuraya buraya ödenecek hesaplarım var.

— Şimdi, şimdi gelirim karıcığım, bekle...

Hüsrev Nizami Bey dışarıya fırlar. Bu hüsnütesadüften Sermet çok memnun görünür. Fakat kadın o nispette sinirlenerek bir köşeye çekilir. Eline geçirdiği resimli bir mecmuaya gözlerini diker.

Geviş getiren bir hayvan gibi sessizce yalnız çenesi oynayan Sermet, söz açmak için araştırdığı kelimeleri bir türlü bulamaz. Nihayet şöyle kekeler:

— Allah aşkına Şehnaz, müsaade et, iki lakırdı söyleyeceğim.

Şehnaz tehevvüre¹⁴¹ yakın bir silkinişle:

— Sermet, iki değil, iki bin lakırdı söylesen beyhudedir. Benden ümidini kes...

— On, on beş gün evvel pek iyiydik. Ne oldu birdenbire böyle?

— Ne olduğunu bilemem. Uzun sözlere lüzum yok. Ben seni sevmiyorum. Sevmiyorum... Artık sevemiyorum, vesselam...

— Ya ben seni şiddetle seviyorsam?

— O da bana bir tasa değil. Seni sevmeyeni sevmek, hamakatlere en büyüğüdür.

— Şehnaz, büyük aşkımanın ciddiyetiyle böyle istihfaf¹⁴² etme, sonra çok pişman olursun...

— Oh, büyük aşk... Âşığın garip muhaveresini¹⁴³ andıran bu ağızlara şimdi mektep çocukları bile gülüyorlar...

— Kendimde malik değilim. İnsaf, insanıyet... Şehnaz...

¹⁴¹ tehevvür: öfkelenme

¹⁴² istihfaf : küçük görme

¹⁴³ muhavere: karşılıklı konuşma

— Bir gönül, soğuduğu adama insaf, insaniyetle bir daha ısınamaz... Buna samimiyetle inan. Artık ne kendini üz ne de beni... Çekil peşimden. Bu maksatla bana mülaki¹⁴⁴ olmaya uğraştığın her yerde göreceğin mukabele derin bir nefret olacaktır. Israrın nispetinde nefretimi artırmaktan başka bir şeye muvaffak olamayacaksın...

— Demek ki beni, yeisin gayesine gelmiş bir sevdazede için yapılacak son harekete teşvik ediyorsun...

— Kuzum, ben seni hiçbir şeye teşvik etmiyorum. Bu son hareket namını verdiğin işin de ne olduğunu bilmiyorum. Kendini mi öldüreceksin, beni mi? Onu da hiç düşünmüyorum.

— Kendisine malik olmayan bir adamdan her şey memuldür¹⁴⁵, Şehnaz. Benim olmuyorsun fakat gözlerimin önünde başkasının olduğuna tahammül edemiyorum. İşte o zaman irademi, aklımı, insanlığımı, her şeyimi kaybediyorum. Âdeta kıpkızıl bir divane oluyorum. Bir deliden korkmalıdır, Şehnaz...

— Eblehane tehditler... Ben senin olmadıktan, olmadıktan sonra kimin olursam olayım. Ne vazifen... Hep bu sözlerinle karşımda bir kat daha ahlaksızlığını ispatlamaktan başka bir şey yapmıyorsun.

— Nasıl ahlaksızlık?

— Öyle ya... Nasıl olacak? Vaktiyle ne yaptığını fark edemeyen, nasıl bir aguşa teslim-i vücud ettiğini bilmeyen bir kadının ilk haftasını istismar, tehdit ile onun cebren daima elde tutmaya uğraşmak... Bu harekete Frenk lisanında şantaj derler. Sosyete içinde yapılan bir nevi haydutluktur.

— Ahlaksızlık değil... Bu sözlerin isnat hududundan öbür tarafa geçemez.

— Nasıl ahlaksızlık değil? Kocalı bir kadını sevdin ve hâlâ sevmek ısrarıyla onu tehdide kalkıyorsun ve sonra...

¹⁴⁴ mülaki: kavuşan

¹⁴⁵ memul: umulan

Şehnaz, öfkesinin şiddetinden boğazında bir gıcık geçirerek sustu. Nefes nefese bir helecanla sözün mabadını bekleyen Sermet Nadir, dayanamayarak sordu:

— Ey, sonra?

— Sonrası, sen bu sabah buraya hayırlı bir iş yapmak için gelmedin. Kocamı benim aleyhimde tahrike geldin. Öyle, oda kapısını kilitleyip de baş başa vererek konuştuğunuz şeyin ne olduğunu anlamayacak hamakatte bir kadın mıyım ben?

— Şehnaz, sana karşı samimiyeten hiç ayrılamam... Buna emin ol.

— Evet, buraya senden bahsetmeye geldim. Fakat aleyhinde değil...

— Bu gizli mevzumuzun birinci kahramanını da söyleyeyim.

— Söyle...

— Hürrem Lütfü...

— Evet, bu da doğru.

— Ahlaksız adam, şimdi bana söyle bakayım. Kocama benimle Hürrem Lütfü'den bahsetmek lehimde bulunmak mıdır? Bu adı dedikoduculuğu öyle mi tabir ediyorsun?

— Cayır, cayır yüreğim yanıyor, ne yaptığımı bilmiyorum. Eğer sen bunlara ahlaksızlık diyorsan...

— Ahlaksızlığın da üst tarafı.

— O hâlde emin ol, Şehnaz. Buna katiyen emin ol ki gönlünden beni kovarak oraya benim yerime ikame ettiğin adam benden yüz defa daha ahlaksızdır. Hürrem Lütfü hakiki sevgiden, samimi aşktan bihaber, bihis... Onun nazarında her kadın müsavi¹⁴⁶... O, “Her kadın, her erkek içindir.” nazariyesinin birinci mürevvici¹⁴⁷. O insan değil, sürü içerisinde salıverilmiş bir tekedir. Balodan avdet

¹⁴⁶ müsavi: eşit

¹⁴⁷ mürevvici: taraftar

sabahında o senin koynundan çıktı. Perran'a gitti. Perran'dan sonra da Peyman'a gideceğini söyledi...

Sermet Nadir'in sözlerinde hiç iftira şemmesi olmadığını anlatan Şehnaz'ın pembe dudakları kıskançlık raşesiyle birdenbire soldu.

Bu derin infialin farkına varan Sermet, onun zayıf damarını yakalamış olmak muvaffakiyetiyle sevindi. Fakat genç kadın o ani elemnin acısından derhâl silkinmeye uğraşarak:

— Hürrem Lütfü'yü bana tasvir etmek için beyhude yorulma. Onun da ne mal olduğunu bilirim. Fakat senin, onun aleyhinde birer ahlaksızlık nakırası olarak saydığın şeyler benim nazarımda hep birer fazilet, belki de birer ulviyettir. Erkek dediğin öyle olmalıdır. Kadınlar kendilerini bıktıran değil, kıskandıran erkekler için bayılıp ölürler. İşte ben de onlardan biriyim. Hürrem Lütfü, Perran'a gitsin, Peyman'a gitsin, onun en büyük aşk hissesini kendime hasretmek için rakibelerimle yapacağım mücadele, kadınlığımın en büyük zevkidir. Bana, muhabbetinde ebediyet hissi verecek yıl ışık bir köpek sadakatiyle gözlerimden ayırmayan amandan nefret ederim. Nazarımdaki senin en büyük kusurun işte budur Sermet... Yolumdan, hayatımdan çekil... Bana görünme... Artık seni seve-mem. Buna imkân yok. Beyhude ısrarınla nefretimi artırmaktan ne kazanacaksın?

— Her şeyde gayritabii hâller, tabiiilere galebe etmeye başladı. Evvelden aşta birinci şart sadakat, ebediyetti. Şimdi zıddı moda oldu. “Ölüm var, ayrılık yok” sözleri gülünç birer soğukluk, ah-maklık sırasına geçti. Ah, Şehnaz, şimdi kendimden ziyade kocana acıyorum. Düşünüyorum, bu zavallı adam acaba niçin senin kocandır?

— İşte bu da senin hamakatine bir alamet. Kocama acıma. O, hâlimden memnundur. Hüsrev'i bu derece mazur görüşün, onu da yeisine teşrikle aleyhime körüklemek içindir. Nafîle çabalama. Beni teşnian¹⁴⁸ ne söyleyen kocamı inandıramazsın. O, benim zevcelik

¹⁴⁸ teşni: ayıplama

sadakatime bir kere yürekten itimat etmiştir. Bu imanını ebediyen muhafaza, onun kocalık felsefesi iktizasındadır.

— Hüsrev Nizami Bey'in idrak kabiliyeti bu kadar kapalı olmaz. Buna ihtimal veremiyorum. Her neyse fakat aramızda... Kocanın bu itimadına rağmen sen onu aldattın ve aldatıyorsun.

— En evvel beni baştan çıkaran sensin. Ne hilelerle beni tuzağa düşürdüğünü bilirsin. Kocama seninle hıyanette bulunursam bunu günah saymıyorsun. Bu kabahati başkalarıyla işlersem cinayet addediyorsun. Güzel mantık doğrusu, pürüzsüz ahlak...

Hüsrev Nizami Bey beşuş bir çehreyle içeri girerek:

— Heriflerin ihracatına burada sürüm temin edebilirsek yüzde beş komisyonculuk var. İş büyük. Bu yüzde beş, pek mühim yekûn tutar.

Şehnaz'ın çenesini okşayarak:

— Bu da senin şansın, karıcığım. Bak sabahleyin güzel kademle idarehaneme nasıl uğur getirdin...

Şehnaz Hanım, bu nevazişin¹⁴⁹ altında, sevilen bir kedi gururıyla süzülür. Sermet bu kadının, kocasının başına getirdiği ve getireceği belalarla bu uğurun mukayesesine dalarak sahneye bakakalır.

Bir müddet sonra müsaade isteyerek çekilmeye mecbur olur. O günkü fevka'l-memul¹⁵⁰ tesadüfi mülakatın kati bir ret şeklinde neticelenmiş görünmesine rağmen ümidini büsbütün kesmez.

Karı koca yalnız kalınca Şehnaz şımarık bir çocuk somurtkanlığıyla:

— Bey, rica ederim bu herife yüz vermeyiniz. Ona değerinden fazla itibar ettik, başımıza çıkmaya kalktı....

— Karıcığım, o benden ziyade senin dostundur.

— Dostum mu? Bu tabiri kullanmayınız, sinirime dokunuyor.

— Pek iyi idiniz. Ne oldu? Aranızda ne hava esti?

¹⁴⁹ nevaziş: gönül alma

¹⁵⁰ fevka'l-memul: umulanın üstünde

— Aramızda bir hava yoktu ve olamazdı ki essin...

— Sadık bir lala gibi seni gezdirip eğlendiriyordu.

— Aman, eğlendirmez olsun, istemem. Tavrı çehresinden soğuk, sırnaşık, bıktırıcı bir adam. Her hareketime sizden ziyade karışmaya başladı.

Hüsrev Nizami Bey, dudakları salyalanmış bir iştiha içinde duba karnıyla genç kadının ince beline rampa ederek onu kolları arasında sıkı sıkı:

— Şekerim, benimle daha samimi olmanı arzu ederim...

— Samimi değil miyim?

— Arzu ettiğim kadar değilsin...

— Samimiyetimi arzunuzla ölçebilmek için elimde bir mikyas yok.

— Sermet'le aranızda peyda olan bürüdetin sebebini doğru izah etmiyorsun... Beni, hakikati seçmeyecek kadar ihmalkâr bir koca yerine koyma...

— Seçtiğiniz hakikat nedir? Rica ederim söyleyiniz.

— Meydanda...

— Lütfediniz...

— Ortaya Hürrem Lütfü çıkınca Sermet Nadir'in pabuçları dama atıldı.

Bu günahının cezasını vermek için kendisini onu biraz daha sıkın kocasının kolları arasında kıvranan Şehnaz:

— Belki fakat emin olunuz ki Hürrem Lütfü meydana çıkmamış da olsaydı artık Sermet'in kabalıklarına karşı tahammülün sonuna gelmiştim.

— Bu iki delikanlı arasında bir tercih sebebi aramak lazım gelince derdim ki...

— Ne derdiniz efendi?

— Sermet daha yaşlı lakin daha sabırlı, sağlam, daha hamul¹⁵¹, metin, daha kıymetşinas, daha şayana itimat, daha sadık, daha güvenilir bir dosttur.

Kocasının bu tercihinden muğber¹⁵² görünen Şehnaz, onun aguşundan kurtulmak için var kuvvetiyle silkinerek:

— Efendim, birinin bence hiç ehemmiyeti olmayan faziletlerini saydınız. Ötekinin suçları nedir? Onları da lütfeder misiniz?

— Sermet Nadir hemen bütün ruhuyla sana karşı iştilal etmişti. Lakin Hürrem Lütfü'nün yegâne meşgalesi sen değilsin. Kızmazsan dahasını da söyleyeyim...

Öfkeden pürtaravet¹⁵³ boyalı yanakları büsbütün ateşlenen Şehnaz:

— Kızayım, kızmayayım... Söyleyiniz. Hakikati bilmek isterim...

Mat ettiği Sermet'ten çok hamul olan zavallı koca, bakışlarına garip bir merkûziyet¹⁵⁴ vererek:

— Hürrem Lütfü gezip yürüdüğü yerlerde onun sana olduğundan ziyade senin ona düşkün bulunduğunu söyleyip duruyormuş...

Genç kadın, kocasını göğsünden iterek iki arşın geriye fırlattıktan sonra:

— Beyefendi, affedersiniz. Meseleyi şimdi kavradım. Hamakati kıskançlıktan efzun Sermet isimli o adi adam, sabahleyin buraya hiç iyi bir niyetle gelmemiş. Benim ve Hürrem Lütfü'nün aleyhinde sizi tıkip doldurmuş. Dedikoculukta en kenar mahalle karılarına taş çıkartan bu terbiyesiz mahluk, aleyhimde istediği kadar ağzını bozabilir. Fakat beyefendi, siz bu ithamları sabah keyfi tebessümüyle nasıl dinlediniz?

¹⁵¹ hamul: çok sabırlı

¹⁵² muğber: kırgın

¹⁵³ taravet: tazelik

¹⁵⁴ merkûziyet: saplanmış, dikilmiş olma

— Yok, yok sinirlenme Şehnaz. Hiç tebessümle dinlemedim. Lazım gelen mukni, ağır cevapları verdim. Emin ol karıcığım, bütün dünya senin aleyhine dönse masumiyetini benim kadar hararetle müdafaa edecek bir avukat bulamazsın.

— Ya, öyledir de, niçin Hürrem'e tercihen Sermet'i sena ediyorsunuz?

— O da başka mesele yavrucuğum... Bir gün gelir de belki Hürrem'in de pabuçları dama atılırsa o zaman yenisine karşı eskisini müdafaa ettiğimi görürsün. Ben dostlukta muhafazakârlık taraftarıyım.

— Muhafazakârlık... Bu lafzen mevcut fakat hayatta hükmen tahakkuku kabil olmayan bir şeydir. Sözü daima bir tasımına getirerek Sermet hakkındaki tercihinizi ileri sürüyorsunuz. Nasıl sinirlenmeyeyim?

— İki gözüm, lütfet. İnsafla beni dinle. Sermet bugün senin nararından düşmüş. Binaenaleyh o çocuk bu sukutun mucip olduğu derin elem sevkiyle buraya gelip dert yanyor.

Meseleye insafla bakarsan bu metruku da bazı mertebe mazur görmeniz iktiza eder.

— Susunuz, pek rica ederim, susunuz. Onu mazur görmek, beni haksız çıkarmaktır. Demek bu muacciz herif daima buraya gelecek, daima kontrol etmekle meşgul olduğu hareketlerimden size şikâyetlerde bulunacak, izaçlarla evimizin dirliğini, düzenini bozacak... Lehinde, aleyhinde bize böyle çene yorduracak kadar Sermet'in bizce ne ehemmiyeti var? İşte bu kadarı kâfidir. Ben evdeki bütün hizmetçilere emir verdim. Geldiği vakit suratına kapıyı kapayacaklar. Onun ziyaretlerini katiyen siz de kabul etmezsiniz. İş de biter vesselam.

— Vaktiyle pek yüz verilerek başa çıkarılmış bir dostun böyle birdenbire kovulması etrafta pek çok dedikoduya yol açmaz mı?

Rolünün en mühim yerine gelmiş bir sanatkâr feveranıyla¹⁵⁵ odanın ortasına atılan Şehnaz, mağrur ve muannit¹⁵⁶ başını dikerek asabi jestlerle:

— Beyefendi bu adam sizce bu kadar muazzez ise mübarek olsun efendim. Ben onun ayak bastığı yerlerden uzaklaşmak mecburiyetindeyim. Hürmetlerimi kabul buyurunuz, gidiyorum.

Hüsrev Nizami Bey bütün istirham¹⁵⁷ kuvvetini gözlerine, diline toplamaya uğraşarak:

— Çocuk olma Şehnaz, Sermet kim oluyor? Seni bütün dünyaya değişmeyeceğimi bilmez misin? Benim maksadım, yeisle bu adamın ortaya çıkaracağı dedikoduların önünü almak için seni itidale davet etmekten başka bir şey değildir.

Şehnaz, oda kapısı önüne dikilen kocasını iterek:

— Bırakınız gideyim. O adamdan ne kadar nefret ettiğimi bilmiyorsunuz.

— Üzülme... Git... Fakat alınma bir barışıklık busesi lütfederrek git.

Şehnaz, şımarık bir çocuğun somurtkanlığı arasına sıkışan tuhaf bir tebessümle dudaklarının ucunu ihtiyarın sıkıntıdan terlemiş, buruşuk alınına dokundurur.

Hüsrev Bey, bulduğu bu yüzden astarını da ister bir cüretle karısını romantizmalı kollarının kışkacına alarak:

— Ah, dur, ben de seni, yavrum... Ben de seni... Şu pembe yanaktan şap... Oh... şap... şap... şap...

Şehnaz bu kağşamış aguştta zarif hareketlerle kıvrılarak:

— Bırakınız bey, tuvaletimi bozdunuz.

— Tuvaletini bozdumsa tazelemek için çantanda malzeme yok değil ya...

¹⁵⁵ feveran: coşma

¹⁵⁶ muannit: inatçı

¹⁵⁷ istirham: yalvarma

Genç kadın ağır buselerin salya izlerini yüzünde götürerek ka-
pançadan kurtulan bir kuş gibi kaçarken Hüsrev Bey:

— Ya Rabbi şükür... Barış görür olduk. O Sermet adlı herif ge-
lirse bir daha kabul etmem. Israr ederse sopayla kovarım. Müsterih
ol karıcığım.

Şehnaz, şapır şupur yalanmış yüzünün hasarını tamir etmek
için kendini otomobile atar.

Zavallı kocanın ifraz kuvveti işte yalnız böyle ağzındaydı.
Genç karısının böyle buseye muvafakatı da ayda yılda ancak bir
kerecik, ender vesilelerle elde edilen saadetlerdendi.

O hırçını kolları arasından kaçırdıktan sonra Hüsrev Nizami
Bey olgun felsefesini bütün hüsraniyle düşündü. Bu kadar uzun
fasılalarla alınacak birkaç sulu öpücük için bu densiz mahlukun
kahrını çekmek kâr-ı akl mıydı? Hayatın yıprandırıcı yorgunlukları
arasında ruhuna, bir genç kadının taptaze teni üzerinden bir besin
vermek de felekten bir kam almak demekti.

8

Sermet Nadir sokağa çıkınca kocasıyla baş başa kalan Şeh-
naz'ın kendi arkasından mevlit okumayacağını, bu kadının güzel
ağzından çıkan çirkin sözlerle alabildiğine çekiştirileceğini biliyor-
du. Vefasızın infial ve istiskali¹⁵⁸ ne dereceye varırsa varsın Sermet,
kendini ondan alamıyordu. Şehnaz'ın bu reddini tevekkülle karşı-
layarak onun Hürrem'le muaşakasını kollarını kavuşturup uzaktan
seyretmeli miydi? Hayır, buna muktedir değildi. Şeytan onun zih-
nine girdi. “Sana rahmetmiyorlar. Sen de kimseye acıma.” diyor-
du. Yüreğinin bu onulmaz sızısıyla ortalığı birbirine katmaya karar
verdi.

Fakat işe nereden girişmeli? Şehnaz'la geçen muhaverenin
acıklı yerlerini zihninde canlandırmaya başladı. Hürrem'le Per-
ran'ın münasebetlerinden bahsederken isyankâr metresinin dudak-
ları evvela titreye titreye solup sonra çehresi nasıl morardığını gör-

¹⁵⁸ istiskal: yüz vermeme

müştü. Kadın, körünü öldürmemek için Hürrem'in çapkınlıklarına birer meziyet şeklini vermeye uğraşmışsa da hâli, kalini tekzip¹⁵⁹ etmişti. İşte deşilecek, işlenilecek çıbanın başı oradaydı. Artık her günkü meşgalesi bu yaraya salacağı neşterini bileği taşına vurmak oldu.

Hüsrev Nizami Bey ne kadar vurdumduymaz havsalada bir koca olsa da onu karısı aleyhinde harekete getirmek mümkündü.

Beri yanda Perran Mazlum var. Mazlum Ulvi Bey, öteki gibi hiç de geniş yürekli bir adam değildi. Karısının hareketlerini karış karış takipten geri durmaz. Onu bir kere cürmümeşhut hâlinde yakalarsa düello, cinayet, her şey memuldür. Böyle sıkı kontrol altındaki canla canan nerelerde buluşup koklaşıyorlar? Bu mahal, her hâlde Kafdağı'nın arkasında veya kutuplarda değil... İstanbul'un bir köşe bucağında... Sabırla her şey olur. Saatlerce fare deliğinin önünde bekleyen sebatkâr kedinin sabrından ibret almalı.

Şöyle böyle birkaç zaman geçti. Pek ince hesaplarla görülemeyen işleri bazen hayret-aver bir uygunlukla temin eden tesadüf, Sermet'in imdadına yetişti. Bir gün kalabalık bir lokantaya girdi. Tekmil tutulmuş masaların birinde sıkışacak bir yer araştırırken kulağına bir ses geldi:

— Sermet Bey buraya... Buraya...

O tarafa baktı. Hayrullah Sait Bey... Bir müddet gözden kaybolmuş bir mektep arkadaşı... Yanında bir genç daha... Oraya yürüdü. Yer açtılar. Garsona iskemle getirttiler. Sermet aralarına sıkıştı. Hayrullah Sait Bey, gelenle yanındakini birbirine tanıştırdı:

— Sermet Nadir Bey, Muammer Şakir Bey...

Bu, biraz anonim bir takdimdi. Yemek arasında dolu avurtlarla edilen hoşbeşten sonra Hayrullah Sait, fazla almış olduğu birkaç kadeh aperitifin verdiği neşeyle Sermet'e doğru eğilerek:

¹⁵⁹ tekzip: yalanlama

— Yanımdaki zatı Muammer Şakir adıyla takdim ettim. Fakat bu kuru isimler onun kim olduğu hakkında sana vazih¹⁶⁰ bir fikir veremez. O, büyük bir kurbiyetle müşerrefdir...

Muammer Şakir, çatılmış kaşlarının altındaki serzenişli gözle-riyle arkadaşına bakarak:

— Rica ederim Sait, yine başlama Allah aşkına...

Hayrullah Sait bu ricaya hiç kulak asmayarak devam etti.

— İşte bu gördüğün genç, meşhur kadın avcısı Hürrem Lütfü'nün amcazadesidir. Nasıl, övünülecek bir karabet değil mi?

Şimdi birden, Sermet Nadir'in dikkat gözleri Muammer Şakir'in üzerine dikildi. Delikanlı bu bakışın altında bunalmış gibi bir işmizazla:

— Onunla bu karabetim beni arlandırıyor...

Hayrullah Sait alaylı bir göz kırpışıyla:

— Oo mübalağa etme... Amcazaden kimseyi soymuyor, dolandırıyor. Kendini sevdiriyor. Gönül hoşluğuyla sızdırıyor. Bu da bir meslek. Bunun mucidi de Hürrem Lütfü olmasa gerek... Anlat, anlat kuzum Şakir, bu Türk kazanovasının¹⁶¹ sergüzeştlerinden bir kaçını söyle de dinleyelim.

Muammer Şakir:

— Kazanova nedir? Bunun çömezi bile olamaz... Kadın ruhunu tetkikte Hürrem, eski, yeni bütün filozofları gölgede bırakır. Tabiat onu bu iş için yaratmıştır. Güzeldir. Gençtir. Hakiki yaşından birkaç yıl da küçük görünür. Yüzünde melekâne bir safvet vardır. Hazin süzülüşlerle gözlerinin okunu bir kadının yüreğine sapladı mı artık o iltiyam¹⁶² bulmaz... Bu, ilk efsundur. Tatlı bir çarpışla o kalbe şüphe girer: “Acaba bu güzel genç beni seviyor mu?” İşte bu şüpheyi ağır ağır işleterek ümit derecesine çıkarmalı... Ve sonra bu ümidi yavaş yavaş hakikate döndürmeli. Bu tuzağa ömürlerinde ilk

¹⁶⁰ vazih: açık

¹⁶¹ kazanova: çapkın

¹⁶² iltiyam: iyileşme

defa düşün âlâ kadınlarda bazen bir nevi isyan mücadelesi uyanır. Kaçmak isteyerek ağın ilmikleri arasında çabalandıkça kendilerini tehlikenin pençesine daha ziyade kaptırmış olurlar.

Hayrullah Sait:

— Bu ince zendostluğu dinliyor musun Sermet?

Sermet Nadir:

— Dinliyorum. Not edilecek bir ders gibi dinliyorum. Muammer Şakir Bey, amcazadelerinden bu fende çok şey taallüm etmiş benziyorlar.

Muammer Şakir:

— Çok değil efendim. Deryadan bir damla. İstemeye istemeye saatlerce zorla dinleyip de kafamda kalabilmiş olanlar...

Servet Nadir:

— Mevzudan çok müstefit oluyoruz. Sizin istemeyerek dinlediklerinize biz cankulağımızı veriyoruz.

Muammer Şakir:

— Bu ilk zan ve ümitler bazı bazı şüphe ve tereddütlere döner. Acaba, evet veya hayırların nevaziş¹⁶³ ve dikenleri arasında zihin yuvarlanır. Her tesadüfte yüzler kızarır, dillere rekabet gelir. Sevmek ve beğenilmemek korkusuyla yürek titrer. Tenha yerlere çekilerek düşünmek arzusu... Hayalat başlar. Hayat ne kadar mad-dileşse aşkın romantik safhaları değişmez. Sevilen vücuda güzelliğin, ahlakın, insanlığın bütün yüksek faziletleri meziyetleri izafe edilir. Artık o, bir insan değil, bir yarı ilah veya ilahedir. Bu hâl, sevdanın dimağda birinci tebellürüdür. Sonra itiraf, müspet, menfi iki potanın imtizacı... Bu da aşkın ikinci tebellürüdür. Kendilerini çabuk veren kadınların muaşakalarında¹⁶⁴ bu ikinci kristalizasyonun devresi uzun olmaz. Dişi belki hâlâ sever. Erkeğin bu doygunluğu karşısında, onun bu arzusuzluğu hissettikçe başlangıçtan daha

¹⁶³ nevaziş: gönül alma

¹⁶⁴ muaşaka: sevişme

ziyade ateşlenir. İşte amcazademın en büyük mahareti kadını bu giriveye¹⁶⁵ düşürdükten sonra istismar etmektir.

Sermet Nadir:

— Elifbasını görmeden biz aşktan hafız olmaya kalkıyoruz. Onun için daima mağlup, makhur¹⁶⁶ düşünüyoruz. Bir mektebi yok ki ders alalım.

Hayrullah Sait:

— Mektebi olmadığı gibi filozofların, tabiplerin arasında hocasını aramak da beyhudedir. Onların aşka dair yazdıkları sayfalar ne kadar sathi ve soğuktur. Bu fenden afaki görüşle bahsederler. Tıpkı romatizmadan, bronşitten dem vurur gibi... Bir marazın ızdırabını doktordan ziyade çeken mariz bilir. Bu efendiler muhabbete tutularak âşık kalsalardı şüphesiz hâkim, tabip olamazlardı.

Muammer Şakir:

— Hangi mektepte veya müderristen tederrüs ettiğini bilmem, amcazademe göre aşkın devam ve ehemmiyeti üçüncü tebellürdedir. “Ölüm var, ayrılık yok” peymanı işte bu devrededir. Aşk, cisimden ziyade ruha sinerek yerleşir, tabiat-ı saniye hâlini alır. Terki muhal bir huy olur. Zihne iftirak ihtimalleri geldikçe insan, yeisin şiddetinden titrer. Mukabil samimiyetle bu üçüncü kristalizasyona geçebilen aşklar enderdir.

Ekseriya aşk ikinci tebellürde doyunluktan ölür. Kendilerini çabuk veren, erkeğe ondan gördüğünden fazla düşkünlük gösteren kadınlarla muaşakalarla üçüncü tebellür hiç husul bulmaz veyahut pek kısa olur. Karakterce kuvvetli olanların aşkları da o nispette sabittir. Bizim Hürrem Lütfü, bu devreleri takip eder. Kadını üçüncü tebellüre¹⁶⁷ düşürdükten sonra kendini naza çeker. Artık kendinin düşkünlüğü hiç, ötekininki heptir.

¹⁶⁵ giriveye: çıkmaz yol

¹⁶⁶ mahkur: küçük görülmüş

¹⁶⁷ tebellür: billurlaşma, kristalleşme

Mamafih bu oğlanın etlerinin tatlılığı için sevdikleri, cüzdanını doldurmak için sever göründükleri vardır. Aşk, onun nazarında umumiyetle ticari, nadiren kalbîdir. Şehnaz'la Perran sanki bu ikinci nevdendir. Fakat bunlardan gelen para, hediye, behiyeyi de reddetmez. Samimi, sadık bir gönül iki muhabbeti birden istiaba kâfi midir? Bilmem. Bu iki genç ve güz kadını birden sevmesi belki kıskançlıkla ateşlerini yelpazeleriyle kendine düşkünlüklerini artırmak içindir. Bu iki kocalı huri hakkında gösterdiği de şaşılacak bir kayıtsızlıktır.

Bu iki kadın isminin zikri, Sermet'in sinirlerine setrolunamaz bir sarsıntı verdi. Acaba muhatapları, kendinin de bu genç kaza-novanın *amour*¹⁶⁸ vakalarında rakip eşhas sırasında bulunduğunu bilmiyorlar mı? Onlar bu cihetten bir imada bulunmadıkça Sermet Nadir o perdenin arkasından çıkmamaya karar verdi. Fakat şöyle bir sualden de kendini alamadı:

— Bu iki kadınla nerede buluşur, görüşür?

Kibar sosyetelerde, balolarda, eğlence, spor mahallerinde... Evvelden Hüsrev Nizami Bey'in hanesine istediği vakit gidiyor ve hatta gece bile kalabiliyordu.

Bilmem neden, son zamanlar dedikodu büyümüş mü, ne olmuş, ayağını çekmeye mecbur oldu.

— Her iki kadın da onun, diğeri hakkındaki sevdasını biliyor.

— Evet...

— Onlarla hususi surette nerede görüşüyor?

— Mahall-i mahsuslarında...

— Nasıl?

— İşte Hürrem'in asıl ustalığı buradadır. Perran'la görüştüğü yeri Şehnaz bilmez. Şehnaz'la kapandığı mahalden öteki bihaberdir.

— Bu husus oldukça mahirane bir idareye tevakkuf eder.

¹⁶⁸ *amour*: aşk

— Hayır, pek de öyle değil. Şehnaz'ın evi Şişli'dedir. Perran'ın İstanbul'da. Bu iki güzele kendi semti cihetinde birer mülakat mahalli tayini mümkündür.

— Bu aşkhanelerin nerelerde olduğunu bilmiyor musunuz?

— Bilmiyorum.

— Hiç merak etmediniz mi?

Muammer Şakir hafif bir tebessümle:

— Ettim ama anlayamadım.

— Tebessümünüz ifadenizin zıddını ima ediyor. Ne beis var, söyleseniz, macerayı tamamlamış olursunuz.

— Müsaade buyurunuz. Hürrem'in epeyce aleyhinde bulundum. Ne kadar olsa amcazademdir. Ona ait mühim bir sırrı noktası noktasına ifşaya vicdanen mezun değilim.

9

Sermet Nadir lokantadan natamam fakat mühim malumatla çıktı. Hürrem Lütfü, Şehnaz'ın nezdine eskisi gibi sellemehüsselam¹⁶⁹ gidemiyormuş. Ne oldu? Sermet, canan huzurundan mehcur¹⁷⁰ düşeli o hanede neler dönmüş? Damarları tekellüs¹⁷¹ etmiş, havsalasının gaytanı¹⁷² kopmuş bu hantal koca nihayet harekete mi geldi? İhtimaldir padişahım belki derya tutuşa... Olabilir a... Bir insan "namus" kelimesinde hiçbir kutsiyet göremese de diğerlerinin telinlerinden korkarak onun ahkâmına bazı mertebe riayetkâr görünmek mecburiyetinde kalır.

Hürrem'in vakit vakit Şehnaz veya Perran'la kapandığı aşk yuvaları varmış. Birinin telaki¹⁷³ mahallinden öteki kadının haberi yokmuş. Bu mahaller nasıl yerlerdir? Alelade hususi evler mi, yoksa ulu orta birer randevuhane mi? Kapandıkları bu çiftelhaneler

¹⁶⁹ sellemehüsselam: keyfince

¹⁷⁰ mehcur: ayrı düşmüş

¹⁷¹ tekellüs: kireçlenme

¹⁷² gaytan: kaytan, sicim

¹⁷³ telaki: buluşma

her dilberin kendi semti cihetindeymiş. Şehnaz'ınki, Beyoğlu, Per-ran'ınki İstanbul tarafında...

Verilen bu malumat acaba doğru mu? Yoksa Sermet'in zehrini şaşırtmak için işte iltizami bir çapraşıklık mı var?

Hürrem Lütfü elhak kurnaz çocuk¹⁷⁴... Kadınlar, vücutlarıyla beraber besbelli ev kiralarını da veriyorlar. Erkekleşen cinsilatifin aşk masrafını da tediye¹⁷⁵ mahkûm kalması tabii değil mi ya?

Bu muammaların içinde en evvel halli icap eden şudur: Bu aşk yuvalarının hemen keşfi... Ondan sonra pek güzel bir intikam planı tertip olunabilir. Fakat bunu kim haber verecek? İspiritizmacıların çağırdıkları ruhlar mı? Sanatlarına gizli devam eden bakımcılar mı? Ne evvelkiler ne ötekiler... Bu işe insan kendi çemrenmeli...

O kadınlar bu telaki evlerine uçarak gitmezler ya... Olsa olsa tebdilikıyafet ihtiyatına riayet ederler. Mesela Şehnaz, simasını, şahsını saklamak için ne Arnavut kıyafetine girer ne Çerkez... Ortadan henüz siyah siyah çarşaf, peçe kalkmadı. Hâlâ bu kisveye bürünmekte ısrar eden kadınların inatlarına şaşılmıyor, keyiflerine karışılmıyor. Diğer türlü şekil tebdiline ne lüzum var? Arzu eden her kadın tepeden tırnağa kadar bu matemî rengin sıyanetine gizlenebilir. Hüviyetini saklayan bir kadını takip edenin de aynı tedbire başvurması lazımdı. Sermet, kendini göstere göstere Şehnaz'ın peşine takılamazdı. Ya ne yapmalıydı?

Makyajla simasını tebdil mi? Onun bu sanatta hiç mahareti yoktu. Maazallah hilesi anlaşılınca partiyi kaybettikten başka, o boyaları ve yapma sakallarıyla ortada bir maskara olup kalacaktı.

Buna cesaret edemedi. Birkaç gün düşünce düşünce bunaldı kaldı. Nihayet imdadına yine tesadüfün bir lütfü yetiştirdi. Bir gün Sirkeci taraflarında bir sokak fotoğrafçısına rast geldi. Simayı gözleri ısırdı. Biraz dikkatten sonra yaklaşarak:

— Abdullah Nebil?

¹⁷⁴ elhak: doğrusu

¹⁷⁵ tediye: ödeme

— Efendim.

— Çok değişmişsin, zor tanıdım.

— Ne olacak, sefalet... Başkaları para yediler, iftiraya ben uğradım. İşimden çıkardılar. Şuraya buraya başvurduğum. Bugün git, yarın gel... Ucu bucağı gelmez vaat ve nesayih¹⁷⁶... Evde çoluk çocuk var. Allah insanı rızkını kesse de mide gıdasını istiyor. Orada burada boş yere bir hayli sürttükten sonra işi bu sanata döktüm.

Abdullah Nebil'in bu tazallümü doğru muydu? Paraları o yemiş, başkaları yemiş, bu elbet Sermet için hiç ehemmiyet götürür bir şey değildi. O sordu:

— Abdullah Efendi, birader, bu işten günde ne kazanıyorsun?

— Açlıktan ölmeyecek kadar... Bazen yarım lira, bazen iki, üç. Bazen hiç...

— Birkaç gün benim hesabıma çalışacaksın. Ben sana yevmiye mukarrer iki lira vereceğim...

— Olur.

— Şimdi göreceğın işi anlatayım.

— Herhâlde namusa dokunur bir teklif değil ya...

— O cihetten emin ol. Fakat oldukça nazik bir iş. Gözlerini dört açmalısın.

— Gözlerimi, kapaklarının müsaadesi derecesinde açarım. Fotoğraf eczalarına bulanmaktan bıktım. İposülfit kokusundan burnum tıkanı. Birkaç gün meşgaleyi değiştirsem fena olmaz. Vereceğınız bu memuriyet kaç gün sürer?

— Onun müddeti senin zekâna, çalışkanlığına, cingözlüğüne vabeste¹⁷⁷...

— Parayı ver, benden iş iste. Gayrettime hayrette kalırsın...

— Eski devirlerde sen hafiyelik gibi şeyler de yaptın.

— Kapa onları şimdi canım. Gençlik, cahillik, geçmiş şeyler...

¹⁷⁶ nesayih: nasihatler

¹⁷⁷ vabeste: bağlı

— Benim sana gördüreceğim iş de biraz hafiyeliği andırır... Bu meslekten kalma idmanın varsa çabuk muvaffak olursun.

— Cenabıhak takdir ettiyse evvelden yaptığımızı şimdi de tekrarlarız. Büyük lokma yemeli, büyük söz söylememeli... İş nedir ki? Peşlerine takılacağımız adamlar kanlı bıçaklı, tehlikeli mahlu-kattan olmasınlar da...

— Nazik, nazenin iki kadın...

— İşin içine muhabbet tellallığı da giriyor mu?

— Hayır, katiyen.

— Bu nazeninlerin peşine ben ne diye takılacağım?

— Girip çıktıkları yerleri öğrenip bana haber vereceksin.

— Bunların arkalarından dolaşan kazalılar, belalılar var mı?

— Kimse yok...

— Bunlar bozuk düzen şeyler mi?

— Hayır, aile kadınları...

— Sen azdırmaya mı uğraşıyorsun?

— Değil... Azgınlıkları varsa zavallı kocalarına haber vereceğim, sevaplı bir iş...

— Günahı da varsa senin boynuna, benim neme lazım?

Ayak üzerinde bu kadar sözleştikten sonra Sermet işi sağlamak için Abdullah Nebil'i patlıcan, ciğer tavalarının üzerlerinde sinek alayları geçit resmi yapan Sirkeci'nin yarı lokanta yarı mülevves¹⁷⁸ yerlerinden birine götürdü. Yedirdi, içirdi. Eline de birkaç lira sıkıştırdı. Bu suretle eski hafiyeyi hizmete peylemiş¹⁷⁹ oldu.

Görülecek iş şuydu:

Biri Şişli'de, öbürü Cağaloğlu'nda, kendisine gösterilecek iki haneden şu boyda, şu bos ve şu kıbalde¹⁸⁰ çıkacak iki genç kadının yaya veya otomobille nerelere gittikleri, hangi evlere girip çıktık-

¹⁷⁸ mülevves: kirli

¹⁷⁹ peylemek: pey vererek kendine ayırtmak

¹⁸⁰ kıbal: özel biçim

ları, kimlerle görüştükleri bittakip tahkik olunacak ve her gün bu takibata dair uzun veya kısa bir rapor tanzim edilecek...

Eski hafıye birkaç kadeh atıştırdığı zehir zakkum beleş rakının neşesiyle bu teklife pes dedi. İşe başladı. Üç gün sonra Abdullah Nebil, Sermet'i buldu.

Sermet - Hayrola Abdullah. Neşesiz, yorgun gibi duruyorsun.

Abdullah Nebil kesik kesik:

— Sorma Beyefendi hâlimi...

— Elbette soracağım. Anlat, ne yaptın?

— Tahkikata Şişli'den başladım.

— Peki, sonra?

— Güzel, hoş, taptaze, dumanı üstünde, şeker, kaymak bir kadm. Fakat maazallah, cıvaya benziyor. Ele avuca girer şey değil... Akşama kadar işi, tuvalet değiştirerek, vızır vızır oraya buraya gitmek...

— Sen de arkasından, değil mi?

— Kabil mi hiç?

— Neden?

— Hanım otomobille geziyor. Ben, pençe üzerine pençe vurulmuş bu ağır ayakkabılarımla o rüzgârın arkasından nasıl kaçabilirim?

— Şimdi senin de altına bir otomobil mi çekeyim?

— Yahut bana bir uçma usulü öğret.

İkisi de burun buruna bir müddet düşündüler. Sermet, biraz hesapsızca atıldığı bu işte muvaffak olamayacak mıydı? Öteki de yevmiye iki lira mukabilindeki bu kontrolsüz hizmeti kayıp mı edecekti?

Abdullah Nebil patronun kırılmak üzere olan cesaretini tazelemek için nikbinleştirmeye uğraştığı bir sesle:

— Mahaza ben, öyle öteberi güçlülere pabuç bırakan bir adam değilim. Ne var ki geç olsun da güç olmasın derler... İşte bu söze rağmen güç işler geç olur. Olur fakat işimiz biraz uzun sürer.

— Ne çare düşünüyorsun, bakalım?

— Gayetle mühim bir şeye dikkat ettim.

— Nedir?

— Hanımın hususi otomobili varken o ekseriya kira arabasını tercih ediyor.

— Bundan ne çıkar?

— Çok şey...

— Söyle?

— Ben bu mühim şeyde de diğer mühim bir sebep keşfettim.

— Ben, sözlerinde hiç de ehemmiyetli cihet görmüyorum.

— Dinle. Kira otomobilinin şoförü çok yakışıklı bir delikanlı. Kasketinin altından insana bir bakışı var... Kadın, erkek, gören vurulur vallahi. Hanım gayetle tabiat sahibi. Şoförün bile en güzelini seçiyor.

— Bundan ne ahkâm çıkarıyorsun?

— Hanım körpe, şoför taze... Bu yevmî temastan birbirlerine ateşlenmemeleri kabil midir?

— Kabil, kabil değil... Bundan ne çıkar?

— İstedğimiz her şey... İş bir kere şoförün dostluğunu kazanmaya bakar. Bu keyfiyet de benim bu kıyafetimle olmaz. Çocuk benden şüphelenir. Ben kılığı düzmeliyim. Saniyen cebimde daima laakal¹⁸¹ otuz kırk lira bulunmalı. Otomobilin arkasından diğer bir otomobille koşulur. Eğer Şişli'de olup bitenlerle Cağaloğlu'ndaki macera arasında bir münasebet varsa lüzumu dakikasında ben Beyoğlu'ndan İstanbul'a uçmalıyım. O zaman sen de benden her gün haber sormalı, şayan-ı memnuniyet haber almalısın. Tahkikat böyle olur. Hafî işlerin masrafı daima açık işlerden fazladır.

¹⁸¹ laakal: en az, asgari

Abdullah Nebil, bu eski hafıye, işi başaracağına benziyor. Bu ağız kalabalığı arasındaki bazı sözleri yabana atılacak gibi değil.

Şimdi de ortaya genç, güzel bir şoför meselesi çıktı. Şehnaz, Hürrem Lütü'nün üzerine bu delikanlıyı da mı seviyor?

Zavallı Hüsrev Nizami Bey, karısına tutulan bu amanların fotoğraflarını toplasın, bir koleksiyon yapsın. Kendi sarıh zevciyet hakkına karşı ne kadar kaçakçı karıştığını görsün.

10

Abdullah Nebil, kılığı kıyafeti düzdü. Para cüzdânını da epey şişirtti. Artık hep Sermet Nadir'in hesabına yaşıyor ama boş da durmuyordu. Şoförün adını öğrendi: Seyfettin... Sonra fotoğrafını getirdi. Allah övmüş yaratmış. Hakikaten göz alacak kadar güzel bir delikanlı. Fakat fena âdetleri var. Ayyaş... Genç yaşında kendini işrete vermiş. Şoförlükle telifi kabil olamayan bir iptila... Her akşam Galata'da bir meyhaneye uğruyor, kafayı tütsülüyor. Daha acınacak ciheti: Evli. Sevimli, kadın kadıncık bir karısı ve oğlan, kız nur topu gibi de iki yavrusu var. Bazı akşamlar kendini kaybedinceye kadar içiyor. Şoför arkadaşları onu evine götürmek lütufkârlığında bulunuyorlar. Bazı gecelerde genç karısı, onu bulmak için meyhaneden meyhaneye dolaşıyor.

Sermet, bu tahkikatı uzun uzadıya dinledikten sonra:

— Güzel söylüyorsun, hep bunlar âlâ fakat esastan birkaç fersah uzak malumat...

— Ben sana “Hanımdan haber getir.” dedim, “Şoförle meşgul ol.” demedim.

— Böyle gizli tahkikat işleri ekseriya birbirine ilmikli gibidir. Birinin düğümü çözülmüş ötekiler kendi kendilerine açılır. Biz bu maslahattaki¹⁸² serrişteyi¹⁸³ ancak şoför Seyfettin'den alabileceğiz. Zavallı çocuğun gözünde zevce, evlat diye bir şey yok. O, elemi

¹⁸² maslahat: fayda

¹⁸³ serrişte: ip ucu

işretle söndürmeye uğraşiyor. Biçarenin bu yeisine bir mana vermeli... Ne dersin?

— Şehnaz'ı seviyor...

— Şüphesiz. Fakat meselenin ikinci şikkını da halletmek lazım.

— Elbette...

— Hayır, hayır... Hiç de elbette değil. Şoför sevilmediğini anlayarak bu hâllere düşüyor.

— Manasız söylüyorsun. Şehnaz şoförü sevmediği hâlde niçin onu böyle çıldırtacak raddeye geliyor?

— Hah, işte ben de bu düğümü çözmeye uğraşıyordum ve hayli gevşettim.

— Söyle.

— Efendim, Şehnaz Hanım niçin kendi arabası varken kira otomobilini tercih ediyor? Evvela bu mühim sebebi arayalım.

— Bu sebebin keşfi o kadar mühim değil. Şehnaz şimdi bir takım aşk esrarı içinde yuvarlanıyor. Gidip konuştuğu insanları, kapılarından girdiği binaları, her gün çevirdiği dalavereleri ancak yabancı bir şoförün ketumiyeti altında yapabiliyor...

— Bravo... Bu yabancı şoförün ketumiyeti nasıl temin ediliyor? Onu da ben söyleyeyim. Kuru kuruya o zavallının yüzüne gülmekle. Seyfettin o iltifatların, yaltaklanmaların gönül samimiyetiyle değil, sebep tahtında olduklarını anlıyor, fenalaşıyor. Bu bedbahtı çıldırtan bir tesir daha var. Şehnaz'ı, kendi ketumiyeti altında görüştüğü, seviştiği erkeklerden kıskanmak felaketi. İşte ben tahkikatımın temelini bu sağlam topraktan atacağım.

— Sende bu zekâvetinle¹⁸⁴ niçin böyle pejmürdeleşip kaldın?

— Zekâvet mi? Bu da bir insana diğerleri tarafından tevcih olunan bir unvandır. Zekâvetini, onu âlemin gözleri önünde şaşaalandıracak kuvveti haiz kimselerin hizmetlerinde kullanırsan parlarsın.

¹⁸⁴ zekâvet: çabuk kavrama

— Fakat onu kendi menfaatine alet edersen entrikacı mürteşi, ahlaksız, seciyesiz olursun. Bu eski hafiye'nin bana ahlaktan bahsi acayip geldi. Ahlakın şehrahından¹⁸⁵ sapıtanlar, eğriliği doğruluğu faik göstermek isterler. Evet, bu da çok söz götürür, bir nevi felsefedir.

Bu sözü yine macerasına çevirerek dedim ki:

— Abdullah, nasıl, şoförün ağzından söz alabilecek misin?

— Onun ketumiyet kalesi yalçın kayalara benziyor.

— Kaleye rahne¹⁸⁶ açabilmek için bir bomba icat edemez misin?

— Ederim fakat kendimin de beraber berhava olmasından korkuyorum. Seyfettin'i söyletmek için karşı karşıya ikimiz de hesapsız kadehlerin dibine ineceğiz. Ona kafayı tutturacağım ama ben ayık kalmayacağım ki? Oğlan benden şüphelenirse zaten canı dışında geziyor. Belinde kama mı var, art cebinde revolver mi? Nereye rast getirirse yapıştırır vallahi... Biçare Şevket'in hayatına mal olan Maslak vakasından beri şoförler silahsız gezmiyorlar.

Şehnaz'ın açık, serbest, malum hayatının öte tarafında bir de gizli, meçhul âlemi olduğu seziliyor gibiydi. Abdullah Nebil, işi alabildiğine ballandırarak gizli tahkikat adına Sermet'i epey sızdırdı.

Bu hususi hafiye, birkaç gün sonra efendisini bularak bu defa da Çağaloğlu'ndan bir kucak malumat getirdi. Tahkikat masarif defterinin fazlaca kabarıklığından dolayı biraz hırslaştılar. Bu işi ömürlük bir varidat şekline sokmaya uğraşan Abdullah Nebil, artık biraz istıgnalı tavır alarak:

— Bir işi ya adamakıllı görmeli ya hiç görmemeli. Tuttuğumu koparmak isterim. Eşyayı görmek için kullandığımız bu gözlerimizin alelaide bakışıyla biz hiçbir şey seçemeyiz beyefendi. Rüyelerimiz daima satıhta kalır. Her şeyin esrarı içyüzündedir. Nüfuzu uzar

¹⁸⁵ şehrah: ana yol

¹⁸⁶ rahne: gedik

tabiri işte buradan ileri geliyor. Ne kadar kesif olursa olsun nazarıımızı eşyanın ensesinden içeriye işletmeliyiz. Bu da ne ile olur? İlm-i ledün¹⁸⁷ gözlüğü kullanmalıyız.

— Abdullah Nebil, sen buraya gelmeden evvel kaç meyhaneye uğradın?

— Hiç azizim, hiç...

— Böyle hali bir tahkik için ilm-i ledüne kadar yükselmekte münasebet görmüyorum.

— Dinle beni, dinle...

— İfademden haşviyatı hazfet¹⁸⁸.

— Sözlerimde haşiv¹⁸⁹ yok, bilakis kasır¹⁹⁰ vardır.

— Sadede gelelim Abdullah...

— Yapma rica ederim. Söze tuz ektirmiyorsun...

— Ben, çok tuzlu laftan hoşlanmam.

— Telgraf gibi kelime başına ücret alacak değilim...

— Sen boş yere çene yormazsın. Bu ağız kalabalığından yine başıma masraf çıkaracaksın.

— Merak etme. Karnım doydu. Sırtım çullandı. Cebimde de beş on papel var.

— Peki, şu ilm-i ledün gözlüğünü taktın da sonra ne gördün?

— Aradığın sırların bir kısmını.

— Bir kısmını mı, pek küçük bir kısmını mı?

— Ne yalan söyleyeyim, az bir kısmını...

— Bu gözlüğü kaçta veriyorlar Abdullah?

— Latifeye kaçma.

¹⁸⁷ ilm-i ledün: bätün ilmi

¹⁸⁸ hazfetmek: çıkarmak

¹⁸⁹ haşiv: uzatma

¹⁹⁰ kasır: kısaltma

— Latife değil, ciddi söylüyorum. Hem de birkaç gün sonra lim-i ledünün dürbününe lüzum göstereceğimden korkuyorum.

— Korkma beyefendi, lafa para almıyorum.

— Bedava bir haber getirdiğin de vaki değildir. Tuhafsın, bey.

— Bu gözlük maddi değil, manevidir.

— Maddi, manevi, bunu gözlerine koydun ne gördün?

— Gafletlerimizin öbür tarafını.

— Bugün her zamandan fazla sarhoşsun, Abdullah.

— Yok vallahi. Küçük bir tezgâh başı yaptım¹⁹¹. İşte o kadar.

— Gafletlerimizin öbür tarafı neresidir? Söyle...

— Ben söyleyeceğim fakat bakalım sen anlayacak mısın?

— Anlayabilmek için benim de küçük bir tezgâh başı yapmam lazım geliyor...

— Ben Mazlum Ulvi Bey'i bu gözlük altından seyrettim.

— Oh, çok şükür sadede geldin.

— Mazlum Ulvi Bey, uzaktan görüldüğü gibi genç değil. Saçlarını boyuyor, dişleri eğreti... Tahsili mahdut, akli şöyle böyle. Koca tabirine tam manasıyla masadak¹⁹² olacak çelik gibi bir adam değil.

— Sen hep bu esrarı gözlüğün altından seçtin galiba...

— Evet.

— Çok rica ederim. Bu gözlüğü bana karşı kullanıp da kusurlarım hakkında başkalarına malumat verme sakın.

— Haşa velinimet...

— Hep bu söylediklerin Mazlum Ulvi Bey hakkında iftira kabîlinden şeyler olmasın? Bu tahkikatı nasıl yaptın? Doğru anlat.

— Evvela konağın uşaklarıyla ahbab oldum. Bunların içinde en ziyade işime yarayanı aşçıbaşı Halil Ağa oldu. Çünkü mide hizmetkârı, efendilerinin hâllerini içten içe en ziyade vâkıf olandır. Can-

¹⁹¹ tezgâh başı yapmak: meyhanede ayaküstü içmek

¹⁹² masadak: uygun

larını beslediği için kanlarını da bilirler. Mazlum Ulvi Bey, çift çubuk sahibi¹⁹³ zengin adam. Fakat başındaki dağdağa da büyük. İlk karısı doğurmuş, dokumuş, vefat etmiş... Şimdi beyin evli barklı, çoluk çocuk sahibi oğulları, kızları var. İkinci zevcesi, o da uzun bir hastalıktan sonra ölmüş... İlk iki karısını cennete yolladıktan sonra bu büyükbaba ne yapsa beğenirsiniz? Bir başına kalmak için bütün oğullarını, kızlarını, torunlarını konaktan çıkarmış. Kâhyasından yetim kalmış on yedi yaşında bir kız varmış. Anladın ya! Güzel Perran. İşte bu afete abayı yakmış. Ta evvelden yani cennetlik zevcesinin zamanında bu yavruyu koynuna almayı tasmin etmiş olduğu için terbiyesine itina göstermiş. Hanım, beri yanda Azrail'le cebelleşirken beyefendi öte tarafta elmaslarla, ipek elbiselerle, türlü hediyelerle kızın gönlünü çelmeye uğraşmış. Çelmiş mi, yoksa kendisi mi çelinmiş, kurt kapanına kimin girdiği sonra anlaşılacak... Nihayet efendim Perran Hanım, Mazlum Ulvi Bey'in karısı olmuş. Benden bana bin kere maşallah, peh peh... Senden tarafa da o kadar değil mi?

— Peki, bin maşaallah. Peh, peh de benden. Sonra?

— Sonrası biraz firaklı. İzdivaç terazisinin bir gözündeki doksan kiloluk zevç cup diye merkez-i arza doğru inmiş, körpecik zevce hanım bir kelebek hiffetiyle¹⁹⁴ bulutlara fırlamış.

— Muvazene mümkün olmamış...

— Kabil mi?

— Nikâhta keramet?

— Boş laf canım...

— Şimdi ayrılmak yok. İster istemez bağlı duracaklar.

— Zavallı genç kadın, ömrü boyunca bir tomruk cezasına mahkûm kalacak. Fakat dinle... Perran, kart kocasının buruşuk yüzüne, boyalı tüylerine baka baka merak getirmiş. Sinir başlamış. Bir genç kadında asabilik başlar başlamaz bu marazın kökünü zevçle

¹⁹³ çift çubuk sahibi: mal mülk sahibi, varlıklı

¹⁹⁴ hiffet: hafiflik

cinsî münasebetlerinde aramalı. Hekimlerin kocaya tavsiye ettikleri birinci tedavi şu: “Hanımı gezdir, eğlendir.”...

— Yoluyla “Kocalık et” diyemiyorlar mı?

— Demek ne para eder... Hekimler sade karından ibaret, tüyü tüssü boyalı bu lapacı herifin böyle bir tavsiyeyi tatbika gücü yetmeyeceğini anlamazlar mı hiç?

— Demek bu da Hüsrev Nizami Bey’in ikinci nüshası.

— Kaçınıcı nüshası olduğunu bilmem. İş bu merkezde... Telaşa düşen Mazlum Ulvi Bey -Allah için söylemeli- bu müsamere benim o balo senin seyir seyran karısını gezdirmeye başlar. Şimdi de işin daha berbat başka türlü bir belası çıkar. Bu dişi kelebeğin peşine vız vız erkek arılar takılır. Baloda karısını güzel bir delikanlının kolları arasında görmek Mazlum Ulvi Bey’i bitirir. Şimdi hat bir sinir rahatsızlığı da kocada başlar. Ne fena şey, karıya ilaç olan bu tedavi usulü, kocaya zehir olur. Bu iki zavallının artık karşı karşıya olan vaziyetlerini düşün. Tahkikatımı bu kadar ilerletebildim. Gelecek defa sana çok mühim haberler getireceğim: Perran’ın etrafını alan üftadeler¹⁹⁵ kimlerdir? Kocadan gizli neler oluyor? O koca karınlı Mazlum Ulvi Bey bu endişeyle teverrüm¹⁹⁶ edecek mi? Macera nihayet bir kanlı haileye¹⁹⁷ dönmek istidadında mıdır? Bekle, haftaya, daha öbür haftaya bekle... Romancıların gazetelerle karilerine yaptıkları reklamlar gibi, bekle... Ve emin ol ki aliden vaatleri tarzında benim istihbaratımın sonu kof çıkmayacaktır. Seni şaşacağın vakalarla karşılaştıracam. Ve bugün bildiklerimin hepsini ortaya dökmedim. Bekle... Daha yapacağım tahkikatlarla birbirine ekleyerek sabit olacak hakikatler var. Bunun yanında sahne, sinema masalları, kendi benliklerinden çıkıp hayli eşhasın ruhlarıyla çırpınmaya uğraşan sanatçıların oyunları on para etmez¹⁹⁸. Haile, ilk

¹⁹⁵ üftade: düşkün

¹⁹⁶ teverrüm: verem olma

¹⁹⁷ haile: facia

¹⁹⁸ eşhas: kişiler

mürettip yalan; oyuncuların düzme jestleri ikinci yalan... Hakikat bunun neresinde?

— İşret senin beynini dalgalandırıyor.

— Ara sıra fırtınaya tutulmayan dimağlardan bir şey beklenilmez. Fakat sen bekle... “Bugün hepsini söylemiyorum” diyorum sana. Her sözün tesiri, yerinde zamanında sarfiyla kuvvetlenir. Belki, çok sürmeyecek, neler duyacaksın...

— Hafiyelikteki maharetini bana tasdik ettireceksin galiba.

— Et, etme... Hafiyelik zemmedilerek¹⁹⁹ yapılan, daha doğru su yaptırılan bir zarurettir. Bu mezmum²⁰⁰ fiilin cüretkârları, onu namuslu insanların hesabına yaparlar. Bu melun şey her asırda, her memlekette ve daima revaçtadır. Fakat bazı adı ve tarzı değişir.

11

Hüsrev Nizami Bey aleyhindeki dedikodular, fırtına önüne düşmüş bir yangın hızıyla gitgide etrafı alevleriyle yalayarak büyüyordu. Herkes zevceden ziyade zevci telin ederek “Deyyus herif!” hitabıyla yazılmış imzasız mektuplar, her gün bedbaht kocanın başından aşağı yağmur gibi yağıyordu.

Vaziyetin artan vahameti önünde karısının mümkün olabildiği kadar dizginlerini çekmek mecburiyetinde kalan koca, Şehnaz’ı bir köşeye çağırarak onunla yaptığı bir halvet²⁰¹ esnasında en müellim²⁰², müessir²⁰³, tazallüm-kâr²⁰⁴ sesiyle ağlar gibi:

— Hanım, dedi, her memleketin âdet, anane ve terbiyesinden doğan bir şey vardır. Buna efkâr-ı umumiyye derler. Güya bu, ahlakı mazbut tutmaya uğraşan bir kuvvettir ve her şeyin fevkindedir. İşte bu kuvvet homurdanmaya başladığı vakit ondan korkmalıdır.

¹⁹⁹ zemmedilmek: dedikodu yapmak

²⁰⁰ mezmun: kötülenmiş

²⁰¹ halvet: tenhaya çekilme

²⁰² müellim: elem veren

²⁰³ müessir: tesir eden

²⁰⁴ tazallüm-kâr: şikâyet eden

Genç zevce derhâl yüreğinde kaynayan bir sabırsızlık heleca-
nıyla biraz sararıp solarak:

— Bey, bu mukaddimeye ne lüzum var. Neticenin nereye gele-
ceğini anladım. Kısa ve dürüst konuşalım...

— Rica ederim hanım, dinleyiniz bitireyim. Kelam hakkınızı
inkâr ve reddetmiyorum. Sırası gelecek, siz de söyleyeceksiniz.

— İthamnamesi okunan bir maznun gibi dinleyeceğim.

— Hayır, hiç öyle değil. Aramızda müddei, maznun, hâkim,
mahkûm yoktur. Biz bir felakete doğru gidiyoruz. Bu fenalıktan
korunmak için karı koca konuşup dertleşerek lazım gelen tedbirleri
alacağız.

— İzam ediyorsunuz²⁰⁵ bey... Mahalle dedikodularına efkâr-ı
umumiye namı veriyorsunuz.

— Hayır, izam etmiyorum. Bilakis, bu saate kadar bize savlet
eden yılanların dehşetlerini senden gizlemeye uğraştım: İşte bak...

Hüsrev Nizami Bey bir deste mektup çıkardı. Şehnaz bunlar-
dan bazılarına göz gezdirdi. Din, ahlak, namus namına edilen teş-
niatın²⁰⁶ ağırlığı en geniş havsaları yakacak bir dehşette idi. Genç
zevce muğber bir sükûtle dudaklarını ısırırken zevç devam etti:

“Bir adamın adı çıkmaktansa canı çıkması evladır.” darbime-
selini²⁰⁷ bilirsin. Bu memlekette ekmek yiyoruz. Suişöhret, bahu-
sus bu türlü insanı bitirir. Böyle, şenaatin esfeline indirilen bir
meluna karşı kimsede emniyet, itimat kalmaz. Ticarete hassasiyet,
istikamet şarttır. Bunlar da namusla tevem²⁰⁸ sayılır kelimelerdir.

— Tuhaf söylüyorsunuz bey...

— Tuhaf değil pek ciddi, pek elim...

— Şimdiye kadar ticaretle geçinenler muamelelerini hep eşleri-
nin iffeti üzerine sigortalayarak mı yürütmüşlerdi?

²⁰⁵ izam etmek: büyütme

²⁰⁶ teşniat: ayıplamalar

²⁰⁷ darbimesel: atasözü

²⁰⁸ tevem: ikiz, eş

Hüsrev Nizami Bey bu cürete bir az sinirlenerek:

— Taşdığı “pezevenk herif” unvanı altında ezilen bir adamın bu memlekette nerede, kimler nezdinde itibarı olabilir?

— Böyle bir iftiraya pek namuslu insanlar da uğrayabilir.

— Ah hanım, tahammülümü son kerteye getitiyorsun. Bu, bana isnat, iftira değil, layık bir lakaptır. Bu çelengi de alnıma sen tak-tın...

Bir süre helecanlı bir sükûtle geçti. Dünya kuruluından beri terbiyeli hiçbir karı koca arasında açılmamış garip ve fecaatte bir sahnenin perdesi ağır ağır kalkıyor gibiydi.

Genç kadın, kızaran alnını yumuşak iki avuçla örterek üç defa derin derin sarsıntılarla hıçkırdı.

Buecessüsten derhâl gözleri kızaran koca kesik bir ifade ile:

— Ağlama Şehnaz. Günahkâr yalnız sen değilsin. Senin yabancı aguşlarda, tabiatın damarlarında kızdırdığı kanı teskine uğraştığın benim hiç meçhulüm değildi. Hepsini biliyordum ve bu bildiklerimi sen de anlıyordun. Aramızda derin ve elim bir anlaşma vardı. Fakat yavrum, benim bu müsamahamı, daha doğrusu bu sükûti müsaademi sen suistimal ettin. Çok ileri gittin...

— Allah aşkına, bey...

— Çok rica ederim, bitireyim... Sen bu gençliğin, bu kaynar kanınla başka bir erkeği mahzuz, mesut ederken benim yüreğime kızgın miller saplanıyordu. Fakat seni büsbütün kaybetmek benim son felaketim olacağı için bu işkencelerle tahammül ıztırarında kalıyordum.

Şehnaz, müdevver omuzlarını sarsan iki hıçkırığın raşesi arasında:

— Bey, emin olunuz ben de hep bu günahları size acıyarak işli-yordum.

— Teşekkür ederim. Merhamet kızım, merhamet... Bu saatte merhametine ziyade muhtaç, bedbaht bir kocayım.

Düştüğümüz ağır vaziyetin vahameti ancak senin bundan sonraki tedbirleriyle hafifleyebilir. Artık haricî, dâhilî yani beni ve üzerimize açılan âlemin fena nazarlarını sen idare edeceksin.

Hüsrev Nizami Bey asabi bir fırlayışla yerinden kalktı. Rolünün en zor parçasına gelmiş bir aktör galeyanyıyla odayı aşağı yukarı birkaç kere adımladıktan sonra kollarını göğsüne çaprazlayarak zevcesinin önünde sabit bir bakışla durdu. Dışisine yalvaran bir erkek kedinin candan mırıltısını andırır bir tatlılıkla:

— Karıcığım, dedi. Düştüğümüz dikenli vaziyetin ne kadar zehirli pürüzleri, iğneleri varsa hepsini ayıklayalım. Aklına bir şey gelmesin. İş zora çekmiyorum. Ben seni her zamanki tahammüllü, sabırlı, deryadil, filozof kocanım. Sana, “Benim üzerime hiçbir şey yapmayacaksın.” diye emretmiyorum. Buna kanunen hakkım vardır. Lakin vicdanen yoktur. Tabiatın önüne set çekemem. Çünkü o hepimizden, her şeyden kuvvetlidir. Gençliğin savletini kuru bir emirle durdurtmam. Ben “Yapma” desem de sen yapacaksın. Benden gizli yapacaksın... İşte daha berbat olacak. Müsaade ediyorum yap fakat...

Hüsrev Bey’in, çene atıyor gibi, birkaç defa ağzı açıldı, kapandı. Lakin havaya kuru bir hırıltıdan başka söze benzer bir şey intişar etmedi. Biraz durdu. Boğulmaktan kurtulmuş biri gibi iri iri birkaç nefes aldıktan sonra kuvvetle hançeresini zorlayarak nihayet şu lakırdıları paralayabildi:

— Bu âlemde aynı vaziyete düşmüş karı koca yalnız sen, ben değiliz. Bu daima olağan şeylerdendir. Fakat bu aile maceralarının dumanları gizli tüter. İşte biz, ikimiz belki âlemde ilk defa olarak asri bir cüretle bu ananeyi komedyanın fevkine çıkıyoruz. Komediya sahnede yaraşır. Perde iner, her şey biter... Fakat bu hakikattir, ebedîdir. Bilip de aldanmış görünmek daha çirkin bir şey... İzin veriyorum, canın kimi isterse onunla seviş!

Şehnaz’ın gözleri açıldı, yaşları kurudu, ağzı aralandı. Hayretle dinliyordu. Bu akılalmaz müsaadeye teşekkür etmek nezaketini bile unuttu.

Koca, coşkun bir hararetle devam etti:

— Seviş kızım fakat benim bu müsaademdeki ulüvv-i cenabı²⁰⁹ takdiren beni daha ziyade ve hürmetle sev. Haricî sevdanda da adamını intihap et²¹⁰... (boğulur gibi) Aile namusumuzu, haysiyetimizi korumayı bilen edepli, tedbirli, vakarlı bir delikanlıyla...

Yabancıya verdiği bu latif vücudun ben yalnız karşıdan temasıyla iktifa edeceğim. Bana bu göz mahzuziyeti, bu lezzet de yetiştir. Seni büsbütün kaybetmemek için bu acılara katlanırım. Cismin başkasının, ruhun benim olsun... Bu çok medeni ve insani müsaademe mukabil senden böyle bir lütuf isteyebilirim, değil mi? Bu hakkımı reddetmezsin...

Bu semahata karşı edilecek teşekkürün garabetini düşünen zevce, düşünceye dalmıştı.

Zevç söylüyordu:

— Bilhassa ricama şu noktadan başlıyorum... Dinle...

Şehnaz dalgın dalgın:

— Dinliyorum, efendim...

— Aramızdaki mühim meselenin esas noktası takarrür ettikten sonra teferruat hakkında senden bazı taleplerde bulunabilirim, değil mi?

— Evet.

— Müsaadekâr olacağına söz veriyor musun?

Şehnaz ufak bir duraklamayla:

— Veriyorum.

— Hürrem Lütfü bugünlerde çapkınlığı azıtmış...

Bu ismin telaffuzuyla genç kadının siması allak bullak oldu. Lakin renk vermemeye uğraşarak sükûtu bozmadı.

²⁰⁹ ulüvv-i cenab: yücelik, cömertlik

²¹⁰ intihap: seçme

Hüsrev Nizami Bey bu çehre tebeddülüne²¹¹ dikkatten hali kalmayarak:

— Bu oğlan şu son günlerde seni de ihmal ediyor. Çünkü Peran’la fazla meşgulmüş...

İnce bir bıçağın sivri ucu Şehnaz’ın yüreğine girdi. Oradan sıcak sıcak bir şeyler sızdırdı.

Hüsrev Bey:

— Sonra, orada burada senin aleyhinde bulunuyormuş...

Şehnaz, iniltiye kaçan titrek bir baygınlıkla:

— Ne gibi?

— Benim Şehnaz’a o kadar aşkım yok ama o beni üzerime çok düştüğü için görüştüyorum.

Genç kadın, kocasının karşısında paralanan izzetinefsinin karnını durdurmak için hemen şu sözü bulabildi:

— İftira... İftira... Ve bu iftiraların hangi kara ağızdan çıktığını da biliyorum...

Şehnaz ağzıyla iftira diyordu fakat kalbiyle kocasının ifadesini tasdik eder bir hâletiruhiyede bulunuyordu. Çünkü Hürrem Lütfü tarafından ihmal olduğunun o da hayli zamandır farkındaydı. Kocasının kalbi itirafat ve müsaadelerinden duyduğu teessür derhâl zail oldu. Fakat şimdi, bu malumun ilamından yüreğine kızın bir kor düştü. Hürrem Lütfü’yü bütün hercailiklerine rağmen seviyordu.

O anda kocasına biliztirar söz verse bile Hürrem’den vazgeçmeyecekti. Fakat meseleyi bu noktadan şimdilik dağdağalandırmak için sükûtu münasip gördü.

Hüsrev Bey:

— Sen ince bir kadın yüreğiyle hakikati elbette benden iyi hissedersin. Son zamanda bizi umumun lanetine hedef yapan Hürrem’dir. Ben de buna kaniim. Senin gibi emsalsiz bir İstanbul gülüne, baloların en göz kamaştırın yıldızına üftade mi yok?

²¹¹ tebeddül: değişme

12

Şehnaz, kaç gündür Hürrem Lütfü'yü bulunması mut²¹² olan yerlerde beyhude aradı durdu.

Yoktu. Neredeydi? Acaba Perran'la bir yere mi kapandı?

Ne mümkün...

Mazlum Ulvi Bey'in hışmından, takibinden kurtulmak kabil miydi?

Hürrem Lütfü, Şehnaz'dan vazgeçsin... İşte bu akıl kabul eder şey değil...

Onunla göğüs göğüse gelip de aşkının alevlerini kendi yüreğiyle massettiği²¹³, garizî ateşlerinin mübadelesiyle yakıp yandığı anları tahattur etti. Hayır, hayır... Hürrem, Şehnaz'dan vazgeçmezdi.

Bunda bir iş vardı. Kalbi, Hürrem'e toz kondurmuyor. Onun, inkârı müşkül hercailiklerine de hep birer sebep arıyordu. Yüreği hep onu masum görmeye, ilk telakide bütün kabahatlerini affetmeye meyyaldı. Hep bu fenalıklar Sermet Nadir isimli herifin başı altından kopuyordu. Bu sırnaşık mahluk ortalığa kim bilir aleyhlerinde ne hezeyanlar savurdu, ne fitneler saçtı...

Hürrem'le yine buluşacak, yine sevişecekti. Kocasını yine amanın lehine çevirmek, bu ürkülecek kadar zor bir iş değildi.

O sabah bütün itinasını tuvaletine verdi. Amanlarının gözünden düşmek tehlikesini sezen kadınların muvazeneyi temin için kullandıkları ilk silah budur.

Yalnız başına sokağa çıktı. Şişli Caddesi'nden Harbiye'ye doğru yürüdü. Orada tramvay kavsine²¹⁴ amut²¹⁵ Kristal Eczanesinin yanındaki sokakta bekleyen otomobillere baktı. Aradığımı derhâl

²¹² mut: alışılmış

²¹³ massetmek: emmek

²¹⁴ kavis: dönemeç; yay

²¹⁵ amut: dikey

buldu. Seyfettin, arabanın içinde, eli şakağında elim bir intizar dalgınlığıyla kendinden geçmiş gibiydi.

Şehnaz otomobile yaklaştı.

Nazik sesiyle:

— Seyfettin!

Delikanlı cennetten bir nida duymuşu andırır bir sevinçle yerinden fırlayarak:

— Oh, siz misiniz hanımefendi? Gözlerime inanamıyorum.

— Niçin?

— Hayli zaman var, sizi kaybettim.

— Pek çok olmadı sanırım.

— Üç ay mı, dört ay mı?

— Ama yaptın ha... Seninle son gezinti yaptığımın üzerinden henüz iki hafta bile geçmedi.

— Bana öyle geliyor. Sizi görmediğim günler, aylar kadar uzuyor. Her gün aptal insanlar gibi niyet tutarım. Şu tramvayın içinden inenler çift sayı ise hanımefendi gelecek... Havada uçan kargalar yakın damlara konmadan giderlerse uğurlu bir gün olacak. İşte böyle her şeyde sizin teşrifinize dair bir beşaret²¹⁶ yahut nuhuset²¹⁷ aramakla uğraşıyorum.

— Bugünkü tuttuğun fallardan geleceğimi anlayabildin mi?

— İnanır mısınız? Bugün fallarımın ikisi bozuk, üçü uygun geldi. Fakat bugün teşrif etmemiş olsaydınız da gelip sizi aramak mecburiyetindeydim.

— Ne var?

— Size teslim edilecek bir emanet.

— Ver.

— Şuradan biraz açılalım. Nereye emrediyorsunuz?

²¹⁶ beşaret: sevindirici haber

²¹⁷ nuhuset: uğursuzluk

— Sıkılıyorum Seyfettin, sıkılıyorum. Beni hava alacak, şehrin kasvetini unutturacak bir yere götür.

Şehnaz arabaya yerleşti. Perdeleri kendisini dışarıdan biraz saklayacak surette tanzim etti. Otomobil ileri geri küçük bir hareketten sonra baş yukarı Şişli Caddesi'ne saldırdı. Sonra kıra döndüler. Maslak'ın asfaltlı yolunda geçiyorlardı.

Güzel bir yaz güneşinin yaldızladığı zemin üzerine gövdeleri beyaz badanalı iki sıra ağaçların düşürdükleri gölgeler arasından bir hayalet gibi süzülen arabanın içinde Şehnaz, kendini hazin bir dalgınlığa kaptırmıştı. Şofördeki emanetin ne olabileceği ihtimalini üzerinde düşünüyordu. Bundan Hürrem'e ait bir haber çıkacağını tahmin ederek yüreğine bir gıcıkkanma girdi.

Seyfettin, zavallı çocuk, sabahleyin attığı birkaç kadehin sarhoşluğundan uyandı. Fakat şimdi Şehnaz'ı görmekle bir okka içmiş kadar yeniden neşelenmişti. Elinde direksiyon, altındaki arabayı tayyareleştirdi. Toprak kendine sert ve dar geliyor, Şehnaz'ı göklerin hudutsuz, lahuti semtlerine uçurmak, arza bir daha avdet etmek üzere onunla ebediyete kavuşmak istiyordu.

Şehnaz bir anda dalgınlığından uyanarak etrafına bakındı. İki yandaki kırları, ağaçları baş döndürücü bir süratle akan bir şelale hâlinde gördü. Sonra şoföre baktı. Onun tepesindeki küçük aynada göz göze geldiler. Eliyle “Dur!” işareti verdi. Araba yavaşladı, durdu. Maslak'ı biraz geçmişlerdi.

Şehnaz:

— Emanet dediğin nedir?

Şoför büyük bir meftuniyet ezginliğiyle hanıma bakarak:

— Bir mektup...

— Kimden?

— Bilmiyorum.

— Postadan mı aldın?

— Hayır.

- Ne suretle eline geçti?
- Bir çocuk getirdi.
- Nasıl çocuk?
- Sokaklarda eşya taşımak için gezinen sefil çocuklardan...
- Ver bakalım.

Seyfettin ceketinin yan cebinden cüzdanını ve onun arasından da bir zarf çıkararak uzattı.

Şehnaz, kâğıdın üzerine ilk bakışında şu satırları okudu:

“*Şoför Seyfettin Efendi vasıtasıyla Şehnaz Hüsrev Hanımefendi'ye...*”

Mürsilin²¹⁸ bu vasıtayı intihabındaki sebebi düşünerek zarfı yırttı. Küçük bir helecanla okumaya başladı:

“*Hanımefendi,*

Sizi seven ve ailenize büyük hürmeti olan bir dostunuzum. Sırf vicdani bir saikle²¹⁹ bazı maruzatta bulunmak lüzumunu hissederek bu satırları karalıyorum.

Nefretinize layık bir adamı seviyorsunuz. Aşkinızı bilinmez nasıl bir sihirden şahsında teksife muvaffak olan bu mahlukun kim olduğunu anladınız. Evet, işte ondan, Hürrem'den bahsetmek istiyorum. Bu ismin telaffuzuyla derhâl yüreğinize helecan, ellerinize raşe geleceğini görüyor gibiyim. Sizin ona ifrat derecede düşkünlüğünüzü bilmeseye şiddetle o da sizi sevecek. Fakat malum ya, 'Gönül, kaçıyı kovalar.' derler.

O, bugünlerde müsemmasına uygunlukla geçirdiği hayatta hakikaten Hürrem handan²²⁰, siz ise meyus, nalansınız²²¹.

Onu Perran Hanım sizden iyi idare ediyor. Kafasını yumruklaya yumruklaya yularından çekip istediği yere götürüyor. Bu kurnaz

²¹⁸ mürsil: gönderen

²¹⁹ saik: sevk eden

²²⁰ handan: gülen

²²¹ nalan: inleyen

kadına sizinle olduğu gibi nazını geçiremiyor. Aşk bir pehlivanlıktır hanımefendi. Siz güzelsiniz, çok latifsiniz fakat bu pehlivanlığın binbir oyununu bilmiyorsunuz. Affedersiniz, haddim olmayarak aşknameden bir tembihte bulunacağım.

Hürrem geçenlerde mahrem bir mecliste şöyle demiş:

‘Şehnaz’a ne vakit avdet etsem kabul olunacağımdan eminim. O elde bir... Lakin Perran öyle değil. O ele avuca sığmıyor. Bir kere kaçırsam sonra yakalamak muhal... Bana sorarsanız gönlüm sahihen Şehnaz’dadır. Nasıl olup da ötekinden ayrılamadığımı bilemiyorum. Şehnaz, muhabbetinin son ve şakasız fevranıyla bir kere karşıma çıkıp da ‘Ya Perran ya ben...’ dese beni o kadının fantazy aşkından kurtarak kendine bendeder.’

Bunu niçin demiyorsunuz hanımefendi? Bu mektubu yazmaktan maksadım sizi bu ültimatoma teşvik içindir. Bunun için de önümüzde münasip bir zemin var. Siz ondan da haberdar değilsiniz. Hürrem’le Perran haftada laakal bir gün uzak bir kırdaki sevdalarına yuva yaptıkları bir korunun mahremiyetine çekilip eğleniyorlar...

Bu yeşil zifafhaneleri size tarif edeyim. Sarıyer’in Maden Tepesi’ne çıkıp da Kilyos köşesine doğru hayli ilerledikten sonra yol ikiye ayrılır. Sağdaki yol Demirci köyüne gider. İşte onu takip etmeli. Sekiz on dakika sonra yine sağda, uzaktan yan yana iki kavak ağacı görünür. O cihete sapmalı. Fakat artık burası yol değildir. Otomobillerin lastikleri için çok tehlikeli bir zemindir. Kavakları solda bırakıp ilerlemeli. Tepeciği aştıktan sonra bir iniş gelir. Artık oradan ötesi çalılıktır. Otomobil değil, yaya insan bile zor yürür. Arabadan inmeli, dikçe bir meyilden aşağı yola devam etmeli. Ellerinizi eteklerinizi çalılara kaptırmaktan ihtirazen ağır ağır gitmeli. İki bayırın arasında bir korucuk ve bu ağaçların serin gölgesinde sızan bir kaynak vardır. Burası insan uğrağı olmayan sapa, تنها, latif, şairane bir yerdir.

İşte Perran'la Hürrem'in sevişmek için intihap²²² ettikleri mevki. Onları tavanı gök, yeri çayır bu tabii visalgâhlarında bastırarak surette tertibat alırsanız her şeyi kendi gözlerinizle görürsünüz.

Bu ifşaatımı ya çok mühim veya ehemmiyetsiz, şüpheli bulacaksınız. Telakkinizin nasıl olacağını bilemem. Fakat birkaç günlük istikbalin bana hak verdireceğini göreceğinizden eminim. O zaman nasihatlerimden istifadeye kalkmış olsanız da işin tavı geçmiş bulunacaktır. Bu cüretimi saadetinize hizmet edebilmek ümidindeki hüsnüniyet ve muhalesetime²²³ bağışlamanızı rica ve arz-ı hümet eylerim hanımefendi.

Kayıp fakat çok halis bir dostunuz.”

13

Sıdka, kizbe²²⁴ ihtimali olan bu mektup Şehnaz'ın kalbine dalga dalga hafiften başlayarak âdeta bir fırtına getirdi.

İsmi saklayan bu halis dost kimdi?

Birinci ve kuvvetli ihtimal olarak aklına Sermet Nadir geldi. Ama tuhaf şey, bu metruk âşık, rakip ve vefasız amanla Şehnaz'ın münasebetini takviye edecek tavsiyelerde bulunsun? Aklın kabul edemeyeceği bir ihtimal... Bu imzasız muhbir Sermet değilse ya kim olabilir? Bu Şehnaz'a karşı kurulmuş bir tuzak mıdır? Böyle de farz edilse bu işte, Sermet Nadir'den başka bir alakadar bulmak müşkül...

Şehnaz Hanım gözlerini sımsıkı yumup iki avucu içinde bey-nini cendereye alarak düşündü düşündü... Oh, Perran... Bu pata-vatsız karı kendine karşı böyle bir komedyaya oynamaya kalkmış ol-masın? Bu hileyle varılmak istenilen netice ne olabilir? Rakibesini komik bir vaziyete düşürüp kahkahalarla gülmek mi? Yoksa feci bir akıbet mi?

²²² intihap: seçme

²²³ muhaleset: gerçek, samimi dostluk

²²⁴ kizb: yalan

Otomobil yol kenarındaki ağaçlığın gölgesinde duruyor, şoför göz kuyruğuyla fakat bütün dikkatiyle hanımın mektubu okurken simaca uğradığı heyecanlı tebeddülere süzüyordu. Şehnaz birdenbire ona dönerek:

— Seyfettin, bu mektubu sana bir sokak çocuğunun getirdiğini söyledin.

— Evet.

— Çocuğa bunu kimin verdiğini tahmin edemez misin?

— Kabil mi?

— Çocuktan sormadın mı?

Seyfettin gülümseyerek:

— Sordum.

— Ne cevap aldın?

— İhtiyar bir kadın varmış...

— Ne kıbalde?

— Çocuk, “ihtiyar” vasfından öteye bir tarifte bulunmadı.

— Ah Seyfettin ah... Bu mektuba daha fazla ehemmiyet vermiş olaydın bilsen beni ne kadar memnun ederdin...

— Bunu ehemmiyeti takdir edemedim, doğrusu...

Bir müddet sustular. İkisinin de gözleri yolun ilerisine doğru daldı. Nihayet şoför:

— Müsaade ederseniz, bir şey soracağım.

— Sor.

— Mektup neden bahsediyor?

— Hürrem’le Perran, Kilyos yolu üzerinde Demirci Köyüne yakın bir mevkide kendilerine bir aşk yuvası bulmuşlar. Gidip eğleniyorlarmış. Mektubun hülasası bu...

Seyfettin geniş bir tebessümle:

— Öyleyse siz benden alınız haberi.

— Ne demek?

— İşi biliyorum. Mektupta ifadesi doğru...

— Mademki işten haberdarsın, niçin şimdiye kadar buna dair bana bir şey söylemedin?

— Hanımefendiciğim, bana vermiş olduğunuz emirleri unutuyorsunuz.

— Nasıl emirler?

— Size asla Hürrem Bey'den bahsetmememi emir buyurmamış mıydınız?

Şehnaz dudaklarını ısırarak biraz düşündükten sonra:

— Seyfettin, böyle müstesna ahval başka... Bakalım şimdi vereceğin malumatla bu geçmiş kabahatlerini affettirebilecek misin?

— Zannedersem...

— Malumatın nereden? Ne biliyorsun, söyle bakalım.

— Malumatım doğruluğundan şüphe edilemeyecek sağlam bir yerden. Şoförler kibar âleminin âşıkane maceralarına herkesten ziyade vâkıftırlar.

— Onları arabanda mı taşıdın?

— Ben taşımadım. Fakat taşıyanla pek iyi arkadaşım. Bazı günler sokak başında müşteri beklerken, lakırdı lazım ya, Ömer bana çok şeyler anlatırlar.

— Anlattıklarını sen de bana anlatır mısın?

— Emredersiniz, hanımefendimiz.

— Hürrem'le Perran'a dair ne duydunsa hiçbir kelimesini saklamadan, değiştirmeden anlat bakalım.

— Onların Demirci köyü civarında bir koruluğa çekilip eğlendikleri tamamıyla doğru. Beyoğlu bakkallarından rakı, şampanya, âlâ nevlerden konservelerin her türlüşünden kumanya düzduktan sonra otomobili sürdürüp gidiyorlarmış.

— Buna nasıl inanayım? Perran kocasından korkmaz mı? Mazlum Ulvi Bey, ahmak kafasını asri şapkaıyla örtmüş... O odun herif duysa o azgın karyı gebertir vallahi...

— Ah, hanımefendiciğim, iki gönül bir olduktan sonra yalnız samanlık seyran değil, bütün müşküller de asan olur.

Şoför, Hürrem’le Perran’ın gönül birliklerini izahla Şehnaz’ın kalbini şiddetle burktu. Genç kadın sarardı, soldu. Fakat renk vermemeye uğraşarak:

— Ne kurnazlık yapıyorlar, söyle bakayım?

— Mazlum Ulvi Bey, İstanbul’da değil.

— Ne cehenneme gitmiş?

— Çiftliklerindeki kâhyaları hile ediyorlarmış, hesapları düzeltmeye gitmiş...

— Kıymetli karısını kime emanet edebilip de gitmiş?

— Akrabasından Necibe Hanım isminde yaşlı bir kadına...

— Bu kadının gözünü, kulağını nasıl tıkıyorlar? Ağzını dilini nasıl bağlıyorlar?

— İşte asıl kurnazlıkları orada... Bu kadını da kendilerine uydurmuşlar.

— Ne efsunla?

— Aşk, sevda efsunuyla..

— Seyfettin, sözlerini anlayamıyorum. Bugün ya senin lakırdılarında büyük bir garabet var ya benim kafamda büyük bir hamakat²²⁵... Hangisi doğru, söyle...

— İkisi de doğru değil. Estağfurullah... Ne sizde zerrece hamakat var ne bende garabet²²⁶. Asıl tuhafılık macerada... Yusuf Nihat Bey’i bu işe bir anahtar gibi uydurmuşlar.

— Kim bu adam?

— Sevda mantarcısı bir delikanlı. Bu işte aktör gibi bir rol almış ve mükemmel oynuyor.

— Sözlerinden vazıh bir şey anlayamıyorum Seyfettin...

²²⁵ garabet: tuhaflık

²²⁶ hamakat: ahmaklık

— Şimdi anlarsınız. Yusuf Nihat'ı sözde Necibe Hanım'a taşşuk ettirmişler. Ana oğul vaziyetindeki bu iki can, âşık maşuka olmuşlar. Yusuf Nihat'ınki tabii afi²²⁷ fakat Necibe Hanım sahiden fitili almış. Kocakarılar azınca, kızgınlıkta gençleri geçermiş...

Necibe Hanım bu hakikate iyi bir misal göstermiş. Kocakarının gönlüne külhan gibi ateşi vererek ağzına kilidi vurmuşlar. Yani cinayette onu da kendilerine uydurmuşlar. Şimdi kim kimi ele verecek? Necibe Hanım artık onlardan korkuyormuş. Yusuf Nihat da ağır ağır kendini naza çekerek kadını yoluyormuş. Bu dört sevdalı kır eğlencesine hep beraber gidiyorlar, yiyip içip kuduruyorlarmış. Arz edebildim mi hanımefendimiz?

— Kâfi. Artık bize söz değil, hareket lazım.

— Emrediniz.

— Haydi, vitesi aç, uçalım.

— Nereye efendim?

— Anlattığın ormana.

— Fakat onlar orada değillerdir ki?

— Olmasınlar. Ben mevkiyi görmek isterim. Bugün sahneyi göreyim, oyun esnasında elbette bir köşede komedyacıları bastırırım. Onların oraya gidecekleri günü, saatiyle, sen Ömer'den anlayamaz mısın?

— Bu, pek kolay...

Sekiz on dakika sonra otomobil Hacıosman bayırının dik kıvrımlı yokuşundan aşağıya siyah bir kartal gibi süzülerek iniyordu.

Büyükdere çayırının başlangıcı, o asırlık çınarlarıyla, o sevimli deresiyle meşhur âlem olan güzelliğini şimdi bir tayyare hangarına terk etmişti. Eski bülbüllerin yerinde şimdi göklerin çelik yürekli kocaman kuşları homurduyordu. Tabiatın letafetine karşı olan tahripkâr bigâneliğimizin vereceği hüznle hıçkıra hıçkıra ağlarsak azdır.

²²⁷ afi: göstermelik

Şehir civarında en güzel mevki ve ormanlarımızın bizce kıymeti, onları balta ile devirip çekiye vurduğumuz zaman getirecekleri para oranındadır.

Büyükdere piyasasının en güzel yalıları, şimdi yerlerine tahta parmaklıklı, ay çiçekli kahveler kurulmuştu. Mesar Burnu'nu dönüp Sarıyer'e girerken otomobilin tekerlekleri gene avuç içi gibi açılmış yangın tarlalarının küllerini savurmaya başladı.

Köy geçildi, şimdi otomobil Ortaçeşme mezarlık yolunun taştan dalgaları arasında alçalıp yükselerek bir kira arabası miskinliğiyle ilerliyordu.

Sağa sapıldı. Maden yokuşuna saldırdılar... Her otomobili şen avazelerle karşılayan köy çocuklarının çığlıkları işitildi:

— Arabacı, arkanda adam var...

Bu yalın ayak, başı kabaklar bir küme kum gibi otomobilin arkasından uçuşuyorlar... İçlerinden tekerlenip tozlara bulanalar ötekilerin cesaretlerini kıramıyorlardı. Burası yol değil, hiç insan ayağı, araba tekerleği değmemiş bir beyabana²²⁸ benziyordu. Yarıklar, tepeler, çukurlarla doluydu.

Güneşe karşı parıldayan açık sarı karışık madenî kül renkli, ağaçsız, otsuz, akım bir zeminin tümsekleri üzerinde tekerleklerinin lastiklerine rağmen otomobil hemen parçalanıverecekmiş gibi hingadık, kümbedek otura kalka dik ve çok dolambaçlı bir yokuştan çıkıyordu.

Tepeye varıldı. Bütün bu sarsıntıların rahatsızlığını unutturacak çok bedii bir manzara ile gözler, gönüller ferahladı. Ta Kireçburnu'ndan başlayarak Yeniköy, Beykoz, Selviburnu, Yuşa eteklerine kadar kendisini kucaklayan muhtelif manzaralı yeşil sahillerin arasında göl hâlini almış denizin maviliğinden bir cennet havası esiyor gibiydi:

²²⁸ beyaban: sahra

Şehnaz manzaraya daldı, şoför de ona... Dünyada emsalsiz bulduğu bu güzel kadına hayran hayran bakıyor, ahlارını sessizce yüreğine sindirerek yutuyordu.

Aşkının elemiני yüzünün sahte maskesiyle örtmeye uğraşan şoförle Şehnaz birkaç defa göz göze geldi. Henüz itiraf edilmemiş ve itirafından hiçbir ümit beklenilmeyen bir sevdanın tesellisiz ateşiiyle yanan bir gürbüz delikanlıyla kırların en تنها bucaklarına çekilmekteki tehlikeyi genç kadın bir lahza düşündü. Fakat hiç ihtimal vermediği böyle bir tecavüz anında âşğını bir aslan mürebbisi tavriyla edeceği bir el işaretiyle durdurabileceğine kaniydi.

Sekiz on dakika manzarayı seyrettikten sonar “Haydi Seyfettin...” emrini verdi.

Araba yamru yumru yolların üstünde biraz daha sendeledikten sonra tesviye edilmiş bir şosenin düzlüğüne çıktı. Şimdi oto, tekerleklerin yer ile teması işitilmez bir hız aldı. Sarsıntısız koşuyordu. İki tarafın yeşilliği ortasından yer yer kavisli bir şerit gibi uzanan yolun üstünden akıyorlardı.

Gözleri hep sağ taraftaydı. Nihayet yol ikiye ayrıldı. Demirci'ye giden tarika saldırdılar. Filhakika sekiz on dakika sonra uzaktan yan yana iki kavak ağacı göründü. Şimdi bu ciheti tuttular.

Burası yol değil, bayırdı. Şoförün kabil olabildiği kadar ihtiyatla sürdüğü araba, lastik top hiffetiyle taştan taşa sekerek gidiyordu. Biraz sonra toprak, tekerleklerin devrine katiyyen müsait olmayacak surette arızalandı ve taşlık kesildi.

Şoför, arabayı mümkün olduğu kadar dengede tutacak bir zemin üzerine çekti, tekerleklerin ön ve arkalarına taşlar sıkıştırdı. Şimdi hanımla şoför bayırın öbür tarafında çalılık inişten aşağı yan yana yürüyorlardı. Yol daha dikleşti, çalılar sıklaştı. Her adımda dikenlerin taarruzuna uğruyorlardı. Şehnaz her sendeleyişte Seyfettin'in omzuna tutunmaya mecbur oluyordu. Nihayet müşkülât arttı.

Hanımın narin, yüksek ökçeler üzerinde yola devamına imkân bırakmayacak bir durum oldu. Sık bir çalılığın arasında durdular.

Göz göze bir danişla²²⁹ birbirlerine bakışırken şoför, ihtizazını yenemediği yumuşacık bir sesle:

— Hanımefendimiz, müsaade eder misiniz?

Şehnaz tebessümlü bir taaccüple:

— Neye?

— Koltuğunuza girmeme...

— Peki Seyfettin fakat sana zahmet vermekten çekiniyorum.

Delikanlı bu şeyin kendisine zahmet olmayacağını anlatmak için bir şeyler söylemek istedi. Kelimeler boğazına sıralanarak uzun bir şahka geçirdi. Yalnız pek azgın bir bakışla meramını anlatmaya uğraşarak hanımın koltuğundan tuttu.

İncecik bir ropla mestur bu nazik kadın vücudunun hararetine ilk temasında Seyfettin'in bütün sinirlerinde tarif olunmaz bayılıcı bir haz ve lezzet sadmesi dolaştı, başı döndü, dizleri kesildi. Kendini kaybeder gibi oldu, gene toplandı.

Artık yola devam ediyorlardı. İniş, adımları köstekleyecek bir zorluk oldukça, şoför hanımı belinden de kavrayarak, çalıkların, taşların arasından hoplatıyordu.

Şehnaz bu istinatta nazenin inhinalarla mânialar atlarken koltuğunu, belini ısıtan bu gürbüz erkek adalelerinin arzudan titreyişlerini duymuyor değildi. Kuvvetli bir göğüs, enli omuzlar, adaleli kollar, nasırlı eller, suni itriyattan²³⁰ ari, tabii erkek bedenini ihsas²³¹ eden sertçe bir koku... Şehnaz'ı, şimdiye kadar dolaştığı aguşlarda duyamamış olduğu hislerle tuhaflaştırıyordu.

İşte, böyle hemen kucak kucağa en şiddetli sendelemelerde, arada bir nefeslerinin ılıkılığı birbirine karışarak iki bayırın ortasına tesadüf eden koruluğa indiler.

Burası, manzarası kapanık fakat tavanı, cidarları dallarla örtülü yeşil bir oda... İşte bir kenarda önüne küçük bir havuz yapmış

²²⁹ daniş: biliş

²³⁰ itriyat: güzel koku

²³¹ ihsas: hissetme

kaynak çukuru... Durgun sathının aynasında tepesindeki dalları aksettiriyor...

Oraya buraya saçılmış konserve kutuları, gazete parçaları, yemiş kabukları, tavuk kemikleri, balık kafaları, bardak kırıkları, boşalmış rakı, bira, şampanya şişeleri yakında burada geçirilmiş bir eğlence âleminin döküntüleri, tabiatın bu güzel mevkiini yarı mezbele hâline getirmişti.

Şehnaz Hanım şöyle etrafa bakındıktan sonra, istihzadan kıvrılan dudakları ile:

— Burada kır eğlencesi değil, âdeta bir düğün olmuş, dedi.

Şoför, hanımın bu sözünü sakit, hazin bir tebessümle mukabele etti. O zavallının gözleri, Şehnaz'ın yol telaşından pembeleşmiş, çekici yüzünden başka bir şey görmüyor gibiydi. Fakat pek dik ve devamlı bakamıyor, hanımın, dalgın anlarını kolluyor, sessiz deruni göğüs geçirerek göz kaçakçılığı yapıyordu.

Şehnaz bir ağacın yeşil pelüşle kaplanmış gibi duran yosunlu köküne oturdu. Etrafında gördüğü ziyafet kırıntılarından orada yapılan eğlentinin ayrıntılarını canlandırmaya uğraşıyordu. Kim bilir Hürrem'le Perran ağızdan ağıza birbirlerinin boğazına şampanya akıtmışlar... Birbirleriyle sarmaş dolaş bayırlardan aşağı yuvarlanmışlar, keyiflerinden tulumbacılar gibi naralar atmışlardı... Şehnaz'ın adı geçtikçe kahkahalarla gülmeden bayılmışlar... Beri yanda genç âşığı Yusuf Nihat Bey'in kolları arasındaki kart Necibe Hanım'ın porsuk yanaklarını onun rağbetine uzatmasından hasıl olan çirkin levha... Ne rezalet...

Hanım böyle bir harabe önünde düşünen filozof gibi dalıp giderken şoför, çalıların arasından biraz ileri açıldı. Kendini sık ağaç dallarıyla perdeledikten sonra ceketinin yan cebinden Keyif markalı ufak, yuvarlak bir şişe çıkardı. Hemen yarı muhteviyatını susuz musuz çekti. Ağzını silerek geri döndü. Yüreğindeki aleve ispiro dökmüş gibi içini bir ateş kapladı. İki üç adım yürüdüktan sonra durdu.

Şehnaz'ın başka bir delikanlının sevdasıyla yandığını, hep buralara o aşkın şevkiyle geldiğini biliyordu. Şoför, bu kibar hanıma “Hürrem Lütfü’yü bırak da beni sev!” diyemezdi. Yarım şişe değil, bir galon içse gene böyle bir teklife cesaret edemezdi, etse de yalvarışının kabulüne imkân var mı ki?

Aralarında hiçbir seviye münasebeti olmayan bu kadını niçin, nasıl, neden bu kadar çok sevmiştii? Şimdi bu sevdadan geri dönmek mümkün değildi. Bu ümitsiz aşkla hâli ne olacaktı?

İçinin ateşinden kızaran yüzünü iki elinin arasına aldı, başını yeşilliklere gömdü. Sesini kısarak, ruhunu boğarak hıçkırdı hıçkırdı. Avuçları sıcak yaşlarla doldu.

Şehnaz etrafına bakınıp da kendini yalnız bulunca seslenmeye başlamıştı:

— Seyfettin, neredesin?

Bu tatlı sesin sihiriyle şoför derhâl ayılmaya uğraştı. Yüzünü mendiline sildi, gözlerini kuruttu, derlenip toplanmak istedi. Fakat kuru kuruya yuvarlanmış olduğu yarım şişe rakı beynini döndürmüş, asabını sarsmıştı. Teessürün simasına verdiği bozukluğu tabii hâle getiremediği gibi yürürken de hafifçe sallanıyordu. Şehnaz onu böyle değişmiş görünce haykırdı:

— A, Seyfettin, ne oldu sana böyle?

Öteki ağırca bir telaffuzla cevap verdi:

— Merak etmeyiniz, şimdi geçer...

— Ne oldun? Soruyorum. Söyle... Ne oldun?

— Buna şoför hastalığı diyorlar.

— Acayip, hiç duymamıştım...

— Bazen birdenbire bir bulantıyla baş dönmesine tutuluyorum. Her şey gözlerimin önünde dans ediyor. Otomobilin koştığı doğru yol önümde kıvrılıyor, çarpılıyor. Hakikatte böyle şey olduğu yok, bana öyle geliyor. İstikametimi kaybediyorum. Arabayı tarlalara, yol bozuk taraflara sürüyorum...

Şehnaz bu sözleri müteaccip bir dikkatle dinledi. Bir şey söylemedi. Bir müddet sükûttan sonra şoför, ifşasından nedamet getirerek:

— Ah, ben de neler söylüyorum. Hanımefendimizi korkutuyorum. Böyle hasta beyinli bir şoförün arabasında bulunmak elbette hoş a gider bir şey değildir. Zihne türlü tehlike vehimleri gelir.

Şehnaz, hazin bir süzgünlükle:

— Seyfettin, beni o kadar canı kıymetli bir kadın sanma. Vallahi genç yaşında hayattan bıktım. Kıymet bilmez bu nankör insanların arasında çok yaşayıp da ne göreceğim... Hayatın kalbe arız, çekilmez işkenceleriyle kıvrana kıvrana ölmektense böyle bir otomobil kazasına kurban gitmek elbette müreccaktır²³². Ben kazadan korkmam. Sen gençsin, çoluk çocuk sahibisin, sana acırım...

Hanımın hayattan bizarlığı arasına sıkıştırdığı bu iltifatkar sözleri, şoförün üzerinde makûs bir tesir yaptı. Çünkü o, Şehnaz'daki bu elemnin Hürrem Lütfü'nün aşkından doğduğunu biliyordu.

Artık görececek bir şey kalmamıştı. Döndüler. Şoför, arabayı düzlüğe çıkardı. Biçarenin sersemliği geçmişti. Şehnaz, küçük el çantasından bir şişe kolonya suyu çıkardı. İnce patis mendilini bu mayie buladıktan sonra Seyfettin'e uzatarak:

— Al bunu, şakakların boyun damarlarına sür. Burnuna tut, sıkı sıkı kokla...

Şoför, hanımın göz derinliklerinde bir şeyler arayarak mendili tuttu ve aldığı emirlere harfiyen itaat etti. Mendildeki o müsekkir koku Şehnaz'ın beyaz ipek teninden hatıra uyandıran o parfüm, zavallı çocuğu bütün bütün bitirdi. Mendili göğsüne, can evinin üzerine sokarak:

— Hanımefendimiz, bu bende kalsın...

— Kalsın...

Şehnaz, akşam dairesinin önünde otomobilden inerken:

²³² müreccah: tercih edilen

— Seyfettin, mahutların o yeşil kaynağa gidecekleri günü Ömer'den öğren hemen. Gece bana haber ver, baskın yapalım...

— Emredersiniz...

14

Seyfettin, mahmur gözlerinin altında manidar bir sükûtle susan ağzı bir şey söylemiyor fakat her tavr u hareketi yüreğindeki büyük ateşi anlatıyordu. Ne faide? Bir şoförün aşkına ne kadar ehemmiyet verilebilir...

Herhangi bir kadın için sevilmek, kimin tarafından olursa olsun sevilmek bir zevktir. Seyfettin'in bu sessiz, itirafsız ateşi, Şehnaz'a çitirdamadan yanan al bir çanak maytabı sefası veriyordu.

Şoförcüğü ara sıra ufak iltifatlarla sevindirmeyi onun bahtiyarlığı için kâfi görüyordu. Daha ne yapabilirdi?

Bir şoföre kendini vermek... Oh, gülünç şey. Bu, mümkün mü hiç?

Hanımın şimdi bütün aklı Seyfettin'in ona Yeşil Kaynak'a dair vereceği haberdeydi. Onları içerken, sevişirlerken, eğlenirlerken bastırarak, Perran'a Hürrem'i zapt etmenin cezasını verecekti. Nasıl mı? Oh, bu pek kolaydı. Bu rezaleti çiftliğinde hesapları düzeltmeye uğraşan Mazlum Ulvi Bey'e bütün tafsilatı ile yazacak ve bundaki her şeyi şoförlerle ispat edebileceğini anlatacaktı.

Şehnaz, üç dört gün Hürrem'e, Perran'a karşı olan hincını bu intikam kuruntularıyla avutmaya uğraştı. Nihayet bir sabah Kolombina, hanımının karşısına çıkarak:

— Efendim, Şoför Seyfettin Efendi geldi. Sizi görmek istiyor...

Şehnaz, sevinçle:

— Salona al, dedi.

Salona adım atan şoför, ilk defa saraya girmiş bir aptal köylü hayranlığıyla etrafına bakakaldı... Yerler, üzerlerine basılmaya kıyılmayacak halılar, her taraf ipekler, yıldızlar, aynalar, tablolar, vazolar ve daha isimlerini, istimallerini bilmediği şeylerle o kadar

doluyduki, âdeta yürüyecek yer yoktu. Seviyece, kibarlıkça hanımefendinin aşılmaz yüksekliği ve nispeten kendi fakirliği bu ihtişam karşısında zavallı şoförün bir daha acı acı yüreğini burktu.

Ne çare ki bu nispetsizliklere, her türlü ümitsizliklere rağmen bu kadını seviyordu.

Bazı evlerin kapısından içeri adım atılırken sefalet, ölümü andıran kokusuyla kendini ihsas eder. Sanki bütün eşyada zaruretini anlatan birer belagat vardır. Makûsen servet de öyle... Burada her tarafı dolduran kıymettar şeylerin muhtelif mevkilere kuruluşlarında güya evin tokluğunu anlatan birer kibir, azamet vardı.

Ne olursa olsun, şoför seviyordu. Yeşil Kaynak'tan avdetlerinde Şehnaz'ın vermiş olduğu kolonyalı mendili bağrına bastırarak geceleri ne kadar gözyaşı dökmüştü...

Seyfettin'in bu hayranlığı esnasında Şehnaz, koyu menekşe rengi bir sabahlıkla içeri girdi. Gerdanı göğüs hattına ve kolları dirseklere kadar açık. Ten değil, mütekasif nur... Kadın değil, ferişte²³³... Krizantem letafetiyle dağılmış kumral saçları elbisesinin morluğuyla gül ve menekşe demeti rengini gösteriyordu. Seyfettin onu hiç bu kadar şuh, bu kadar güzel görmemişti.

Doğru geldi, delikanlının katı elini kendi yumuşacık avucu içine aldı. Gülerek sıkı sıkı:

— Bana beklediğim haberi getirdin, değil mi?

Bu temastan elektriklenen şoför kekeleydi:

— Evet...

— Ne vakit gidiyoruz?

— Bugün, öğleden sonra...

— Onlar?

— Tabii bizden önce gidecekler.

— Muhakkak?

— Ömer'den haber aldım. Muhakkak!

²³³ ferişte: melek

Şehnaz, genç şoförün elini lavantalı avucunun içinde bir daha sıkarak:

— Seyfettin, benim öldüğüm yerde öleceksin. Kaldığım yerde kalacaksın, değil mi?

Şoför, bu defa gönlünün ateşini uzun bir ahla boşaltmak cesaretini göstererek:

— Sizin yolunuzda ölmek ne büyük bahtiyarlık... diyebildi.

Şehnaz, gene en iltifatkâr tebessümle şoförü mest ederek:

— Peki, Seyfettinciğim. Yoluna konacak işlerim var, yazılacak bir iki mektubum var. Ben onlarla meşgul olayım, öğleden sonra gel, beni buradan al.

15

Otomobil şimdi şosenin²³⁴ dönemeçleri üzerinde sağa sola yı-lankavi süzülerek koşuyor. Şehnaz dalgın. Şimdi onları nasıl bastır-acak? Ne diyecek? Saatlerden beri bu macera için plan üstüne plan tertip ederek değiştirmekle meşgul...

Birkaç defa daha, dikkatle okumak için çantasından imzasız mektubu çıkarır... Dost ve yahut düşman, bunu yazan kim olursa olsun, mektup muhteviyatı büsbütün yalan değil... Yeşil Kaynak hakkındaki ihbar işte tamamıyla doğru çıktı.

Şehnaz mükerrer okuyuşlarında bilhassa şu satırların üzerinde durup uzun uzun düşünür:

Hürrem, geçenlerde bir mecliste şöyle demiş:

“Şehnaz’a ne vakit avdet etsem kabul olunacağımdan eminim... O elde bir. Lakin Perran öyle değil. O, ele avuca sığmıyor. Bir kere kaçırırsam yakalamak muhal... Bana sorarsanız gönlüm sahihen Şehnaz’dadır. Nasıl olup da ötekinden ayrılamadığımı bilemiyorum. Şehnaz, muhabbetinin son ve şakasız feveranıyla²³⁵ bir kere

²³⁴ şose: trafiğe elverişli yol

²³⁵ feveran: coşma

karşıma çıkıp da 'Ya Perran ya ben!' dese beni o kadının fantazyaya aşkından kurtararak kendine bendeder." ve ilaahirihi...

Ne maksada matuf olurasa olsun, düşman kaleminden çıkmış bulunsun, bu teşvikkâr sözleri Şehnaz, haklı buluyordu. Hürrem Lütfü'nün kendine yani Şehnaz'a olan aşkında bir samimiyet ve Perran'a ait muhabbetinde bir havailik, sırf çapkınlık görüyordu. "Haydi bakalım, yürü... Sonra sen bilirsin..." tehdidinde bulunur bulunmaz Hürrem'i derhâl önüne katıp öteki kadının gazabından kurtaracağına şüphe etmiyordu.

Şehnaz bu düşüncelerdeyken araba Kavaklar cihetine saptı. Taşlı, bozuk yerlerden bir müddet ilerledikten sonra ondan öteye ancak yayan yürünebilecek tepeye yaklaşınca oradaki tekerleklerine ne taşlar sıkıştırılmış boş iki otomobil gördüler.

Şehnaz:

— Araba iki. Kaç kişi bunlar?

Seyfettin, gülerek:

— Dört müşteri, iki de şoför, altı...

— Şoförün birini çıkar. Dört müşteri bir arabaya sığamamışlar mı?

— İşi çaktırmamak için kadınlar, erkekler ayrı otomobillere biniyorlar...

— Ettikleri büyük habaset böyle küçük ihtiyatlarla örtülür mü? Kendilerini bu dağ çukurunda büsbütün yalnız zannederken şimdi bizi görünce şaşıracaklar... Aman Seyfettin, rica ederim, kendimizi duyurmadan yavaş yavaş inelim de sevişerek eğlenmelerindeki rezaleti seyredelim.

Şehnaz'ın kolu, beli, gene Seyfettin'in istinadında bayır aşağı iniyorlardı...

Biraz aşağıladıktan sonra bir tiyatro sahnesinden gelen kuru gürlütüyü andırır kadın erkek sesleri karışık laflar, kahkahalar duyulmaya başladı.

Şehnaz usulcacık:

— Ohhh, rezalet ayyuka çıkıyor. Hızlı da yürüsek geldiğimizi duymayacaklar. Fakat biz gene ihtiyat edelim. Ne temaşa, ne temaşa... Bu namuslu kokotları sanat sahnelerinin hiçbirinde seyretmek mümkün değildir. Bunda hiçbir müellifin hayalatı, hiçbir aktörün düzme jestleri yok... Tabiat olduğu gibi önümüze çıkacak... İndiler. Sendeleyerek, kucaklaşarak indiler.

Şimdi gelen sesler daha büyüyerek, lakırdılar daha seçiliyordu. İndiler indiler, daha indiler. Artık tam sahneye karşı geldiler. Yeşilliğin sipesinde, bir set üzerinde, loca gibi bir mevki aldılar. Buradan her şeyi iyice görüp işitiyorlardı.

Birçok ağaç dallarından kurdukları yeşil sedir üzerine Hürrem'le Perran, kollar birbirinin belinde, yan yana kurulmuşlar. En adi sözlere büyük bir tuhafılık çeşnisi vererek sallana sallana gülmeden kırılıyorlar.

Biraz ötede bağdaş kuran Yusuf Nihat Bey, Necibe Hanım'ı kucağına almış, bir çocuk gibi hoppala, hoppala diye nidasıyla sıçratıyor. Kocakarı, delikanlının dizlerinde bu hırpanıştan pürneşe sırtı sırtına öyle sefalaniyor ki... Yarım asrın pürüzlendirdiği iki cins arasındaki kartaloz sesiyle kopardığı çığlıklarla, kulakları tırmalıyor.

Şehnaz, Seyfettin'in kulağına:

— Rezalet, tahminimizin çok fevkinde, kepezeler saka kırbacı gibi içmişler...

Bu ücra kırdada tabii ne iskemle vardı ne de masa... Getirdikleri küçük halıları, beyaz sofrayı örtülerini yerlere sermişler... Tabak tabak söğüşleri, dolmaları, helvaları, türlü mezeleri, salataları, yemişleri dizmişler, soğuyacak içkileri kaynağın havuzuna koymuşlar, iki şoför, Ömer'le Sadık, ortada fırıl fırıl garsonluk ediyorlar...

Yusuf Nihat Bey, arada bir kucağındaki haspayı göstererek bağırıyor:

— Garson, yavruma bir rakı getir. Mezeli yumuşak olsun, boğazıcığını incinir. Doktorun reyini hilafına bazen, bazen abur cubur yer de hastalanır. Körpe midesi çok naziktir...

Necibe Hanım çırpınarak:

— Etme Yusuf... Vallahi içemem artık. Midem kaldırmıyor...

— Ne demek kaldırmıyor? Ben senin kuvve-i tahammüliyye-ni²³⁶ bilmez miyim?

— İçemem, içemem...

— Sen her şeyde böyle yaparsın. Önce nazlanırsın, sonra biraz daha yok mu dersin...

— İçemem Yusuf, inan olsun içemem.

— Biz eş değil miyiz? Her şeyde bana refakata söz vermedin mi?

— Sonra sızarım vallahi...

— Sızarsan benim koynumda sızacaksın anacığım...

— Ah, dağ başında...

— Dağ başında seni kurtlara bırakıp gidecek miyim sanıyorsun?

Necibe Hanım şuhluğa yeltenir bir kahkaha ile genç amanına sarılarak:

— Ben kurttan ziyade senden korkarım vallahi, çapkın...

— Korkma güzelim korkma. Ben marya²³⁷ eti yemem... (ısıra ısıra öperek) İşte böyle yalnız dişlerim...

Kocakarı çığlık çığlığa haykırır. Öteden Perran:

— Hızından bağılıyor vallahi...

— Hızından mı? Benim vücudum ısıyla ısıyla seninki gibi köseleyle dönmedi.

— Bilirim senin vücudun pelteden yumuşaktır...

İki garson gelirler. Birinin iki elinde dolu iki kadeh, ötekinin ellerinde meze tabağı, öbüründe bir bardak su...

Necibe Hanım narayı basarak:

²³⁶ kuvve-i tahammüliyye: dayanma gücü

²³⁷ marya: dişi hayvan

— A... geldiler... Şoför olmazdan evvel garsonluk etmiş miydiniz Allah aşkına? Eliniz pek ağır... Dört kadehte bir fiçı içmiş kadar oldum.

Hürrem:

— Yusuf, zorla içir. Seni kendisine olan ifrat-ı aşkını biliyor da nazlanıyor...

Yusuf Nihat, şoförlerden kadehle bardağı alarak maşukasına içirmeye uğraşırken o debeleşme esnasında rakı, kadının üzerine dökülür. Kocakarı asıl şimdi avazı bastırarak:

— Aman a dostlar... Soğuk soğuk, ta göbeğime kadar aktı. Buna rakı içmek değil banyo etmek derler...

Şehnaz yavaşça Seyfettin'e:

— Aman, Yusuf Nihat olacak bu herif, hakikaten köpek tabiatlı... Isıra isıra kocakarıyı bitirecek. Bu dünyada para için midelerin kabul etmeyeceği hiçbir şey yoktur... Necibe kurttan ziyade aşkından korkuyor. Karı haklı. Bu bayat eti her kurdun midesi kabul etmez.

Aşağıda, Hürrem Lütfü:

— İkram onlara mı? Garsonlar, bizi unutmayınız... Motora benzin ne para eder? Bundan sonra otomobiller rakıyla yürüyecektir. Tayyareler, rakıyla uçacaktır. Filozoflar rakıyla düşünecektir. Hep dünya rakıyla idare olunacaktır. Sevdalar rakıyla sevişeceklerdir. Rakıyla, hep rakıyla... Anlıyor musunuz? Rakıyla... Doldurunuz, getiriniz bakalım...

Şehnaz, yanı başındaki şoförün varlığını unutarak:

— Oh, rezil... Seni nasıl sevdim. Şimdi gönlüm senden niçin soğuyamıyor, bilmem ki...

Aşağıda, şoför garsonlar o genç çifte rakılar, mezeler getirirler. Hürrem'le Perran, şimdi birer kolları birbirlerinin boynunda, öteki elleriyle birbirinin ağzına rakı dökerek:

— Yaşasın Cemşit²³⁸, yaşasın Bacchus²³⁹... Sönsün hep efsaneler, nur olsun meyhaneler...

Perran, yüzünü tatlı tatlı amanının yanağına sürterek:

— Kulakların çınlasın Şehnaz...

Hürrem baygın baygın:

— Ne istersin zavallıdan...

Perran kuluçka gibi kabarak:

— Hürrem, ne zaman bu kadının ismi geçse hemen müdafî bir tavır alırsın...

— Haksızsın güzelim... İşte emrini tutuyorum. Onun semtine uğradığım yok...

— Hele uğra... Vallahi bir bıçakta ikinizin de leşlerinizi yere sererim.

— Vay kahramanım, bu ne tehdit?

— Tecrübe et... Tehdit mi, hakikat mi görürsün. Ayı Sermet o kızcağızın nesine yetişmiyor?

— Sermet onun için ölüyor ama o, Sermet'i istemiyor.

— O kokotun derdi seninle de onun için. Ona anlatmalı, senden ümidini kessin. Yoksa o karının eceli benim elimden olur, vallahi...

16

Nasıl oldu? Seyfettin'in tutmasına vakit kalmadan Şehnaz, setten kuş gibi aşağıya uçtu. Âşıkane rekabetinden yüzüne verdiği ürpertiyle o tabiat sahnesinde hayatının hailesini oynayan eski metres, Hürrem'le Perran'ın önünde kollarını, göğsüne çaprazlayarak muhakkir bir meydan okuyuşla haykırdı.

— Kaltak, geldim işte... Haydi öldür bakalım...

Bu nağihani zuhurdan aşağıdakiler donakaldılar. Hatta Yusuf nihayet dizlerinin üstünde hoplattığı haspayı şaşkınlığından bir

²³⁸ Cemşit: Fars mitolojisinde şarabın mucidi olarak bilinen efsanevi hükümdar

²³⁹ Bacchus: Roma mitolojisinde bağ bozumu tanrısı

bohça gibi yere düşürmüştü. Bu sarhoş acuze olan bitenin pek de farkında olunmayarak tıpkı ana kucağından düşmüş bir çocuk gibi yerde debelene debelene ağlıyordu. Fakat onun çırpınmasına kim kulak verecek? Orası birdenbire müheyyiç bir tiyatro sahnesine dönmüştü. Perran'ın velveleden karışan aklı biraz durulduktan sonra:

— A, üstüme iyilik sağlık! Adını anar anmaz karı iblis aleyhül-lane gibi karşımıza çıktı. Hanım, peşimizden mi geziyorsun? Başka işin yok mu senin?

— Senin peşinden Azrail gezsün. Benim, seninle bir alıp vereceğim yok...

— Ya kiminle var efendim?

— O da sana ait bir vazife değil. Hiçbir hususta sana hesap vermeye tenezzül etmem. Çeneni tut, sesini kes! Yoksa sana şimdi adam öldürmeyi gösteririm!

— Bu çifte kavaklarda, zannediyorsam küçüklüğümde Karagöz'de seyrettiğim Kanlı Nigâr oyununu oynuyoruz.

— Karagöz'ün Kanlı Nigâr'ı senden çok edepli, çok ehl-i ırz bir kadındır.

— Şu saydığın evsafın düşkününü sen misin, ben miyim a kocalı kokot...

— Kendini mi tarif ediyorsun a kaltak... Kocan, boynuzlarını testereletmeye çiftliğe gitti...

— Ya seninki, hiç testereletmeden çatal çatal geziyor ya!

Garsonluk eden şoförler bu komedyayı açık ağızla dinliyorlardı. Terbiye nikabını²⁴⁰ kaldıran bu iki kibar hanımın muhavereleri, onları pek alıklaştırmıştı.

Gittikçe çirkinleşen bu atışmanın önünü almak için Yusuf Nihat Bey, sarhoşluktan ayılır gibi olarak:

²⁴⁰ nikap: yüz örtüsü

— Susunuz, ayıptır. Nasıl söz onlar? İkiniz de İstanbul'un yüksek tabakasına mensup birer hanımefendisiniz...

Vay yanım, vay belim şikâyetleriyle yerde inleyen haspa, ma-cerayı şimdi biraz seçebilerek:

— Yusufçuğum, sen karışma... Perran'la Şehnaz orospulukta ikisi de birbirinden bir çekirdek aşağı kalmaz. Karışma kuzucuğum. Korkarım sonra seni de elimden alırlar...

Kocakarının bu korkulu ihtarına şoförler ağızlarını tutarak güldüler.

Perran, Şehnaz'ın üzerine yürür gibi bir tavır alarak:

— Şoförler... (eliyle rakibesini işaretle) Alınız bu hanımı dağa götürünüz de ateşini söndürünüz... Hürrem'i bana bırakın...

Hürrem Lütfü, ikinci metresini kolundan geri çekerek:

— Ne yapıyorsun Perran? O bildiğim *bien eduque*²⁴¹ hanımın altından hiç tanıyamadığım bir kadın çıkıyor. Nazik bir aile meselesinin önündeyiz. Bir parça ayılalım...

Haspa, yattığı yerden:

— Şoförler dağa mı gidiyoruz? Beni burada unutmayınız...

Artık onu dinleyen yoktu.

Perran sevgilisinin elinden silkinerek:

— Bırak beni şu kadınla kozumu pay edeyim. Gıyabında²⁴², muvacehesinde²⁴³ her zaman onu müdafaa edersin. Sana bu kadar kıymetli olanı bırakıp da niçin bana geldin?

— Ben kimseyi müdafaa etmiyorum. Parlayan bir münasebet-sizliği söndürmeye uğraşıyorum...

— Münasebetsizlik mi? Oh, evet, belki... Aile meselesi mi? Hayret... Bu sözler şimdi aramızda ne fena çınlıyor... Benden ona, ondan bana gidip gelirsiniz işte böyle olur...

²⁴¹ *bien eduque*: iyi terbiye görmüş, iyi eğitilmiş

²⁴² gıyap: yokluk, hazır bulunmama

²⁴³ muvacehe: karşı, ön, huzur

Haspa kakhahalar salıvererek:

— Cebine harçlığı kim çok korsa bey ona gider. Parayla aşk satın almanın pahalılığını benden sorunuz...

Bilaihtiyar şoförler gülüştüler...

Hürrem Lütfü tuhaf bir hiddetle:

— Saçmalıyor. Şu karıya iki kadeh daha veriniz de büsbütün sızsın. Sesi kesilsin...

Haspa, gevrek gevrek mestane gülüşlerle:

— Vallahi içmem, billahi içmem. Beni sızdırmak istiyorsunuz öyle mi? Niyetiniz nedir? Geçenlerde bizim Nüzhet okuyordu. “Kurtlar içinde bir kadın.” Hem tiyatrosunu hem romanını yapmışlar. Bu kadar erkeğin arasında işte ben o kadın gibiyim. Kendimi hanginize emniyet edeyim?

Şoförler avurtlarını avuçlarının içinde sıkarak kakhahalarını boğmaya uğraşıyorlardı.

Hürrem:

— Bilmem, lakırdımızı kaybedecek kadar içtik mi? Ben bir hanımdan kalkıp ötekine gittiğim için işler böyle olmuş... Sevdami bu iki güzelin arasında taksim etmişim...

Haspa:

— Üç güzel, üç... Beni unutma...

Hürrem, Haspa'ya doğru havada bir yumruk kavislendirerek:

— Öfff... Bu da bir düziye kulak tırmalıyor...

Perran:

— Affedersiniz beyefendi... Sevda taksim olunmaz... O kalpten kalbe verilen bir mecmudur²⁴⁴. Kesir²⁴⁵ kabul etmez.

Hürrem Lütfü:

²⁴⁴ mecmu: bütün

²⁴⁵ kesir: bölünme, kırılma

— Dedelerimizin itikatları böyleydi. Fakat bugün bunun yanlışlığı anlaşıldı. Şimdi her şey iştirak-i emval²⁴⁶ nazariyesine doğru gidiyor.

Perran:

— Affedersiniz beyefendi... Biz kadınıız. Eşya makulesinden değiliz. Bizim birkaç mutasarrıfımız olamaz...

Hürrem Lütfü:

— Niçin olamasın... Kocalarınız varken işte bana geliyosunuz.

Perran:

— Bizim pazarlığımız senetle, tapuyla değildir. Gönül arzusuyladır.

Hürrem Lütfü:

— İşte pekâlâ ya... Birbirimizi ilanihaye arzu edeceğimizden emin olabilir miyiz?

Perran:

— Bu kadının huzurunda ne çabuk ağzını değiştirdin Hürrem... İkimiz baş başa, yalnızken hiç böyle söylemiyordun.

Hürrem:

— Benim her zamanki nazariyem budur. Çok naza yüzüm yoktur. Kadınısınız. Bugün benimsiniz, yarın başkasınısınız. Kadın, arzu ettiği erkeğindir. Erkek, arzu ettiği kadınıdır. Bu kaide haricinde temayül, sevgi yoktur. İcbar²⁴⁷ vardır. İşte bütün bedbahtlıklar orada çıkıyor...

Perran:

— Ben ise eski, yeni hiçbir nazariye ile sevişilemeyeceği itikadındaydım. Gönül kanun, nasihat dinlemez. O, yalnız sever... Kaide, emir, icbar haricinde sever. Bir saat evvel, senin bana karşı gönlün, sözlerin, davranışların hiç de böyle değildi. Bu kadın geldi. Senin aklını çeldi. Hürrem, bin dereden su getirme... İşte ben, işte

²⁴⁶ iştirak-i emval: ortak mallar

²⁴⁷ icbar: zorlama

sen, işte Şehnaz... Üçümüz yüz yüzeyiz. Mertçe söz isterim. Hürrem... Ya o ya ben...

Şehnaz, tutulduğu kesikliği geçiştirmek için bir ağaca yaslanarak:

— Bu kadın biraz evvel, benim gıyabımdan atıp tutuyor, vurup öldürüyor, yakıp yıkıyordu. O hasm-ı canım, en menfurum bir mahluktur. Fakat ne yapayım ki bu son sözlerini haklı buluyorum. Hürrem... Ya o ya ben... Mertçe söz isteriz...

Hürrem Lütfü, ağaçta asılı duran ceketini sırtına geçirdikten sonra horoz gibi kabarak:

— İkiniz birleşerek beni mecburiyyet-i katiyye hâline koymak istiyorsunuz... Fakat yağma yok... Ben iki kadına değil, yüz kadına mağlup olmayacak hilkatte bir erkeğim. Şehnaz beni ifrat istintakları, kıskançlıklarıyla yordu. Perran son zamanda şimdi de sen başladın. Cinsî sevgi, sekiz on dakikanın içine sıkıştırılmış bir lezzettir. İşte yalnız o anda insan tamamen birbirinin olur... Onun haricinde iki taraf da hürdür.

Bir erkeği, keza bir kadını kıskançlıkla, arzusunun sevkinden alıkoymaya uğraşmak, iş bir kere o raddeye geldikten sonra feci bir hâl alır. Kıskançlık ateşiyle yürekleriniz yandıysa bu acı tecrübeyi gördüyseniz biraz da zavallı kocalarımızın ızdırabını düşününüz... Ben aşkını ona mahsus olan andan taşırmayan, kıskançlık bilmez asri gönüller aramaya gidiyorum. “Ya ben ya o” sualine benden cevap istiyorsunuz. Peki. Vereyim... İşte! Hanımefendiler, ne sen ne o, ne Şehnaz ne Perran... Allah’a ismarladık...

Hürrem Lütfü yaydan fırlayan ok gibi yokuşa fırladı...

Sahnenin birinci artisti çekildikten sonra kalanlar bu gayrimuntazar neticeden afallayarak birbirlerine bakıştılar... Yalnız Perran’ın yüzüne manası meşkûk bir tebessüm vardı. Neye gülüyordu? Yeisinden mi? Şaşkınlıktan mı?

Şehnaz, Hürrem Lütfü’yü kaybettiğine meyustu. Fakat Perran’ın da aynı hâle uğramış olması yeisini biraz tadil ediyordu. Artık orada daha fazla kalıp da rakibesıyla saç saça, baş başa gelmekte

bir mana göremedi. Çekilmek üzereyken birkaç kinaye savurmaktan da kendini alamayarak:

— Oooh, hanımefendi, işte ne sana ne bana...

Perran tebessümünü genişleterek:

— Hanımefendi sana cidden acıyorum...

— Sen benden daha mı az merhamete şayansın²⁴⁸? Neden acıyorsun?

— Düştüğün feci mevkiye...

— Ya senin mevkiin?

— Benimkinde hiçbir tebeddül²⁴⁹ yok...

— Anlayamıyorum.

— Dur anlatayım... Buraya Hürrem'i benim elimden almaya geldin. Hesabın yanlış çıktı, alamadın...

— Sana da bırakmadım ya...

— Sabret, bu güzelliğin, gençliğin, kibarlığın, hanımefendiliğinle öyle hoppa bir erkeğin arkasından gelmekle kadınlık haysiyetini çiğnedin, bu bir... İkincisi, ben Hürrem'e karşı "Ya ben ya öteki" diyebilirim. Fakat bunu sen diyemezsin...

— Senin dediğini ben diye diyemiyormuşum?

— Diyemezsin çünkü zaten terk olunmuşsun! Arada bir tercih sebebi elbet kalmamıştı. Şaşkınlıkla bu gülünç hataya düştün.

Şehnaz bu sözlerin hakikate tevafuk ettiğini düşünerek bir sarıntı geçirdi. Perran devam etti:

— Sonra en mühim şeye dikkat edemedin.

— Neymiş o mühim şey?

— Hürrem giderken bana bir göz işareti yaptı.

— Manası?

²⁴⁸ şayan: layık, değer

²⁴⁹ tebeddül: değişme

— Manası, “Benim bu gidişime inanma. Onu savdıktan sonra yine sana geleceğim.” demektir.

Şehnaz, baygınlığını geçirmeye uğraşarak:

— Deminden beni bıçakla öldüreceğini söylüyordun... O zaman sarhoştun. Belki şimdi ayıldın...

— Niçin bıçakla öldüreyim... Bu darbe kâfi değil mi?

— Yalan söylüyorsun...

— Yalan mı, hakikat mi yakında anlarsın...

Seyfettin, Şehnaz’ı yarı baygın bir hâlde otomobile nakletti. Hüsrev Nizami Bey’in zevcesi kadınlık izzetinefsinin²⁵⁰ en hassas noktasından vurulmuştu.

17

Çok geçmedi. Perran’ın sözü teyyüt etti. Hürrem’i onunla görüyorlardı. Yeşil Kaynak’ta Hürrem Lütü, Şehnaz’ı epey bir kurnazlıkla atlatmıştı... Bıktığı erkeklere türlü gülünç şekillerde oynadığı bu komedyayı şimdi ona, Şehnaz’ın kendisine yapsınlar... Hanımın bütün akıl yayları zıvanalarından fırlayacak tehlikeli birer deprenişle esnemeye başladı. Mukaddimesini andırır bir bulanıklık içinde avuçları arasında beynini sıkarak inliyordu. Sevilmek için sevmek lazım geldiği hakikatini acı acı bir daha tasdik etti.

Artık Hürrem’i sevmiyordu. Yüreğine açılan yara pek büyüktü. Eski muhabbeti şimdi o nispette şiddetli bir nefrete döndü. Gizli gizli yerlerde intikam adavetiyle²⁵¹ kısık kısık, boğuk boğuk haykırarak morarıyordu. Bu intikam feveranı acaba yine sevgiden mi geliyordu? Hayır hayır... Bu muhabbet değil, nefretti. Nefretin de hıncı vardır.

Şehnaz, yine son modanın İstanbul’da alemdarlığını yapan parlak tuvaletlerle monden hayata atıldı. O, etrafı pervanesiz kalmayan

²⁵⁰ izzetinefs: onur

²⁵¹ adavet: düşmanlık

bir şuleydi... Bir yan bakışına, bir küçük iltifatına uğrayan erkekler kendilerini bahtiyar sayıyorlardı.

O şimdi, rast geldiği yerlerde rakibesini güzelliğinin büyük şöhreti, zengin tuvaleti, zekâsı, istiğnasıyla eziyordu.

Pervane çok, Şehnaz'ın gönlünce yok... Erkek tanımakta o artık mümareselendi²⁵²... Bir erkeğin yüzüne birkaç bakışta, bir hastanın çehresinden derindeki meramı anlayan tabip gibi maneviyatını seçebiliyor. O şimdi, kendine karşı iştiaqla süzülen gözlerin önünden ince bir adem-i tenezzülle geçip gidiyor.

Artık ne bir Sermet Nadir ne bir Hürrem Lütfü istiyor... Her erkte bu iki tipten bulaşmış bozukluklar görek tiksilmeye uğruyor...

Hakikatten ağzımız yanınca hayallerin tatlılığıyla oyalanmak isteriz. Şehnaz bir zaman kendi kafasında, sevebileceği bir erkek tipi yaratmaya uğraştı. Kadın halik olunca mahlukun nasıl doğacağını düşününüz...

Bu, ahlakça Hüsrev Nizami'ye, simaca Hürrem Lütfü'ye, sırnaşıklıkta Sermet Nadir'e andırır bir enmuzeçti²⁵³. Kovarsan gider, çağırırsan gelir. Senin üzerine kimseyi sevmez, sen onun üzerine seversen gücenmez. Senin sadakatsizliğine bir köşede ağlar sızlar, sessizce matem eder fakat seni yeni aşkında rahatsız edecek izaçlarda, cürretlerde bulunmaz.

Bu sevda ankasını nerede bulacağını bilmiyor. Fakat dünya bu... Bu kadar insan, bu kadar türlü huy, meşrep var... İnsan ararsa ya Mevlasını ya belasını bulur...

Şehnaz, uzun müddet gönlü boş yaşayabilecek bir kadın deildi.

Aşkın bu fitratı anında kızan kanının hummasına takat getirememeye başladı. Artık hayal hanesinde her gün bir kusurunu tashih ederek vücuda getirdiği heykelin muhayyel buseleri onu doyuramı-

²⁵² mümarese: maharet

²⁵³ enmuzeç: örnek, numune

yordu. Dişine, beşeresine dokunacak, gerilen sinirlerini ahenk edecek bir hakikatle karşılaşmak ihtiyacıyla sarsılıyordu.

Bir sabah boyandı. Müstesna bir tuvaletle sokağa fırladı. Muayyen bir kararı yok gibiydi. Doğru Harbiye cihetine yürüdü. Gökten Mesih'in inmesine intizar eden bir zahit imanıyla eczane köşesinde kendisini bekleyen Seyfettin'i buldu.

Zavallı çocuk, sevinçten takla atar gibi arabadan indi. Hanımefendinin emirlerini dinlemek için el pençe divan duru bir ihtiram hayranlığıyla boynunu bükük bir vaziyet aldı.

Hanım arabaya yerleşti. Şoför hâlâ emirber²⁵⁴ hâlinde bekliyordu. İkisinde de birbirlerini anlayamaz bir şaşkınlık var gibiydi. Bir müddet daha intizar²⁵⁵ vaziyetinde kaldıktan sonra Seyfettin suale mecbur oldu:

— Nereye emir buyrulur?

— Nereye gideceğimi bilmiyorum...

— Biraz düşününüz, elbette bir karar verirsiniz?

— Veremem... Bugün cismim, ruhum sana emanet. Canın nereye isterse beni oraya götür.

Şoför, derin bir istizah nazarıyla öyle hareketsiz bakakalakaldı... Şehnaz, edalı bir süzgünlükle başını arabanın cidarına yaslandırarak:

— Seyfettin, çok sıkılıyorum. Beni gezdir, havalandır, eğlendir.

— Yine Maslak'a, Bentler'e, Kilyos'a mı?

— Bilmem artık, sen tayin et...

Büsbütün şaşkına dönen delikanlı Yeşil Kaynak'ı ağza almaya cesaret edemedi. Buna dair hanıma da harf söylemedi.

Otonun hareketinden evvel Şehnaz:

— Seyfettin, sabahtan beri ağzıma lokma koymadım... İştiham kapalı, temiz kır havası alırsam belki açılırım. (bir ellilik kaime

²⁵⁴ emirber: hizmet eri

²⁵⁵ intizar: bekleme

uzatarak) Al bunu, icap eden yerde dur. Ne tensip²⁵⁶ edersen yiyecek şunu bunu al...

Şoför, aldığı parayı bir süre elinde tutarak:

— Bu çok...

— Çok, az, lüzumu kadar sarf edersin...

— Bende bozukluk var...

— Senin paran sende dursun... Görüyorsun ki para bol, düşünecek hâlde değilim. Hazine olsa gözümde yok...

Oto, şimdi cadde ortasında hasta bir inek homurtusuyla böğürerek güzergâhındaki insanları çil yavrusu gibi sağa, sola dağita kaçırtıta gidiyor.

Seyfettin'in yüreğinde o gün, hayatının çok mühim saatlerini yaşayacağını bildiren bir helecan var... Hanım ruhunu, cismini ona emanet ediyor. O, hiç emanete hıyanet etmek niyetinde değil. Ohh!... Hayır mümkün mü? Hiç... Fakat niçin bunu düşündükçe vücudu en ince sinirlerine kadar tatlı raşeler geçiriyor?

Otomobil, fırın, bakkal, manav, tatlıcı dükkânlarının önünde durdu. Şoförün kucağı balık, yalancı dolma, havyar, vesaire kutularıyla doldu. Pantolonun arka silah cebine yarım okkalık "Keyif" yerleştirmeyi unutmadı. Kadeh, bardak, hepsini tedarik etti. Mevsim meyveleriyle de bir sepet doldurdu. Hepsi arabaya istif etti.

İki boğaz için Şehnaz bu kadar hazırlığa bilaitiraz gülerek bakıyordu.

Şimdi Katolik mezarlığıyla tramvay binaları arasındaki şoseden yerleri sıyırtan bir kırlangıç hızıyla uçuyorlardı. Nereye? Bunu ne hanım biliyordu ne şoför... Şoförde bu tayeranla cennete yükselecekleri hissini veren bir vehmin inşirahı vardı. Bu sürat hanımın yüreğindeki sıkıntıları da etrafa saçarak onun içini elemlerden boşaltıyordu...

Maslak'ta durdular... Şoför sordu:

²⁵⁶ tensip: uygun bulma

— Nasılsınız?

— Biraz iyiyim...

Bu iyilikten duyduğu iyilikle Seyfettin'in yüzü güldü... Hava ceyyit bir yaz gününün ferahlığıyla parlıyordu. Ufuklar artık hiç bozulup bulutlanmayacak zannını veren nurlarla doluydu. Ağaçlarda, yamaçlarda, tepelerde mahir ressamların peyzajları letafetini almış birer tablo sükûneti vardı... O uçuştan sonraki bu duruşta ikisi de tabiatı temaşaya²⁵⁷ daldılar. Etraf manzaradaki letafet, inşirah²⁵⁸ onların damarlarını da bir inbisat²⁵⁹ veriyordu.

Seyfettin konuşmak istiyor, söz bulamıyordu. Kendi kendini, şoförlüğünü, her şeyini unutturan bir dalgınlığa kapılmıştı.

Şehnaz birdenbire sordu:

— Neye duruyoruz?

— Emir bekliyorum.

— Bugün senin keyfine bağlı olduğumu söyledim ya!

— Estağfurullah efendim... Keyif sizin, emir sizin, hizmet benim...

— Hayır Seyfettin, hayır... Bugün kendi keyfim olmadığı için senin keyif ve iradenle yaşamak istiyorum... Nereye gideceğimizi, nerelerde eğleneceğimizi düşünmek yorgunluğuna takatim yok, anlıyor musun? Beni bu sıkıntıdan kurtar... Eğer götürdüğün yerlerde eğlenemezsem sana söylerim... “Başka tarafa götür.” derim...

Oto, yine yola düzeldi. Kanatsız bir kuş gibi şosenin ivicacıları üzerinde sağa sola selam verir inhiraflarla süzülüyordu.

Büyükdere'den Bentler yolunu tuttu. Gülmez'i, Sultansuyu'nu geçtiler, iki tarafın tozlanmış ağaçlar arasından rüzgâr gibi esiyorlardı... Bentler yolunun methalindeki su terazisine yükseldiler. Tepeden denize doğru uzanan tabiatı göz alıcı panoramasını hanıma seyrettirmek için araba durdu. Manzara şirin ve neşeli fakat bakan-

²⁵⁷ temaşa: hayranlıkla seyretme

²⁵⁸ inşirah: ferahlık

²⁵⁹ inbisat: yayılma

ların yürekleri hazindi. Hanım, şoför, birkaç defa göz göze geldiler. Bir kelime söyleşmediler. Aralarındaki derin sükûta her sözden kuvvetli ve ihlalinden korkulan mukaddes bir mana var gibiydi.

Sekiz on dakika sonra oto, iki taraf çınarlarının yeşil tüneline girdi... Sultan Mahmut bendinin önündeki çimenli meydanlıkta arabadan indiler. Kavaklardan gelen su şarılıtısına doğru gittiler... Tonozun içine girdiler. Birkaçı açık musluklardan homurdayan suyun önünde durdular...

Tabiat unsurlarının hürriyet aşkını sular, kale bedenlerini andıran setlere şiddetli hücumlarıyla anlatıyorlar, suyun tazyikleriyle uğraşarak mahbesten kurtulmaya çalışıyorlardı.

Bu inilti, bu derin homurtu hep o mücadelenin sesiydi.

Yanlarda çalık benizli, kasketli, bütün tüyleri ak pak olmuş, ufak tefek bir ihtiyar peyda oldu. Bu sular hapisanesinin memuru. Onlara bentler hakkında tarihî bazı malumat verdi.

Hafif bir leş havasıyla meşbu²⁶⁰ rutubetli bir kokunun zehirli izacından burunlarını kurtarmak için ihtiyarın eline yarım lira bahşiş sıkıştırarak tonozdan çıktılar...

Yan yokuştan bendin mermer döşeli seddine yürüdüler. Sağ kenarın ortasına mihrap gibi dikilmiş tarih kitabesini okudular... Taş korkuluklara abanarak iki sahilin yüksek ağaçlarını donuk bir ayna gibi sinesine çeken kirli suların küçük dalgalarını seyrettiler.

Burası, munsabı²⁶¹ geniş ve gittikçe daralan büyük durgun bir dereye benziyordu. Etrafı çevreleyen, kısa ve dik yokuşlu sahilin yumuşak sathında sular alçaldıkça temaslarının uzun izlerini bırakmışlardı.

Yeşil setlerden geçerek, çürümüş yapraklarla dolu patikalardan yürüyerek Valide Bendi'ne geldiler... Bu da ötekinin hemen aynısı. Fakat vaziyeten birincisi garba, ikincisi şimale müteveccihiti.

²⁶⁰ meşbu: dolu

²⁶¹ munsap: karışmış olan

Buradan bir köprü gibi, öbür yakaya geçtiler. Bir iki set atladıktan sonra bir inişle sola kıvrıldılar. İskelelerle masalar konmuş dar bir set. Sık yapraklı, uzun boylu ağaçların arasından güneş kırıntıları pek seyrek ve tek tük nüfuz edebiliyordu.

Orman kokan bir serinliğin içinde iskemlelere oturdular. Kır kahvecisi toprak testiyle su getirdi. Orada burada öbek öbek Yahudi, Rum, Ermeni aileleri sofralarını yaymışlar, tabak tabak yemeklerini dizmişler, güle eğlene yiyip içiyorlar. Birkaç gramofonun istigna bilmez, muannit²⁶², nezleli sesi zırlıyor. Buradan çıkan bir opera havası öteden gelen “ah yalelli” havasıyla karışıyor. Bilmem nerede pişen balıkların dumanları da bu musikiyi isliyordu...

Uzun sütunlu bu tabii tavanın altındaki manzara çok güzeldi. Fakat midelerinin arsızlığıyla etrafın letafetini bozan seyrancıların bıktırıcı çalgıları, gürültüleri, dumanları, bedii hislerle gelenlerin bir lahza rahat teneffüslerine meydan bırakmayacak kadar muzıçti...

Tabiatın en sakit bir köşesini Balıklı panayırına çeviren bu seyir havrasından Şehnaz sıkıldı. O gün ikisinde de kırların rüzgârlarından, kuşlarından, denizlerin dalgalarından başka sesi dinlemek tahammülü yoktu.

Otomobile bindiler. Şoför emre intizar nazarıyla hanıma baktı... Lakin ondan dalgın teslimiyetten başka cevap alamadı. Şoförün iradesi hanımda, hanımın ihtiyarında garip bir müphemiyete²⁶³ karışmış gibiydi. Büyükdere yoluna indiler... Otomobil eski itiyatla bazı cihete ayağı alışmış bir hayvan gibi Kilyos şosesini tuttu... Bunda sanki ne hanımın iradesi vardı ne şoförün...

Bu iki canın hissini idrak eden otomobil, Çifte Kavaklar yolu üzerinde durdu. Yine şoförle hanım arasında sükûti bir bakışmadan sonra araba taşlı, tümsekli bayırdan yukarı dalgalar üzerinde alçala yüksele giden bir motor gibi Yeşil Kaynak'ın yolunu tuttu.

²⁶² muannit: inatçı

²⁶³ müphemiyet: belirsizlik

Yine otomobilin tekerleklerine taşlar sıkıştırarak yokuştan inerlerken Şehnaz mütevekkil²⁶⁴ bir tebessümle:

— Acaba neden yine buraya geldik?

— Sordum, bir emirde bulunmadınız. Bentler'deki gürültüden sıkıldınız... Su ve sükûnet var diye burayı tercih ettim. Emrederseniz başka yere gidelim...

— Onlar yine buradaysalar?

— Hayır, onların günü değil...

— Geldik bir kere... Su başına inelim. Sıkılırsam diğer bir tarafa gitmek kolay...

— Şüphesiz...

Şoför, hanımı Yeşil Kaynak'a indirdikten sonra kendisi tekrar yukarı çıkarak malzemeyi getirdi.

Kaynakta kimse yok, yalnız nerede oldukları bilinmeyen birkaç kuş cıvıldıyor. Fakat her taraf burada yapılan yiyinti eğlencelerinin kırıntı, döküntüleriyle dolu...

Kaynağın birikinti havuzu önünde durdular. Bu esmer ayna, onlara boylu boyunca endamlarını gösterdi: Yeşil bir fon içinde bu ne güzel bir tabloydu. Şoför, bu kibar hanımla aynı çerçeve ortasında şeklini görmekten kalben gururlandı. Cemiyetin aşağı yukarı iki muhtelif sınıfına mensup bu iki genç çehre, hakikaten birbirlerine yaraşıyorlardı.

Seyfettin, sepetten çıkardığı boş kara şişeyi kaynağın ağzına tuttu. Hoş bir şırıltıyla bu kap dolarken Şehnaz:

— Ah, Seyfettin, sen epey tedarikli gelmişsin...

— Elbette, efendim. Fakat, eh, işte, sürahi yerine kara şişe, örtü, havlu yerine gazete, mendil... Bugün kıra çıkacağınızdan evvelce haberim olaydı pek başka türlü hazırlanırdım...

²⁶⁴ mütevekkil: tevekkül eden

— Böyle daha iyi... Teklif tekellüften²⁶⁵ nizam ve lüksten usanmış bir kadını... Böyle güzel, tabii bir mevkide de otel nizam ve hayatı aramak tabiatsızlıktır doğrusu...

Şoför yine sepetten çıkardığı bardağı doldurarak:

— Bakınız, elmas gibi bir su... İkbâl buyrulur mu?

— Hararetim yok ama ver... Suyun berraklığına imrendim...

İki üç yudum içtikten sonra bardakta kalanı yere serpererek:

— Bugün her şeye iştihâm kapalı...

Seyfettin niyazkâr bir boyun büküş ve süzülüşle:

— İştihanızı açmak için güzel bir ilaç var ama kabul olunmak korkusuyla teklife cesaret edemiyorum...

Şehnâz birden yüzünü buruşturarak:

— Rakı mı?

— Evet... Fakat o kadar âlâ cinsinden ki böyle bir mevkide içki düşmanı Lokman Hekim'in bile eline geçse birkaç kadeh yuvarlamadan duramaz...

— Sana müraîlik etmeyeyim, ağzıma koymadığım bir şey değil ama ben pek hoşlanmam...

— Bir kadehi iştihâ açar... İkincisi neşe verir... Üçüncüsü bu kasvetli dünyayı cennet yapar.

— Oh, oh... Dördüncüsü, beşincisi maazallah içeni Necibe Hanım'a çevirir... (parmağı ile mevkii göstererek...) İşte şuracıkta zavallı kadın küfelik olmuştu.

— Aperitif olarak size bir kadeh içki teklif ederken o kadının civıklığını akla getirmek... Oh, haşa... Buna hakkınızdaki payansız büyük hürmetim mânidir. Bu hakikati kalbiniz benden evvel tasdik eder...

— Benim hiç isteğim yok ama galiba sen içmek istiyorsun Seyfettin... Bu hazırlığından o anlaşılıyor...

²⁶⁵ tekellûf: zahmetli bir işe katlanma

— Müsaade ederseniz şerefinize... Saadetinize.

— Bir iki taneye müsaade ederim... Ölçüyü kaçırırsan sonra ha... Birazdan direksiyonunu eline alacağını otomobilde beni taşıyacağını düşün. İkimiz de genciz... Hayattan daha çok seneler istifadeye hakkımız var. İntihar etmek niyetinde değilim, anlıyor musun?

— Emrederseniz katresini ağzıma koymam...

— Koymasın daha çok memnun olurum. Lakin görüyorum ki için çekiyor. Hürriyetine de mâni olmak istemem... Ara sıra senin alınının da kasvetlerle bulutlandığına dikkat ediyorum. Haydi iç bir tane... Belki neşelenirsin. Şenliğin bana da sirayet ederse belki bir kadehle ben de sana refakatten çekinmem.

Seyfettin, bu iltifatların karşısında içmeden sarhoş oldu... Seyinçten uçacak bir hâle geldi. Birkaç iri taş yan yana koydu.

Üzerine yosun, taze kuru yaprak yığarak hanıma yumuşak bir iskemle yaptı... Bakkallardan aldığı büyük parşomen kâğıt tabakalarını açtı. Francalaları dildi, yemişleri yıkadı.

İlk kadehi doldurup hanıma takdimle:

— Hanımefendimiz, reddetmezsiniz cesaretiyle takdim ediyorum. Beni öldürünüz, mahcup bırakmayınız... İlk yudum sizin olmazsa kulunuz nasıl içebilirim?

Şehnaz bu istirham üzerine kadehi aldı. Biraz dudaklarına dokundurarak “Bu musibetin kokusundan hiç hoşlanmam.” dedi fakat ağzına aldığını yuttu. Hanımın rakı kokusundan gösterdiği bu istikrah, onu ilk defa şoförün elinden tatmadığını ispat ediyordu. Velew kerahetle olsun Şehnaz’ın içkiyle bu ülfeti ötekini memnun etti...

Seyfettin meze takdimine istical ile kâğıtların üzerinde birkaç türlü şey koydu. Hanım parmaklarının ucuyla bir çimdik meze aldı.

Şoför, kadehi doldurarak hanımın şerefine yuvarladı. İlk kadeh, bu içki mübtelasının zihin bulanıklığını, mide pasını sildi. Sinirlerini depreştirdi. Gözlerini parlattı.

O, meze üstüne meze atıştırırken Şehnaz:

— Seyfettin o kadar iştihali içip yiyorsun ki karşında bulunup da imrenmemek kabil değil.

Şoför büyük bir sevinçle:

— Kullandığımız imrenmek tabirinden iştihanızın²⁶⁶ geldiği anlaşılıyor... Bu abıhayatın kokusu bile iştihâ açar. Her derde deva emsalsiz bir iksirdir. Bir tanecik dolu dolu içseniz hem acıkırsınız hem efkârınız dağılır.

Şehnaz istîgnalı bir tebessümle ince kaşlarını kaldırarak:

— Mademki bu kadar medh ü ısrar ediyorsun, ver bakalım şu iksirden, hatırın kırılmasın. Bu kekremsi acı su hakikaten gam dağıtıyor mu ben de anlayayım...

Keyiften etekleri zil çalarak Seyfettin büyücek kadehi nısfından²⁶⁷ yukarı doldurdu. Üzerine su ilavesiyle takdim ederek:

— Hanımefendimiz gözleri yumarak bunu birden dikmeli... Sonra gözlerinizi açtığımız zaman dünyayı aynı hâlde bulmayacağınızdan emin olunuz. Çirkinler güzel, güzeller huri, gilman, baldıranlıklar gülistan olur. Neşe topla, tüfeğiyle bastırarak gussayı kovar.

— Amma yaptın ha Seyfettin... Seni dinleyen rakı fabrikalarından birinin canlı reklamı zanneder. Medihlerini kurular duymasınlar.

— Kurular... Hani şu Amerika'daki işret aleyhtarlarından ve buradaki onların taraftarlarından bahsetmek istiyorsunuz. Kurular... Güzel tavsif. İşte tamam, onların tarifleri, kurular, ne sevimsiz söz. Bir şeyin akametinden, çoraklığından, mendeburluğundan bahsedileceği vakit böyle derler: Kupkuru, kaskatı... Ne kokar ne bulaşır... Kuraklık, kıtlık, kırsırlık, hep bunlar hayatı kasıp kavuran felakette kardeş kelimeler değil mi?

— Ne ise, uzatma Seyfettin... Ver bakalım. Bu reklamların boşa gitmesin...

²⁶⁶ iştihâ: istek

²⁶⁷ nısf: yarım

Şehnaz bu sefer sanki büyük bir cesaretle gözlerini yumarak kadehi dikti ve sonra etrafına bakındığı zaman:

— Yalancı Seyfettin... Dünyayı yine hep eskisi gibi görüyorum. Ne sen gılmanlaştın ne de şu dağların çalılıkları gülistana döndü... Boğazımdan mideme kadar bir yanma var. Başımda hafif bir dönme. İşte benim gibi işrete alışmamış bir kadın üzerinde dolu bir kadehin tesiri... — Efendimiz her mizaç bir değildir. Bazısına bir kadehte bazısına ikinci, üçüncü ve daha ziyade kadehlerde tesir eder. İşret dimağda, midede bir değişiklik yapacaktır.

— Kurnazlık etme, bundan ileri gitmek istemem.

— Hanımefendimize karşı kurnazlık, Estağfurullah, irade sizin efendim... Bendenizi gılman göremediğinize gelince, ne yapayım Allah çirkin yaratmış. Bir okka da içmiş olsanız yine huzurunuzdaki sakaletim değişmez. Bu, benim talihsizliğim...

— Yok öyle deme Seyfettin.. Sen yakışıklı bir delikanlısın. Emin ol çok güzelsin. Bu hakikat kimsenin tasdikine lüzum göstermez. Ben, rakının rüyetime²⁶⁸ bir tebeddül getirmediğini, seni yine eskisi gibi gördüğümü anlatmak istemiştim.

— Öyle diyorlar. Ben çirkin bir adam değilmişim. Öyleymiş, bu benim çok umurumda değil. Fakat yüzüne bakılır bir delikanlı olduğumu sizin ağzınızdan işitmek beni sevinç ve bahtiyarlık hududunun ötesine uçuruyor. Yüreğim neşeden çatlayacak. Bir kadehe müsaade buyurunuz...

— Aman, Allah'a emanet... Çatlama Seyfettin, iç. Elbette kaç kadehte otomobili sevk edebilmek idaresinden kalacağını bilirsin. Şoförlük mesleğinde bunu şimdiye kadar tecrübe etmişsindir.

— Kendimi methetmek gibi olmasın ama ben öyle iki üç kadehte önüme çıkan ağaçlarla, arabalarla tos vuruşan şoförlerden değilim.

²⁶⁸ rüyet: bakış

19

Seyfettin şakaya buluştu. Şaklabanlıkları istihzalarla birkaç tane daha atıştırdı.

Neşeleniyor, dili serbestleniyor fakat sarhoş olmuyordu. Şehnaz'a olan aşkı büyüktü. Eskiden oynanır, Satranc-ı Urefa derler mukavva üzerinde bir oyun vardı. İşte onun en üst hanelerinden birinde "aşk-ı hakiki" yazılıdır. Oraya haneye çıkabilen partiyi kazanır... İşte bu dünyada aşk-ı hakiki bir o mukavvanın üzerinde, bir de Seyfettin'in gönlünde vardı. Lakin ne kadar içse hanıma karşı açılmıyor.

Ona sevdasını imayı büyük bir hakaret sayıyor. Mukabeleten uğraması muhtemel muhakkir²⁶⁹ bir reddedilişin kendini intihar yeisine kadar düşürebileceğini tasavvurla titriyor, binaenaleyh son derece ihtiyattan ayrılamıyordu.

Şehnaz'ın içtiği bir buçuk kadeh midesine iştiha, zihnine biraz inşirah getirdi. Şoföre tuhaf bir tebessümle bakarak:

— Seyfettin! Oldu olacak, bir de bana doldur bakayım...

Şoför, bir itimatsızlıkla, boyun kırmasıyla:

— Latife etmiyorsunuz ya?

— Hayır, niçin latife edeyim?

— İçtiğinizin bir tesiri oldu mu?

— Oldu. Hiç iştiham yoktu. Şimdi şu gördüğün çerezlerden yemek istiyorum.

— Evet, evet... Kâfir şey ilaştır... Fakat kullanmasını bilmeli...

Seyfettin işret hakkında mübalağalı senalarla kadehi doldurarak hanıma sundu. Bu defa Şehnaz daha az yüz buruşturarak içti. Mezelerden iştahlı iştahlı yedi, hanıma refakat şerefini kaçırmayan şoför:

— Efendim, edip değilim, şair değilim... İşret benim methime muhtaç kalırsa vay olur hâline... Şimdiye kadar edipler, şairler bu-

²⁶⁹ muhakkir: aşağılayan

nun senasını ede ede bitirememişlerdir. Ahir zaman sanatkârınca içkinin methi mezmum²⁷⁰ fakat içip de yazması çok revaçtadır.

Şimdikilerin eski zaman divanlarında lafzen ayıpladıkları şeylerin bugünkü hayattan bilen hançileri eksildiğini bilmiyorum. Biz de biraz mektep gördük, mürekkep yaladık. Fakat şimdiki Frenk mürekkepleri yalayanı zehirliyor.

Ben de âcizane bir kalem efendisi olabilirdim. Lakin akşam sabah jurnal imzala... Bilamazeret üç kere devamsızlık edersen kovul. Belki benden cahil bir adamın karşısında divan dur... Bunlar izzeti-nefsime ağır gelen şeyler. İşte nasılsa havailik ettim, şoför oldum...

Hanım, şoför, karşı karşıya dertleşiyorlar her şeyden dem vuruyorlardı. Fakat katiyen şoförün ailesinden, çocuklarından bahsolumuyordu. Belki bu cihet, Şehnaz'ın aklına gelmiyor, söz mecrası o tarafa dönmek tarzını alır almaz Seyfettin lakırdıyı hemen değiştiriyordu.

Şehnaz, daima istigmalı bir rağbetle iki kadeh daha içti. Onun her bir kadehinde şoför ikizli üçüzlü gidiyordu. Hanım gezmeye kalktı. Orada burada dolaştı. Yeşil Kaynak'ın loş aynasında tuvaletine baktı. Gözleri uzun uzun bakışlarla dağlarda, yamaçlarda gezdi. Nihayet ihtiyarsız ve hemen insiyaki bir hareketle gitti, Hürrem'le Perran'ın sarmaş dolaş birbirlerinin ağzına rakı akıttıkları yere oturdu. Şoför de onu takip etti.

Fakat pek sokulmaya cesaret edemeyerek biraz alargaya çöktü. Şehnaz'ın keyfi artık çatılmıştı. Süzgün süzgün delikanlıya göz atarak:

— Seyfettin, hakikaten sözün doğruymuş. Gözlerimin önünde manzaralar değişiyor. Daha bediileşiyor, esirleşiyor²⁷¹.

— Ben demedim mi size? Beni şimdi nasıl görüyorsunuz?

— Gılmanlaşıyorsunuz Seyfettin...

²⁷⁰ mezmum: kötülenmiş

²⁷¹ esir: uçucu

Şehnaz bir kahkaha kopardı. Fakat raşeli bir sevince tutulan şoför ağlamak istiyordu. Acaba hanım kendisiyle eğleniyor muydu? Bu bahtiyarlığın hakikat olduğunu bir türlü zihni kabul edemiyordu. Hâlâ kulaklarında çınlayan kahkahada acı bir istihza var gibiydi.

Şehnaz, kendisinden biraz ötede oturan genç erkeğin yüreğinde esen fırtınayı, sinirlerindeki ihtilacı, bütün varlığını sarsan arzuyu nefes alışlarından seziyordu. Bir erkeği cinsî mıknatis kuvvetiyle sersemleyip vurulmuş bir av gibi ayaklarının altına düşürmek, bu, onun için büyük bir zevkti. Şoför olsun, ne olursa olsun erkek, erkek, erkek, kadınlığı daima esareti altında tutmaya, ezmeye uğraşan bu hodbin mahlukun birini daha mağlup etmek, birini daha cennet-ten kovdurmak, işte asıl harp, asıl gaye, asıl galebe...

Şehnaz, birkaç kadehle mahmurlaşan gözlerini füsunkâr baygınlıklarla şoförün yüzünde gezdirerek:

— Seyfettin...

— Efendim...

— Şimdiye kadar hiç gönül çektin mi?

Seyfettin, tutulduğu ispazmozu saklamak için bir müddet cevap veremedi. Aşkını itiraf etmeli miydi? Hayır... Hanım, onunla eğleniyordu.

Şehnaz tekrar etti:

— Cevap vermiyor musun?

— Düşünüyorum.

— Ne düşünüyorsun?

— Acaba ben gönül çektim mi, çekmedim mi?

Hanım, bir ikinci kahkahayla daha sarsılarak:

— Tuhaf şey... İnsan çektiği gönülü düşünerek mi hatırlar?

— Benimki öyle...

— Nasıl?

— Mektep çocuğuyken mahalle kızlarından belki bir ikisine gönüllemişimdir. Fakat o kadar masumane bir his ki hatırımda deren bir iz bırakmamış, unutulmuş, müphem rüya gibi bir şey...

— Çocukluk aşklarını sormuyorum. Erkek olduktan sonra?

Seyfettin, genç kadının şuh vücudundan nebean eden miknatıs-ı cezbede artık mukavemetten kalarak her sual cevapta gayriiradi bir sürünüşle ona biraz daha yaklaşı yaklaşı cevap verdi:

— Erkek olduktan sonra doğrusu sevmeye cesaret edemedim.

— Sevmek cesaretle midir? O mülahaza²⁷² irade haricinde kaza nevinden bir şeydir. Bazen insanı yıldırımlamışcasına çarpar.

— Bu kadar inceden inceye niçin soruyorsunuz efendim? Bir şoför sevmeye mezun mudur? O, yıldırımlanmasa da ölür fakat itiraf edemez.

Seyfettin, artık kendini tutamadı. Hüngür hüngür topraklara kapandı. Bu tuğyanın²⁷³ önünde Şehnaz sustu. Öteki inleye inleye, hıçkırıklarla karıştıran kesik kesik söylüyordu:

— Ben ne kadar uğraşsam gizleyemiyorum. Kadınlığının çok zeki, ince, nazik hissiyle her şeyi görüp anlıyorsunuz. Bildiğiniz hakikati sormayınız. İtiraf edip de aşkımla sizi eğlendirmektense bırakınız sakit, mütevekkil, şulenin altında eriyan bir mum gibi yana yana biteyim. Ah, her şey oldu bitti... Hep sözlerim kaynar birer itiraf değil mi? Susuyorsunuz, bu küstah şoförü huzurunuzdan kovmak için düşünüyorsunuz...

Şimdiye kadar zor zaptedilmiş bu itirafın mânia setini yıkan coşkun bir nehir gibi taşığını gören Şehnaz, bu vazı yeni âşığının yüzüne şöyle bir gözüyle baktı; telebbüs tarzı ve bazı monden terbiye tavırlarındaki farklar nazar dikkate alınmadığı surette Seyfettin'in gençlikte, güzellikte hiç de Hürrem'in madunu bir delikanlı olmadığını teslim etmemek insafsızlık olacağını anladı. Hürrem, kibar tipte bir kumraldı. Bu, pek kanı, canı sıcak, pek tatlı bir es-

²⁷² mülahaza: düşünce

²⁷³ tuğyan: taşma, coşma

merdi. İkisinde de erkekliğin şehvetli kadını çok memnun edecek ayrı ayrı çeşnileri vardı.

Şehnaz, ağır, hakikaten nazlı ve hemen bitap bir teessür sesiyle:

— Kendimi sana sevdirmek için hiçbir vakit şuhane tavırlar almamış olduğumu elbette tespit edersin!

Şoför, hıçkırarak:

— Müsellem²⁷⁴!

— Gönlün böyle bir kazaya uğramışsa bunda benim bir kaba-hatim yok...

— Amenna!

Şehnaz, şehveti gıdıklayarak baygınlık getirici bir koku ile mu-attar mendilini Seyfettin'e uzatarak:

— Al, şununla yaşlarını kurut... Hissiyatını teskine uğrat, daima böyle saf, sade, masum dost kalalım, en iyisi budur...

Şehnaz gibi aşk maceralarında fenlenmiş ve kadınlık tabakasının müstağni, kibar takımına mensup bir hanımın müteessirane, menfi bir eda ile ağzından çıkan bu sözler “Gel, bana sarıl!” demekti. Fakat sadedil şoför, o istinadan bu talep manasını çıkaramayarak şimdi daha coşkun:

— Bu mendil gözyaşlarımı dindirmiyor, bütün bütün taşıyor. Ben ne halt ettim? Ne söyledim şimdiye kadar beni yaratandan bile sakladığım mukaddes sırrımı, yaralı kalbimi size neye açtım. Öldürünüz beni hanımefendi... Öldürünüz fakat mendilinizin bayılta kokusuyla değil. Zehirle, kurşunla cinayetimin cezasını veriniz. Çabuk veriniz... Merhamet... Çektirmeyiniz.

Seyfettin, bu çırpınışlarının her dalgasında muhatabasına biraz daha yaklaşıyor... Ve kadın çekilmiyordu... Nihayet iki vücudu birbirine iten cinsiyet cazibesi her türlü şuur ve mukavemeti yacak bir şiddete döndü. Mahrekini şaşırان bir seyyare nasıl güneşin sinesine düşerse Seyfettin de işte öyle kendini hanımın dizlerine

²⁷⁴ müselleme: teslim edilmiş

kapanmış buldu. Şehnaz onun yaşlı yüzünü avuçlarının arasına aldı, göz göze geldiler. Titreştiler.

Müspet menfi iki pota kaynadı. Hürrem'le Perran'ın kucaklaştıkları mevkide, tamam o noktada hanım, kızgın dudaklarının altında yüzünü yaktırarak şoförün olmuştu.

Bu vuslat, Seyfettin'in aşkını kızıl alev feveranına getirdi. Şehnaz, kendini saran kolların arasından ta vücuduna sinen bir benzin kokusuyla ayrıldı. Bu kokuyu biraz tiksindirici bir nedametle burnuna götürerek evine döndü. Şoförün hamamsız, lavantasız gövdesinden hanımda kalan hatıra işte buydu: Benzin kokusu, muattar diş tozları, patlarite temizlenmemiş bir ağızdan gelen sert erkek nefesi.

Bu çok demokratik *amour*'dan Şehnaz Hüsrev Hanım o kadar hoşlanmadı, vefasız sevgilisini unutmak için işlenmiş bir hata fakat bu hiç Hürrem'in yerini tutmadı, bunun sarışlarında hiç onun aristokratik nezaket ve lezzeti yoktu. Bu biraz hışırdı. Öteki şekeri gevrek...

Apartmana karanlıkta geç vakit avdet etti. Tuhaf tesadüf kocası da o esnada gelmişti. Karısına koridorda rastladı; onun öyle yorgun, süzgülü, nazlı yürüyüşüne baktı. Genç kadını içi çekti. Mal onundu, müstefitler yabancıları. Şehnaz'ın istişnasına vakit bırakmadan hemen sarıldı. Hanım kendisini sevdirmemek için biraz hırçınlandı. Fakat sonra bu zavallı adama vücudunun sadakasını vermek insafıyla durdu.

Hüsrev Nizami Bey, zevcesini uzun uzun koklayıp, içini çeke çeke öptükten sonra garip bir tavırla:

— Ah güzelim benzin kokuyorsun. Otonun benzin hazinesi mi patladı? Arabadan nasıl aldın bu kokuyu?

O anda Şehnaz'ın yüreğine nedametle²⁷⁵ karışık kızgın bir isyan mili saplandı. Bütün şiddetiyle silkinerek kocasının kolları arasından kaçtı.

²⁷⁵ nedamet: pişmanlık

20

Bazı fena vaziyetlerde hakikati öğrenmektense aldanmış kalmak bir saadet sayılır. İşte bu, Mazlum Ulvi Bey'in hâliydi. Hürrem Lütfü, Yeşil Kaynak'ta bir vodvil hilesiyle Şehnaz'ı atlattıktan sonra Perran'la tekrar eskisinden daha sıkı kaynaştılar. Lakin hayli tehlikeli vaziyette kaldılar. Çünkü Mazlum Ulvi Bey, Hüsrev Nizami Bey gibi babacan, beşerî tabiatları tetkikle icaba göre kendine ince bir felsefe yaratmış ve bazı anane, âdet güçlükleri önünde perende atarak sıyrılmayı bilen bir zamane adamı değildir. Öteki çok bedbindir. O eğreti dişlerle, boyalarla, macunlarla nevcivanlandığına kail bir zavallıdır.

Bir zaman kendini bir genç kadının bütün gönül ve vücut ihtiyaçlarını tatmine kadir bir koca bilirdi. Ve böylece Perran'ı idare ve memnun ettiğine kani idi. Zevcesinin kendisinden başka bir erkeği sevebileceğine ihtimal vermezdi.

Bu hakikatin verdiği derin itimatla bir müddet müsterih yaşardı. Bu koca herif, kendi erkekliği ve hakkındaki büyük emniyetin kofluğunu, gülünçlüğünü nihayetü'l-emr anladı ama iş işten geçmişti. Ve kadın bilmem ne olduktan sonra kapı kilitlemek kabilinden keser, biçer, vurur, öldürür bir koca olmak istidadını almıştı.

Hürrem'le Perran bu ebleh adamın bir itimadını sarsacak vukuatla karşılaşmaları ihtimalini düşünerek ona göre evvelden tedbir almak lüzumunu duymuşlar ve guguğunu derhâl hazırlamışlardı.

Perran bir gün çırpınarak sevgilisine demişti ki:

— Seni bizim beye müstakbel bir damat olmak üzere takdim edeyim.

Hürrem tepine tepine gülerek:

— Bu da bir fikir...

— Küçük kızı Reşide'ye namzet olursun...

— O sansar suratlı kıza?

— Güzel olaydı ben böyle bir komediye cesaret gösterir miydim? Kâfir. Huyunu bilirim, kız hoşuna gidince hemen bu şakadan istifadeye kalkarak beni kendine üvey kaynana yaparsın...

— Bu dediğin pek tatlı bir şey olurdu. Fakat Reşide ile böyle bir tehlike, eh aklına gelebilir a...

— Oh, tehlike... Bu kelimeyi de her türlü ihtimale karşı biraz göz önünde tutmalı.

— Vay?

— Evet... Senin kızını sevemeyeceğinden eminim lakin bu işin latife olduğunu bilmeyen Reşide sana gönüllendirse?

— İşte bunda benim ne kabahatim olabilir?

— Soğukça dur. Kızı kendine ısındırma...

— Biraz yaltaklanmadıkça da ne kızını ne de babasını bu komedyaya inandıramayız. Hem sana mühim bir şey daha söyleyeyim... Benim kızını sevemeyeceğimden de pek o kadar emin olma...

— Beni kızdırmak için söylüyorsun... Sevilir mi? Hiç o dışı tazı?

— Her zaman cemal için sevilmez a... İnsan bazen de dünyalığa kapılır. Babası bir çiftlik drahoma ederse...

— Vururum ağzına vallahi şamarı...

— Kızma... O zaman sen hem kaynanam olursun hem metresim... Geceleri sen babasına, ben kızına birer bardak narkotik içtikten sonra onları döşeklerinde bırakır, biz birleşiriz.

Metres aman birbirine bu şakayı ede ede nihayet Mazlum Ulvi Bey'e bu komedyayı oynadılar. Şimdi Hürrem Lütfü o haneye damat namzedi olarak devam ediyordu.

Bu sıhriyet haberi etrafa yayıldı. İnanıp şaşanlar, inanmayıp da gülenler oldu. Fakat bu havadisın meşum tesiri Şehnaz'da görüldü.

— Hay alçak desiseciler... Hayatı vodvile²⁷⁶ çevirdiler... dedi.

²⁷⁶ vodvil: hafif komedi

Ancak Hürrem'i sevmediğine kendi kendini iknaya uğraşiyor fakat kalbinde kaynayan kin, ateşini bir türlü teskine muvaffak olamıyordu. "Ben de onlara bir şey yapayım ki görsünler..." hıncıyla yüreğini serinletmeye çabalıyor, lakin bu yapılacak şeyin ne olduğunu henüz kendi de bilmiyordu.

Sermet Nadir bu vakalardan istifade ile Şehnaz'a tekrar yanaşmak teşebbüsünde bulundu. Fakat eskisinden daha şiddetle reddo-
lundu. Şimdi o da hiç boş durmuyordu.

O hileli hayatında foyasını meydana çıkararak Hürrem'i mahvetmek ve bu suretle Şehnaz ondan ümidini katiyen kestirmek için kabil-i icra fesatların her türlüünü kaynatmaktan ürkmeyen bir cüretkâr kesilmişti.

Sermet Nadir her hafta Balıkpazarı'nın kuytu bir meyhanesinde Abdullah Nebil ile buluşuyor, bu hafiye eskisi yedi günlük tahkiklerini²⁷⁷ şifahi bir jurnal şeklinde ortaya döküyor, öteki de bunlardan işe yarayabilecekleri defterine kayıt ile ona göre fesat yollardan tertip ediyordu.

O hafta Şehnaz'ın metruk amanı meyhaneye geldi. Abdullah Nebil'i mukarrer saatte orada bulamadı. Her zaman onu kendisini bekler bulurken bugünkü gecikmesine birkaç haftadır pek sudan tahkikatla gelerek Sermet'i oyalıyor, birkaç lira sızdırarak gidiyordu.

Bir buçuk saat intizarla hiddet Sermet'in topuğundan tepesine çıktığı bir sırada Abdullah Nebil karşıdan söktü. Suratı asık, adımları yorgundu. Geldi. Ufak bir baş selamıyla oturdu. Sermet Nadir öfkesini yenmeye uğraşarak:

— Neredeydin?

— Hesab-ı alinize tahkikatla meşguldüm.

— Hesab-ı alime? Yüksek tabir...

— Yüksek, alçak, tabir buyurduğunuz vazifeyi başarmaya uğraşıyorum.

²⁷⁷ tahkik: incelemek

— Tavzif buyurduğun vazife... Evvelen bu Babıalı ağzı tabirat, sonra incir çekirdeği doldurmayan tahkikat... Abdullah, beni kelime çelik çomağıyla oyalıyorsun...

— Tuhaf söylüyorsun bey... Meydana futbol modası çıkakalı ortada çelik çomak kaldı mı?

— Niçin geciktin?

— Hesab-ı alinize mükemmel bir dayak yedim. Pestile döndüm. Kaynanam cariyeniz beni yere yatırdı. Üzerime çıktı. Ağır vücuduyla çığnedi. Çeyrekledi. Kurşunladı. Mübarek salyasıyla damağıma bastırdı. Ödüm kopmuş mu, kopmamış mı anlamak için korku damarımı yakaladı, ağzıma hohladı. Gökyüzüne baktırdı. Yaramı, beremi, çıkığımı, kırığımı hava cıvaladı... Bugün huzuru alinize ekleme pükleme bir adam olarak geldim.

— Abdullah, sen buraya gelmezden evvel başka bir meyhaneye daha uğramışsın...

— İftira etme beyefendi, boyunca günaha girersin... Dilimin ağırlığı sarhoşluktan değil... Pestillikten... Öyle içirdiler bana sopyayı ki... Acısından bir haftada ayılmak kabil değil... Hafiyelikte, casuslukta her şeyden evvel dayağa idman lazımdır.

— Bu dayak mukabilinde elde edebildiğin esrar nedir bakalım?

— Esrarın hepsi şimdi avucumun içinde.

— Söyle bakalım...

— Biraz zor...

— Ne demek o?

— Şimdi sana hepsini anlatırsam iş bitmiş, tahkikat kapanmış olacak... Artık benim ne yüzüme bakarsın ne de bir daha harçlık verirsin. Bu işte sizden bir tekaüdiye²⁷⁸ teminiyle bu mühim, evet çok mühim tahkikatımı ancak o surette maa'l-vesaik arz edebilirim.

— Tahkikatın dediğin kadar mühimse peki... Seni kendime gedikli hafıye yaparım.

²⁷⁸ tekaüt: emekli olma

— Bu yeni tevcihinize teşekkürler ederek peki anlatayım... Takdimü'l-ehem ale'l-mühim²⁷⁹ kaidesine tevfikân dayak faslını sonraya bırakarak en mühimlerinden başlayayım.

— Bir tek çeker misin?

— Çekiyorum, çekiyorum, ölmüyorum.

Sermet Nadir, o herifin çenesinin rakıyla açılacağını bilirdi. Mezeler, kadehler dizildi. Konserve kutuları içinde şişeler geldi.

Tekerden sonra Abdullah Nebil esneyip gerinerek:

— İşte yavaş yavaş ayılıyorum. Malum ya herkes içerek sarhoş olur. Ben bu meretle kendime gelirim. Şimdi dinle beyefendi, dinle... Hürrem Lütfü'nün Mazlum Ulvi Bey ailesine damat namzetliğiyle sokulduğu malum... Beyefendi genç karısını Necibe Hanım'ın muhafazasına bırakarak hesapları düzeltmek için sıkıca sıkıca gidiyor. Bunu da tafsile hacet yok... Görüyorsunuz ya, komedyada içinde komedyada... Hayat işte serapa böyledir. Fakat bu hakikati içten içe görebilmek için bir Moliere olmalı. Bizim gibi mankafa değil. Hayat, ya aldanma veya aldatma... İşte bu dalavereden ibaret... Hatta şu anda ikimizin arasında bile bu guguklu saatin kuşu ötmektedir.

— Demek ki Abdullah, beni aldatıyorsun.

Abdullah Nebil, istiaze²⁸⁰ tarzında ellerini göğsüne bastırarak:

— Estağfurullah velinimet, estağfurullah... Temsil söylüyorum.

— Temsil söyle fakat yalan söyleme...

Hafiye kıs kıs gülererek:

— Mümkün olabildiği kadar... (beyin acayip bir bakışı üzerine) Meram latife... Sözlerim tammü'l-ayar sızdırılmış hakikat gibidir...

— Fakat maatteessüf sözlerin birbirini tutmuyor.

²⁷⁹ takdimü'l-ehem ale'l-mühim: önem sırasına göre en önemlisini sunma

²⁸⁰ istiaze: Allah'a sığınma

— Azıcık sabrediniz, şimdi tutar. Birbirine kaynamış çelik gibi tutar. Ha, nerede kaldıktı? Şey, gelin olmaya hazırlanan, bu kome-dinin kurbanı zavallı Reşide, müstakbel kocasına çok ısırır.

Bu namzedini²⁸¹ üvey annesiyle pek yalnız bırakmaz. Daima onlarla beraber bulunmak ister. Şimdi bu âşık maşuk, arasına birbi-rinin olmak için bu baş belasından nasıl kurtulsunlar?

Kızcağızı güzel uydurulmuş masallarla avutarak Perran, Ne-cibe ile otomobile atlarlar. Herhangi bir arabaya değil, şoförünün dili para ile kilitlemiş bir otomobile. Bunlar evvela Demirci köyü civarında Yeşil Kaynak denilen تنها bir yere dadanırlar. Vakayı biliyorsunuz. Şehnaz'ın orada bu zani ve zaniye alayını nasıl bas-tırdığı malum.

— O tafsilatı geç...

— Bu vakadan sonra Hürrem Lütfü, Perran'dan biraz muhteriz durdu. Fakat çok geçmedi, damatlık saniasıyla yine aileye sokuldu. Mazlum Ulvi Bey'in çiftlikte bulunduğu ve Reşide'nin atlatılabildi-ği zamanlarda Perran'la Necibe, şoförünün ketumiyeti satın alınmış bir otomobile atlıyorlar. Hürrem Lütfü ile Yusuf Nihat Bey de diğer otomobile... Tenha تنها kırlarda iki araba birleşiyor... Artık Yeşil Kaynak'a değil lakin nereye gidiyorlar?

— İşte bunu tahkik senin vazifen...

— Tabii velinimet, tabii. Fakat bu tahkikin icap ettirdiği masa-rifi tasviye de sizin vazifeniz.

— Ne zaman ciddi bir tahkik için para istedin de vermedim?

— Allah ömürler versin. Bu lütuflarınızı hiçbir zaman inkâr edemem... Sayenizde avuç açmaz sükûti dilenci pejmürdeliğın-den²⁸² biraz efendi kılığına girdim.

— Vakaya geelim.

— Evet... Erkekli dişili bu dört azgın mahluk nerelerde yatı-yorlar? Şoförlerin Galata'daki meyhanelerine devamla başladım.

²⁸¹ namzet: aday

²⁸² pejmürde: perişan

Kendimi, satın almak için az kullanılmış bir otomobil arayan bir müşteri tarzında gösterdim. Birkaçıyla hayli dost oldum. Fakat ağızlarından söz almak mümkün değil. Afaki²⁸³ sohbetlerle gülüp eğleniyorlar. Söz, taşıdıkları bazı müşterilerin esrarına gelince arada kalıyor.

Boşboğaz şoförler de yok değil, tepelerindeki küçük aynadan seyrettikleri oynaşmaları anlatanlar da var ama onlar benim aradığım macera haricinde rezaletler, hele Seyfettin'in ağzı sanki kilitli bir kasa. Çocuğun hâli bitik. Durup dururken ağlıyor, inliyor lakin ser veriyor sır vermiyor. Fakat bu işlerde aceleci olmamalı. Sabır her şeyin anahtarıdır. Şimdi size birkaç haftalık tahkikatımın icmalini vereceğim. Beni tembellikle ithamınızda ne kadar haksız olduğunuzu anlayacaksınız. Hafiyelikte hassasiyeti birinci derecede olması icap eden, uzun kulaktır.

Âciziniz mingayri haddin²⁸⁴ tilki gibi duyarım. Birkaç kadehten sonra uyuklar gibi yaparak etrafta şüphelendiğim ağızların laflarından nokta kaçırmiyorum. İki şoför var: Ömer ile Sadık. Bunların daima fiskoslarından doğrusu pirelendim. Söz arasında Kilyos Plajı daima tekerrür ediyor.

Uzatmayayım efendim, yorgunluklu birçok tetkikat, tahkikat neticesinde bu Ömer ile Sadık'ın Perran Hanım'ın aşk trupunu taşıyan şoförler olduklarını anladım. Artık tahkikatımın temel taşıyı attım. Bundan ötesi çorap söküğü gibi kendi kendine gidecek... Şimdi müsaadenizle bir tane atayım, işte buna "helal minallah" derler.

— Lafın arkasının kof çıkmayacağını bilsem bir de ben atarım.

— At bey, korkma... Lafın arkası İngiliz lirası gibi sağlam. O milletin hilafgirleri ne kadar "düştü düştü" diye yaygara koparsalar kâfirin parası daima cuk oturur.

İçerler. Abdullah Nebil mezeli ağzıyla devam eder:

²⁸³ afaki: rastgele

²⁸⁴ mingayri haddin: haddim olmayarak

— Şişli taraflarındaki tarassutlarımda evvela kadınların, yirmi dakika, yarım saat sonra da erkeklerin otomobillerini Büyükdere şosesi üzerinde gördüm. Bunlar Kilyos Plajı'na gidiyorlar. Hareketlerinin günlerine, saatlerine dikkat ettim. Mahut yere benim de esmem lazım geliyor ama otomobiller yirmi liraya nazlanıyorlar. Sonra... Ömer'le Sadık bir parça beni tanıyorlar. Onlardan da şahsımı gizlemek lazım. Bir aya yakın bir süre tıraş olmadım. Kır ve gür bir sakal sima-yı âcizemi yarı yarıya örttü. Başıma da hokkabaz kafatasına benzer ve kulaklarımı da içine almak üzere geniş bir kasket giydim. Alın size bir tebdiliçehre ki babam mezardan çıkırsa tanıyamaz... Fotoğraf makinemi de omzuma yükledim. Allah kanat vermemiş ki şimdi plaja kadar uçayım... Sabahleyin erkenden Köprü'ye indim. İlk vapurla Sarıyer'e gittim. Şurada burada birkaç fotoğraf da çektim. Beş on para aldım. Hem ziyaret hem ticaret. Kendimi Orta Çeşme'nin Maden bayırından yukarı verdim. O tepe senin, bu dere benim, şoseyi buldum. Üstünde yumurta yuvarla.. Ama ha babam ha... Ha babam ha... Biter tükenir yol değil... Ara sıra atlılara, merkeplilere, arabalılara, yayalara, rüzgâr gibi yanımdan savrulup geçen otomobillere rastlıyorum. Etrafa gözlerimi dört açıyorum. Ama aradıklarımın eser yok... Yedi saat taban atarak akşama doğru Kilyos Koyu'na düştüm. Kahveler arasından geçerken çocuklar etrafımı aldı:

“Baba, benim resmimi yapsana... Kaç paraya çıkarıyorsun?”

“Çekmecenin içinde şeytan mı var?”

Ayıcı Çingenelere olduğu gibi arkama bir sürü takıldı. Çenemi oynatacak hâlim yok. Şöyle arkamı bir ağaca verip de bacaklarımı uzatarak dinlenmek ihtiyacımdayım. Her tarafım boş küp gibi tın tın ötüyor... Plajda, otomobiller, orada burada, ufak çadır gibi yerli şemsiyeler açılmış nezaretli kahveler... Bu kahvelerden şöyle bir köylücesini bularak sağ elim göğsümde derin bir “merhaba” ile içeri girdim. Köşede üç dört genç iskambil oynuyorlar. Ensesi kaplumbağa boynu gibi derin çizgilerle buruşmuş, nasırlı parmakları toprakla oynamaktan yamru yumru olmuş bir ihtiyarın yanına oturdum.

“Selamünaleyküm.”

“Ve aleykümselam, din kardeşi...”

Etrafla tekrar merhabalaştım... Din kardeşi... Bu tabir beni ikaz etti, tutunacağım kapı halkasını bulmuştum...

İhtiyar, bir göz kırpışıyla beraber baş sallayarak:

“Nereden böyle?”

“Erenler bu akşam da fakiri bu taraflara attı. Hüviyetimi söyleyeyim, belki tanırırsınız... Fakir, Yerebatan Dergâh-ı Şerifi postnişi-
ni²⁸⁵, sabık²⁸⁶ meşayihden Abdülkadir bin Sunnullah’ım...”

Bu iki satırlık dinî unvanım nazarların dikkatle üzerime merkûziyetine²⁸⁷ sebep oldu. İhtiyar köylü bu asaletimi hürmetli bir eğilişle selamlamakla beraber merakını mucip bir sualden kendini alamayarak:

“Hiç şeyh resim yapar mı? Günah...”

Eski mukaddes mesleğimle yeni sanatımın uyuşamayacağını tevafuk etmeyeceğini düşünememiştim. Fakat buna da el cevap bir guguk okumak icap etti ve derhâl bastırdım:

“Tevarih-i mukaddesede mesturdur²⁸⁸. Mazanneden Ebu Tusi-i Muganni Hazretleri Şah-ı Hint’in tasvirini yapmıştı. Hasıl olan kı-lükal üzerine ifa olundu. Bazıları mucizdir ve bazıları mahremdir dediler ise de zaruret vukuunda mübahiyetine karar verildi. Mesele *Tefsirü’l-Mansurü’l-Hüdai*’de musarrahtır²⁸⁹. Niceler bundan müte-cahildirler...”

Bu ilmî tebahhurum²⁹⁰ köylüleri hayrete düşürdü. Laflarımdan pek de bir şey anlamadıkları hâlde ağızdan kulağa fıslıdaşıyorlardı.

Okkalık bir fincanla kahve geldi. Galiba beleşten...

²⁸⁵ postnişin: bir tekkenin şeyhi olan kimse

²⁸⁶ sabık: geçmiş

²⁸⁷ merkûziyet: dikilmiş olma

²⁸⁸ mestur: örtülü, gizli

²⁸⁹ musarrah: açıkça bildirilmiş

²⁹⁰ tebahhur: bir konuda derin bilgi sahibi olma

Bu ikramdan cesaretlenerek:

“Erenler, garibü’ d-diyarım²⁹¹. Akşam çöküyor. Nerede gecele-
yeceğim? Mihman²⁹² almaz mısınız?”

Ortada bir fiskos daha geçti. Sualime cevap gelmedi.

Nihayet yanımdaki ihtiyar:

“Hacı Şaban’ın ahırında yatar mısın?” dedi.

Kendimi takdimdeki manevi ulviyetle bu teklifin süfliyeti pek
aykırı düşü. Hemen hâle münasip Farisi bir beyit uydurdum:

Dervîşi râ der-mekân-ı âhûr yekest

Bîseray şâhân nîk ü bedest

Sermet Nadir:

— Amma da manasız türrehat²⁹³... Be herif, bu ne cesaret... Ya
karşına Farisi anlayan biri çıkarsa ne yapacaksın?

— Düşündüğün şeye bak beyefendi. Dürüst Farisi anlayanı,
şimdi bizim üdeba şura mahfillerinde²⁹⁴ mumla arasan bulamazsın.
En güvendiğin zamane edibini çağır. Hayyam’a, Hafız’a, Sadi’ye
atfen mısralarımı okuyayım. Reddedebilirse aşk olsun. Bu dolma-
ları kemal-i afiyetle yuttuktan sonra “Daha da var mı?” der. Böyle
bir danışmendin köy kahvesinden zuhuru tasavvur akla sığar mı?
Böyle Farisiden atıp tuttuğum bir sırada karşıma Firdevsi’nin çıka-
cağımı farz etsen bu Şehname şairini, Fariside dadaizm yaptığımı
söyleyerek mat ederim. Şimdikilerin manasız hezeyanları, yazan-
ların mecnunluklarına değil, okuyanların gabavetlerine atfolunuyor.

— Bu palavraları geç!

— Hep bunlar sergüzeştimin tetimmatındandır. Uzatmayalım
efendim. Gece bu fakiri Hacı Şaban’ın ahırına tıktılar. Bu ismi işi-
tip de sakafı cidarı mükemmel bir bina sanmayınız... Köy ahır...
Bu kadar iptidai bir şey tasavvur edemezsiniz. Menfez namına bir

²⁹¹ garibü’ d-diyar: memleketin yabancıısı

²⁹² mihman: misafir, konuk

²⁹³ türrehat: boş söz

²⁹⁴ mahfiller: toplantı yeri

kırık kapı, işte o kadar... İçeride bir at, iki merkep, üç öküz, koyunlar, keçiler, horozlar, tavuklar... Bir de abd-i âciz, bu dam altında ceman yekûn olduğumuzu tamamıyla seçmek kabil değil... Sabık postnişin, meşayihden Abdülkadir bin Sunnullah'a layık misafirhane mi bu?

Bir köşede dört direk üzerine çatılmış asma kat gibi bir şey var... Üzerine kuru ot döşenmiş, daha üzerine birkaç çuval çekilmiş... İşte orası benim karyolam... Uzandım oh yedi saat taban attıktan sonra burası bana somyalı bir döşek gibi geldi. Kendimden geçer gibi oluyorum. Kulaklarımın alışmadığı seslerle uyanıyorum... Nerdeyim? Bir kibrit çakıyorum. Gece arkadaşlarımın kimi geviş getiriyor kimi kulağımı sallıyor... Kimi meliyor, gugurukluyor... Kimi durgun gözlerle bön bön bana bakıyor... Öyle ani aydınlıktan hoşlanmıyorlar... Hepsi birer türlü şikâyetle bulunuyor... Sonra, Hazreti İsa'nın böyle bir ahırda doğduğunu düşünerek hâlime teselli arıyorum. Aleyhisselamın hayata geldiği yerde bu akşam galiba ben korkudan öleceğim... Bu kadar hayvanatın keskin ifrazatına tahammül, benim zavallı burnumun harcı değil.

At sineği, sakırğa, sivrisinek, tatarcıkdan tutunuz da kanatlı böceklerin her nevi mevcut... Karanlıkta çoğu harekette... Benim nazik derimi, öküz gözü sanarak bir düziye dağlıyorlar. Vay canına, bizim döşek iğneli fiçiya döndü.

Ahır kapısının haricinde bir köpek, besbelli bizim nigâhbanimız, en ufak bir pıtırıda havlar. Öyle tok, kalın, hırılıtsı müthiş bir ses ki etrafta yaptığı akislerle beraber yüreğimi de titretiyor.

Yabancı kokusunu aldı belki de, bana havlıyor. Haşerata neşterlenmekten ve kokudan bitiyorum. Dışarıya fırlayacağım, iki şeyden korkuyorum: Kapı önünde manasız bir hiddetle homurdayan köpekten, bir de aleyhimde serseri nizamnamesinin tatbikinden... Biri önüme çıkıp da "Kimsin? Ne arıyorsun?" derse ne cevap vereceğim...

Haşerat benim lezzetimi aldı. Artık kösele vücutlulara gitmiyorlar. Çıldırılmak işten bile değil... Oh, nihayet horozlar saba-

hı tebşire²⁹⁵ başladılar... Ööröleri severim. Fakat merkeplerin bu müezzinliğe iştirakteki küstahlıklarına ne dersiniz? Sonra ötekiler hep refakate giriştiler.

Hayvanlar hep sabahı hissediyorlar. Bu ahır konserini alafranga musiki üstatları duysalardı bundan ne güzel bir opera çıkarırlardı...

Kafamı şişiren enker²⁹⁶ asvatı²⁹⁷ o zaman kim bilir ne kadar alkışlayarak dinlerdim ve dinlerlerdi. Her gariz ses, Avrupa musikisinde notaya girdikten sonra sanat olur.

Eşeğin *gamme majeure*'den mi²⁹⁸, yoksa *gamme chromatique*'den mi²⁹⁹ anırdığımı düşünmek hangi Türk'ün aklına gelmiştir? Her şeyde olduğu gibi musikide de Avrupalıya yetişmek istidadında değiliz. Herif eşeği, horozu, domuzu, rüzgârı, kapı gıcirtısını dinler, hava yapar.

— Nebil, senin ahırda gecelediğin gibi galiba bu akşam biz de burada sabahlayacağız. Bazı esastan on mil açılıyorsun... Artık istitrat yapma, zat-ı vakaya gelelim.

— Şimdi şimdi... Bahşışimi hazırla. Sana bir şey göstereceğim, sevinçten, hayretten, ağzın bir karış açık kalacak!

— Benim ağzım bir karış açılmaz... Çene kemiğim bu arsızlığa müsait değildir. Fakat senin ağzın lakırdıda biraz iktisada alışsa...

— Oh aman, her şeyde iktisat... Şimdiye kadar laftan gümrük alınmadı. Bilaresim³⁰⁰ işleyen bir çenem kalmıştı. Ona da sen bir narh koy bakalım, sonra nice olur hâlimiz...

²⁹⁵ tebşir: müjde verme

²⁹⁶ enker: pek çirkin

²⁹⁷ asvat: sesler

²⁹⁸ *gamme majeure*: büyük ölçek

²⁹⁹ *gamme chromatique*: müzikal ölçek

³⁰⁰ bilaresim: vergisiz

21

— Sabahleyin, geceki mihmannüvazlıklarından dolayı hayvan kardeşlerime derin bir boyun kesişle lazıme-yi teşekkürü ifadan sonra ahırdan çıktım. Kahveye vardım. Kaç kişi varsa ayrı ayrı sa-bahımı şeriflediler. Ben de aynen mukabele ettim.

Dünden göz aşinalığı ihtiyar, iskemlesini yanıma çekerek:

“Nasıl? Rahat uyudun inşallah?” dedi.

Ben geceki hâlimden şikâyetten, gösterilen misafirperverliğe karşı nankörlük çıkacağı mülahazasıyla münasip bir cevap şavullama-yı uğraşırken karşıdan biri:

“Hiç o ahırda rahat yatılır mı? Keneler bakla gibidir.”

Bir başkası:

“Şeyh hazretleri keramet ehliendir. Haşarat ona dış geçiremezler...”

Kerametimi denemek için beni ahırda yatırdıklarını anlar gibi oldum. Velayetimi diğer türlü tecrübelerle maruz kalmak tehlikesinden kurtarmak için hemen kahveden dışarı fırladım.

Denize uzanmış buruna doğru yürüdüm. Solumda bir kale harabesi. İleride cankurtaran idaresine ait bahçe, binalar, bir işaret direği...

Karadeniz buruşuk, nihayetsiz bir lacivert çarşaf gibi göz aldığı kadar ileride bir ufuk kavsi çiziyor, tabiatın bu mehîp azameti içinde yüzen en cesim vapurlar uzaktan karpuz kabuğu hiçliğinde görünüyor. Harabeyi gezdim. Biraz Cihangir'deki natamam cami temelini andırıyor. Geri döndüm. Şimdi sağımda kalan kahvenin bahçesinden yokuş aşağı indim. Kumsal, zannederim dünyanın pek az yerinde misline tesadüf edilebilecek bir fevkaladelikte...Sahil, hafif bir inhinada³⁰¹ garb-ı şimaliye³⁰² doğru ilanihayet uzanıyor.

³⁰¹ inhina: meyil

³⁰² garb-ı şimali: kuzeybatı

Zeminden dalgaların ve gökten güneşin altın ziyalarıyla yıkadıkları kumlar o kadar temiz ve ince ki insana, avcuna doldurunca tekrar yere dökmeye kıyamayarak cebine koyacağı geliyor...

Hava berrak, sular mavi, kumlar sarı, manzara insana tabiatta değil, bir *aquarelle*³⁰³ tablo içinde gezindiği zannını veriyor...

Buraya yıkanmaya bir ordu gelse her fert kendini diğerinin nazarından koruyabilir. Saha o kadar geniş... Fakat mevkiin İstanbul'a uzaklığı hasebiyle yıkanmaya gelebilenler az... Tenha, mahrem sahillerin nihayetsiz uzanışı burasını en gizli muaşakalara görünmez sahne olmak müstesnalığıyla kıymetlendiriyor. Gidiniz, gidiniz... İlerleyebildiğiniz kadar gidiniz... Gök, deniz, kumlar, siz, bir de sevgiliniz... Tabiatla o kadar samimisiniz.

Dikkat ediyor musun bey, kadehlerin adedi arttıkça sözlerim şiire dönüyor... İşte:

*“Gidiniz, gidiniz
İlerleyebildiğiniz
Kadar gidiniz
Gök, deniz
Kumlar, siz
Bir de sevgiliniz...”*

— Nebil, seninle mensur konuşurken sözün arkasını alamıyorum. İşi nazma dökersen maceranın sonunu ne zaman buluruz?

— “Cenabıhak dünyayı yedi günde yarattı.” diyorlarsa da inanamayınız. Çünkü bu âlem yaratılmadan gün nasıl mevcut olabilir ki zamanı ölçebilelim...

— Nebil, bahse bir de hilkat karıştırma! Ne münasebet Kilyos kumsalından hilkat âlemine atlamak...

— Yani Cenabıhakk'ın bile hadiseyi tekvin³⁰⁴ uzun asırlar hasretmiş olduğunu anlatmak istiyorum. Her şeyin bir meyanesi vardır.

³⁰³ *aquarelle*: sulu boya

³⁰⁴ tekvin: var etme

Cascavlak laf olur mu? Sırasıyla hepsini anlatacağım... O sabah plajın ve köyün etrafını gezdim... Her gün bir yoldan aşağı iniyorlar. Kumsalın arkasında bir set var. Orada duruyorlar. Kahveci kumların üzerine kuru dallardan bir sundurma yapmış, masalar, sandalyeler koymuş. Birkaç şemsiye, çadır var. Müşterilere su, kahve getiriyor. Hep bunlar gayet iptidai³⁰⁵ bir hâlde... Banyo için gelenlerin çoğu Rus. Kadın, erkek çift geliyorlar... Beraberlerinde banyo kostümleri, silecek mantoları var. Yiyecek, içecek, rakı, şarap, bira, şampanya getiriyorlar. Her şey var, yalnız bir şey yok: “ayıp”... Lügat kitaplarından, hayatlarından, âdetlerinden, ahlaklarından bu kelimeyi silmişler... İri yarı herifler, sarı saçlı, pembe tenli, kanlı canlı karılar bifütür orta yerde apaçık soyunuyorlar... “Sende olan bende de var”ı aralarında düstur yapmışlar. Dikkat ettim, pek birbirlerine bakmıyorlar.

Vücudun gizli yerlerini açmakla yüzünü göstermek arasında hemen hiç fark kalmamış. Birbirini bu şekilde göre göre kanıksamışlar. Setr-i avret manasız bir safdillik telakkisine inmiş... Utanmak ayıp olmuş... Meselenin sunturlu³⁰⁶ yeri, böyle iki cinsin birbirine karşı vücutlarını teşhirde değil... Denizdeki o oynaşmalarını, cilveleşmelerini temaşaya her Şarklı gözü tahammül edemez. Sudan çıktıktan sonra en edepli hareketleri çarmıha gerilmiş gibi kollarını açıp kızgın kumların üzerine upuzun yatmak... Yüz tarafını pembeleşinceye kadar güneşte kızarttıktan sonra sırtüstü dönmek... Bu, tek hareket. Bir de bunun çifti var. Plaj sporu, deniz kostümüyle cambazlık. Erkek dişiyi kâh şilte gibi altına seriyor kâh yorgan gibi üstüne çekiyor kâh çaprazlama yandan sarıyor... Sıcak kumların üzerinde çifte silindir suhuletiyle alt alta, üst üste yuvarlanıyorlar... Yorgunluktan sonra sımsıkı birbirine sarılıp bitap bir dinlenişleri var... Makineyi getir, bu muhtelif pozları tıkr tıkr çek. Kumsal sineması diye halka seyrettir. Yahut tane tane sat, ihya ol. Beyefendi, edepsizlik her şeyden ziyade para ediyor. Şimdi her diyarda revaçta olan bu... Şimdi en edepli sandıkların, böyle manzaralar karşısında

³⁰⁵ iptidai: ilkel

³⁰⁶ suntur: göğe bakma yeri

istiaze ile avuçlarını yüzlerine kapayarak parmak arasından rezalet seyretmek merakında...

— Ne duruyorsun? Sehpanı kur, makineni ayarla, çek!

— Ne diyorsun beyefendi? Şeytana uydum, bu dediğini yaptım. Birkaç poz aldım. İkinci gün de bilahadise geçti. Üçüncü günü koleksiyonu tamamlamak istedim... Ben siyah örtünün altında makineyi ederken bir demir pençe ensemden kavradı. Kedi yavrusu gibi beni havaya kaldırdı. Şiddetle sıktıktan sonra karşıya fırlatıverdi. Gökke arz arasında bir kavis resmederek kumların üzerine pafff bir patladım... Altımın kumluk olduğuna bin şükrederken yine o demir el, bu defa da göğsümden pençeledi. Dev gibi bir adam. Yukarı kaldırdı, kaldırdı. Bu suudun sukutu olacağını düşünerek helecanlar geçirirken transatlantik yanındaki sandal gibi ben bir müddet asıntıda kaldım. Herif beni burnuna yaklaştırdı. Koklayacak mı, ne halt edecek...

Göz göze geldik, sanki o benim ciğerimin içine baktı, ben de onun... Kendinin ne müthiş bir adam olduğunu gözden göze bana anlatmak istermiş. Meğerse meret³⁰⁷, manidar³⁰⁸ adamlardanmış... Bir metres yakalamış. En biçimsiz bir pozdalarken objektifin üzerlerine dikildiğini görünce kollarının arasından karıyı bırakmış, bana saldırmış. Ben ona “Aman ağam, ocağıma düştüm” dedim. O bana Moskofça mı, Lehçe mi bir cevap verdi. Anlaşamadık. Sonra beni salladı, salladı... Anlıyorum, bu sefer uzaklara fırlatacak, yürek çarpıntımı tasavvur ediniz. Sapan taşı hızıyla ben bir fırladım... Havada bir mermer gibi vızzz... Haykırıyorum... Bu defa cuppp suya düştüm. Pehlivan kakhahadan bayılıyor. Bu gayriiradi dalmadan başımı çıkardım, sıgılıktayım. Boğulma tehlikesi yok... Ama elbiselerim benden ziyade su yuttu. Ben zırıl zırıl sularım akarak sahile yaklaşıyorum. Herif zebella³⁰⁹ gibi dimdik orada, gözlerinden ateşler saçarak beni bekliyor. Bir oyun, belki birkaç oyun daha var... Pençesine düşen fare ile eğlenen insafsız kedi gibi... Arkam

³⁰⁷ meret: sıkıntı veren şeyler ve kimseler hakkında kullanılan sövme sözü

³⁰⁸ manidar: anlamlı

³⁰⁹ zebella: çok iri yarı

umman, önüm tehlike, nereye kaçayım? Tereddüdümü görünce pehlivan suya yürüdü, kıcıma yerleştiği bir futbol tekmesiyle beni karaya attı. Bu defa göğsüme, arkama, başıma, suratıma, bir tokat, yumruk sağnağıdır başladı. Ben “Cankurtaran yok mu?” fer-yatlarıyla etrafı çınlatıyorum. Hakikaten de cankurtaran efradı ve bazı köylüler yetiştiler... Sabık meşayih-i kiramdan Abdülkadir bin Sunnullah’ı o dağ yavrusu haydudun elinden aldılar ama ben abd-i âciz de karadut pestiline döndüm.

Artık o gece bana ne han ne otel ne ahır, ancak insaniyetperver bir hastane lazımdı. Kırığımı çıkığımı yerine koyacak bir çıkıkçı, berelerimi saracak bir tımarcı...

Karşıma birçok vatandaş dizildi:

“Şeyh Efendi, yaz bir istida, bizi şahit koy... O meluna haddini bildirelim!” diyorlardı.

Onlar farkında değillerdi ama ben davamın fasit olacağını biliyordum. Kendimi sabık meşayihden biri olmak üzere tanıttıktan sonra bahnamevi³¹⁰ fotoğraflar çekiyordum...

Bu teklif üzerine ellerimi semaya kaldırarak yaşlı gözlerimle:

“Ben mütecevizi³¹¹ Cenabıhakk’a havale ettim; O her mahkemedin daha iyi yapar. *Hasbinallah nimel vekil, nimel mevla ve nimen nasir*³¹²...” dedim.

Sabık Yerebatan Dergâh-ı Şerifi postnişini Abdülkadir bin Sunnullah’a yaraşan şey de buydu... Allah’a bu tevekkülüm halk nazarında itibarımı arttırdı. O gece Mandıracı Halil Ağa adında bir hayır sahibinin evine kabul olundum.

Çorba içirdiler. Temiz bir döşekte yatırdılar. Köy evi fakat bana orası cennet-i âlâ gibi geldi. Etrafımdakiler hakikaten melek insanlar... Ertesi günü yataktan kalkamadım. Müsaferetimi iki gece temdit³¹³ ettim, ikramı hiç bozmadılar. Bana “Şeyh Baba” diyorlar...

³¹⁰ bahnamevi: cinsel içerikli; açık saçık

³¹¹ müteceviz: saldırgan

³¹² “Allah bize kâfidir. O ne mükemmel bir koruyucudur!” (Ali İmran: 173)

³¹³ temdit: uzatma

Ben onların insanîyetlerinde istimdat³¹⁴ eder hasta bir adam iken bana okunmak için, yatağımın üstüne diğer hastalar getiriyorlar. Ben de püflüyor, üfürülüyorum. Bihikmeti Teala okuduklarım nefesimle şifayab oluyorlar. Köylü nazarında mazanne³¹⁵ sırasına geçtim, cismimi zedeleyen pehlivanın dayağı da maneviyatımı yükselettiyordu.

Hatta iki akşam sonra köylüler aralarında müsaferetimin şerefini paylaşamaz oldular. Mandıracı Halil Ağa ona buna benim uğurumdan bahsetmiş, ben onun evine uğurlar, hayırlar, kademler getirmişim.

Şaşılacak şey... Kendi kendime çok uğursuz geldiğim hâlde başkalarına yümn getirişim beni de afallattı. Namıma izafe edilen hürmet tabirleri gittikçe artıyordu. Şeyh Baba'dan ben şimdi daha mübarek adam olmuşum.

Köyde o günlerde ölüvermiş olsaydım mezarıma kandil yakacaklar, parmaklığıma hacet bezi bağlayacaklardı. Biraz kendime geldim. Asama dayanarak ağır ağır plaja inip dolaşıyordun.

Hani ya bir zamanlar Çıplak Mustafa namında bir meczup vardı. Sokakta kimin önüne gidip de işaretle -çünkü mübarek adam konuşmazdı- “Çıkar keseni” dese derhâl kese çıkarılır, Deli Mustafa hemen elini daldırır, avuçlayabildiği kadar para alır, yürürdü. İşte ben de vilayette hemen o dereceye yaklaştım. Köyde akşam kimin kapısını çalsam “Ah, ne mutlu... Mübarek adam geldi...” sevinciyle kabul olunuyordum. Meccani³¹⁶ yaşamının yolunu buldum. Şurada burada çektiğim fotoğrafların paralarını da cebime atıyordum... Makine ile plajda çıplak adamların arasında dolaşmanın cezasını çektim. Şimdi oralara uğramıyordum. Fakat çok tuhaf şey, bir gün plaj kahvecisi geldi. Beni makinemle beraber sahilden aradıklarını söyledi... İnanmak istemedim. Bu latifenin arkasında yine bir dayak faslı sezinleyerek titredim. Kahveci için şaka olmadığını temin

³¹⁴ istimdat: yardım isteme

³¹⁵ mazanne: ermiş sanılan kimse

³¹⁶ meccani: bedava

etti. Makinemle sahile indim... Erkekli, dişili birkaç Rus, banyo kıyafetiyle bana fotoğraflarını çektiler... Bol bol para verdiler. Aldıklarımın içinde şehveti gıcıklayacak pozlar da yok değildi. İnsan denilen mahlukun garabetine nihayet mi olur? Birinin na hoş gördüğünü öteki hoş buluyordu...

Ben, gördüğüm bu rağbetten yüz bularak makinemle tekrar plajda dolaşmak cesaretini aldım. Kendiliğimden değil, arzu edenler olursa fotoğrafını çekiyordum. Her gün birkaç otomobil geliyor, cuma günleri ziyaretçiler artıyordu. Benim Kilyos'taki müsafere-tim haftayı geçti. Beklediklerimden hâlâ bir rüzgâr alamadım. Dayak, kâr, ikram izaz³¹⁷ karışık tuhaf bir hayat geçiriyorum... Günde birkaç kişiyi de üfürüklüyorum. Ücret olarak tavuk, yumurta verenler de var. Âlâdan âlâya geçinmenin yolunu tuttum ama şu mübarek adamlığımın foyası meydana çıkmadan işimi görüp de köyden bir savuşsam...

Bizim beyler, hanımlar, bu sevdalı alayı acaba gelmeyecekler mi? Mesireyi değiştirdiler mi? Ben bu endişedeyken bir gün otomobillerin arasında Ömer'le Sadık'ın arabalarını görmeyeyim mi? Bir de dikkat ettim şoförler de biraz ötede dolaşıyorlar...

Ya sevdalılar? Hiç şüphesiz onlar da buradadır. Nasıl olmuş da ben teşekkürlerine dikkat edememişim... Gözlerimi dört açtım. Ötekileri de gördüm. Perran, Hürrem, Necibe, Yusuf Nihat... Plajın ta ilerisinde تنها bir yerine çekilmişler. İskemle, masa, çadır, şemsiye filan getirtmişler... Yol sepetlerini açmışlar... Yiyecek, iştret her şey mükemmel... Atıştırtıyorlar... Eğleniyorlar... Bu dört sevdalı, hayatı dört kol iskambil gibi bir oyun yapmışlar...

— Mazlum Ulvi Beyefendi?

— Çiftlikte...

— Zevceleri de bu tarafta çiftleşmekte...

— Eh, dünya hâli bu... Tek durmak kabil mi? Tek duran var mı?

³¹⁷ izaz: ağırlama

— Hürrem’in nişanlısı zavallı Reşide’yi nasıl avutuyorlar?

— Doğrusu o sırta ben de vâkıf değilim...

— Aman Nebil... Aman Nebil...

— Ne var?

— Şu dört sarhoşun fotoğraflarını çekebilseydin...

— Azıcık sabırlı olunuz... Ben Ömer’le Sadık’ın gözleri önünde dolaşıyorum. Beni tanımıyorlar. Filhakika tanınacak bir hâlde değilim... Saçım, sakalım çok uzadı. Biraz evliyalaştım. Yabanileştim. Kıyafetçe çolpa bir köylüyüm. Böyle berbatlaşmadıkça insanın evlialığına inanmıyorlar. Meyhanede çok akşamlar kadeh arkadaşlığı ettiğim şoförler benim o olduğumdan şüphe bile etmiyorlar. Nasıl tanıyacaklar? İsmim başka, cismim başka...

Yine birkaç çift erkekli, dişili iri yarı Ruslar geldi. İçlerinde pehlivan var mı? Maazallah... Ben alargada³¹⁸ dolaşıyorum. Herifler, yiyip içmekle vücutlarına kazandırdıkları kuvveti cinsî zevkte sarf etmekten başka bir şey bilmiyorlar... Onlar için hayat bu...

Ruslar fotoğrafçı arattılar. Makinemi yükledim. Gittim... Banyo kıyafetinde muhtelif pozlarda resimlerini aldirttilar. Fakat benim aklım ötede... Hayli mesafeden gelen cıvıltılarından adama kıllı cıvıttıklarını anlıyorum. Kendiliğimden gitsem olmaz. Makineyi bir çalılık arkasına yerleştirerek birkaç tecrübe yapsam çalılıkla sahil arasındaki mesafe açık... Şekiller pek küçük olacak, bir şeye yaramayacak. Ne yapayım? Ne yapayım? Ben bu endişedeysen o taraftan sesler geldi:

“A, işte fotoğrafçı... Fotoğrafçı...”

Sonra bu sesler inceli kalınlı büyüdü:

“Fotoğrafçı, bu tarafa gel... Bu tarafa...”

Bu gayrimemul davete ben hemen rüzgâr gibi koşmaya başladım. Onlara yaklaştıkça şimdi aralarındaki mücadeleyi duyuyorum... Kimi çektirtmek taraftarıydı...

³¹⁸ alarga: açık

Büsbütün yanlarına vardığım zaman Hürrem:

“Baba, fotoğraflarımızı çekeceksin fakat negatifleri bize vereceksin... Sende hiçbir şey kalmayacak, anlıyor musun? Sonra derde gireriz ha...” dedi.

Ben:

“Beyefendimiz nasıl arzu buyurursa öyle olsun... Zaten emretmemiş olsanız da çektiğim fotoğraflardan bazılarını nezdimde alıkoymak katiyen âdetim değildir... Ne yapacağım...”

Hürrem:

“Ha, ben sana işi anlatayım da...”

Fakat hepsi buluttular, bulut... Tapaları patlamış şampanya şişeleri buzda, kumda sergi yatıyorlardı. Bu ne israftır hey Allah’tan korkmazlar... Halk içecek su bulamıyor...

Ne ise, beynlerindeki mücadele bitti. Resim aldırmaya karar verildi. Kendilerince bu mutlu günün hatırası olmak üzere resimler hıfzedilecekti.

Perran’la Necibe, sırtlarındaki allı güllü deniz sileceklerini atırlar... Kocakarının kış ayvasına dönmüş vücudu için çene yoracak değilim. Lakin öteki, lakin öteki... Mermer heykel tabiriyle bu nerminden bedeninin nezaketini katılaştırmayayım... Ya beyefendi, ne diyeyim, nur-ı âlâ nur... Bu letafette bir karıya malik koca, kaç yaşında olursa olsun, onu bırakıp da hesap görmeye çiftliğe gitmemelidir. Sonra evdeki hesabı da böyle başkaları görür...

Hürrem Lütfü ile Yusuf Nihat, bir karış mesafeyle kuamların üzerine yan yana bağdaş kurdular... Hürrem, Perran’ı sağ dizine oturttu. Kadının kolu erkeğin boynuna erkeğinki kadının beline dolandı. Yusuf Nihat da maşukasını aynı vaziyette sol dizine oturttu.

“Çek...” dediler, çektim. Deruni özden bir ahla çektim.

Sonra Rusları takliden sarmaş dolaş sıcak kum yatağına uzandılar, yine çektim. Rüyeleri kadınsız genç bekârları istimaleye³¹⁹

³¹⁹ istimale: gönlü çelme, cezbetme

sevk edecek birkaç poz daha aldım... Ben negatifleri hep çifte çekiyor, yıkıyor, kendiminkileri ayırıyordum.

Onların zihinleri, gözleri bu hilemi fark edebilecek bir vuzuhta değildi. İçlerinde en matizi³²⁰ o maskara kocakarıydı. Süzülen gözleri, ağlaşan diliyle bana dönerek bağırdı:

“Fotoğrafçı baba, fotoğrafçı baba... Aklıma bir poz daha geldi. Bir de öyle al. Hani biz küçükken ‘fiş fiş kayıkçı, kayıkçının küreği, tıptıp eder yüreği’ oynardık... Yusufçuğumla benim resmimi bir de böyle fiş fişlarken çek...”

Yusuf Nihat’la kocakarı karşı karşıya kumlara oturdular. Çıplak ayaklarını taban tabana verdiler, el ele tutuştular. Bazı çocuk oyuncaklarında görüldüğü gibi, bir şey testerelemeye benzer bir hareketle sallanmaya başladılar.

Ben:

“Hanımefendi, benim makinem hareket almaz.”

O:

“Niçin almıyor? Sinemadakiler hareket değil mi?”

Ben:

“Benimki sinema makinesi değil.”

O:

“Senin gibi sakallı, Şafî finosuna benzeyen ihtiyar herifin makinesi elbette hareket almaz...”

Ne ise durdurduk. O maskaralığı da aldık. Fotoğrafları yaptım. Negatifleriyle beraber takdim ettim, beğendiler. Beş lira lütfettiler. “Bereket versin.” dedim, cebime attım.

Artık benim Kilyos’taki vazifem hitam olmuştu. Ertesi günü, Zekeriyaköyü’nden birinin arabasına binerek Sarıyer’e indim...

— Kendin için sakladığın negatifler nerede?

— Koynumda.

³²⁰ matiz: sarhoş

— Görelim.

— Pazarlıksız bunlara beş yüz liraya sahip olabilirsin.

— Beş yüz liraya mı?

— Evet. O da sizin güzel hatıranız için...

— Eğleniyor musun?

— Haddim değil... Asla...

— Dört kâğıt parçasına beş yüz lira!

— Beş bin lira demedim, beyefendi.

— Diyeydin seni Reşadiye'ye yeni timarhaneye gönderirdim...

— İştihalsına on bin lira da eder...

— Çıldırma Nebil!

— Ben çıldırılmıyorum, çok akıllıca söylüyorum. Bu fotoğrafları Mazlum Ulvi Bey'e götürsem bana bir çiftlik bahşeder. Perran Hanımefendi'ye göstersem dolabında, kasasında, para, mücevher nesi varsa önüme döker...

— Abdullah, buna şantaj derler, kanunen cezası vardır.

— Benimki şantaj, ya sizinki nedir beyefendi? Bu fotoğrafları benden alıp da ne yapacaksınız?

— Ben bunları senin gibi kimseden para sızdırmak için istemiyorum. Ben bir maceranın içindeyim. Bana oyun ettiler. Ben de mukabilini yapıyorum. Karnın doydun. Sırtın elbise gördü. Biraz adama döndün. Şimdi bana lololo yapıyorsun...

— Bu iş aç karnına ve çıplak vücutla görülemezdi ki... Bir kimseyi herhangi bir vasıtayla muztar³²¹ bir vaziyete düşürerek meramını ona cebren kabul ettirmek, bu da bir nevi şantajdır. Böyle şeyleri züğürtler para için yaparlar. Bu cürete saik sebeplerin değişmesi fiildeki mezmumiyeti tahfif etmiş olmaz. Fiil mahiyeten hep odur. Bundan başka bana uhde-i âcizaneme tevdi ile kulunuzu şerefyab etmiş olduğunuz gizli memuriyet bu fotoğrafla hitama³²² ermiş ol-

³²¹ muztar: mecbur

³²² hitam: son

muyor. Gelecek hafta size çok mühim bir haber getireceğim. İnsaf ediniz beyefendi, plajda pehlivandan yediğim dayağı siz beş yüz liraya yemeye razı olur musunuz? Bu parayı ben etimle, kemiğimle, kanımla, canımla hak ettim...

Hırgür, üç yüz liraya sulh olurlar. Sermet Nadir fotoğrafları alır. Dikkatle bakar. Perran, Hürrem'in çıplak dizi üzerinde, sarmaş do-laş hâliyle, o kadar mest ve mahmur, o kadar aslına benzer net bir pozda ki gören ilk bakışta o kadının Perran Mazlum Hanım olduğunu tanımakta güçlük çekmez. Sermet Nadir pek zengin olmamakla beraber verdiği üç yüz liraya hiç acımaz. İsteddiği kadar teksiri kabil olan bu fotoğrafların her birini bir bomba gibi kullanarak birkaç aileyi berhava edebileceğine kaanat getirir...

22

Abdullah Nebil, kârın tadını alır. Birkaç fotoğrafı üç yüz lira-ya... Alan, satan memnun... Dünyada bu kadar gizli işler dönerken kollarını kavuşturup boyunu eğerek nasibe tevekkül ile aç durmanın anlamı yok. Fakat şantaj, ahlaken mezmum, kanunen memnu... İyi ama şantaj kimlere yapılır? Hiçbir vakitte masum insanlara değil. Ahlaktan, kanundan kaçınanlara yapılır. İçtimai cerayanın kanuni-yeti zıddına hareket eden ahlak kaçakçıları vardır. Bu konterbantlar, gizli cüretkârlıklarıyla cemiyetin huzurunu ihlal ederler. Kanunun cezasından saklanmaya uğraşırlar.

Bunlara “Yediğin haltı, işlediğin cinayeti biliyorum. Haber vereyim mi? Yoksa bir hakk-ı sükûtle ağzımı kapatır mısın?” demek o kadar büyük bir kabahat midir? Kanunu, vicdanı gizlice ahlsaksızlığına basamak yapanı daha üst basamaktan korkutmak! Bu harekette, bir ücret mukabilinde memnu fiile iştirak var. Ahlaken ihbarı icap eden bir şeyi menfaat sevkiyle örtmek...

Abdullah Nebil bu küçük muhakemelerden sonra gülerek kendi kendine dedi ki:

— Para akan bir oluşun önünde böyle çocukça ahlak endişeleri ve istikamet düşünceleriyle avucunu çeken cemiyet içinde kaç he-

lalzade vardır? He he hey, ben neler görüyorum, neler biliyorum... Ahlaki salabetlerle övünenler, ekseriyetle ahlakı bozacak fırsatların iğvasına tutulamayacak sönük mevkilerde kalanlardır. Ben karnım açken elime geçen böyle bir fırsatı ahlak terazisinin gözüne koyarak geçen asrın meşruiyet kaideleriyle tarttıktan sonra kabul veya reddetmek hamakatiyle yaşayamam. Her asrın ahlakıyeti o asrın icabatından doğar. Şimdi ceketimin yan cebinde Sermet Nadir'den aldığım üç yüz lira var. Bu para yüreğimin üstünde kanımı, canımı ısıtıyor. Ben bu parayı sokak fotoğrafçılığından on senede kazanamadım. Bana bir mecburiyetle verdiği bu parayı Sermet Nadir nereden kazanmış? Benim onu ondan kazandığımdan daha meşru bir yerden mi?

Âlemin kasalarını, cüzdanlarını karıştırıp da Münkir Nekir'in ahiretteki sual cevap vazifelerini biz bu dünyada yaparak hesap tasfiyesine kalkışırsak koynumdaki paranın helali minallah olduğu meydana çıkar. Allah hiçbir vakitte bu cihanı, bir ekalliyetin³²³ karnını doyurup ekseriyeti aç bırakmak için yaratmamıştır. Bu işte Allah'ın takdiri yok, kulların tahakkümleri var. Bugün sosyalizm, komünizm namlarıyla haykırılan ve müstakbelen daha kim bilir ne tabirlerle haykırılacak olan davaların feveran merkezi işte bu muvazenesizliktir. Ara sıra lavlar püsküren yanardağ elbette bir gün bütün bütün infilak edecektir.

Torunları yerinde kızcağızlarla evlenip de imtizaç ve geçim bekleyerek aile kurmaya uğraşan Hüsrev Nizami ile Mazlum Ulvi'den, bu iki ihtiyar kocadan hangisine acımalı? Varsınlar, hodbınliklerinin cezasını çeksinler... Sonra Şehnaz'la Perran, Sermet Nadir'le Hürrem Lütfü, yiyip içip kudurarak cemiyet içinde tecvizi nakabil vaziyetler ihdasıyla sırf şehevî hayvaniyetleri için yaşayan bu ahlaksız gençlerden hangisine merhamet etmeli? Bunları imkânın müsaadesi derecesinde haraca kesmeli, günahlarının cezasını nakden sızdırmalı... Fakirlik bazen ne büyük nimettir. Ekmek paranızı çıkarmak için günde on saat çalışmak mecburiyetinde olay-

³²³ ekalliyet: azınlık

dınız bütün zamanınızı, servetinizi bilmem nenizin havasına sarf etmek ahlaksızlığından kurtulurdunuz...

Sevda avareliği zenginlere mahsus lüks hissiyatlardır.

Abdullah Nebil niçin üç yüz lirasını altı yüz, altı yüzü altı bin yapmasın? Fakat bu iş o miktara mütehammil midir? Sağacak bir inek bulduktan sonra onun derece-i tahammülü hesaba katılır mı? İnsafa alınır mı? Sağ, son damlayı bulup pöstekisini çıkarıncaya kadar...

Abdullah Nebil sakalını kazıtarak vechen eski hâlini aldıktan sonra Cağaloğlu'ndaki kahveye devama başladı. Buraya Mazlum Ulvi Bey'in aşçıları, uşakları geliyor ve karşıdan konağın kapısı da görünüyordu.

Aşçıbaşı Halil Ağa ile lirasına bir beş tavla oynuyorlardı. Abdullah'ın gözü lirada değil, konağın kapısında... Kim giriyor? Kim çıkıyor? Bu tecessüsünü³²⁴ aşçıya sezdirmeden kapıdan uçan sineği kaçırmıyor, herifi kuşkulandırmadan bazı bazı inceden incede isticaplara bile girişiyordu. Kasten iki parti yenilerek Halil'i iki liranın kazancıyla neşelendirdikten sonra şöyle lakırdı açardı:

— Sizin Mazlum Ulvi Beyefendi'yi çok methediyorlar...

— İyi zattır...

— Şimdi İstanbul'da değil mi?

— Yoh...

— Nerede?

— Ta İzmir'den öteye Coşkunpınar Çiftliği'nde...

— Orada kâhyası, müdürü yok mu?

— Var emme boyunları altlarında kalsın kerataların... Kaç yıldır beyefendiye öyle madik³²⁵ etmişler ki... Böyle bir zamanda babana inanırsan yersin zokayı... Kendi işine kendin mukayyet olmadıktan kelli, vay ola hâline...

³²⁴ tecessüs: araştırmak

³²⁵ madik etmek: hile etmek

— Hanımı da beraber götürür mü?

Halil Ağa yayık bir gülümsemeye ağızlığı kalın bir sigara geçirerek:

— Götürmek isteyo emme avrat gitmez ki...

— Niçin gitmiyor?

— Çiftliğin havası nazik vücuduna ağır geliyomuş... Karı kelebek gibi burada zıplayo, şurada zıplayo... Zaten şehirde olsa da o şişko adam avradıyla beraber çariston oynayamaz ki... Karı yine başka bir erkekle oynayacak... Geç canım, dünya değişti. Her şeyin içi dışına çıktı. Bir koca avradının baldırımı, budunu evvelden görmezdi. Her şey döşeğin karanlığında kalırdı... Şimdilik seyret seyredemediğin kadar... Bir gün sokağa çıkınca bir yol hisaba var. Bak kaç yüz baldır seyredeceğin... Bekârların gönülleri çeker. Bu, kazandibi, sütlaç, tavukgöğsü, elmasiye, nazlaç değil ki on beş, yirmi kuruş verip de tadına varasın... İştahını yatıştırasın... Ben aşçıyım. Her gün kaz, hindi, tavuk, piliç butlarıyla oynarım. Isırınçalayın tadı neresindedir bilirim... İpekli çorapların altından parıldayan bacakları görünce insanın yamyam olacağı geliyo... Bilmem bir gün saldırap dişlesem cezası çok büyük müdür?

Halil Ağa nargilesini fokurdatarak mutfak ıstıllahlarıyla³²⁶ karıştırdığı felsefesini böyle tatlı tatlı anlatırken ağzından Mazlum Ulvi Bey'in aile esrarına³²⁷ dair çok şeyler kaçırıldığının farkında bile olmazdı.

Kulaklarını aşçıdan, gözlerini konağın kapısından ayırmayan Abdullah Nebil, hanımların haneden çıktıklarını görünce hemen Halil ile olan muhabbetini tatlıya bağlayarak onları takibe atılır. Otomobilin arkasından aynı vasıtayla koşabilecek kadar şimdi cebinde parası vardı. Tecessüsünü yapmak için bir sarf ederse yüz alacağından emindi.

³²⁶ ıstıllah: tabir

³²⁷ esrar: sırlar

Perran, Necibe ile beraber haftada birkaç defa Küçükpazar taraflarında bir eve gidiyorlar. Dört beş odalı bir mesken. Sahibi tek başına bir dul kadın. Gülüp eğlenmeye dair hariçten hiçbir şey sezilmeyen bu sessiz yere ne münasebetle devam ediyorlar?

Abdullah Nebil bu saiki bulmak için hayli tecessüslerle, tetkiklerde bulunur, bir müddet bir şey anlayamaz. Tecessüste muvafakiyetin anahtarı yorulmamak, usanmamak, yılmamak olduğunu bilen eski hafiyeye, elbette bir gün eline bir ipucu geçeceği ümidiyle, gözleri kapılarda, pencerelerde, sansar gibi burnu havada, yumuşak adımlarla oralarda dolaşmaktan fariğ olmaz³²⁸...

Nihayet bir gün Hürrem Lütfü'ye rast gelir. Hafif bir sevinç çarpıntısıyla delikanlının arkasına düşer. Perran'ın evinde ziyafet var.. Beyefendi galiba bir yemiş sepeti donatacak...

Abdullah Nebil, üzerine bir avare adam şüphesi davet etmemek için dükkânların cephelerindeki levhaları okuyor gibi bir meşguliyet tavrı alarak karşığı kaldırımında dolaşır.

Her mesleğin uzun idmanlarla iktisap edilmiş maharetleri vardır. Bir gözünü diğer işlerle meşgul gibi gösterirken diğer gözünü hemen hiç kırpmaksızın manav dükkânından ayırmaz. Fakat beş dakika, on dakika, bir çeyrek ve daha ziyade vakit geçer. Beyefendi dükkândan çıkmaz...

Acayip hâl... Abdullah meraka düşer. Beş on dakika daha saat yürür. Ne sokakta ne manav dükkânında Hürrem Lütfü meydanda yok... Merakı büyür. Dükkâna yaklaşır. Manav dükkânında bir kişi, elindeki kirlî bir deftere okunması yalnız kendince kabil, hususi bir yazı kargacık burgacıklarıyla bir şeyler kaydediyor.

Hürrem Lütfü, üzerine açılan bu mütecessis gözleri şaşırtmakta acaba Abdullah'tan daha mı mahir? Kendini göstermeden dükkândan dışarı zıpladı mı? Hayır, mümkün değil. Bu tetik zampara bir fındık faresi kadar küçülmüş olsa gözlerinin onu kaçırmış olmasına Abdullah ihtimal vermiyordu. Fakat ne oldu? Bir sinema hayaleti gibi eriyip havaya mı inkılap etti? Sermet Nadir'in hafiyesi, kendini

³²⁸ fariğ: vazgeçmiş

sezdirmeyerek o günü oraları birkaç saat döndü dolaştı. Gözlerinin önünde cilvelenen muammadan bir şey anlayamadı. Fakat bugün bir bilmece garabetinde görünen şeyin yarın, öbür gün mutlak ayanlaşacağından şüphe etmiyordu.

Üç gün sonra Abdullah Nebil, iki kadını yine mahut eve kadar takip etti. Mahire'nin hanesi hususi bir randevu mahalli... Bunda tereddüt caiz değil. Fakat bu iş gayetle hususiyet dâhilinde dönüyor. Hanenin henüz suişöhreti şayi³²⁹ olmamış... Bazı çiftlerin burada yuvaladıklarından kimsenin şüphe ettiği yok...

Şimdi Abdullah bu gizli çiftahanenin arka sokaktaki kapısını bırakarak manav dükkânı cihetine ehemmiyet verir. Çok geçmez, tahmininde yanılmamış olduğunu anlar... Çünkü Hürrem Lütfü'nün sökün ettiğini görür. Artık herif, orta oyunu çapkını andıran bu çocuğun üzerine gözlerini dört açar.

Hürrem Lütfü manavla alışveriş ediyormuş gibi bir iki konuştuktan sonra dükkânın arkasından açtığı küçük bir kapıya hemen dalıvererek gözden kaybolur... Artık iş ayna gibi aydınlanır. Ama tahkikatını itmam için şimdi Hürrem'in gaybubeti akabinde sığağı sığağına dükkâna girse manavı kuşkulandırmış olacak. Çünkü yemişçinin de keyfiyetin mahremlerinden biri olduğuna şüphe yok.

Abdullah Nebil bu işi ertesi güne tehirle bir müşteri tarzında manav dükkânına girer. Bir iki okka şundan bundan yemiş alır... Manav, köse sakallı, kurnaz bakışlı bir Divrikli... Müşteri pazarlık etmez. İstenen parayı gayet güler yüzle verir. Zamanın kesadından söz açarak onunla birkaç satırcık dertleşir...

Onun, dükkânına ne maksatla geldiğinden gafil bulunan manav, bu tatlı dilli, güler yüzlü, cömert müşteriyle yârenliği ilerletir. Çok sürmez, Abdullah Nebil, manav dükkânının arkasından küçük bir aralık bulunduğunu, oradan bir tahta perde ile ayrılmış komşunun bahçesine ufacık bir kapıdan geçildiğini öğrenir.

³²⁹ şayi: yayılmış

23

Çok sürmez, Şehnaz Hüsrev Hanım, kendine Hürrem Lütfü'yü unutturacak yeni bir aman bulur: Afif Hüsnu Bey... Hemen hemen eski oynaşının yaşında, solgun bir esmer güzeli. Asabi ve henüz aşkta vefa ve kutsiyet tasavvur eden imanlı, terbiyeli, asil bir genç...

Bir müddet birbirinin aguşunda tatlı demler yaşarlar. Karısının bu yeni âşığından Hüsrev Nizami Bey de memnun... Bu; ketum, ihtiyatlı, harice gayet idareli... Fakat temadi eden durgun havalar nasıl sinirlerimizi gererse bu fırtınasız aşkın yeknesaklığı da yavaş yavaş Şehnaz'a usanç getirir...

İnsan aşkta çok severse rahatsız ve nihayet bedbaht oluyor. Az severse muhabbeti tatsız buluyor. Usanç duyuyor. Bunun ikisi ortasını tespit edecek muvazeneyi nasıl bulmalı? Bu muhabbette Şehnaz'ın doyunluğu nispetinde, ötekinin açlığı artıyordu. Hanımın başına bir ikinci Sermet Nadir mi çıktı? Hayır...

Kadın birincisine karşı nefretle, ikincisine karşı merhametle mütehassisti³³⁰.

Hilkaten asabi olan Afif Hüsnu'nün bu sevda, hassasiyetini bütün bütün şiddetlendirmişti. Bir gün birbirinin hususiyetinde oldukları esnada yeni âşığı Şehnaz'a demişti ki:

— Mabudem, evvelleri beni tuvalet odana alırdın. Giyinirken senin çıplak vücudunu seyrederek rüyamda bir su perisi görüyorum sanırdım. Teninin letafetinden aldığım ilhamlarla kâh heykeltraş, musikişinas, şair, edip olmak için yüreğim çırpınırdı. Şehnaz, ben tabiatın bütün güzelliklerini sende duydum, sende gördüm. Bu sözlerimi havai bir lirizm gibi dinleme...

Şehnaz, yarı müstehzi yarı rahimane bir tebessümle:

— Afif, bu uzun mukaddimeden çıkacak kısacık neticeyi bekliyorum...

Afif Hüsnu tuhaf bir ürküntü ile sarsılarak:

³³⁰ mütehassis: duyulanan

— Oh, benim dört kelimelik hasbihâlim sana usanç verici bir romanın sayfaları kadar uzun ve soğuk geliyor...

— Hayır Afif... Bana öyle gelmiyor. Kendi sözünü kendin tavsif ediyorsun...

— Bu tavsifimden haberim yok...

— Şimdıcik “Bu sözlerimi modası geçmiş, havai bir lirizm gibi dinleme.” diyen sen değil misin?

— Söyledimse bunu menfi surette söyledim. “Lirizm yapıyorum.” demedim...

— Benim vücudumu seyretmekten esinlenerek kâh ressam kâh heykeltıraş kâh besteci ve daha bilmem neler olmak için yüreğinin çırpındığını söyleyen sen değil misin?

— Evet, benim...

— Eh, lirizm daha nasıl olur?

— Her ilhama bu nam vererek müfekkirelerimizin bütün sünühat kapılarını sımsıkı örterek taş gibi bir materyalist mi kesileceğiz?

— Sen beni su perisi şeklinde görüyorsun. Hâlbuki tasrihe³³¹ hacet yok... Ben insan bir kadınımm...

— Şehnaz, teninde bir melek, bir peri şeffafiyeti gördüm.

— Senden evvel vücudumu görenler, hiç böyle bir galat-ı rüyete uğramadılar.

— Şehnaz... Benden evvel vücudunu görenler...

— Mesela kocam, canım... Ne kızılıyorsun? Mesela dekolte bir baloda...

— Oralarda bir kadın vücudunun yalnız teşhirine edebin mesağ³³² verdiği kısımları görülebilir...

— Sen bu mesağın haricindeki taraflardan mı bahsetmek istiyorsun?

— Şehnaz... Şehnaz, sus Allah aşkına...

³³¹ tasrih: apaçık belirtmek

³³² mesağ: ruhsat

— Niçin susayım? Güzel sanatlar kadın vücudunun tamamıyeti itibarıyla teşhiri ilamını çoktan verdi. Artık bir tek göze hasredilecek kadın yoktur beyefendi! Bundan esaret ve inhisar manası çıkar ki sanat, bu cevazı vermekle kendi kanunlarına hıyanet etmiş olur. Binlerce senelik Tutankamon'u mezarından çıkardılar. Mumyanın kat kat kefenlerini soydular... Bu asır gizli şey istemiyor beyefendi... Artık gizli kapaklı şey, mahrem, namahrem kalmayacak... Sen erkeksen ben de kadınıym... Sen sensin, ben de benim. Ne sen Ferhat'sın ne ben su perisiyim... Lirizmin şarabıyla sermest olarak kendi benliğimizi kaybetmeyelim.

— Ah Şehnaz, son zamanlarda her sözüme itirazla karşılamaktan haz duymaya başladın. O kadar ki bana hiç ağız açtırmak istemiyorsun... İzah etmek istediğim aşkı hançeremden çıkmadan boğmak istiyorsun...

— Sinirli çocuk şikâyetleri... Evham hastalığı...

— Hiç evham değil. O kadar müşahhas bir hakikat karşısındayım ki... Gözle görülür, el ile tutulur...

— Bu müşahhas hakikati önüme koy da ben de göreyim. Ben de elle tutayım...

— Şimdi hemen yarım dakika evvel kadın vücudu tabiatın gizli tutulacak bir sırrı değildir diyordun...

— Evet, dedim.

— Beni tuvalet odana artık almıyorsun...

— Evet, almıyorum.

— Mademki kadın vücudu tabiatın gizli tutulacak bir sırrı değilmiş, kendi vücudunu benden niye saklıyorsun? Evvelce lütfettiğin bu imtiyazı şimdi neden geri alıyorsun?

— Ah çocuğum, sen hastasın. Sana perhiz tutturacağım...

— Mademki kadın vücudu tabiatın gizlenilmez bir mevhibesiymiş, ona karşı perhiz olur mu?

— Olur... Mesela su, tabiatın en mebzul ve hayat için en lazım bir şeydir.

Fakat bazı hastalıklarda hekimler marizi bu unsurlarla hararet teskininden menediyorlar...

Evvelden pek tatlı geçen âşıkane hissiyat teatileri, şimdi böyle ufak bir münazara şeklini almıştı.

Şehnaz, dudaklarını bu hasta çocuğun ağzına mühlik bir zehir gibi, tıpkı bir reçetenin müsadesi derecesinde, tıbbi miktarda pek seyrek sunarken bu kırk âşıklar tekkesine bir mürit daha intisap etti: Enver Ragıp Bey... Bu, hepsinden şaklaban sevda sporcusu... Bir futbol topu gibi kadın kucaklarının birinden ötekine seken hoppa, adalı, şen, güzel, yılmaz, tınmaz, yorulmaz, darılmaz, içerlemez genç bir zıpzıp taşı...

Allah için söylemeli Şehnaz, bu küheylanın önünde hemen teslim vaziyeti almaz... Bu defa Afif Hüsni'ye, bu çok hassas âşığına, biraz da kocasına acır. Fakat öteki aşk futbolculuğunun yaman muhacimlerinden... Her kuvvetli müdafaalara karşı kaleye topu fırlatmakta o kadar mahir ki... O, kadın gönüllerini kendi zekâ ve mesleğince şöyle tasnif etmişti... Bir tekmede açılan kömürlük kapısı, bir yumrukta patlayan kaba kâğıt kaplı viran ev penceresi, kilidi bozuk dolap, sandık, çekmece... Nihayet, işaretli kilitle kapanır son sistem demir kasa... Zamane hırsızlarının hangi çelik kasa önünde yıldıkları görülmüştür?

Hâlbuki Şehnaz'ın kalbi çelik kasalarla mukayese edilecek bir metanette değildi. O, üstü demir taklidi, boyalı, çürük tenekeden bir çekmeceydi. Enver Ragıp onu تنها bir yerde bir tasımına getirip de kollarının arasında sıkıverdiği gün paslı kilit düştü. Kapak açıldı...

Şehnaz Hüsrev Hanım, bu hücum karşısındaki zaaf ve mağlubiyetinden ne koca korkusuyla sarsıldı ne de hassas âşığına karşı vicdan azabıyla...

Hanım, kabaran cinsî iştahın şiddeti önünde hiçbir mânianın, hiçbir mukavemetin dikiş tutturamayacağı tecrübesini bir daha yaptı. "Tabiat her şeyden kuvvetlidir" diyor ve bu sözünü felsefi

bir mütearife telakki ederek bütün mazeretlerini bu temel üzerine yükletiyordu.

Bu yeni amanın zuhuru, evvelki hazin âşığı bütün bütün hasta etti. Vazgeç, geçilmez, tahammül et, edilmez... Aman ya Rabbi... Dünya, mihveri üzerinde nasıl tersine döndü... Evvel zamanlarda üç ortak kadın, bir erkeği paylaşmak kavgasında birbirini yiyip bitirirlerdi... Şimdi rekabet sahnesinde rejisörlük eden bir kocanın gözü önünde tek kadının etrafında, tabirimi affedersiniz, birkaç erkek hırlaşıyor... Bu hâl, medeniyet midir? Tabiata avdet şiarı mıdır? Afif Hüsni yalvardı, ağladı. Sevgilisine söz kâr etmedi. Şehnaz'ın merhamet kapısından henüz büsbütün kovulmamıştı. Fakat nazeninin yüreği bu zavallıya karşı gittikçe katılaşıyordu.

Çocukcağz intihar hudutlarında dolaştı. Çok defa gözleri vapurların bordalarından denizlerin serin dalgalarını okşadı. Revolver tetiklerini karıştırdı. Lakin onun kulağına bir ses “Beyhude kendine kıyma... Tahammül et... Şehnaz nihayet senin olacaktır...” diyordu. Bu tatlı sesin tesellisini dinledi... Bekliyordu... Hüsrev Nizami Bey nezdindeki mevkii, vaziyeti tuhaflaştıkça tuhaflaştı. Bazen salona girdiği zaman Enver Ragıp'ı orada buluyor, soğukça selamlıyorlar, ikisi de cebrî birer tavırla birbirinin huzuruna katlanmaya uğraşıyorlar, bir iki söz bulmak mecburiyetiyle manasız şeyler konuşuyorlar, saatlerce biri ötekinin gitmesini bekleyerek işkence anları geçiriyorlardı...

Enver Ragıp münasebetinin bidayetinde bu yanaşma sevdalıya pek aldırmadı. Onu kıskanmayı manasız bir tenezzül gibi görüyordu. Çünkü onu soba başında pinekleyen hasta ve müsteskil bir ev kedisi, bir sığıntı vaziyetinde bulmuştu. Ne zaman olsa bir tekmede onu kapı dışarı atabileceğinden emindi.

Fakat sonraları Afif Hüsni'nün Hüsrev Nizami Bey'in pek mergubu olduğuna dikkat etti.

Şehnaz'la yalnız kaldıkları bir saatte isyankâr bir feveranla³³³ şöyle haykırmaktan kendini alamadı:

³³³ feveran: coşma

— Bu şartta oğlanın aramızdaki mevkiini anlayamıyorum...
Artık izacına³³⁴ tahammül olunmuyor.

— O benim değil, kocamın dostudur.

— Fakat kocanın yanında oturmuyor. Daima bizim başımıza bela oluyor... Senden de hayli yüz buluyor...

— Ne yapayım, kocamın hatırı için...

— Onun bu evden ayağını kesmenin bir çaresini bulamaz mısın?

— Kocamın mahmisi³³⁵ dedim ya...

— Kocanın mahmisi ise gitsin, onun yanında idarehanede otursun... Her saat bizim aramızda ne işi var? Onu defetmenin bir çaresini düşün...

— Sonra başımıza büyük bir mesele çıkarırız...

— O miskin yüzünden mi?

— Zavallı miskin... İşte sen söylüyorsun... Onun huzurundan sana bana ne zarar gelebilir?

— Artık sıkılıyorum efendim! Bir gün ters tarafıma gelirse defediveririm...

— Kocamı çok kızdırırsın...

— Afif Hüsnü kadar Hüsrev Nizami Bey'in teveccühünü celbetmeyi ben de bilirim...

Söz burada kaldı.

24

İki gün sonra bir sabah Enver Ragıp salona girince Afif Hüsnü'yü geniş koltukta bacak bacak üstüne gazete mütalaasıyla meşgul buldu... Birinci, ikincinin geldiğini görmezlikten gelerek hiç istifini bozmadı... Enver Ragıp bu laubaliliği muahezeye vesile tutarak:

³³⁴ izaç: can sıkma

³³⁵ mahmi: himaye altında bulunan

— Vay beyefendi, çok erkencisiniz! Ne zaman ve ne kadar erken gelsem zatialilerini burada kuru sıkı bir tabanca gibi koltukta kurulmuş görürüm...

Afif Hüsnü başını gazeteden kaldırarak mukkar bir süzgülükle:

— Ben de ne vakit şu salonda bulunsam mutlaka beş dakika sonra izacınıza uğrarım...

Büyük bir taaccüple:

— İzaç mı?!

— Evet.

— Tuhaf değil de, ethaf...

— Artık ne olduğunu siz takdir ediniz...

— Muacciz, izaçtan şikâyet ediyor. İştilmedik şey...

— Muacciz hangimiz?

— Ev sahibi hanımın çehresi bu sualinize her lahza cevap veriyor. Hem sorarım size, bu eve ne maksatla devam ediyorsunuz?

— Böyle bir suale cüret salahiyetini nereden alıyorsunuz?

— Kekeliyorsun... Şaşırma...Cüretle salahiyet birbirini tutmaz...

— Tutsun, tutmasın... Böyle sahte vakarla ev sahibi tavrı takınarak benim buraya gelip gitmeme nasıl karışabiliyorsunuz?..

— Ev sahiplerinden aldığım salahiyetle...

— Ben de sana aynı salahiyetle yakında haddini bildireceğim...

Enver Ragıp bir kakkahayla:

— Sen mi bana haddimi bildireceksin hasta çocuk?

— Evet sağlam adam...

— Hanımın yüzündeki istiskalden hiç anlamıyorsun...

— Sen de beyefendinin çehresindeki istiskale hiç aldırılmıyorsun.

Bu muhareveyi salon kapısının arkasından dinleyen Kolombina, hemen koşarak eski yeni iki aman arasında ateşlenen bu dil düellosunu Şehnaz'a haber verdi.

Hanım, vakit vakit ikisini de sinesinde yatırdığı ve ikisini de aşkının kevseriyle mesut etmiş olduğu ve şimdi hissen birbiriyle itilafları kabil olmayan bu iki gencin aralarını nasıl bulabileceğini düşünerek hemen salona girivermedi. Bir müddet kapı arkasında durdu. İçeriye dinledi.

Münazaa şu şekle dökülmüştü:

Enver Ragıp:

— Zavallı çocuk, aklın da cismin gibi zayıf... Sana acıyorum...

Afif Hüsnü sesini dikleştirmeye uğraşarak:

— Bana acıma... Senin merhametine muhtaç değilim...

— Muhtaçsın... Sana acıyan yalnız ben değilim. Hanım da acıyor, beyefendi de acıyor... Sen buraya ancak bu üç merhametin içtimai sayesinde gelip gidebiliyorsun.

— Üç merhametin içtimai sayesinde! Çok tuhaf kara cümle... Ev sahibi hanımla beyefendi beni lütfen kabul ediyorlarmış... Pekâlâ fakat şu senin merhametine neden muhtaç oluyormuşum, onu anlayamıyorum... O iki merhametten seninkini tarh edemez³³⁶ miyim?

— Edemezsin.

— Neden?

— Çünkü benim rızam olmadıkça sen bu eve ayak atamazsın...

— Vay!

— Vayı mayı yok...

— Buraya gelip gidenlere karışmak ancak ev sahiplerine mahsus bir haktır...

— İşte ben de onlar tarafından vekâleten söylüyorum ve senden soruyorum: Bu eve niçin devam ediyorsun?

³³⁶ tarh etmek: uzaklaşmak

— Sen hangi sebep ve illetle devam ediyorsan ben de o saikle geliyorum...

Enver Ragıp iki avucunu karşı karşıya kavislendirip ellerini boru yaptıktan sonra rakibinin kulağına eğilerek müstehzi bir ya-vaşlıkla:

— Ben hanımın gönlünü celbettim...

Afif Hüsni heyecandan incelmış bir sesle:

— Ben de öyle...

Enver Ragıp iki eli iki kalçasında ileri geri sallana sallana gü-lererek:

— Sen de mi öyle? Bu sarartma suratla ha?

— Evet, işte bu suratla hanımın muhabbetini celbettim...Mah-bubu³³⁷, mergubu³³⁸ oldum...

— “Mahbubu, mergubu...” Ne soğuk tabirler...

— Soğuk, sıcak... Hakikat budur.

— Peki, bir zaman için hanımın muhabbetini celbedebilmiş ol-duğunu kabul edelim. Fakat senin üzerine benim gelişim, hanımın muhabbet tahtından senin hal edilmiş³³⁹ olduğunun en bariz ispatı değil midir?

— Bu işte hüccet, ispat aramak gülünç şeydir...

Enver Ragıp, rakibini kolundan tutup aynanın önüne çekerek:

— Haydi, gel bakalım... Her çehreye karşı doğruyu söylemek-ten çekinmeyen şu sırlı camın önünde yan yana duralım bakalım, tabiat sahibi bir kadın seni mi beğenir, beni mi?

Afif Hüsni aynanın önüne sürüklenirken bağırır:

— Bırak kolumu... Kendini o kadar beğeniyorsan sinemaya gir. Bir Valentino ol... Güzellik meşherlerine namzetliğini koy...

³³⁷ mahbup: sevilen

³³⁸ mergup: rağbet edilen

³³⁹ hal etmek: indirmek

— Gel gel... Suratına bir bak... Hastaneden henüz çıkmışa benziyorsun...

— Tuhaf şey, gönüller için güzelliğin mikyası var mıdır? Bazı kadın senden hoşlanır, bazıları da benden...

Şehnaz bu tuhaf dil dalaşını kapıdan dinledi. İçeriye girmede. Girip de ne yapacaktı? İkisinden birini tercihle öbürüne izin vermek lazımdı.

Fakat bunu yapamayacaktı. Gönlü Enver Ragıp'ta idi ama ötekinden de büsbütün nefret edemiyordu. Biri dinç, pürneşe, kırmızı; öbürü zayıf, hazin, soluk... Bu iki genç arasında çeşni değiştirmek merakına mağlup gibiydi.

İşte pek anlaşılamayan kadın kaprisi... Bir amanla yaşamak, değişiksiz bir kat elbise ile kalmak gibidir. Her şeyde bir iki yedek bulundurmamak iyidir. Ne olur, ne olmaz... İki aman birbirinden kışkandırılmakla yüreklerinin ateşi daima tazelenirilmiş olur... Hem Afif Hüsnü'yü savmakla yine kocasını hiddetlendirecek ve aralarında elim sahneler olacaktı...

İyisi mi Şehnaz, onlara görünmeden savuştu. Güya hiçbir şey işitmemiş oldu. Lakin Şehnaz'ın bu tedbiriyle mesele kapanmadı. Evvelleri o evde her tesadüflerinde iki rakip birbirine bir dereceye kadar terbiye dairesinde sitemkâr tavırlar alır ve rumuzla, ithamlarla atışırken şimdi baklayı ağızlarından çıkardılar. Alenen ağır tahkirlerle atışmaktan çekinmez oldular...

Nihayet bir gün Enver Ragıp, Şehnaz'ın yanında rakibine iki tokat aşkettikten sonra onu iki koltuğundan yakalayarak bağırta çağırta merdivenlerden indirdi. Kıçına bir tekme yallah kapı dışarı ediverdi...

Sinirli çocuk sokakta bayıldı. Vaka zabıtaya aksetti. Hüsrev Nizami Bey telefonla çağırıldı... Karı koca arasında acı bir hengâme koptu. Zavallı zevç şöyle bağırıyordu:

— Hanım, bu tulumbacı tabiatlı herifleri nereden bulup da buraya kabul ediyorsun? Evim artık kanlı bıçaklıların devam ettikleri en gürültülü yerlere döndü... İşte Afif Hüsnü, terbiyeli, sessiz, ki-

bar, asil çocuk... Onun üzerine buraya öteki haydudu alıştırılmakta mana var mı? O hayta benim evimden ne cüretle adam kovabiliyor?

Şehnaz, kocasının uzun süren bu mutazallimane tekdirlere birkaç hıçkırıktan başka cevap vermedi... Vaka bu kadarla kalaydı belki karı koca olanı çabuk unutulardı. Sinirli çocuk, bu hakareti bir türlü hazmedemedi. Saatlerle, günlerle hep bunu düşündü, hep bunu kurdu. Şiddetli bir fikrisabitle intikam sevdasına düştü. Bir gün Enver Ragıp'ın geçeceği yolu bekledi. Revolverini çekerek üzerine ateş etti. Fakat eli titredi. Kurşun hasmının can alacak bir tarafına isabet etmedi. Hafifçe kolunun derisini sıyıırıp geçti.

Enver Ragıp bu katl kastından zararsızca kurtulduktan sonra hasmını altına aldı. Güzelce patakladı. Keyfiyet ikinci defa zabıta-ya ve oradan da gazetelere aksetti.

Gündelik sütunlarında dedikodu için çanak açan matbuat vakayı aldı ele, girdi yola... Her gazete macerayı, kendi şairliği nispetinde telleyip pulluyordu. Kimisi, “Şişli’de Sevda Faciaları” sernamesini kullanıyor, kimi mutarıza³⁴⁰ içine bir istifham sıkıştırdıktan sonra türlü ithamlar, imalarla tafsilata girişiyordu. Bu vakaları içten içe tanıdığını iddia eden bir zat gönderdiği imzasız varaklarla kâh tafsilen türlü ifşaatta bulunarak gazetelerin yazdıklarının üzerine tuz biber ekiyordu...

25

Vaka vakayı takip etti. Bir gün idarehanede oda hizmetçisi, Hüsrev Nizami Bey’in karşısına çıkarak:

— Efendim bir kadın sizi görmek istiyor.

— Vaktim yok, meşgulüm.

Hizmetçi dışarı çıktıktan birkaç dakika sonra geri avdetle:

— Efendim, ısrar ediyor. Ailenize ait gayet mühim bir şey söyleyecekmiş...

³⁴⁰ mutarıza: parantez

Aile sözünü duyunca patron elindeki mükâtebe dosyasını bir tarafa bırakarak:

- Nasıl kadın bu?
- Kısa boylu, şişman.
- Yaşı?
- Ellilik var...

Hüsrev Nizami Bey karşısında sabit bir noktaya diktiği gözlemini küçülterek bir müddet düşündü. Meselenin genç karısına aidiyetini hissetti:

- Gelsin... dedi.

İçeriye yusuvarlak bir kadın girdi. Ellilik ama yüzü pancar renginde, elleri küçük bir somun gibi şiş, bacakları çorap koncuna sığmaz bir dolgunlukta... Semen³⁴¹ mi? Hastalık mı? Arkasında siyah bir manto var, başı tarçını bir kreple örtülü... Kaçmakla kaçmama arasında bir istihale kıyafetinde... Beyefendiyi eteklercesine yerle beraber bir temenna ederek durur:

Bey, iskemle göstererek:

- Oturunuz hanım...

Kursaklı düdük gibi inceli kalınlı çatlak bir ses:

- A velinimet, huzurunuzda oturmak haddim mi hiç?
- Oturunuz hanım, oturunuz. Şimdi artık böyle merasim kalmadı. Sen sen, ben ben...

— Ah efendiciğim, dünya öyle oldu. Evet, sen sen, ben ben... Can cana, baş başa... Ne saygı kaldı ne utanmak... Fakat Allah bizi ne dünyada ne ahirette onlara benzetmesin... Biz gördüğümüz törede gideriz.

- Hanım, affedersiniz, sizi bilemedim.

— Bilemezsiniz efendiciğim, şimdiye kadar bir münasebet düşüp de görüşülemedi... Pek yabancı değilim.

³⁴¹ semen: şişmanlık

— Kimsiniz?

— Şoför Seyfettin'i tanırsınız...

— Evet, bizim hanımın şoförü...

— Evet, iki gözüm, evet...

— Siz onun validesi misiniz?

— Kayınvalidesiyim efendim.

— Pekâlâ, ne söyleyecekseniz buyurunuz...

Kadın cebinden büyükçe boyalı bir mendil çıkarıp gözyaşlarını silmek için hazırlayarak:

— Ah efendim, derdim büyük... Neresinden başlayacağımı, nasıl anlatacağımı bilemiyorum...

— Hanım, meşgulüm, görüşmek için vaktim yok. Ne söyleyeceksen, rica ederim, şöyle derli toplu, kısacık anlatıver...

— Ah, mümkün mü beyefendiciğim? Hiç mümkün mü? Deryalar mürekkep, ağaçlar kalem, yapraklar kâğıt, bütün insanlar kâtip olsalar benim derdimi yine anlatamazlar...

Hüsrev Nizami Bey büyük bir iç sıkıntısı ve yüz buruşukluğuyla:

— Mesele nedir, hanım?

— Mesele... Ah mesele... Söylesem âlemi kendine hem acındırır hem güldürürsün... Söylemesen cayır cayır yanan yüreğimin ateşine tahammül edemezsin. Fakat ne yapayım, söyleyeceğim. Söylemeye geldim... Beyefendi, eteklerinizi, ayaklarınızın altını öpeyim, ayak turabınız olayım... Bana güvenmeyiniz. Her şeyi dosdoğru söyleyeceğim. Sizin için de, benim için de çok acı... Acı ama, başka çare var mı? Hüve hüvesine hepsini anlatmama müsaade ediyor musunuz? Beni huzurunuzdan kovmayacağınıza söz veriyor musunuz?

— Veriyorum... Hanım, veriyorum... Söyleyiniz...

— Bir kelime yalanım varsa Rabb'imın gazabına geleyim. Ağzım, dilim tutulsun... Sürüm sürüm sürüneyim... El kapılarında can vereyim...

— Peki hanım, inandım. Artık fazla teminata gerek yok.

Kocakarı ürkek bir suratla odanın tavanına, duvarlarına, kapısına, pencerelerine bakarak:

— Duvarların kulağı vardır. Bizi burada kimse işitmez ya?

— İşitmez...

— Damadım Şoför Seyfettin... (hep o korkaklıkla etrafına göz gezdirerek çok mahremane ağır bir sesle) Evet, damadım olacak o çapkın, sizin hanımefendiye gönül vermemiş mi? Sen kim, Şehnaz Hanımefendi kim? A soysuz...

Kadını şu giriştiği vadide söyletmek mi, susturmak mı lazım geleceğini Hüsvrev Nizami Bey yarım dakika kadar düşündü. Galeyanda bir tencerenin ağzını kapamakla fokurtusunu kesmek mümkün müdür? Her kelimesinden bir rezalet sızan bu cümlelerin acılıklarına katlanarak söyletmek daha muvafıktı. Şehnaz, aşkının ateşi ile şoförlerin gönüllerini tutuşturmaya kadar tenezzül etsin... Zavallı koca, bu saf kadının ağzından neler işitecekti? Ne pahasına olursa olsun söyletmek, dinlemek, öğrenmek lüzumu önünde tahammüle karar verdi.

Kadın uzun uzun ahlarını birbirine ekleyerek başladı:

— Damadım yakışıklı bir çocuktur. Ah, benden yana nasihat olsun, kimseler kızını güzel delikanlıya vermesin... Cemal geçer, ahlak kalır... Huyu güzel olsun... Ah... Ah benimkinin yüzü gibi huyu, hulku da güzeldi ama ah Allah'ın zulmüne uğrayasılar, azdırdılar³⁴²...

Kocakarı birdenbire kendi ağzını tokatlayarak devam etti:

— Ben de neler söylüyorum... Affedersiniz beyefendi, yüreğim yanıyor. İçim dolup dolup taşıyor... Şimdi Seyfettin'in gözünde ne ev var ne bark var... Ne karı ne çocuk... Görerseniz, nur topu

³⁴² hulk: yaradılış

gibi iki yavru... Şerafettin'le Lemiye... Yavrucaklar baba sağlığında yetim oldular... Ah, vaktiyle bende de çok kabahat oldu ya... O kadar genç oğlana kız verme, dediler... Eşim, dostum bana böyle hasihat ettiler. Allah'ın takdiri böyle imiş... Kısmet olunca, insanın ağzı dili bağlanıyor. Neyse, bir iştir oldu. Takdirden şikâyet etmeyeyim, Rabb'immin gücüne gider. Neyse, kızı verdik. Damatta boy bos, kaş göz yerinde fakat sekiz cebinde tek metelik yok. "Gencim, güçlü kuvvetliyim, çalışıp kazanırım." diye bize söz verdi, biz de kandık. "Bana bir otomobil alınız, ben hepinizi kuş sütüyle beslerim." dedi. Kapalıçarşı'da babadan kalma bir dükkâncağızım vardı, sattım. Beş bin lira yetişmedi. Üzerine menekşe iğnelerimi, gül yüzüğümü mezata verdim. Yine para yetişmez... Kızımın, zavallı Fıtnat'ımın altın kemeri, bilezikleri hep bu uğurda gitti. Beyefendi şık otomobil istiyor. Meğerse bize oynayacağı oyunu varmış. Bilmem ne kadar bin lira toplandı. Dilim bir türlü dönmez, bilmem hangi ünlü fabrikanın markasını taşıyan parıl parıl bir otomobil geldi. İçi yumuşacık ağır kadife döşeli. Yaylı maylı... Saati, aynası, çiçekliği, düğmeye dokunur dokunmaz yanan elektriği... Allah için söylemeli, her şeyi mükemmel... Böyle olmasa Şehnaz Hanımefendi binmeye tenezzül eder mi hiç? Fakat neme lazım, o kadar para ile Fatih'te bir konak alınırdı. Neyse, oldu. Göreceğimiz, çekeceğimiz varmış... Canla, başla çalıştık. Varımızı, yoğunumuzu verdik, öyle bir arabaya sahip olduk. Lakin beyefendimiz, inanınız, çoluğunu çocuğunu içine bindirip de iki defa gezmeye götürmedi. Neyse, başınızı ağrıtırıyorum, buraları lazım değil... Kendisini birdenbire işrete vurdu... Geceleri bir ahtır, bir oftur gidiyor. "Yandım Allah!" diye haykırdığı vakit, sanırsınız ki bu oğlanın içinde de Âşık Kerem'i yakan ateş gibi tutuşmuş bir külhan var... Kızımı, zavallı Fıtnatçığımı gözü görmez oldu. Döşeğini ayırdı. Affedersiniz karı koca esrarına varıncaya kadar her şeyi söylüyorum. Ah, analık bu... Benim de içim yanıyor... Karısı yanına gittikçe "Gözükme gözüme, seni fena hayvan gibi görüyorum." demeye, çocuklar bir parçacık yaramazlık etseler "Şimdi sizi pencereden aşağı atarak kabak gibi beyninizi patlatırım." tehdidiyle haykırmaya başladı...

Hüsrev Nizami Bey sigarasını yaktı. Dervişane bir tevekkül vaziyetiyle boynunu büktü. Bu lakırdı sağnaklarını dumanlarla beraber yutarak dinliyordu.

Kocakarı şöyle coştı:

— Efendim, koynunda kokulu mendiller, kurumuş çiçekler, daha neler de neler... Sabahlara kadar ahlar, oflar... Evde kaç can varsa hepimize karşı lanetler, nefretle -haşa huzurunuzdan- sövüp saymalar... Bunların hepsine eyvallah deyip çekiyoruz. Allah ne verir de kulu götürmez?.. Efendim, gel zaman git zaman artık Seyfettin doğru dürüst eve gelemeyen oldu. Her akşam zil zurna... Koltuklarında iki adam. Kapımızı çalarlar. “Teslim...” diye sarhoşu içeriye atarlar, giderler. Sonra sonra bazı geceler eve hiç gelmez oldu. Orada burada sızıp kalmaya başladı. Akşamları bekleriz. Gelmedi mi? Getirmediler mi? Çocukları evde bırakırız. Elimizde fener, karanlıklarda sokaklara düşeriz. Viranelere mi, kaldırım üzerlerine mi, nereye düşüp kalmış, nerelerde sızmış, ararız... Gittiği meyhaneleri öğrendik. Hep dolaşırız, bulabilirsek koltuklarına girip eve getiririz. Kendisi arayıp bulduğumuzdan hiç memnun olmaz. O pis pis rakı kokan sarhoş ağzını bize açar, savurmadığı küfür, fena lakırdı bırakmaz... Hepsine tahammül ederiz fakat artık bıçak kemiğe dayandı. Allah sizi inandırсын, bugün evde çoluk çocuk, alayımız açız. Sandığımızda sepetimizde, elimizde avucumuzda ne varsa sattık, savdık, hepsini otomobile verdik. Bugün kazanıp da eve beş para getirdiği yok. Damadım sarhoşken otomobili başka şoförler kullanıyorlar... Tabii, ne alırlarsa ceplerine atıyorlar... Arabayı kendi idare edebildiği zamanlarda da Harbiye taraflarında bir sokağın içine çekilip Şehnaz Hanımefendi’yi bekliyor. Başka müşteri almıyor... Hanımefendi, tabii otomobile bedava binmiyor. Şüphesiz ücretini fazlasıyla veriyor. Ama besbelli Seyfettin bunu da rakı, tütün parası yapıyor... Hanımefendi haydi haftada bir gün gelsin, iki gün gelsin. Öbür zamanlar hep onun geleceğine ümit bağlayarak, zuhur eden diğer müşterileri reddediyor. Arpacı kumrusu gibi sokağın içinde akşamlara kadar pineklevip duruyor. İşte

velinimet, hâl-i pürmelimiz bu merkezde... Siz bir şey söyleyiniz, bir hüküm veriniz, öyle olsun...

Hüsrev Nizami Bey bu feci mesele hakkında derhâl nasıl hüküm verebilir? Sermet Nadir, Hürrem Lütfü, Afif Hüsnu, Enver Ragıp maceralarından sonra şimdi de Şoför Seyfettin, öyle mi?

Hanımın aşk defterine âlâdan ednadan daha kimler kaydolunacak acaba? Genç kadın, ihtiyar koca, işte denk gelmeyen bir tahterevalli ki kadın daima havada, erkek kuyunun içinde kalıyor... İşte tuhaflığı fecaatinden efzun, zengin bir mevzu ki işlenmekle bitip tükenmek bilmez.

Bu ağzı kalabalık kadının önünde hakkını teslim etmemek hiçbir vicdan için mümkün değildi... Fakat karısını müdafaaten Hüsrev Nizami Bey'in de birkaç lakırdı söylemesi lazımdı. Binaenaleyh ağır, durgun bir takallüsle yüzünü ekşiterek:

— Hanım, sen kadınsın, kadınlığını yaptın. Ben de erkeğim, erkekliliğimi göstereceğim.

Kadın telaşla ve ağlayarak:

— Beyefendi, bir kusurda bulundumsa affedersiniz. Söylediklerim hep harfi harfine doğrudur. Bir tek yalanım varsa Allah beni kahretsin. Hakikat böyle olduktan sonra sizden başka kime gidip de hâlimi arz edebilirim. Allah için düşününüz efendim, bunda kadınlık, erkeklik yoktur. Ben kadın olup da kimseye bir fenalık yapmadım. Siz erkek olup da...

— Sus, biraz da beni dinle.

— Dinliyorum efendim. Can kulağıyla dinliyorum...

— Senin damadın benim karımı seviyormuş...

— Ah, ne küstahlık! Ne yपालım ki iş böyle...

— Benim karımın bunda ne kabahati var?

— Estağfurullah, sizin hanımefendinin bir kabahati vardır, demedim. Hanımefendi hiç öyle şoför parçasına tenezzül eder mi? Şüphesiz bizim Seyfettin kendi kendine gelin güveyi oluyor... Fakat efendim...

— Sus... Biraz da bana sıra bırak... Seyfettin'in kendi kendine gelin güveyi olduğunu işte sen söylüyorsun...

— Fakat efendiciğim...

— Sus... Acaba karımın, Seyfettin'in bu aşkıdan haberi var mıdır?

— Bilmem...

— Bilmiyorsan, işte bil ki, katiyen yoktur...

— Akıllı, fikirli, şanlı, şöhretli büyük bir beyefendisiniz. Elbette doğru düşünürsünüz. Fakat hanımefendi böyle bir şeyi bilse de gelip size söyler mi?

— Dur, lakırdı karıştırma... Karım, şoförün bu sevdasına iki suretle vâkıf olabilir. Birincisi sezinlemek suretiyle, ikincisi Seyfettin'in doğrudan doğruya gelip aşkını itiraf etmesi suretiyle...

— Hay Allah razı olsun. Bakınız siz lakırdıyı nasıl yoluyla, sırasıyla söylüyorsunuz...

— Ben bu iki suretin vukuuna da ihtimal veremem. Karım böyle bir şey sezinlemiş olsa Seyfettin'in arabasına binmez... Şoför kendine karşı bu derece küstahane bir itirafta bulunmuş olsa Şehnaz ona derhâl haddini bildirir... Binaenaleyh senin damadının bu sarhoşluk, bu perişanlıklarında benim karımın asla dahil, tesiri yoktur... Bütün bu fenalıkların, ahlaksızlıkların, çapkınlıkların mesulü, anlıyor musun, yegâne mesulü Seyfettin'in kendisidir...

— Ben de zaten damadımdan başka kimseye kabahat bulmuyorum... Fakat...

— Fakatı makatı yok... Ondan başka kimseye kabahat bulmuyorsun da niçin buraya bana şikâyete geliyorsun?

— Beyefendi, affedersiniz. Böyle demekle pirincin taşını ayıklamış olamazsınız. Zevcenizin bundan kata haberi yoksa, o çok bilmiş, okumuş hanım, damadımın onun yüzüne diktiği mahmur, yaşlı, sevdalı gözlerinden hakikati anlayamamışsa işte ben geldim size dosdoğru her şeyi söylüyorum. Felaketimizi siz de gider, hanımefendiye anlatırsınız... Seyfettin'i gördüğü vakit takdir ederek

huzurundan kovar. Bir daha arabasına binmez, yüzüne bakmaz... O da hanımdan katiyen ümidini keser, iş biter...

— Ben karıma böyle şey söyleyemem. Ona nasıl “Seni bir şoför seviyormuş.” diyeyim? Şehnaz, sokaklarda tekdirle karşısından adam kovacak hilkat ve terbiyede bir kadın değildir. Ona işi, senin anlattığın surette değil, büsbütün başka türlü söyleyerek idare-i maslahat ederim. Merak etme... Bir daha Seyfettin’in arabasına binmez... Eğer Şehnaz’ın, onun arabasına binmemesiyle Seyfettin akıllanacaksa febiha³⁴³... Sen bu işe artık karımın adını karıştıрма... Her önünüze gelene de meseleyi anlatmaya da lüzum yok... Mümkün olduğu kadar bundan kimseye bahsetmeyiniz... Bak, sana ne kadar mülayemetle muamele ediyorum³⁴⁴... Sen başka bir adamın karşısına çıkıp da bu ağızla onun zevcesinden bahsetsen vallahi seni polise verirler.

Hüsrev Nizami Bey kasasından yüz lira getirterek:

— Al bu parayı, damadın akıllanıncaya kadar harçlık edersiniz...

Kadın gözlerinden yaşlar aka aka bu ihsanı ret ile:

— Beyefendi, ben buraya dilenmeye gelmedim. Biz de vaktiyle güngörmüş insanlarız... Hanımefendinin bundan sonra Seyfettin’in arabasına binmeyeceğine, onunla görüşmeyeceğine söz veriniz. Bu lütfunuz bizim için kâfidir...

— Bundan emin olabilirsiniz...

— Allah bin bin ömürler versin efendim...

26

Bu vaadi alan kaynana hanım ümitle, sevinçle evine döner. Fakat Hüsrev Nizami Bey’i düşünce alır. Çünkü verilen vaadin ifası kendisine değil, karısına ait bir keyfiyetti. Zevç vadetti, bakalım

³⁴³ febiha: ne âlâ

³⁴⁴ mülayemet: yumuşaklık

zevce bu vaadi tutacak mı? Tutmazsa koca hangi nüfuz ve kuvvetle bu işin üstesinden gelebilecek?

Şoför, Şehnaz'ı çıldırmasıya seviyormuş... Bu sevda ateşi acaba nasıl tuttu? Şehnaz'ın da şoförde gönlü var mı? Zevcesi bu şoför parçasını vusul ile bekâm edip de son derece yüz vererek mi onu bu hâle getirdi?

Hüsrev Nizami Bey derin bir yüz ekşitişi ile bu istifhamın önünden kaçmaya uğraşarak kendi kendine şöyle söylendi:

— Hayır... Hayır... Buna ihtimal veremem... Verilemez... Beyden, beyefendiden yarım düzine âşığın üzerine bir de şoför! Değil zevcemin, herhangi azgın bir karının sevda havsalası bile şu geçen az zamanda bu kadar erkeği hazmedemez...

Nizami Bey, şoförün kaynanasının önünde göğsünü gere gere Şehnaz'ı kuvvetli kuvvetli müdafaaya çabalamıştı. Fakat şimdi kendi vicdanı huzurunda meseleyi muhakemeye uğraşınca mantığı gevşiyor... Kanaatlerinin hiçbirine dikiş tutturamıyor... Birtakım aksak fikirlerin arasında bocalayıp duruyordu...

Kendi kendini aldatmaktan ne çıkar? Şehnaz'ın iffetsizliğine ait bütün meselelerde olduğu gibi elini şakağına koydu. Hakikat üzerine cesaret gözünü açarak şöyle bir düşündü:

Geçenlerde bir akşam geç vakit Şehnaz'ın sokaktan avdetinde üzeri keskin keskin benzin koktuğunu hissetmemiş miydi? O gün Seyfettin'in otomobiliyle gezmeye gitmişti. Her zaman üzerinden bir demet çiçek rayıhası intişar eden Şehnaz, o gün neden öyle kokuyordu? Bu kokuyu nereden almıştı? Şüphesiz Seyfettin'in deraguşlarından...

Oh, mesele mühimdi. Bu sarhoş şoförün aşkı öteki nazik beylerin flörtleriyle mukayese edilemezdi. Bundan her felaket, her bela memuldü...

Şehnaz bütün bu müthiş tehlikelere göz yumarak o çılgın kolların arasında benzin kokularına nasıl bulandı?

O akşam Hüsrev Nizami Bey eve geldi. Karısına işi nasıl açsın? Ve açmaktan ne fayda hasil olacak? Şehnaz her zamanki şirretlikleriyle yine zeytinyağı gibi suyun üzerine çıkacak. Fakat bu ağır meseleyi yalayıp yutarak kapatmak da kabil değil. Macera çok kötü bir netice gösteriyor. Kaynananın o safderunane şikâyetleri zavallı adamın hâlâ kulaklarında çınılıyordu.

Meselede yalnız Şehnaz'ın felaketini değil, masum, mazlum bir ailenin bedbahtlığını nazar-ı insafa almak ciheti de vardı.

Yemekten sonra küçük salonda Şehnaz iç sıkıntısını piyanodan çıkarmak ister bir taşkınlıkla tuşları yumruklar gibi bazı havalar çıkarmaya uğraşır, Beyefendi dalgın dalgın sigara üstüne sigara yakarken ağır ve hemen istirhamkâr bir sesle dedi ki:

— Şehnaz sana bir meseleden bahsetmek ve etmemek arasında mütereddit ve muzdaribim...

Hanım, taburenin üzerinde fırrr diye kocasına dönerek:

— Beyefendi bir şeyden bahsetmek ve etmemek arasında ızdırap... O nasıl şey öyle?

— Pek fena bir şey Şehnaz... Pek fena bir şey...

— Bugünlerde aramızda zaten hiç iyi bir şeyin ceryan ettiği yok ki... Hep fena şey... Hep fena şey...

— Fenalıkların hepsini tabiata, talihe, nasibe yüklemeyelim... Biraz da bunların tohumlarını kendimizde arayalım...

Şehnaz müstehzi bir boyun kırışla:

— Evvelleri insan kanında ve ifrazatında hastalık tohumları, mikropları ararlardı. Şimdi talih ve ahlak hususatında aynı usule mi müracaat edilecek? Bunları da mı mikroskopla, röntgen şuaıyla tetkik edeceğiz? Bu alatlarla nereye bakacağız Allah aşkına...

— Şehnaz, meselenin zevklenmeye tahammülü yoktur... Bugün bana Şoför Seyfettin'in kayınvalidesi geldi. Bir çuval lakırdı ile aklımı, zihnimi berbat etti, gitti...

Şoför Seyfettin ismini duyunca Şehnaz taburenin üzerinde sağa sola birer devir yapmaktan kendini alamayarak:

- Şoför Seyfettin'in kayınvalidesi mi geldi?
- Evet.
- O mahalle karısının sizinle ne işi olabilir?
- Nasip bazen işte böyle insana hiç memul edilmedik sahneler hazırlıyor...
- Ne söyledi karı?
- Çok acı şeyler... Şoför Seyfettin sana gönül vermiş. Bu aşkla evini, barkını, çoluğunu çocuğunu, mesleğini hepsini unutmuş...
- Siz de bu hezeyanları sükûnla dinlediniz mi?
- Sureta sükûnetle dinledim. Fakat yüreğimden kan gitti...
- Bir kocakarının iftirası üzerine niçin yüreğinizden kan gidiyor?
- Hanım, bu büsbütün bir iftira mı?
- İftira değil de ya nedir? Kaldım, kaldım da şoförlere mi kaldım?
- İşte beni de bitiren cihet burası ya...
- İthamkâr bir sesle söylüyorsunuz beyefendi...
- Kocakarıya karşı seni bütün belagatimle müdafaa ettim. Fakat burada artık sıfırı tükettim...
- Niçin tüketiyorsunuz?
- Bedahete karşı başka ne yapabilirim?
- Kocakarının sözleri açık bedahet mi oldu?
- Önceden şüphelerim vardı. O sözle kuvvet buldu.
- Nasıl şüpheler?
- Geçenlerde o şoförün otomobiliyle gezmeden avdetinde evin içine yaydığı benzin kokusu.

Şehnaz birdenbire durakladı. Ağzını açtı, lakin oradan hiçbir cevap çıkmadı. Tavana baktı, yere baktı. İri bir nefes aldı. Sonra ince bir iniltiyle piyanonun üzerine kapandı. O temasla tuşlardan tiz ve kaba matemî sesler işitildi. Bu gayriiradi opera ile edilen hün-

gürtülü itiraf, Hüsrev Nizami Bey'i ağlattı. Karısına mı acıyordu? Kendisine mi? Şoföre mi?

Şehnaz, hâlâ kendi burnunu rahatsız eden o benzin kokusunun bedahetine kocasının da dikkati önünde artık inkârda ısrar edememişti... Karısının bu hezimetini temaşaya ondan ziyade tahammül getirmeyerek beyefendi, hemen salondan çıktı. O yüzleşme, bu itiraf neye yaradı sanki? Karı bu tekdirlerle uslanmayacaktı. Koca affetmekten gayrı bir şey yapamayacaktı. Hüsrev Nizami Bey karısına:

— “Canın kimi isterse onunla seviş fakat adamını intihap et.” dememiş miydi? Kadının gönlü, kocasının tembihlerinden ziyade kendi meyelanına tebaiyet³⁴⁵ ederek bu sefer de şoförü çekmişti. Mesele bu kadar sadeydi. Bir adamda irade olmadıkça, gelen devamlı bir felakete alışmaktan başka ne yapabilir?

Şehnaz o geceyi epey helecanla geçirdi. O, bu macerada kendini, kocasını, şoförü mazur görüyor, bütün şiddetiyle kocakarıya tutuluyordu. O gece rüyasında Seyfettin'in kaynanasıyla saç saça, baş başa dövüştü.

O hafta Seyfettin'in otomobiline binmedi. Başka bir araba ile inadına birkaç defa bu bedbaht âşığının önünden geçti. Göründüğünü ona hissettirerek dargın bir tavırla başını öte tarafa çevirdi. Bu iğbirarın sebebini bilmeyen Seyfettin, yeisinden çılgın bir hâle geldi. Bir gün hanımın otosunun arkasından o da arabasını sürdü. Yetişerek öteki şoföre:

— Cemal, rica ederim, dur. Hanımefendi eski müşterimdir. Bir şey söyleyeceğim.

Cemal arabasının yolunu kesti. Biçare Seyfettin baktığı şeyi görmez, bastığı yeri bilmez, sersem, bitik bir istimanla araba pençeresine gelerek:

— Hanımefendimiz, nedir günahım? Niçin gücendiniz?

³⁴⁵ tebaiyet: uyma

Şehnaz, delikanlının ızdıraptan süzölmüş meyus çehresine bakıp acımdan kendini alamayarak:

— Sana gücenmedim Seyfettin...

— Ya kime darıldınız?

— Kaynanana...

Helecandan nefesi tutulan Seyfettin sıtmalı bir sesle sordu:

— Ne yaptı?

— Ne yaptığını ne sen sor ne ben söyleyeyim...

— Ayaklarınızı öperek istirham ederim efendim, söyleyiniz. Meraktan çatlayacağım...

— Kaynanan idarehaneye, bizim beyefendiye gitmiş... Bir söylemediğini bırakmamış...

— Neler söylemiş?

— Sen bana gönöl vermişsin... Aşkımdan yanıyormuşsun, çoluğu çocuğu, evi barkı, her şeyi unutmuşsun... Onları aç bırakmışsın... Arabana benden başka müşteri almyormuşsun... Bu meşum sevda yüzünden ailen mahvolmuş... Kaynanan iratlarını, elmaslarını satarak sana bu otomobili almış. Bilmem daha bir mahalle karısı neler söyleyebilir... Beni seninle görüşmekten, arabana binmekten menetmesini âdeta tehditkâr surette beyden rica etmiş...

Seyfettin'in benzi sarardı. Sinirleri gevşedi. Adeleleri titredi. Göz kapakları kelebek kanadı titremeleriyle harekete geldi. Vahşi bir sırtıyla dişlerini göstererek "Vay inek karı..." gayzıyla gürlledi.

Üftadesinin bu korkunç teessürü karşısında kalan Şehnaz, onu biraz teselli etmek isteyerek:

— Ben seni unutmam Seyfettin fakat bu dedikodular biraz yattısın... dedi.

Sonra yeni şoför Cemal'e "Haydi..." emrini verdi.

Otomobil siyah bir canavar gibi homurdanarak sokağın kalabalığı içine saldırdı, gitti.

Seyfettin, bulunduğu yerde dikili bir taş gibi bir müddet öyle dondu kaldı. Nihayet bir sarhoş sarsaklığıyla arabasına avdet etti.

Bu hâlde şimdi ne yapacaktı? O gün araba kullanması çok tehlikeliydi. Ya başka bir otoyola çarpacak ya adam çığneyecekti. Hasılı bir kaza muhakkak gibiydi. Gündelikle çalışan şoför arkadaşlarından birini aradı, buldu. Arabayı ona teslim ederek:

— Biraz rahatsızım, al bunu, bugün çalış... Sütüne havale, ne kazanırsan yarı yarıya...

Oh, büyük bir yükten kurtulmuş gibi hafifledi... Kendini, sallapati yollara verdi. Beşiktaş'ın, Ortaköy'ün üstündeki tarlalarda, kahvelerde dolaştı lakin bir yerde beş dakika oturamıyordu.

Kaynanası gitsin, kendini Hüsrev Nizami Bey'e şikâyet etsin... "Benim damadım senin karını seviyor." şeklinde bir şikâyet... Kocakarının söyledikleri yalan mı? Hayır, hep doğru ama Seyfettin'i böyle şikâyetlerle sevdasından vazgeçirebilmek mümkün mü? Evvelden iş müşküldü, hazindi. Şimdi bütün bütün sarpa sardı. Çok acıklı bir hâl aldı. Seyfettin ilk ve galiba son olan vuslatın ateşe inkılap etmiş lezzetiyle yanıyor... Şehnaz'ı üç gün görmese divaneye dönüyor. Ancak onu sokaklarda beklemek, geleceğini ümit etmekle yaşayabiliyordu. Şimdi ne yapacaktı? Vakıa Şehnaz ona "Seyfettin, ben seni unuttum. Fakat bu dedikodular yatışsın..." demişti. Bu söz, nezaketten ibaret kuru bir teselliye benziyordu. Hiçbir zaman yatışmak istidadında olmayan bu pek fena dedikodular asıl bundan sonra kabarcaktı...

Şoför havaya yumruklar savurarak haykırıyordu:

— Ah, kaynanam olacak domuz topu karı, sen ne yaptın? Ne halt ettin? Nasırlı parmaklarımla boğazını sıkarak seni on defa boğsam yine hıncımı alamayacağım...

Kâh gözlerinden birkaç damla yaş akıyor kâh kendi kendine acı bir tebessümle gülüyor, ne yapacağını bilmiyordu. Tenha yerlerde döndü dolaştı. Sonra şehre, kalabalığa indi. Şehnaz'ın geçmesini memul ettiği yerlerde gezindi. Onu şöyle karşıdan bir görmesini

kâr sayıyor, uzaktan böyle bir rüyetle iştihak ızdırabına merhem vurmaya uğraşıyordu.

Akşamı dar etti. Nihayet meyhaneye düştü. Teessürünün şiddetinden iki kadehle beş içmiş kadar sarhoş oluyordu. Yanındakilere derdini biraz açtı. Kaynanasını öldüreceğini ağzından kaçırdı.

Bu fena niyetini anlayan arkadaşları, onun sarhoşluğu artarak biraz daha kendini kaybetmesinden sonra usulcacık cebinden tabancasını, sustalı çakısını aldılar...

Kalbinde o fena niyetle olgun bir hâlde Seyfettin'i evine götürdüler. Sokak kapısı kapandıktan sonra, merdivenin alt başında bir nara atarak kaynanasını çağırdı. İhtiyar kadın felaketi anladı. Korkudan saklandı. Zevcesi Fitnat Hanım karşısına çıkarak:

— Ne bağırıyorsun? Konu komşu hep uykuda. Sonra âlem bize ne der?

— Âlemin ne dediği benim umurumda değil. Bu akşam o anan olacak cadıyla görülecek bir işim var.

— Lakırdını bil de söyle, Seyfettin... Benim anam senin de anan demektir. Sıkılmadan ona nasıl “cadı” diyorsun...

Sarhoş yayık ve bulanık bir telaffuzla:

— “Cadı” dedim çünkü aklıma daha fena bir tabir gelmediği için “cadı” dedim. Cadı senin ananın yanında çok muhterem bir mahluktur.

— Gece yarısı münasebetsizlik etme. Haydi gir odana, yat... Ayakta duracak hâlin yok...

— Ayakta duracak hâlim var mı, yok mu şimdi görürsün! Bu akşam ananla görülecek mühim bir işim var, anlıyor musun? Haydi menhus karıyı bana çağır...

— Annem uyuyor... Gece yarısı iş görülmez. Sabah olsun, konuşursunuz...

— Hayır... Şimdi... şimdi... şimdi... şimdi...

— Bu sarhoşlukla ne iş göreceksin? Yine ne kadar içmişsin... Ne kadar içmişsin...

— Evet, içtim... (cebinden kara bir şişe çıkararak) Daha içeceğim...

— Fenalık yapmak niyetiyle içenlerin sarhoşlukları bir mazeret sayılamaz. İç, ne yapacaksan yap... Artık hepimizin canına tak etti. Ne olacaksak olalım... Evcek, çoluk çocuk hep bir cehennem hayatı sürüyoruz...

— Şimdi senin canına da, imanına da, evine de, çocuğuna da...

— Ah, bir gramofon olsa da senin bu sözlerini zaptetse, bir fotoğraf olsa da şu suratının hâlini olduğu gibi çekse. Bir ayıklık zamanında kendini seyrederek kendi kendinden iğrensen...

— Çenen pırtı, köpoğlu, sus... Sen defol karşımdan, kocakarıyı çağır...

— Çağırmayacağım.

— Çağırmayacak mısın?

— Çağırmayacağım... Çağırmayacağım... Bu akşam niçin bu kadar içtiğini biliyorum. Annemin aleyhindeki hiddetinin sebebini de anlıyorum. Hüsrev Nizami denilen kibar pezevenge gidip karısının orospuluğundan şikâyet ettiği için anamdan öç almak istiyorsun... O zavallı kadının kabahati yok. Onu oraya ben gönderdim. Ne yapacaksan bana yap. Kes, biç, boğ, öldür... Böyle her gün can çekişmedense bir defa ölmesi elbette hayırlıdır.

— Benden korkmuyor musun?

— Korkmuyorum... Öldür, diyorum...

— Ya?

— Evet, öldür diyorum. Mukabele etmeyeceğim. Çabalanmayacağım. Bir masum mahkûm, cellada nasıl kendini teslim-i vücud ederse öylece duracağım.

— Fıtnat, bu gece hepimizi gebertirim. Bu evi, mahalleyi de ateşe veririm...

— Hep bu cinayetleri o kadının aşkından işleyeceksin, değil mi?

— Ah, elbette ya, onun aşkından... Ah Şehnaz, Şehnaz... Şehnaz... Sevgili Şehnazcığım... Karım, kaynanam, çocuklarım, hepsi, hepsi... Senin yoluna kurban gitsin...

— Sus zavallı bedbaht, sen rakı delisi olmuşsun... Pis bir fahişe için masum anacığım, nur gibi yavrularına nasıl kıyacaksın?

Sarhoş kuduz gibi atılmaya hazırlanarak:

— Pis fahişe mi? Bir daha söyle bakayım? Pis fahişe mi? A mıymıntı karı, onun attığı tırnak kadar olabilsen... O... Şehnaz, binbir çiçek gibi kokar. Sen onun yanında fişki mantarına benzersin... İkinizin de kokunuzu bilirim...

— Dışı binbir çiçek gibi kokar ama ahlaksızlıktan o karının içi leş gibi teaffün eder. Orospunun temizi olmaz... Mundar kahpe...

Sarhoş, iki yanına yalpalaya yalpalaya karısının üzerine atılarak:

— Mundar kahpe mi? Ha? Boğazımı sıkayım da sesin kesilsin...

Fıtnat boğuk boğuk:

— Sık.. Evet, mundar kahpe... Sık... O karı için her şey oldu... Katil de ol...

— Sıkıyorum. İşte şimdi, şimdi mundar nefesin kesilecek...

Fıtnat'ın kısık gırtlığından anlaşılabilir hırıltılar işitilir.

— Kaynana avaz avaz kızının imdadına koşarak:

— A dostlar, ümmet-i Muhammed, yetişiniz! Sarhoş çıldırdı... Kızımı boğuyor...

Sarhoş şimdi zevcesini bırakıp ağız dolusu küfürlerle kaynana-sına saldırarak:

— Hüsrev Nizami Bey'e sen bu kırılmalı ayaklarınla mı gittin? Bu kuruyası ağzın mı söyledi? Bu kör olası gözlerinle mi baktın? Şimdi hepsini keseyim, koparayım, oyayım da gör...

Sarhoş tabancasını çıkarmak için pantolonunun arka cebine el atar. Silahı yerinde bulamayınca birkaç ağır küfürle sustalı çakıyı aramaya başlar. Onu da ele geçiremeyince nasırlı elleriyle gırtlığına saldırdığı ihtiyar kadın son nefesleri andırır hırıltılar çıkarmaya başlayınca Fıtnat Hanım pencereyi açar. Bütün feryadıyla “Ümmet-i Muhammed, adam öldürüyorlar. Can kurtaran yok mu? Rab-bena aşkına yetişiniz...” istimdadıyla mahalleyi ayağa kaldırır.

Şerafettin ile Lemiye, var kuvvetleriyle yarışarak büyükanalalarının imdadına koşarlar. Kocakarı o mülahham vücuduyla sarhoşun kuduz kolları arasında kolayca can vermez. O da hasmının en nazik uzvuna saldırarak can acısıyla kenetlenen parmaklarının arasında sıkır...

İkisi alt alta, üst üste sofada yuvarlanırlarken sokağa biriken mahalleliye Fıtnat Hanım kapıyı açar. İçeriye dolarlar. Kaynanayı muhakkak bir ölümden kurtarırlar. Sarhoşu zapta uğraşırlar. Durum bütün civara yayılır. Nihayet zabıtaya akseder.

Mahallede pencereden pencereye şöyle dedikodular olur:

— Hanım, bu ne rezalet gece yarısı? Herkesi tatlı uykularından uyandırdılar. Sıcak döşeklerinden kaldırdılar. Seyfettin kaynanasını boğuyormuş... Elinden zor kurtarmışlar...

— İşittim... İşittim... Evlere şenlik, öyle damat yerin dibine batsın... Zavallı Fıtnat, iyi kocaya düşemedi... Bütün mallarını mülklerini sattılar. Elin çapkınına otomobil aldılar. Eve on para getirmiyor. Arabasında bedava orospu taşıyormuş. Alçak herif bir de üstelik kaynanasını boğmaya kalkıyor!

— Elbette duymuşsunuzdur. Seyfettin bir kibar hanıma gönül vermiş. Yeşil Kaynak'ta içmişler...

— Yeşil Kaynak da neresi? Bakınız hanım, ne seyir yerleri var da biz bilmiyoruz...

— Allah yine bildirmesin. Oraya dostlarıyla beraber kötü karılar giderlermiş... İçerlermiş... Pek تنها yemiş, türlü rezalet olurmuş... Seyfettin, kibar hanımefendiyi oraya götürmüş. Rakıyı, şarabı, şampanyayı, artık her türlüşünü ziftlenmişler. Kucak kuca-

ğa... Dudak dudağa... Artık ötesini ne ben söyleyeyim ne sen dinle. Kaynakta birbirine iyice kaynamışlar.

— Kibar hanımın kocası yok mu?

— Var, kör olası herif...

— Bu kepezeliklere nasıl müsaade ediyor? Karısını kıskanmıyor mu?

— A kardeş, sen de daha koyduğum yerde otluyorsun. Şimdi kıskanmak var mı? Benim karım seninle oynayacak, senin karın benimle oynayacak...

— Domuz eti yiyenler karılarını kıskanmazlarmış...

— O herif yemiş mi?

— Onun yemediği halt kalmış mı?

— Ö... Allah layığını versin. İçim bulandı.

— Dur, dahası var. Koca, pinpon bir ihtiyarmış. Karı, zirzop bir genç...

— Evvelden bizim sokaklardan develer geçerken her adım atışta hayvanların boyunlarındaki çanlar şöyle dermiş: “Dengi dengine... Dengi dengine... Dengi dengine...” Artık bu nasihati tutan kaldı mı?

— Deve çanlarının ne dediklerine kulak veren var mı? Böyle mübarek şeyler hep unutuldu. Herif her şeyi bilirmiş, ses çıkarmamış...

— Ay, yere batsın, neden acaba?

— Moda böyleymiş... Karının daha sekiz on tane oynaşı varmış. Seyfettin bunlar arasında hafif bir mezelik... Kulak hilali... Anladın mı? Hanımın şoförle ıssız dağlarda sarhoş olduklarını ötekiler duymuşlar. Birbirlerine girmişler...

— Asıl koca kıskanmadıktan sonra ötekilere ne oluyor, kuzum?

— Her mide bir değil hanım. Nikâhlıya düşen vazifeyi nikâhsızlar yapıyorlar. Bir kadın kalçasına kadar bacağını açıp da vücud-

dunu âlemin erkeklerine seyrettirmeye kocasını alıştırdıktan sonra artık meselenin üzülecek, çekişecek yanı kalır mı?

— Aman sus, ne günlere kaldık? Biz ne ebkem kadınlarız... Gözlerimiz kapalı büyüdük. Bu dünyada hiçbir şey görmedik. Hiçbir yanımızı kimseye göstermedik. Rabb'im saklasın. Şimdiye kadar vücudumu doğururken zaruri ebe hanım gördü. Bir de kendim bilirim. Çünkü insan kendi kendisine namahrem değildir. Kocam bile, vallahi hiçbir tarafımı bilmez. Vaktiyle büyükanam bana öyle nasihat verdi. “Vücudunu kocana gösterme, sonra senden soğur.” dedi... O zamanlar toy bir kızcağızdım. Bana lakırdı söyledikleri vakit göbeğime kadar kızarırdım. Kadın oldum. Kocaya vardım. Doğurdum. Hâlâ o utangaçlığım gitmedi.

— Utanmak ayıpmış hanım...

— Kocama bir hafta lakırdı söyleyemedim.

— Nerede öyle kız, hanım şimdi? Şimdikiler lakırdıda erkekle meydan vermiyorlar.

— Serbest olmalıymış, serbest... Öyle pısırik durmak ayıpmış.

— Ah, ah, Rabb'im ıslah eyleye... Erkekleri meyhanelerden kurtarmaya uğraşırken şimdi kadınlar tezgâh başında kadeh tokuşturuyorlar...

— Tokuştursunlar. İşte sonu böyle kibar hanımla Seyfettin'in macerasına döner. Birçok aileler harap olur söner. Çoluk çocuk sefalet çeker...

— Aman kardeş, bu gece de ne kadar ayaz var? Açık pencerenin önünde dondum.

— Sahi kardeş, ben de çivi kesmişim de haberim yok...

— Soğuk alacağız, sabah konuşuruz.

— Sabah kahvesine bana gel... Daha nelerim var, nelerim...

Türlü mübalağalar karışarak macera böyle dilden dile dolaşa dolaşa mahalle karıları için bitmez tükenmez bir dedikodu membaı teşkil ediyordu.

27

Şoför Seyfettin'in derin bir infial, intikam suiniyetiyle kafayı tutarak kaynanasını boğmaya saldırmaması evvel mahalleye, sonra zabıtaya, gazetelere aksederek böyle maceralarla gıdalanen kulaklar, gözler için bir müddet güzel bir ziyafet ve havadis tellallığından zevk alan diller için de tatlıca bir sermaye oldu.

Her tarafı dönüp dolaşan macera nihayet membâna avdet etti.

Hüsrev Nizami Bey'le Şehnaz, kendilerini gazetelerde okudular. Bu karı koca, trenlerde, vapurlarda halkın kendi aleyhlerindeki müstehzi hüküm ve tefsirlerini kulaklarıyla duydular. Birbirleriyle acı tatlı bir hayli atıştılar. İşte o kadar...

Hüsrev Nizami Bey, karısının şerrinden dünya yerinden oynasa biçare adam sevgili Şehnaz'ıyla yirmi dört saatten fazla dargın duramazdı ki... Bu sağanağı da geçirdiler...

Şehnaz, Afif Hüsnü, Enver Ragıp ve Şoför Seyfettin maceralarının harice akislerinden çıkan velveleler arasında dinlenirken bir gün posta müvezzii kendine bir mektupla mazruf bir fotoğraf getirdi.

Mektupta "Sadık Bir Dostunuz" müphemiyetinden başka imza yoktu. Fakat fotoğrafı görünce genç kadın sevinçten çılgın kahkahalar haykırmaya başladı. Bu, 30x24 kıtasında³⁴⁶ Hürrem Lütfü ile Perran Mazlum'u hemen çırıl çıplak kucak kucağa, dudak dudağa tespit ediyordu. Çehreler, hiçbir şüpheye, acabaya mahal bırakmayacak bir netlik ve vucuhla asıllarına müşabihti. Erkek kadın o iki sevda hasmından intikam almak için bu ne mühim, ne ele geçmez, ne müthiş bir vesika idi...

Mektubu açtı. Şunları okudu:

"Hanımefendimiz,

Aleyhinizde deveran eden dedikodulardan çok müteessirim. Bu müessif şayiaların başlıca naşirleri, takdim ettiğim mukavva üze-

³⁴⁶ kıta: ölçü, büyüklük

rinde hayvani birer şehvetle birbirine sarılmış gördüğünüz bu iki rezil mahluktur.

Onların ret ve inkârı nakabil bu rezalet vesikası sizin elinizde oldukça aleyhinize işleyen zehirli dilleri tutulup kalacaktır.

Fotoğrafın, her göze hakikati söyleyen bu ithamnamesinden ne suretle istifade edeceğinizi pek yakın bir istikbalde zuhur edecek fırsat size söyleyecektir.

Saadetinizle alakadar fakat bizzarure gizli kalan bir perestişkârınız olmakla bahtiyar

Sadık Bir Dostunuz.”

Bu gizli perestişkâr ve sadık dostun Sermet Nadir olması çok muhtemeldi. Kim olursa olsun, asıl büyük ehemmiyet, gönderilen hediye idi. Gönderenin hüviyetinde değil...

“Pek yakın bir istikbalde zuhur edecek fırsat, bu fotoğraftan ne suretle istifade edeceğinizi size söyleyecektir.” mealindeki cümle Şehnaz’ın hususiyeten dikkatini celbetti.

Pek yakın bir istikbalde ne olacaktı? Olacak bu şeyi bu gizli dost nasıl biliyordu? Bu bir hakikate müstenit bir söz müydü? Gerek öyle gerek böyle olsun Şehnaz, bu sözlerin kullanılmasında bir sebep, hikmet düşündü. Bu fotoğraftan, zuhuru işaret olunan fırsat anında istifade etmek üzere mukavvayı itina ile kâğıtlara sararak dolabına kilitledi ve kocasına bundan hiç bahsetmedi.

Birkaç gün geçti. Şehnaz Hanım, gizli dosttan bir mektup daha aldı. Bu defa bir fotoğraf yoktu. Fakat mektupta tamamıyla mühim bir ihbar vardı. Perran ve Necibe Hanımlar, haftada birkaç gün ve ekseriyetle perşembe ve pazartesi, sevgilileri Hürrem Lütfü ve Yusuf Nihat Beylerle birlikte Küçükpazar’da Mahire adlı bir dul kadının evine kapandıkları temin olunuyor ve bu hususi randevu-haneyeye arka sokaktaki asıl kapısından başka caddede kuru kahveci ve sucuya bitişik manav dükkânından girildiği de mufassalan tarif olunuyordu.

Fotoğraf vesikasından sonra cürüm mahallinin böyle noktası noktasına bir sarahatle tayini Şehnaz'ı sevinç göklerine uçurdu. Şimdi Perran'la Hürrem Lütfü avcunun içinde gibiydi. Ne zaman olsa onları Mazlum Ulvi Bey gibi yarı vahşi bir kocanın intikam eliyle bir haile vakası şeklinde mahvettirtebilirdi.

Şehnaz Hanım tahmininde aldanmamıştı. Bu mektupların gizli mürettibi, sadık dost, Sermet Nadir'den başkası değildi. İhbarlar tamamıyla doğrudu. Yalnız gerçek olmayan bir şey varsa o da imzadaki “dost” deyimiydi. Sermet bu tatlı deyimden aldattıcılığı altında her iki tarafa da büyük bir düşmanlık yapıyordu. Mektuplar iki taraflı birer pala keskinliğinde yazılıyordu. Çünkü bu “sadık dost”, aynı yalancı imza ile, henüz çiftliğinden yeni gelmiş olan Mazlum Ulvi Bey'e de şu ihbarnameyi yazmıştı:

“Pek muhterem efendimiz

Ahlak düşkünlüğü, bulaşıcı bir hastalık dehşetiyle bütün dünyayı sardığı şu sıralarda sizin gibi karakteri kuvvetli, yüksek zihniyetteki, nadir ve bundan dolayı da vakarlı kişilerin değerleri gözümde arttıkça artmaktadır. Sizin gibi namus ve haysiyetin canlı heykelleri sayılacak fazilet örneği insanlara dokunacak en küçük bir aile üzüntüsü sizden önce benim yüreğimi yaralar. Size gelecek kaza ve belaya siper olmak isterim.

Bu açıklamalara cesaret etmemin nedeni yüksek kişiliğinizi duyduğum derin saygımdır. İlk bakışta küstahlık sayılabilecek bu hareketimin, sonradan, samimiyetimden doğmuş olduğunu şüphe götürmez bir bedahetle nazarı samilerinde tebeyyün ettikten sonra mafiv görüleceğinden eminim. Şimdilik nam ve hüviyetimi gizlemek ıztırarındayım. Bundan hiçbir şüphe ve endişeye düşmemenizi istirham ederim. Açık alın ve büyük bir iftiharla mübarek elinizi sıkmaya geldiğim gün, bu husustaki mazeretimin büyüklüğünü anlayacaksınız... Zat-ı maddeye gelelim. Zevce-yi iffet-vesimeleri hanımefendi aleyhinde çıkarılan işaattan müşarünileyhanın ismeti asla şaibedar olamaz. Çünkü hep bu dedikodular, iğrenç iftira ve isnatlardan başka bir şey değildir.

Bu iftiralar hangi ve ne gibi bir kin ve garezin sevkiyle sızıyor. Bu denatlerin faili ar ve hayâdan muarra kara vicdanlı br kadındır. Şehnaz Hüsrev namını çirkeflerde sürüyen bir mahluk...

İffetsizler iffete hasım olurlar. Bu namus-cüda kadın zevce-yi ismetinizden ne istiyor? Bu esrara tamamıyla vâkıfım.

Bu hususta zatıalinizi tenvir etmeyi bir vicdan borcu bilirim. Cesaretimin hüsnüniyetime bağışlanmasını tekrar rica ederim.

Şehnaz, zevce-i ismetpenahları Perran Hanımefendi'nin evvele müstesna hüsnüanını ve saniyen afafetteki lekesiz, yüksek şöhretini çekememektedir. Salisen bir üçüncü vaka merkurumemin zevceniz hanımefendi aleyhindeki gayz u hasedini teşdide sebep olmuştur.

Hürrem Lütfü Beyefendi'nin, kerime-i aşıfeleri Reşide Hanım'la nazmetliği ilan edilmesi -ki bu elhak tebrike seza bir hüsnüintihaptır-.

Şehnaz'ı, dimağını cayır cayır yakacak bir ızdıraba düşürmüştür.

Sebebini alimallah yazmaya sıkılıyorum. Şehnaz'ın hesabına yüzü kıpkırmızı olmadan bir insan bunu yazamaz. Efendim, Şehnaz Hüsrev, hesapsız oynaşları arasında Hürrem Lütfü Beyefendi'ye de gönül düşürmek hayâsızlığında bulunmuş ve bu zelilane temayülüne katiyen mukabele görememiştir. Çünkü Hürrem Lütfü Bey, metanetli ahlakla muttasıf cidden nadir hilkatte bir gençtir.

Uğradığı mütevali ve muhakkar setlerle kuduz sevdasıyla beraber büsbütün alevlenen kini Şehnaz'ı ne yaptığını, ne yapacağını bilmez bir mecnun hâline getirmiş, cinnetin ilk hamleleriyle Perran Hanımefendi'ye saldırmaya başlamıştır.

Şimdiye kadar çok nareva şayialarla ailenizin sıyt ve saadetini ihlale uğraşan ejderin dilini işte size haber verdim. Meselenin aslı faslı arz ettiğim suretten ibarettir. Bu zehrin tesirine karşı kullanılacak panzehri şimdi siz bulacaksınız. Keyfiyet ihmal götürmez bir nezakettedir.

Beyanatımın ehemmiyeti ve samimiyetine itimatla derhâl tehlikenin izalesi çaresine tevessül buyurulmasını istirham ve arz-ı hürmet eylerim efendimiz.

Ebedî sadakatle müftehir bir dostunuz”

Mazlum Ulvi Bey, Sermet Nadir’in saldığı bu oltanın yemine tutuldu. O çiftlikte iken Şişli’deki hanımların aşk maceralarına dair gazetelerin ailelere ait yalnız ilk harf işaretleriyle yazmış oldukları alaylı, telmihli sütunları okumuş, zevcesi aleyhine pek vahim manalar çıkarmakla beraber hakikati andırır bazı hâller, rivayetler önünde gizli bir rahatsızlığın ızdırabını düşmekten kendisini kurtaramamış ve karısı aleyhinde birkaç da imzasız mektup alınca hemen İstanbul’a dönmüştü.

Bu haşin adam, zevcesi Perran’la bir iki dalaştı. Kadın ağladı, hırçınlaştı. Cinsine mahsus şirretliklerle suyun üstüne çıkmaya uğraşarak aleyhindeki iftiraları (!) şöyle reddetmek istedi:

— Efendim, hep bunlar düşman işi, düşman sözü... Kimseye fenalık etmedim. Fakat âlemin gözüne diken oldum. Herkesin gözü bende, nemi kıskanıyorlar, bilmem ki? Herkesin, herkesin gözüne batıyorum... Ne yapsam kabahat, cinayet oluyor. Beyefendi, siz bari bu dedikodulara bakmayınız. Bana inanınız. O müfsitlerden evvel beni dinleyiniz. Yeşil Kaynak’a giden ben değilim... Kilyos kumsalına giden ben değilim... Ben değilim... Ben değilim... Öteki iddialardan hiçbirinin faili ben değilim. Şu ciheti de size kemal-i ehemmiyetle arz edeyim ki hep bu sözler de büsbütün boşuna çıkmamıştır. Bu cinayetleri işleyen bir mahluk var. Şehnaz Hüsrev kaltağı irtikâp ettiği rezaletleri tamamıyla bana atfettirmekte şayan-ı hayret bir maharet gösteriyor. Yapan o, dile gelen benim... Beyefendi insaf ediniz... Çıldıracacağım...

Perran bu çenelerle kocasının şüphelerini yatıştırmaya epeyce muvaffak olmuştu. Bu esnalarda Mazlum Ulvi Beyefendi, “sadakatiyle müftehir bir dost”un mektubunu aldı. Yazanın hüsnüniyetine kapıldı. Karısını masum görmek istiyordu. O mektup, bu arzusunun okşadı. Sarsılan itimat fırtınasını yatıştıran Mazlum Ulvi Bey

İstanbul'dayken, gazetelerde Şoför Seyfettin'in kaynanasıyla olan macerası okundu.

Bu ihbarlarda Sermet Nadir önemli rol oynuyordu. Onun maksadı iki aileyi birbirine düşürterek ortada Hurrem Lütfü'yü ezmekti. Şehnaz'ın eline Perran'ı ebediyen mahvedecek bir fotoğraf belgesi verdikten sonra Mazlum Ulvi Bey'i şiddetle Hüsrev Nizami Bey'in zevcesi aleyhine kışkırtacak bir mektupla iğfale uğraştı ve muvafak oldu ve şimdi bu iki aile arasındaki yangını tutuşturmak için lazım gelen çalı çırpıyı yığı ve kibriti çaktı... O da şöyle oldu:

Gazetelerden birkaçı, Sermet Nadir'in kasten yanlış vaki olan ihbarıyla şoför Seyfettin'in sevdiği kibar hanımefendinin Perran Mazlum olduğunu yazdılar. Perran Mazlum bu iftirallardan müteessiren ve hakikaten büyük bir mazlumiyet tavrıyla, gazetelerin o müfteriyat sütunlarını ağlaya ağlaya kocasının gözleri önüne koyarak:

— Efendim, işte bakınız... Sevdasının ateşiyle kaynanasını boğmaya atılan bu Seyfettin, Şehnaz'ın şoförüdür. Bu kadının onunla dağlarda, bayırlarda olan rezaletlerini bu taraflarda duymadık, bilmedik insan kalmamıştır. Bakınız, bu kalpsiz, vicdansız karı, akıllara sığmaz nasıl bir cüretle olayı gazeteler yanlış yazdırarak rezaletini, cinayetini benim üzerime yığmaya uğraşiyor. Beyefendi, bu kadının şerrinden insafınıza sığınıyorum. Ne yapmak lazımsa hiç çekinmeden, dakika bir geçirmeden yapınız. Namusunuzla birlikte beni de kurtarınız...

Mazlum Ulvi Bey haklı bulduğu bu şikâyet tuğyanından helecenlanarak kalktı. Karısının yanaklarından öptü. Ve aşkla şevkle onun arkasını sıvaya sıvaya:

— Merak etme Perran... Yapacağımı ben bilirim...

— Bu ağır iftiraların hangisinden silkinip kurtulabileceğim?.. Bir tanesi dilimde dolaşüyor, size söylemeye hayâ ediyorum.

— Hangisi o?

— Reşide'nin isteklisi Hürrem Lütfü Bey, güya buraya kızınız için değil, beni görmeye geliyormuş...

— Sus... Alçaklar, böyle çirkin suçlamalara nasıl da dilleri varıyor... Üzülme Perran, en önemli noktadaki masumluğuna kanaat getirdim. Ben biraz güç inanırım. Vicdanıma göre ince tetkiklerden sonra inanırım. İnanmış şeylerde de sonradan kendimi aldanmış gördüğüm hiç olmamış... Artık senin için bu iftiraları reddetmek yorgunluk ve üzüntüsüne hiç gerek yok... İşi bana bırak... Bak, seyret, yapacağımı görürsün. Sana çektiği ızdırapların, bütün acılarını o menhus kadından çıkaracağım... Sen sus. Bekle. Ebedî sadakat temin ederek bize mektup yazan vicdan sahibinden de Allah razı olsun... Beni birçok yönlerde aydınlattı. Şimdilik adını gizlemek zorunda olduğunu yazıyor ama gerçek anlaşıldıktan sonra gelip elimi sıkacağına bildiriyor. Bize bu kadar dostça bir işaretle esas anlatılan durumun doğruluğunu ispatlamak görevi bize düşer...

Kocasını bu kadar kolaylıkla kandırıldığına sevinen Perran gizliden gizliye şoförlere, beylere pek ihtiyatlı davranmaları gereğini anlattı. Necibe Hanım'la da baş başa vererek suçlarını ortaya koyacak her şeyi yok etmeye çalıştılar.

Her iki aileyi, birbirinin canına kastettirircesine fitleyen Sermet Nadir, gizli köşesinden, patlama anını bekliyordu.

28

Mazlum Ulvi Bey, iftiracı kadından öç alarak bu namus meselesini hemen temizleyeceğini karısı Perran'a vadetti ama bu işi nasıl görebileceği konusunda henüz kararlaştırılmış bir planı yoktu. İnsan heyecan anında dağları devireceğini söyler, atar tutar ama yapma saati gelince duraklar...

Bu işin sanıldığı kadar kolay olmadığını anladı. Çünkü karşıdaki düşman, kocalı bir kadındı. Onunla doğrudan doğruya davaya, çarpışmaya girişemezdi. Usulen kocasına başvurmak gerekti. Bir kocaya, durup dururken “Senin karın yaptığı fahişelikleri benim eşimin üzerine atıyor.” demek için kavi bir surat ister. Mazlum Ulvi Bey'in yüzü böyle bir şey söylemek için maske kullanacak kadar nazik değildi. Ama kendisi namus meselelerine çok önem veren bir

adamdı. Evli bir adamın bir başka evli adama karşı böyle ağır bir suçlama ile yürüyüvermesini pek uygun bulmuyordu. Kendisinin Perran aleyhindeki şüphe anlarında çektiği acıları düşünerek Hüsrev Nizami Bey'e acıyordu. Davaya soğukkanlılıkla başlayacaktı. Eğer sert suratlar, söz sakınmaz ağızlarla karşılaşarsa o zaman kendisi de sesinin perdesini yükselterek ulu orta yürüyecekti.

Hüsrev Nizami Bey'i hiç tanımıyor değildi. Ama huy ve ahlakça birbirine uygun kimseler olmadıklarından her rastlaşmalarında sadece selamlaşırlardı.

Şehnaz'ın kocasına şöyle bir mektup yazdı:

“Muhterem efendim,

Ağır bir namus meselesini çözümlemek için görüşmemiz gerekiyor. Yarın sabah saat onda size geleceğim. Konuşmamız sırasında eşiniz hanımın orada bulunması da şarttır. Bu buluşmanın reddi ve hatta geri bırakılmasının korkunç sonuçlar doğuracağını bildirmek mecburiyetindeyim. Mutlak kabul olunmaktığı ısrarıyla geleceğim. Cevabi bir tezkerenize de lüzum yoktur. Kararım katidir.

Mazlum Ulvi”

Hüsrev Nizami Bey, akşamın saat dokuzunda eline geçen bu mektubu açıp okuyunca ilk nazarda hiddete mağlubiyetinden kendini alamayarak şöyle söylendi:

— Ne halt eder bu yabanın herifi? Bu, ne terbiyesizlik? Benim kabul veya adem-i kabulüme hiç ehemmiyet vermeksizin zorla evime gelecekmiş... Hışırılığın, kabalığın da bir haddi vardır. Kabul etmezsem acaba ne yapacak? Karımın huzurunu da şart koşuyor. Ağır bir namus meselesinden bahsediyor. Onun namusundan bana ne? Benim namusumdan ona ne? Tuhaf şey vallahi... Dünyada ne garip adamlar var... Bu evden onun karısına ilanaşık eden kimse var mı? O, karısının zamparalarını dışarıda arasın, bize ne? Genç karıları olan ihtiyar kocalar, şöyle böyle şeylere göz yummalıdır. Başka çare var mı? Ben Şehnaz'ın aşüfteliklerinden kimi mesul tutuyorum? Kabul etmem vesselam... Yediği halta bakın terbiyesiz... Kabul etmem, ne yapacak bakalım?

Bir sigara yakıp salonda dolaşarak düşüncesinde şöyle devam eder:

— Ah Şehnaz, ah... Başıma daha neler getireceksin? Bu ağır namus meselesi ne olsa gerek? Namus, namus, namus! Mazlum Ulvi'nin de, benim de tamir oluna oluna namuslarımızın artık yama, dikiş tutar yeri kalmadı. Ben, herhangi bir namus meselesinin hall ü faslında salahiyattar bir kimse değilim. Çünkü düzeltebilsem kendiminkini yoluna korum. Ağır namus meselesi... Bunun hafifini hiç göremedim ki... Hay Allah cezanı versin!

Bu ağır namus meselesi, olsa olsa Şehnaz'la Perran'ın arasındaki rekabetten doğma bir şey olacak... Hürrem Lütfü davası... Bu çapkın oğlan benim karımı da sevdi, onunkini de... Benimkinden bıkır, onunkine gider. Bizim evlerimiz onun iki dalyanı... Bize apaçık âşık sıfatıyla devam etti. Öteye damat namzetliği vesilesiyle yanaştı. Mazlum Ulvi Bey, kızı Reşide'yi karısının zamparasına verecekti... Anlaşılan, güya hiçbir şeyden haberi yok. Onun hâli benden çok gülünç. Ama herif çok hamhalat... Eve kabul etmezsem bana sokakta çatacağa benziyor. Bugünlerde ortada yine neler döndü? Pek haberim yok. Yine biraz Şehnaz'ın dizginlerini çekmeli. İş ne imiş, hele bir anlayalım...

Hüsrev Nizami karısını çağırır. Bu davette yine firçalanan bir çıbanbaşı olduğunu anlayan Şehnaz, yavuz hırsız meselesince kabahatini bastırmak için asık bir suratla içeri girer. İhtiyar koca kırpmaksızın gözlerini dik bir mana ile karısına dikerek:

— Hanım, yine bir ağır namus meselesi karşısındayız.

Şehnaz ezgin bir istihza ile tekrar eder:

— Ağır namus meselesi...

— Evet.

— Peki... Sonra efendim?

— Perran'ın muhterem zevci Mazlum Ulvi Bey'den müthiş bir ultipton aldım.

— Ne mealde efendim?

Hüsrev Nizami Bey, mektubu zevcesine uzatarak:

— Al, oku...

Şehnaz kâğıdı çatık kaşla süzdükten sonra iki kolunu yanlarına salıverip hayret ima eder bir tavırla vücudunu bir tarafa çarpıtarak birbirini arkasına birkaç kahkaha salıverir, koca biraz müteaccip:

— Niçin bu kadar gülüyorsunuz efendim?

— Sonra anlarsınız.

— Ben bu kaba satırlarda neşe verecek bir kelime görmedim.

— Ben de dünyada bu cümlelerden daha tuhaf hiçbir şey okumadım.

— Ah hanım, ah beni bu ayı herifle derde sokacaksın.

— Korkmayınız ortada bizi tutacak bir dert yok... O herif belasını arıyor, bulacak. Siz mektuba ne cevap verdiniz?

— Henüz cevap vermedim. Fakat bu tehdid-amiz ziyareti reddedeceğim.

— Hayır, kabul edeceksiniz.

— Bu terbiyesiz adamla dalaşmak istemem.

— Onun dalaşmaya vakti kalmayacak...

— Ne olacak?

— Geberecek!

— Bir cinayete mi hazırlanıyorsunuz hanım?

— Ben onu kurşunla, kama ile değil, iki lakırdı ile öldüreceğim.

— Ölümünden bahsetme. Ben evimde böyle meşum skandal istemem.

— Karısına aldanacağına gebersin...

— Hanım, ağzından çıkanı kulağın işitiyor mu? Ben de aldanan bir kocayım. Gebermeli miyim?

— Hayır... Siz aldanan koca değilsiniz. Her şey sizin bilginizle oluyor. Siz izdivacın yaşlar hakkındaki kanununa riayeti bilen bir filozof kocasınız.

— Bilmem ki bu sözlerin hakkımda bir zem midir, bir medih mi? Yoksa acı bir istihza mı?

— Bunların hiçbiri değil... Bu sözlerim açık birer hakikattir.

— Çok sert hakikatler...

— Her şey suret-i telakkiye göredir.

— Öyleyse kulaklarımızı arkaya atıp da âlemin hakkınızdaki telakkiyatını dinleyelim...

— Neme lazım benim âlemin telakkiyatı? Biz kendi telakkimizi bakalım. Her şeyde hareketlerimizi âlemin telakkiyatına uydurmak mümkün müdür? Bütün fikrî mücadeleler âlemin telakkikatıyla zıtlasmaktan ileri gelmiyor mu?

— Mazlum Ulvi Bey buraya terbiye ve ilim dairesinde felsefi bir münakaşaya değil... Kabaca, nobranca bir kavgaya geliyor. Ve senin huzurunu da şart koyuyor. Bu laf anlamaz adamla ne yapacaksın? Ne yapacağız?

— Ne yapacağımızı görürsünüz. Bu herif gelmeyecek olaydı ben onu davet etmek mecburiyetinde kalacaktım. Onun böyle mutlak gelmek ısrarıyla bize meydan okurcasına mektup göndermesi benim daha ziyade işime yarayacak! Gelsin... Kendi felaketine kendi ayağıyla gelsin... Geleceği varsa göreceği de var...

— Şehnaz, yine herkesin ağzına çengel sakızı olacağız. Bunca zamandır dedikodumuzla âlemi eğlendirdiğimiz yetişmez mi? Yine gazetecilere hikâyemizle kâripleri heyecanlandırmak fırsatını vereceksin...

— Biz ondan kendimizi sakınarak sussak bu herif daha ziyade tepemize çıkacak. Bu ahmak adamın davası fasittir. O, buraya bizi batırarak karısını temize çıkarmaya geliyor. Ben de ona bu gülünç iddiasının zıddını ispat edeceğim.

— Nasıl?

— Nasıl olduğunu görüp beni iki avucunuzla alkışlayacaksınız.

— Ben bu macerada alkışlayacak bir cihet göremiyorum.

— Göstereceğim. Göreceksiniz...

— Mazlum Ulvi Bey'le fasl-ı dava etmek kadar sana da söz anlatması müşkül Şehnaz... Fakat seni savletlerinde durduracak bir kuvvete malik değilim. Peki söyle. Aleni suiniyetle gelen bu herifi kabul etmek için nasıl bir tertibat alacağız?

— Külfetsiz... Pek sade... Herif gelip de ne kadar yüksekte ağız kalabalığı ederse siz daima mülayemetle mukabelede bulunursunuz. Ben sizin muhaverenizi salon kapısının arkasından dinlerim. Sizin bu mülayemetiniz karşısında o azgın Mazlum Bey kameti taşırsa o zaman ben içeriye girer ne yapacağımı bilirim Hüsrev Nizami Bey tevekkülane bir baş eğişle:

— Peki, öyle olsun...

29

Ertesi sabah Hüsrev Nizami Bey, ay ve güneş tutulması kabîlinden evvelce saat ve dakikasıyla haber verilen tabii hadiselerden birine müterakkıp olur gibi Mazlum Ulvi'nin ziyaretini beklemeye başladı. Kopacak bir bora vardı. Bakalım bu fırtınadan ne kadar hasar ile çıkacaklardı?

Şehnaz'ın, Mazlum'u fena hâlde mağlup ve binaenaleyh lal ve mebhut edeceği hakkındaki atıp tutmalarına da doğrusu pek inanıyordu. Allah için söylemeli, Şehnaz'la Perran'dan bu iki azgın kadından hangisi daha az kabahatliydi? Hangisinin müdafaa için iler tutar bir yeri kalmıştı? İki de birbirinden beterdi.

Mazlum Ulvi Bey kendi karısını, Hüsrev Nizami Bey de kendisininkini müdafaa ve methetmekle bu iki koca birbirine karşı cidden tuhaf bir vaziyette kalacaklardı. Bunun en iyisi, kadınları kendi fantezilerine bırakarak erkeklerin bu işe karışmamalarıydı. Şehnaz, Perran gibi zevceler müdafaa edilerek namuslandırılmazlardı. Onları ya tatlik veya kusurlarıyla kabul etmek lazım gelirdi.

Hüsrev Nizami Bey bu hakikatleri hasmına anlatabilmenin müşkülâtını görüyordu. Onunla nasıl hall-i dava edebilecekti?

Saat ona geldi. Mazlum Ulvi Bey ramazan topu gibi dakikası dakikasına bir miatla kapıdan içeri girdi. Onda, hiç de sinniyle³⁴⁷ yaraşık olmayan hoppa bir tuvalet ve giyinme tarzı vardı.

Seyreklikleri belli olmamak için boyalı saçlar kuş kanadı gibi bir düzgünlükle taranarak şakaklara yapıştırılmış, katrani bir siyahlıktaki bıyıklar kozmetiklenmiş, yeni tıraşın pudrası buruşuk yanaklardan, çeneden iyi silinmemiş, leylaki ve erguvani renklerinin imtizaçlarından menevişlenmiş ipek kravatın ortası bakla kadar bir pırlanta iğne ile pırıldatılmış... Açık gri bir kostüm... Bu genç renklerinin içinde zavallı adam gül ile muşmulanın nispeti gibi büsbütün ihtiyarlanmış... Mazlum Ulvi Bey’de tabii bir adam değil, tıpkı sahneye çıkmak üzere giyinmiş, boyanmış bir aktör hâli vardı.

Hayatın aynı hüsrana, genç zevce felaketine uğramış bu iki ihtiyar koca acayip birer vücut çarpışıyla gayet soğuk selamlaştılar. Misafir, ev sahibinin suratına bakmaksızın somurtkan bir eda ile bir koltuğa yayıldı. Geniş göğsünden sarkan altın kordonla oynayarak gözlerini duvarlarda gezdire gezdire başlayacağı ithamkâr mühim nutkun ilk cümlelerini araştırıyordu. Bu uzun hazırlanıştan sonra kısa bir ifade ile ve heyecandan gıcıkılarak “Mesele malum...” dedi ve öteki küçük bir “Evet...” ile mukabele etti.

Az bir sükûttan sonra Mazlum Ulvi Bey koltuğa iyi yerleşememiş gibi iki yana kıpırdanarak birdenbire parladı:

— Beyefendi, söyleyiniz bana, zevceniz zevcemden ne ister?

— Ne isteyecek... Hiç...

— Nasıl hiç? Ara yerde kaynaşan büyük bir husumet var. Bunun sebebini bana izah ediniz?

— Benim böyle bir husumetten haberim yok...

— İnkârla meseleyi kapatamazsınız. Bu husumet bütün şiddetiyle mevcuttur. Sebebini soruyorum.

— Sebebini bu kadar merak ediyorsanız hanımefendiden sormalıydınız. Ben husumeti bilmiyorum ki sebebini izah edeyim.

³⁴⁷ sin: yaş

— Siz bilmiyorsanız zevcenizden sorunuz. O pek âlâ bilir.

— Ben kadın işine karışan ve onların namına münazaa çıkarmaya kalkışan erkeklerden değilim...

— Demek ben öyleyim.

— Onu da bilmem. Siz kendi kendinizi benden öğrenecek değilsiniz ya...

— Affedersiniz... Ben kendimi bilirim...

— Kendinizi biliyorsanız, şöyle mi veya böyle mi olduğunuzu niçin benden soruyorsunuz?

— Bazı telakkiyatınızı ve zevceniz hakkındaki tahammülünüzü çok acayip (koltuktan hoplayıp yine oturarak) ve gayriahlaki bulduğum için soruyorum.

— Beyefendi, ahlak vadisine girişirsek siz benden çok yaya kalırsınız...

Mazlum Ulvi Bey büyük bir istiaze ile haykırarak.

— Neuzübillah... Sizden daha havsalası geniş ve rezalete mütehammil bir kocanın dünyada vücudunu tasavvur kabil değildir.

— Tasavvura, kıyasa hacet yok. Buyurduğunuz vasıflara kendinizden başka mevsuf aramayınız. Zevcenizin rezaletlerine tahammüldeki havsala genişliğinizle yarışmak benim haddim değildir. Bu hususta cihet cihet takaddüm edersiniz.

— Yüz yüze, bu kadar cüretli bir iftira...

— İftira yok, herkesin ağzında dolaşan hakikatler var.

— Kimmiş o “herkes”?

— Bunun tayini, tahdidi kabil midir? Şu, bu, öteki, beriki...

— Şu, bu, öteki, beriki... Mevhum ağızlar. Fakat sizin rezaletinizi tasdikte bütün âlem müttefik...

— Beyefendi, böyle safsatalarla bütün rezaleti bizim üzerimiz yığmaya uğraşarak siz bu iğtişâşlardan temiz sima ile çekilip kurtulamazsınız...

— Beyefendi, gözlerinizi açıp bana iyi bakınız.

— Bakıyorum.

— Ben, icabında bu meseleyi kanla temizlerim...

— Hiçbir mesele kanla temizlenemez, daha ziyade berbat olur. Beni tehditle kendinizi temize çıkaramazsınız. Kanla temizleyiniz, sade su ile yıkayınız... Leke sabunu kullanınız... O bana ait bir mesele değildir. Benim karımın bir rezaleti varsa bundan size ne! Sizin karınızın bir rezaleti varsa ondan bana ne? Bu macerada mutlak kan dökmeye özeniyorsanız, buraya niçin geliyorsunuz? Mücrimi³⁴⁸ arayınız. Zevcenize ilanaşık eden adam herhâlde ben değilim efendim.

— Zevceme ilanaşık mı? Buna cürette bulunabilenin derhâl beynini patlatırım.

— Macera ilanaşık safhasını çoktan geçmiştir. Niçin patlatmıyorsunuz efendim?

— Kimdir o?

Söyleyiniz bakayım...

— Ağrep hâl... Onun kim olduğunu sizden başka bütün dünya biliyor.

— Ben bilmiyorum. “Söyleyiniz” diyorum.

— Evet, hakkınız var, bilemezsiniz. Çünkü o çapkın oğlan evinize damat namzetliği meselesiyle girip çıkıyor...

Mazlum Ulvi Bey, silah araştırmaya benzer bir isticlal ile pantolonunun arka cebine el atarak:

— Beyefendi, bu sözlerinizin şimdi hesabını vererek cezasını göreceksiniz...

Hüsrev Nizami Bey hasmından evvel cebinden bir revolver çıkararak:

— Başüstüne, efendim...

Mazlum Ulvi Bey kesik beniz ve titrek dudaklarla:

— Nedir o? Beni mi öldüreceksiniz?

³⁴⁸ mücrim: suçlu

— Siz beni öldürmezden evvel...

— Durunuz, daha vakit var. Daha faslolunmadı. Hesabımızı tamam görelim. Sonra vuruşalım.

— Bu dava faslolunmaz, sonuçlanamaz beyefendi. Biz birbirimizi öldürmekle cinayet değil, büyük bir sevap işlemiş oluruz. Âlemin dilinden, karılarımızın aşufteliğinden en çok bu suretle kurtuluruz.

— Namus yoluna ölmek de, öldürmek de tatlıdır beyefendi.

— Ben bu tattan bir şey anlamam. Mecbur olursam ölürüm, öldürürüm. Fakat niçin ölüp öldürmediğime de çok şaşarım. Çünkü cinayeti işleyenler başkaları. Onları dünyada bırakıp biz niçin ölüyoruz?

— Ölümüne müstahaklar varsa onların cezalarını vereceğim. Vallahi ve billahi...

— Beyefendi, siz şaşırmışsınız. Biz burada birbirimizi öldürdükten sonra onların cezalarını ahiretten mi vereceğiz?

— Onları temizlemeden gitmem. Fakat kanaat getirmeliyim.

— Neye kanaat getireceksiniz?

— Söyleyeyim. Siz, deminden, benim evime damat namzetliği maskesiyle girip çıkan delikanlı ile zevceme dair kabih³⁴⁹ bir imada bulundunuz...

— Kabih değil, hakikat...

— Meseleyi tersine çevirmek suretiyle hakikat.

— Ne demek o?

— Şu demek ki: Hürrem Lütfü'ye zevceniz Şehnaz Hanım tutulmuş. Bir zamanlar peşinden dolaşmış. Lakin aşkına mukabele görmediği için çocuktan intikam almak sevdasına düşmüş... Orada burada aleyhinde bulunarak türlü entrikalar çevirmeye, iftiralar atmaya başlamış... Hürrem Lütfü'nün kerimemle namzetliğini iştince hanımın kini bütün bütün alevlenmiş. İşte fesadın membaı, ne

³⁴⁹ kabih: yakışsız

benim ne zevcem ne de Hürrem Lütü'nün bu macerada zerrece kabahatimiz yoktur. Mücrimin kim olduğunu şimdi anladınız mı? Ortaya saçmış olduğu bu levsiyatı zevceniz olacak o kadına temizlettireceğim. Çağırınız, gelsin...

Şehnaz Hanım, elinde büyükçe bir mukavva tutarak, mağrur bir reftar ve müstehzi bir simayla salona girerek:

— İşte geldim, efendim. Emriniz?

Mazlum Ulvi Bey, hanımın böyle pervasızca istihkarından biraz şaşalayıp:

— Emrim yok, davam var...

Şehnaz, muhakkir bir süzülüyle kaldırdığı kaşlarının altından Perran'ın kocasına yan yan bakarak:

— Davanız, zevceniz hanımefendinin iffetini müdafaaya ait ise çenemizi yormaya değmez. Acırım size...

— Ne demek çenenizi yorduğumuza değmez? Karımın iffetini elbette müdafaa edeceğim.

Şehnaz, sözlerindeki kuvveti gösterir bir ısrarla başını tavana doğru yükseltip billur gerdanını seyrettirerek:

— Olmayan bir şeyin nesini müdafaa edeceksiniz?..

— Ne dediniz? Bir daha söyleyiniz...

— Sizin karınızda iffetin noktası yoktur. Bir daha da söylerim... On daha da söylerim. Yüz daha da söylerim.

— Her yerde ve daima böyle terzilen, teşnian karımın aleyhinde bulundunuz.

— Bulundum... Fakat iftira atmadım. Hakikati söyledim. Karınız “erzel, eşna” tabirleriyle ifade olunamayacak bir sukutla rezaletin esfeline inmiştir.

— Bir kocaya karşı karısı aleyhinde bu kadar teşniatta nasıl bulunuyorsunuz?

— Çünkü o zavallı koca, fahişe karısının efendini müdafaa etmek hamakatinde bulunuyor.

Mazlum Ulvi Bey, baba hindi gibi kabara kabara kıpkırmızı kesilerek:

— Bilir misin ben adama ne yaparım?

— Hiçbir şey yapamazsın. Sen de bir şey yapabilmek iktidarı olaydı karınla baş ederdin. Perran'ın âlemin gözü önünde yaptığı fahişeliği müdafaa etmek için buraya gelmek zilletinde bulunmazdın...

Mazlum Ulvi Bey pantolonunun arka cebinden bir revolver çıkararak:

— Sözüne istiğfar et, yoksa şimdi beynini parçalarım.

Şehnaz, zevci Hüsrev Bey'in hasmına, elindeki mukabeleten tevbih edilmiş silahın namlusuna baka baka kandil kandil kakhahalar salıvererek:

— Sözüme istiğfar edeceğim? Az söyledim. Senin karın sokak orospularından da aşağıdır. (elindeki fotoğrafı uzatarak) Al, bak... Çırılçıplak, şu rezalet tablosunu teşkil eden hayâsızları tanıyor musun? Gözlerin karardıysa ben söyleyeyim... Birisi, iffetini müdafaa vazife bildiğiniz Perran Hanım eşiniz, öteki de kızınıza koca olmak için intihap ettiğiniz Hürrem Lütfü Beyefendi... Gözleri fal taşı gibi açılan Mazlum Ulvi Bey titreye titreye kekeleyerek:

Karımla Hürrem çıplak, kucak kucağa...

— Aferin beyefendi, iyi tanıdınız... Bana tevcih ettiğimiz o elinizdeki revolveri şimdi beyninize çevirip sıkınız.

Evvelki kırmızılığı şimdi bir ölü sarılığına dönen Mazlum Ulvi Bey silahını yavaşçacık yere bırakarak:

— Hayır... Hayır... Hayır... İntikam... İntikam...

Zavallı adam bu kelimeleri tesbih gibi çeke çeke büsbütün sola başını koltuğun arkalığına dayar, kendinden geçer...

Hüsrev Nizami Bey onu öyle ayva renginde hareketsiz görünce karısına dönerek:

— İleri vardın Şehnaz...

— İleri mi vardım? Hayır, pek geri bile kaldım. Ben adam için ölmek, karısının orospuluğunu müdafaa etmekten çok hayırlıdır.

— Fakat bizim şimdi insani vazifemiz bu adamı ayıltmaktır.

— Öyle fasit bir dava ile tehdit ederek evimize gelip bir dakika evvel bana silah çeken bu herif ister ayılsın ister ayılmasın... Ölürsa kabahat kimsede değil, kendisindedir. Bu adamın katili biz değiliz, karısıdır. Çünkü onu buraya o gülünç dava ile gönderen o şıfıntıdır.

— Fakat bu yarı ölü adamın başında bu münakaşamız münasebetsiz olmuyor mu?

— Bu münasebetsizliği ihdas eden ben değilim.

— Bu adam yaşamalı... Geldiği gibi buradan yine kendi ayağıyla çıkıp gitmeli. Ona burada bir hâl olursa başımızda dönen dedikodu kargalarının çıkaracakları gakkaları artık düşün!

— Evet, öldüğünü ben de istemem. “İntikam, intikam...” diye bayıldı. Yaşasın... Mücrimlerden intikamını çıkarmak için yaşasın! Çünkü Perran vücudunu delecek, Hürrem’i gebertecek meşru kurşunu, ancak, bu ana kadar aldanmış bu kocanın parmakları sıkabilir.

Vakanın mektumiyetine son derecede itina edilerek derhâl bir doktor celbedilir. Hasta yere upuzun uzatılır. Yakası, göğsü açılır. Nabızlar zor hiss olunur, bir betaatte... Kalpte duyulur duyulmaz, ara sıra tek tük bir kıpranış var...

Baygına amonyaklar, İngiliz tuzları koklatılır. Bazı uzuvları ovulur. Yüzüne bol su serpilir.

Tabip, kafeinli, benzonet dö sudlu bir reçete yazar. Edilen acil ve ihtimamlı tedaviden sonra baygın, ağır ağır kendine gelir...

Doktor o gün hastanın istirahat-i mutlakaya muhtaç olduğunu söyleyerek sokağa çıkmasına müsaade etmez. O gece Mazlum Ulvi Bey, hasımlarının evinde kalır. Hakkında her türlü ikram ve dikkatte kusur edilmez.

Konuştukça, dertleştikçe aralarındaki husumet kalkarak bir dostluk teessüs eder. Mazlum Ulvi Bey, karısının pek namussuzca

hiyanetini müspit bu nakabil-i redd vesika karşısında hakikati teslim mecburiyetinde kalır. O da ötekilerle beraber şiddetle Perran'ın aleyhine döner. Binaenaleyh bu yeni dostlarından şu ricada bulunur:

— Bilhassa istirham ederim. Bu rezaletten harice bir şey sızmasın... Benim hakikate vukufumu Perran haber almasın. Almasın ki ben onları cürmümeşhut hâlinde yakalayarak namusumun lekesini silebileyim.

Şehnaz, Perran'la Hürrem'in randevu mahalli yaptıkları Küçükpazar'daki Mahir'in evini ve sokak içindeki kapıdan başka cadde'deki manav dükkânından haneye nasıl girildiğini ve ekseriyetle ne günleri buluştukları "Sadık Dost" imzalı mektupta okuduğu ve chile tarif eder.

30

Mazlum Ulvi Bey, yüreğinde bu intikam ateşiyle evine döner. Bir geceki gaybubetini mühim bir iş zımnında bir dostun evinde kalmış olduğunu söylemek suretiyle idare eder. Fakat bu ateş o kadar yakıcı, eritici bir ateş ki tahammüle can dayandırmak müşkül... Zavallı adam yiyecekten, içecekten kesilir. Birkaç gün içinde koca karnı küçülür. Pantolon kemerleri bollarır, sarkar. Alaca uykular içinde gördüğü rüyalarda bir elde pala, ötekinde tabanca, dev cüseli korkunç adamlarla savaşırlar...

Mazlum Ulvi Bey bu ızharı güç, ızmarı güç meselenin işkencesiyle eriyerek intikam saatini beklerken kızı Reşide'de gördüğü derin bir hüznün hâli, nazarıdikkati celbeder. Bir gün Perran evde yokken kızını odasına çağırarak:

— Yavrum, hasta mısın?

— Hayır.

— Ya neden böyle günden güne sararıyorsun?

— Bilmem.

— Nasıl bilmem? Aynaya git bak. Gözlerini etrafı esmerleniyor. Göz kapakların kızarıyor. Sen söylenilmez bir derdin elemiyle solup bitiyorsun. Galiba köşe bucağa çekilip gizli gizli ağlıyorsun...

Reşide, fakrû'd-demden renksizlenip incelmış parmaklarıyla yüzünü örterek cılız bir sesle:

— Bir şeyim yok babacığım...

— Bir şeyin yok da niçin yüzünü avuçlarınla örterek söylüyorsun? Niçin söylerken titriyorsun?

— Siz de niçin bu kadar ısrarla soruyorsunuz?

— Sorarım. Çünkü babanım... Her hâlimden mesulüm. Saklama. Nen varsa söyle kızım.

— Bilmiyorum.

— Bu nakaratlarla elimden kurtulamazsın. Sende bir dert, bir elem var. Ben onu çok müteessir baba gözüyle görüyorum.

— Belki hastayım da hastalığımı bilmiyorum.

— Öyle saçma lakırdı olmaz. Seninkisi alelade bir hastalık değil. Seni derin bir üzüntü yiyip bitiriyor...

Reşide titreye titreye avuçlarıyla yüzünü kapayarak:

— Babacığım, sormayınız... Derdimi ne ben söyleyeyim ne de siz işitiniz...

— Hah, itiraf ettin... Yüreğini kemiren bir derdin olduğunu ağzından kaçırdın... Artık benim isticvabımı durduramazsın. Mutlaka söyleyeceksin.

— Söylemek bana ölüm geliyor.

— Dert söylemek ölüm değil, şifa getirir yavrum.

— Ben zehirlendim... Belki ölesiye zehirlendim. Sizi niçin zehirleyeyim babacığım?

— Söylemekle beni zehirlemezsin. Kendini de, beni de kurtarmış olursun. “Derdini söylemeyen derman bulamaz” sözünü bilmiyor musun sen? Bak, söyledikçe lakırdıların ehemmiyet kesbediyor. Sen zehirlenmişsin. Söylersen ben de zehirlenecekmişim. Demek

ki bu zehir ikimiz için de aynı derecede mühlik... Bu tehlikeyi bana haber vermen senin evlatlık vazifen iktizasındadır. Babanı böyle bir gizli tehlikenin tehdidi altında bulundurman seni rahatsız etmiyor mu kızım? Derdi söyle, ilacını arayalım. Tehlikeyi bildir, def-i çaresine bakalım. Elem gizli kalıp da müzminleşirse nihayet belki ikimizin de helakimizi mucip olur.

Reşide ince ince bir sayha ile sebeb-i hayatının kolları arasına atılarak:

— Ah babacığım, babacığım... Gizlendikçe dehşeti artan bu mühlik derdin elemiyle yalnız ben sararıp solmuyorum. Aynı elem günden güne sizi de eritip bitirdiğini görüyorum. Fakat felaketi kaçılıyıp tesri etmemek için susuyorum. Korkuyorum.

— İşte artık korkma. Kendini de beni de kurtarmak için söyle...

Reşide babasının kolları arasında çırpınarak:

— Size, sevgili babama bu hıyaneti söylemeye dilim nasıl varacak?

Mazlum Ulvi Bey kızının yüzünü sıcak buselerle ıslatarak:

— Üzme babanı... Söyle!

— O, üvey annem olduğu için bir iftiraya hamlolunmasından çok çekiniyorum. Çünkü affedersiniz babacığım, onun sizin üzerinizdeki nüfuzu bipayandır. Çok şirret bir kadındır. Her kabahatini bastırarak yüze çıkar. Sonra ben müfteri mevkiinde kalırım.

— Korkma, söyle yavrum. Senin ağzın söylemezden evvel hakikati babana çehren, her hâlin anlattı. Ben bu hıyanete senin şehadetinden evvel elime geçen inkâr kabul etmez vesikalardan vâkıfım. Yalnız evrak-ı ithamiyyeyi toplayan bir müddeiumumi gibi ben de bu cinayete müteferri tekmil vakaları tespit etmek istiyorum. Sonra hükmümü vereceğim. Ne kadar adil olduğumu göreceksin.

— Ne yapacaksınız? Ah babacığım, beni çok korkutuyorsunuz...

— Ne mi yapacağım? Bu gibi olaylarda kendi telakkime göre kanunen, vicdanen, ahlaken nasıl hareket etmek lazım geliyorsa

öyle yapacağım. Fakat kızım bu çok mühim işte bana sen de yardım edeceksin.

— Çok sinirli, çok meyus, çok ürkek bir hâldeyim. Yardım emrinize itaate kendimde kudret bulamamaktan korkuyorum.

— Sana ağır bir iş gördürmeyeceğim... Yavrum, sana yaptırtacağım şeyi her hâlde senin kuvvetinle ölçerek yaptırtacağım. Sana gücün yetmeyecek bir vazife tahmil etmeyeceğim. Sen evvela bana bu derin teessürün sebebini anlat... Ne gördün, söyle bakayım?

— Ne mi gördüm? Bir kız evlat, babaya bunu nasıl söyler?

— Söyleyeceksin... Uğradığımız bu ağır felaket hasebiyle baba kız, şimdi iki arkadaş vaziyetindeyiz. Sıkılmadan birbirimize olduğu gibi hakikati anlatmak ihtiyacındayız. Haydi kızım, cesaret... Söyle ne gördün?

Reşide yine bir teeddüp tevahhuşuyla yüzünü avuçlarıyla örterek:

— Kaç defa, kaç defa ikisini kucak kucağa gördüm... Kendimi onlara hiç sezdirmeden çekildim... O genç adam beni hiç sevmiyor. Buraya üvey annem için geliyor. Bana karşı gösterdiği tavırlar o kadar sahte ki nasıl anlatayım? Çok müteessirim. Bu sahteliği derin ihtimamlarla örtmeye bile lüzum görmüyor. Bana zerre kadar ehemmiyet verdiği yok.

— Onun bu kayıtsızlığından sen niçin bu kadar şiddetle müteessir oluyorsun?

— ...

— Söyle kızım, bu genci sevdiğin mi?

— Sevdim babacığım... Fakat insanların bu kadar rezil olduklarını bilmiyordum. Şimdi buz gibi soğudum. Benimle namzetliğini vesile tutarak buraya o kadar suiniyetle gelip gitmesi ve bu müthiş rezalet karşısında benim sükût ızdırarımda kalmanın azabıyla ölüp gidiyorum.

Kız coşuyor, baba derin, muztarip bir dikkatle dinliyordu:

— Kaç zamandır bu evde tiyatro sahnelerinde bile temsilinden hayâ edilen bir komedyaya oynanıyordu. Zevcenizin namusunu idaresine tevdi ettiğiniz yaşlı kadın, boyalı saçlarıyla bir genç amanın sinesinde yattı, uyudu. Her rezalete mahmur ve mütebessim gözlerle baktı.

Hayâsızlıkta gençlere taş çıkarttı. Her gezmede, her seyirde daima beni atlatıyorlardı. Nerelere gittiklerini bilmiyorum. Bazen gece yarısı eve zilzurna sarhoş dönüyorlardı. Affedersiniz babacığım, üvey annem sizi aldatmakta peyda etmiş olduğu mümareseye güvenerek hemen hemen artık benden çekinmeyecek bir cüret almış gibiydi. Çünkü onun aleyhinde böyle ağır bir ithamla size ağız açamayacağımdan emindi. Ben böyle bir cesaret gösterebilmiş olsam bile cezaya kendisini değil, benim çarpılacağımdan şüphe etmiyordu. Nasıl anlatsam... Geçirdiğim müthiş saatlerin hissiyatım üzerindeki işkencesini ifade edemeyeceğim...

— Peki kızım, bu kadarı benim için yeter. Onlar için, o caniler için ceza vakti yakında çalacaktır.

— Ne yapacaksınız babacığım? Sizden tekrar soruyorum. Ne kadar korkuyorum... Ne büyük bir helecanla yüreğim çarpıyor bilseniz...

— Niçin korkuyorsun?

— Hayatınız için korkuyorum. Cinayetlerinin sizce sübutunu anlarılarsa daha büyük bir cinayet irtikâbından çekinmezler. Onlardan her şeyi memul etmelidir. Zehirlemek veya nakabil-i tedavi bir hastalık aşılama ile hayatımıza suikasta kalkarlar.

— Merak etme, ben onlardan daha tetik davranırım. Fakat intikam dakikasına kadar bizim aldanmış görünmekte devam etmeniz lazımdır. Sen, eski neşeni alarak onlara hiçbir şey sezdirmemeye gayret et. Ben de hâlimden, vukufumdan hiçbir koku vermemek için şen şatır bulunmaya uğraşacağım...

— Babacığım, size akıl öğretmek haddim değildir. Lakin söylemeden duramıyorum... Bu derece sukut etmiş bir kadının kanıyla

ellerinizi kirlletmeyiniz... Onu sadece zevciyetinizden taretmek kâfidir. Başımızdan defolsun... Ne ameli varsa gitsin, görsün.

— O cihetleri sen bana bırak, müsterih ol. Tavsiyem vechile harekete et. Bekle...

31

Mazlum Ulvi Bey, kızına verdiği nasihati kendi nefesine tatbik edebilmekte çok zorluk çekiyordu.

Büyük bir aşk ile sevdiği karısının hıyanetini bilip de, onun bazı emarelerini açıktan açığa sezip de sükût etmek, damat namzetliği evine devam eden çapkının Perran'la bazen yalnız odalarda cilveleşmelerine göz yumarak hiçbir şey anlamamış gibi görünmek, bu şedit infialata rağmen neşeli bulunmak, her havsalanın tahammül edebileceği işkencelerden değildi... Fakat Mazlum Ulvi Bey, onlara arkasını dönüp de yüzünün takallüslerini hasımlarından saklayabildiğine emniyet getirdiği anlarda, dişlerini gıcırdatarak intikam saatinde erkek dişi iki melun vücudun ayakları altında cansız yatışlarındaki manzarayı seyretmekteki lezzeti düşünerek kendine metanet vermeye çalışıyordu.

Yalnız kaldığı zamanlardaki bütün saatlerini bu fikrisabitin çok ızdırıplı düşüncelerine hasreden Mazlum Ulvi Bey, meselenin muammalarla örtülü köşeleri bulunduğuna dikkat etti.

Kendisine “Ebedî Sadakatle Müftehir Bir Dostunuz” imzasıyla gelen mektubun muharriri kimdi acaba? Vukuat hiç de bu dostluğu teyit edecek surette zuhur etmedi.

Perran'ın iffetini uzun uzadıya sena eden bu müzevvir mahluk ne münasebet ve alaka ile bu işe karışıyor? Perran'ı masum göstermeye uğraşmaktaki amacı nedir? Bu çok sadakatsiz sadık dost, mektubunda şöyle diyor:

“Şimdilik nam ve hüviyetimi gizlemek ıztırarındayım. Bundan hiçbir şüphe ve endişeye düşmemenizi istirham ederim. Açık alın ve büyük bir iftiharla mübarek ellerinizi sıkmaya geldiğim gün, bu husustaki mazeretimin büyüklüğünü anlayacaksınız.”

— Haniya? Bu zat, büyük bir iftiharla elimi sıkmaya neye gelmedi? İftihar bu hıyanetin neresine sığar? Alçak müfsit ne yüzle gelecek? Onun gelemeyeceğini bile bile bu vaatte bulunduğuna şüphe yok... Onun maksadı bir süre beni aldatmaktan ibaret... Aldanmış kaldığım bu müddet esnasında ne entrikalar döndü? İşin içinde esrarengiz eller dolaşiyor. Mektuptaki şu cümleye ne demeli:

“Hürrem Lütfü Beyefendi'nin, kerime-i afifeleri Reşide Hanım'la namzetliği ilan edilmesi -ki bu elhak tebrike seza bir hüsnüintihaptır-.”

— Bu istihzalı iğfal ile beni uyutmak isteyen kahpe ruhlu insanı da keşfetmek isterim. Bu karanlık kuyuya bir fener indirmeliyim. Lakin nasıl? Kime müracaat edebilirim? Karımın dostları tabii benim düşmanlarımdır.

Aklına birdenbire Hüsrev Nizami Bey geldi. Bu adamla hemhâl gibiydiler. Hem o, genç kadın idaresinde bir nevi asri felsefe sahibiydi. Bu, kadın sadakatsizliğine idmanlı zattan mühim şeyler öğrenebileceği, belki de ahlaki dersler alacağı ümidiyle bir gün mahut mektubu cebine koyarak Hüsrev Nizami Bey'in yazıhanesine gitti.

Bu defa samimi bir dost hararetiyle birbirinin elini sıktılar. Kahve, sigara ikramlarından sonra dertleşmeye başladıkları sırada Mazlum Ulvi Bey:

— Bugün zattalinizi tasdie cüret edişim, büyük bir merak sâikasıyladır. Bizim maceramıza karışmış gizli el veyahut eller var... Bunları bilmeden dava halline kalkarsak karanlığa kubur sıkılmış gibi oluruz. Bu hususta bendenizi tenvir edebileceğinizi sanıyorum. Lütfunuza muhtacım beyefendi...

— Estağfurullah, emredersiniz... Vüsumun³⁵⁰ erebileceği bir şey ise diriğ³⁵¹ etmeyeceğimden emin olunuz...

Mazlum Ulvi Bey, “ebedî sadakatiyle müftehir dost”un mektubunu uzatarak:

³⁵⁰ vüs: bir işi yapabilme gücü

³⁵¹ diriğ: esirgeme

— Şu satırların ne maksatla yazılmış olduğunu anlayabilir misiniz?

Muhatabı, mektubu süzerek cevap verdi:

— Bir parça...

— Yazıyı tanıyor musunuz?

— Zannederim.

— Meşkûk söylüyorsunuz...

— Meşkûk fakat yüzde doksan beş bir kuvvetle...

— Bu hain entrikacının ismini bana bildiriniz.

— Bu ismin zikrinden evvel bazı izahata lüzum var.

— Buyurunuz...

— Bu mektubun bir aynı... (biraz düşündükten sonra) “Bir aynı” demeyim, buna tamamıyla zıt mealde bir mektup da biz aldık.

— Allah, Allah...

— Evet, size bizi çok fena gösteriyor. Bizi de size aynı surette tasvir ediyor...

— Bu alçaklığa sebep?

— Biraz sabrediniz. Bu sebebi şimdi birlikte araştırırız.

Hüsrev Nizami Bey, evine bir hizmetkâr koşturarak mahut mektubu getirtti.

Perran’ın bu rezalet vesikasını kocasına uzatarak:

— Buyurunuz, okuyunuz. Fakat çok müteessir olmamaya gayret ediniz. Çünkü soğukkanlılıkla konuşmak ihtiyacındayız. Fena insanların redaetine³⁵² had yoktur. Ahlak lağımı pisliklerin en derini, teaffünatın en zehirliisidir.

Mazlum Ulvi Bey, bu itidal tavsiyesine rağmen tıkana tıkana şöyle okumaya başladı:

“*Hanumefendimiz,*

³⁵² redaet: kötülük, fenalık

Aleyhinizde deveren eden dedikodulardan çok müteessirim. Bu müessif şayiaların başlıca naşirleri takdim ettiğim mukavva üzerinde hayvani birer şehvetle birbirine sarılmış gördüğümüz bir iki rezil mahluktur.

Onların ret ve inkârı nakabil bu rezalet vesikası sizin elinizde oldukça aleyhinize işleyen zehirli dilleri tutulup kalacaktır.

Fotoğrafın, her göze hakikati söyleyen bu ithamnamesinden ne suretle istifade edeceğinizi pek yakın bir istikbalde zuhur edecek fırsat size söyleyecektir.

Saadetinizle alakadar fakat bizzarure gizli kalan perestişkârınız olmakla bahtiyar

Sadık Bir Dostunuz”

Mazlum Ulvi Bey, istikrahtan çenesi zangırdayarak:

— Vay bre melun... İnsan ahlaktan bu derekeye sukut etmiş mahlukları gördükçe insanlığından iğreniyor. Akıllalmaz hiçbir vicdana sığmaz melanetler... Demek size karımın cinayetini müspit fotografi gönderen de bu habis...

— Evet.

— Bu fotoğrafı nasıl elde etmiş?

— Ona benim de aklım ermedi...

— Sanki Perran, âşığıyla kucak kucağa o çıplak vaziyette bilhassa durup çektirmişe benziyor...

— Hemen hemen öyle gibi...

— Ne cüret!

İki mektubun yazısını tatbik ederler. İkisinin de aynı kalemden çıkmış olduğuna şüpheleri kalmaz...

Bu aralık oda kapısının arkasında bir gürültü olur.

— Kimdir o? Ne istiyor?

“Vurun, tutun...” gibi sesler iştilir. Hüsrev Nizami yerinden fırlayarak oda kapısını açıp sorar:

— Ne var, ne oluyoruz?

Hanın odabaşısı ve idare memurlarından birkaçı cevap verirler:

— Efendim, hâli, şanı meçhul, binaenaleyh şüpheli bir adam kapının anahtar deliğine kulağını koymuş, içeride sizin ne konuştuğunuzu dinliyor.

— Hafiye mi?

— Öyle olacak...

— Abdülhamit öldü fakat bu mesleği memlekette kökleşmiş bir âdet hâlinde yadigâr bırakarak gitti. Bizim konuşmamızdan kime ne? Bu adamın maksadı ne olabilir?

— Ne bilelim efendim...

— Ne şekil, ne kıyafette insan bu?

Odabaşı başına biraz büyük gelen kasketini düzelterek:

— Her şeye benzer efendim. Bu acayip adam birkaç zamandır buralarda dolaşiyor. Efendime söyleyeyim... Hırhız kumpanyasının adamı olmalı...

Hüsrev Nizami Bey, hafif bir tebessümden kendini alamayarak:

— Hırsızlar kumpanya mı olmuşlar?

Odabaşı tasdiklen başını soldan sağa çevirerek:

— Öyle ya efendim, hırsızlar şimdi komandit şirkettir efendim...

— Odabaşı, “komandit şirket” ne demektir, biliyor musun?

— Niye bilmeyeceğim efendim? Hırhızbaşı, maiyetine emreder. Onlar çaldıklarını hep ona getirirler. Bir depoya yığılır. Sonra pay olıyır... Kaç gündür aklım başımda yok... Hırhızlar odabaşısı boğiler... Polisler geliyir, her yanı arayıp taraklılar... Katiller buluniyi, Adliyede mahkemede kuruliyi... Katil adama soriler kim: Sen odabaşısı ne deye boğmakladın? O da cevap edi kim: Efendim, benim ahlım yohdur. Ben divaneyim, ne ettiğimi bilmiyim. Bana odabaşısı boğmakladın diyorlar ama be bu işi yaptım mı, yapmadım mı? Farkına varamıyorum. Katil böyle deyincek bir alay hekim davetleniyi... Onlara deyiler kim: “Biyol bahınız bahalım. Bu

adam ahıllı mıdır? Divane midir? Bize bir cevap ediniz...” Hekimle de kitapları açarak biyol katilin sıfatına bahiyolar. Dönüp kitaptan ohuyolar... Bazıları, divanedir, bazıları ahıllıdır, birtakımı da hem divaneye hem ahıllıya benzer dediler.. Geliniz de bu marazanın içinden çıhınız bahalım... Odabaşı mezarda çürüyüp bitiyor. Bu dava tükenmiyi vesselam... İşte bu herif de, efendime söyleyeyim, İşte haramilerden birinin adamı. Birkaç zamandır buraya dadandı. Sansar gibi göze gözühmeden içeri dalıyı, bilmem ki ne vakit merdivenleri çıhi...

Hüsrev Bey’in oda hizmetçisi odabaşının kelamını bal ile keserek:

— Efendim, bu herif birkaç zamandır idarehaneye tebelleş oldu. Bizimle bir derdi var ama nedir, anlayamadık. Bugün yine onu sizin kapıdan içerisini dinlerken gördük... “Kimsin? Ne istiyorsun?” demeye kalmadı, ortadan kayboldu.

Hüsrev Nizami Bey hiddetle:

— Ne demek kayboldu? Peri mi bu? İnsan mı? Bir daha görürseniz hemen yakalayınız...

İdarehane sahibi bu kadarla iktifa ederek odaya girer, kapıyı örter.

32

Mazlum Ulvi Bey dolaşık bir zihinle:

— Hırsız mı? Aile esrarı almaya gelen bir hafiye mi?

— İkinci nazariyenizi daha muvafık buluyorum.

— Evet... Bu herif mutlaka benim peşime takılıp geldi. Ne konuştuğumuzu anlamak için cüretini oda kapısını dinlemeye kadar ileri götürdü.

— Esrar içindeyiz, beyefendi... Başımıza ne çorap ördüklerini bilmiyoruz. Odabaşının sansara benzettiği bu herif, karımın hafiyesi mi acaba?

— Bir şey diyemem.

— Sizin hanım bu işlere ne mana veriyor?

— O Sermet Nadir isminde birinden şüpheleniyor.

— Bu adam ne şekilde bu maceraya karışıyor?

— Kim bilir bir taraftan bir kuyruk acısı olmalı...

— Ne şekilde bir kuyruk acısı olursa olsun iki aileyi kana su-satırcasına birbirinin aleyhine düşürmek bu hangi vicdana, insafa sığar?

— Şimdiki maceralarda vicdan, insaf aramıyoruz. Bir taraftan bir iyilik görürseniz şaşınız fakat size gelen fenalıklara hiç şaşmazsınız... Fenalık yapmak, terbiye noksanlığından gelen beşerin fitri bir hastalığıdır. Ortada hiçbir sebep olmasa eğlenmek için ona buna fenalık yapanlar vardır...

— Bu Sermet Nadir kimdir? Söyleyiniz rica ederim...

— Aleyhindeki emareler katiyet kesbettikten sonra kim olduğunu söylerim. Çünkü bu tahmininde yanılmış olabilir...

— Bu da doğru... Adamın bu işte hiçbir dahl ü tesiri yoktur. Yoksa beyhude yere onunla da bir hengâmeye tutuşmayalım... Hem böyle teferruatla uğraşmaya vaktim yok... Ben doğrudan doğruya mücrimlerin cezalarını verip işi temizleyerek davayı bitireceğim...

— Affedersiniz beyefendi... Ne şekilde?

— Niçin soruyorsunuz?

— Sebebini sonra arz ederim.

— Namus davası yalnız ölümle, temizlenir... Onun da hangi aletlerle yapıldığını bilirsiniz. Bu taammütte³⁵³ şekil birdir. Fakat vasıtalar taaddüt edebilir...

— Beyefendi sizinle samimi bir hasbihâlê girişmeme müsaade eder misiniz?

— Hayhay efendim. Çok memnun olurum...

— Fakat riya gibi, görenek gibi âdet ve ahlakın safsata kısımlarından soyunarak açık görüşeceğiz.

³⁵³ taammüt: tasarlayarak suç işleme

— Maksud-ı alinizi bütün mealıyla kavrayamadımsa da peki, ona da peki...

— Şifa arayan bir mariz, hazik bir tabibin önüne gittiği vakit hastalığı en gizli bir uzvunda da olsa orasını açar. Çünkü bu gibi mücbir hâllerde ayıp denilen mânia hududunun öbür tarafına geçilmiş demektir.

Garip bir ürküntü ile kaşları çatılan Mazlum Ulvi Bey:

— Evet hakkınız var...

— İkimiz de aynı aile felaketine uğramış hemhâl birer kocayız.. Derdin bu benzerliği ikimizi de pek sıkı birer dost yapabilir.

— Şüphesiz...

— Birbirimizin tecrübe ve nasihatlarından istifade edebiliriz.

— Maalmemnuniye...

Hüsrev Nizami Bey, misafirine aliyyülâlâ nevinden bir cigara uzatarak garip bir göz merkûziyetiyle:

— Sualimi samimiyetime bağışlayarak affedersiniz. Bahir hıyanetine rağmen zevcenizi hâlâ derin bir muhabbetle seviyor musunuz?

Mazlum Ulvi Bey, birdenbire başını, oturduğu koltuğun arkasına dayayarak koca karnını titrete titrete acayip bir gerinişten sonra:

— Beyefendi, tastamam bam telime bastınız. Benim şu sualime de siz cevap veriniz.. Sadakatsizliği rezaletin sonuna kadar vardırıran bir kadın sevilir mi?

— Sevilir...

— Beni kızdırmak için böyle söylüyorsunuz...

— Hayır, sizi kızdırmakta ne menfaatim olabilir? Bu hasbihâlimizde şakaya, latifeye yer yoktur. Gayet ciddi konuşuyoruz...

— Böyle bir kadını belki siz sevebilirsiniz. Fakat ben sevemem.

— Doğru söylemiyorsunuz, beyefendi... Siz de seviyorsunuz.

— Sevmiyorum. Doğru söylüyorum. Çünkü her ahlak, her mi-
zaç bir olmaz... Kendi temayül ve telkinatınızın bir aynını da bende
aramaktan salim bir netice çıkmaz...

— Sima ve endamca birbirine benzemeyen insanlar aşk ve sair
ihtiras noktalarında ahlaken birbirini andırdıkları bence mütearif
kabilinden bir hakikattir.

— Ne demek istiyorsunuz?

— İkimiz de yaşça geçkiniz. İkimiz de genç, güzel kadınlarla
evliyiz. İkimiz de sadakatsizliğe uğramış kocalarız. Binaenaleyh
sizin hissettiğinizi benim hissetmem, benim hissettiğimi sizin his-
setmeniz çok tabii bir hâl değil midir?

— Maceradaki ayniyet, hissiyattaki mübayeneti katiyen izale
edebilir mi?

— Peki... Perran Hanım'ı niçin öldüreceksiniz?

— Sualiniz çok garip... Sadakatsizliği için...

— Davanızı ölümden gayrı halledemez misiniz?

— Nasıl?

— Mesela terk etmek suretiyle...

— Terk edeyim de sonra gözümün önünde ikisi evlensinler mi?

— Evlenebilirler ya... Size ne?

— Nasıl bana ne?

— Hah, işte sadakatsizliğine rağmen zevcenizi hâlâ şiddetle
sevdiğinizi bu sözlerinizle ispat ediyorsunuz.

— İntikam hırsı daima sevgiden gelmez.

— Ekseriya ondan gelir... Buna da peki... Fakat Perran'ı öl-
dürdükten sonra ne yapacaksınız?

— Tekrar onun gibi genç bir kadınla evleneceğim...

— Aynı akıbete uğramaktan korkmuyor musunuz?

— Hayır, korkmuyorum... Çünkü bu katl keyfiyeti ile benim,
sadakatsiz zevceyi öldürür bir koca olduğum her tarafa yayılınca

bana varacak kadının aynı dalalete sapıtması güçleşir. Artık ben buna cesaret isterim...

— Affedersiniz faraziye kabîlinden söylüyorum. Perran'ın katlinden sonra alacağınız kadın aynı hâle süluk ederse?

— Onu da öldürüp başka bir genç kadın alırım...

— Beyefendi, asıl şimdi affedersiniz. Bu öldürdükleriniz tavuk değil, insanın dişisi kadın... Kabahatleri de kendi yaşlarıyla mütenasip birer genç aguş aramaları... Bu katllerde bize düşen ağır mesuliyetler de var. Cürmü bütün ağırlığıyla yalnız kadınlara yükletmeyelim.

— Tuhaf söylüyorsunuz beyim. Sadakatsiz kadının suçunu kocaya yükletmek... Bu, hangi adalete tevafuk edebilir? Cürmü onlar işlesinler, mücrim biz olalım. Bu fetvaya hiçbir koca amin diyemez doğrusu...

— Kimse kendi hakkında fetva vermek salahiyetini haiz olmaz. Çünkü sonra hükümlerimiz hep kendi lehimize çıkar. Siz daima zevç tarafını iltizam ediyorsunuz.

— Bu, pek tabii değil mi ya? Çünkü kendim aldatılmış bir zevcim.

— Müsaadenizle ben de zevce tarafının avukatlığını yapacağım.

— Buyurunuz...

— İşte, bir daha tekrar ediyorum. Biz ihtiyarız, zevcelerimiz gençtir.

— Beyefendi, erkeğin yaşı yoktur. Erkek daima erkektir.

— Erkeğin yaşı vardır beyefendi. Erkek daima aynı erkek değildir. Yirmi beşinde bir gençle almış beşlik bir ihtiyarı nasıl bünye, kuvvet ve simaca seyyan³⁵⁴ tutabiliriz? Karı koca arasındaki otuz beş, kırk yıllık bir yaş farkı... Bu bir uçurumdur, beyefendi...

Mazlum Ulvi Bey vereceği cevabı bulmak için ağır ağır saatinin kordonuyla oynayarak:

³⁵⁴ seyyan: denk

— Bu dünyada kendisinden çok genç kadınla evlenen yalnız biz miyiz?

— Onlar için “iyi yapmışlar” demiyorum ki... Böyle uygunsuz hareketlerde emsal göstermek kimse için bir mazeret teşkil edemez. Böyle nispetsiz izdivaçlar çok vardır. Fakat mesut olanlar var mı?

— Eski muşmula padişahlar, vezirler sürü ile körpe kadının kocaları değil miydiler? Bizim de birer genç karımız olursa kıyamet mi kopar?

— Evet, kıyamet kopar... Nitekim işte bizim başımıza koptu... Eski matuh padişahlara, vezirlere gelince, bunların firaşına gönül hoşluğuyla girmiş bir kız tasavvur edemem...

— Beyefendi, itirazımı siz de affedersiniz. Mademki nispetsiz izdivacın bu kadar aleyhinde idiniz. Bu günahı kendiniz niçin işlediniz?

Hüsrev Nizami Bey, yerinden kalkıp elinde sigarası ve asabi adımlarla odanın içinde gezinmeye başlayarak:

— Hah, işte şimdi meselenin manivelasına bastınız.

— Bu hususta kendinizi mazur görüyorsanız beni de aynı muafiyetle bağışlamanız gerekmez mi?

— Bu hususta ne kendimi mazur görüyorum ve ne de size bir muafiyet temin edebilirim. Yalnız şunu söyleyeyim ki ikimiz de aynı hicranın elemiyle müteellim olduğumuz hâlde sizi kendimden fazla rahatsız görüyorum.

— Böyle bir felaket karşısında müteellim olmamak kabil midir?

— Bir dereceye kadar kabildir...

— Nasıl? Bu fennin mütefennini iseniz bana ders veriniz...

— Vereyim. Fakat sizde gördüğüm zihniyete nazaran nasihatlerimi kabul ettirebilmekte güçlük çekeceğimi anlıyorum.

— Nasihatlerinizi kabul edemesem bile dinlemek de benim için bir kârdır.

— Evvela, bu bir idmandır. İnsan buna yavaş yavaş alışır. Saniyen, ihtiyarın aşkıyla gencin aşkı arasındaki farkı mukayese etmeliyiz. Her şeyde olduğu gibi ihtiyar, sevdasında da hodbindir. Sadakatsizliğinden dolayı siz Perran Hanım'ı ölümlle cezalandırmak istiyorsunuz...

— Bu niyetim katidir. Fakat bunun ihtiyarlık hodbinliği neresinde?

— İhtiyarlık hodbinliği bu kararın her noktasında zahir bahir... Çünkü sizin yerinizde bir genç olsaydı Perran'la birlikte kendisi de ölmek isterdi. Beyefendi, daha doğrusunu söyleyeyim mi? Biz yaştakilerin aşk sahnesine böyle kahramanlıklarla çıkmaları çok mevsimsiz ve gülünç olur. Öldürmek neye gerek, kadının bağıni çözüünüz, gitsin... Öldürmek bize insanlığın kable't-tarih barbarlığından kalma bir vahşettir. Kadını öldürüyorsunuz. Niçin? Çünkü gönlünün arzusuna tebaiyette size tercihen bir başkasına ram olmuş... Bundan telin edilecek biri varsa ne zanidir ne zaniye... O da ancak tabiattır. Bu hâl de genç iki karı kocanın vaziyetidir. Bir ihtiyarla bir genç arasında olursa o zaman kadının mazereti daha ziyade artar. Bu iddiamı tenvir için meseleyi makûs bir nispetle takdir edelim. Mesela şimdi siz, pek genç olsanız ve aynı zamanda ihtiyar bir kadınla evlenmiş bulunsanız tazecik bir kıza meclup olup da geçkin zevcenize sadakatsizlik etmiş olduğunuzdan dolayı katliniz mi lazım gelir?

— Ooo, o başka, bu başka...

— Hiç başka değil. Biz erkekler evlenme kanunlarında kendimizi kadınlardan çok mümtaz müstesna görmeye uğraştığımızdan dolayı bu hatalara düşüyoruz.

— Aman birader, bu fikirleriniz cemiyet içinde bir âdet, bir kanunun olarak taammüm etse dünyanın hâli neye varır?

— Dünyanın hâli hiç değişmez. Bugün ne ise yine öyle olur. Çünkü tabiatın mücbir kanunları icbarlarını yapmak için medeni kanunların müsaadelerini beklemezler. Nitekim işte biz ikimiz, bu dertle nalan nalanız. Genç kadınlarla evlendik. Onların bize sadık

kalmaları için âdetten, kanundan, namustan istimdat ediyoruz. Fakat feryatlarımıza kulak veren var mı? Bu zorluklar içinde şaşırarak silaha davranıyoruz. Kendimizi tamamıyla daraya çıkarıp masum görerek bütün kabahati zevcelerimize yükletmek istiyoruz. Haksızız, beyefendi. İhtiyarlığı da gençliği de bertaraf edelim. Bünyelerinde birinin diğerine karşı tenafür ve cazibesizlik bulunan karı kocalar genç de olsalar sevmediğini sevmeye zorlamak beyhudedir. Bu, tıpkı bir yemeği kabul etmeyen mideyi zorlamaya benzer. Zorlarsınız, zorlarsınız ama sonu kusmadır. Çünkü tabiatın zıddına gidilmez.

— Netice nereye gelecek beyefendi?

— Netice şuraya gelecek ki ihtiyar bir adam, genç zevce ile yaşamak istiyorsa karısının cinsî temayüllerine karşı o zavallının müsamahalı bulunması iktiza eder.

— Asla... Kendi evimde, kendi tecvizimle böyle bir cehennem yaratamam...

— Öyle ise genç bir izdivaç cenneti kurmak sevdasından ebediyen vazgeçmelisiniz...

— Niçin efendim? Genç kadınlarla evli ihtiyarlar hep bu şerait tahtında mı yaşıyorlar?

— Birkaç müstesna farz edilebilirse de ekseriyet, bilerek ve ya da bilmeyerek bu şeraitin masumiyetine mahkûmdur. Ve bu hüküm, senelerden beri çektiğim ızdırapların topyekûnüdür. Cemiyet içinde, balolarda, eğlence yerlerinde rast geldiğim genç zevceli ihtiyarların gözlerinde de hep bu ızdırabı okudum. İşte siz, işte ben, daha birçok benzerlerimizi bulmak da zor bir şey değildir. İhtiyari genci de bir tarafa bırakalım... Balolara gidenlerin içinde turfanda güzel zevceleri olanlar, refikalarını diğer erkeklerin kolları arasında görmekten çok azap çekerler.

— Bu söylediklerinizi amelî tatbikatına imkân tasavvur olunamayan birer nazariye olarak dinliyorum.

— Bu sözlerim nazariyelikten çoktan çıkarak amelî sahada eskimiştir. Mademki iki ihtiyarız. Tecrübelerimizden istifade edelim.

Sağlarını sollarını görmeyen gençler gibi galeyanlarımızın ilk şiddetlerine kapılmayalım.

— Ya ne yapalım efendim?

— Daha samimi söylememe mücade ediniz...

— Daha samimi nasıl olur? Peki, buyurunuz...

— Siz, şu zevcenizi öldürmek kararından vazgeçiniz...

— Niçin?

— Çünkü onu öldürmekle güya bir intikam çıkaracaksınız. Fakat kendinize bir bahtiyarlık temin etmiş olmayacaksınız.

— Öldürmeyeyim de gözümün önünde başkasının mı olsun?

— O başkasının değil, daimî sizindir... Sizinle bir evde oturuyor. Belki bir döşekte yatıyor... Ötekinin olduğu saatler mahduttur. Genç sevgiliyle kaçakçılık suretiyle mülaki oluyor. Hakka'l-insaf düşünürsek bu ondaki hisse-i şayia bile değildir. Bu büyük hisseye siz maliksizsiniz. Öldürseniz ne olacak? Ondan bütün bütün mahrum kalacaksınız. Ve bu kadın hayali def-i nakabil bir kâbus gibi bütün ömrünüzce sizi rahatsız edecektir. Benim vicdani hükmümce kadın masumdur. Katil olmak, bir kadını diğer bir erkekle paylaşmaktan daha ehven hareket midir?

— Sözleriniz beynimin üzerinde kürek kürek kızgın kor gibi dökülüyor. Bütün ananevi kanaatlerim, itikatlarım, imanım yanıyor...

— Yansın... Köhne fikirlerimizin mantar kesilmiş enkazı hep yansın kül olsun.. Dimağımızın açılacak tarlasını yeni haraset için hazırlayalım... Böyle mükerrer katil olmaktan, vahşetten başka ne çıkar? Yüz karı öldürürsünüz bundan sonra kendinizi cinsiyet aşkı ile hiçbirine sevdiremezsiniz... Bir gün de kıskançlıktan siz ölüp gidersiniz. Bütün hayatınız tatmin edilemeyen emelin hüsranı ile muzdarip geçer. Öldürdükleriniz sizden halas olurlar fakat siz onlardan kurtulamazsınız.

— Beyefendi! Tabirime tahammül ediniz. Şeytani bir iğva ile zihnimi çeliyorsunuz.

— Oh! Nihayet çelindiniz mi? Yeni asır, yeni zihniyet... Yeni mezhep, yeni imam... Ancak hayatın kanunlarını bilmekle, bunlara uymakla rahat yaşayabiliriz.

— Söyleyiniz, genç karımla tekrar yaşamak için ne yapayım? Bu namus meselesini nasıl sömürerek yutayım?

— Ortada yutacak hiçbir şey yoktur. Eğer izdivaç haricindeki cinsî münasebetlerle namuslar zedelense dünyada bu vasfa müstahak insan bulması müşkül olur.

— Ne yapayım? Ne yapayım? Çıldıracağım..

— Çıldırmayınız. Aklınıza daima sahip olunuz. Yapacağınız şey çok basittir. Benim gibi yapınız. İşte önünüze kendimi numune koyuyorum. Bakınız işte ben kıskanmak, ölmek, öldürmek deliliklerinden kurtuldum. Yakaza zamanlarında karımı okşuyorum. O da benim nevaşilerime minnettarane bir hisle katlanıyor.

— Minnettarane bir hisle?

— Evet.

— Ne demek o?

— Ben karımın genç amaniyla olan mülakatlarına göz yumuyorum.

— Mülakatlarına!

— Evet...

— Kelimeyi hakiki kuvvetiyle ifade için muhtas, asıl galiz tabiri niçin kullanmıyorsunuz?

— Nasıl isterseniz tasavvurunuzda o şekli veriniz. Benim bu müsamahamda karım ufak bir mahcubiyet ve minnet hissetmeyecek kadar vicdansız değildir. İşte bu minnetin şükranesi olarak beni de gençliğinden müstefit eder.

— Tebrik edilecek bir istifade değil.

— Telakki şahsa göredir.

— Bu tahammülünüze mukabil, zevcenizin göstereceği vicdani minneti ağrep... Binaenaleyh takdirden ziyade tayibe³⁵⁵ lüzum görüyorum. Bu nasihatlerinize tebaiyyetten ise öldürmeyi, ölmeyi ehven buluyorum.

— Herkes istidadı noktasından nasihat alabilir.

— Eyvallah efendim...

— Eğer bu macera yüzünden sizin için ölüp de tekrar dirilmek kabil olsaydı o zaman hakikati anlardınız.

— Ben ölmeden hakikati anlamak isterim... Beyefendi tenef-füsüme bir usret³⁵⁶ geldi. Boğulacağım... Hava almaya ihtiyacım var... Müsaadenizle...

— Saadetle efendim... Bir müşkülünüz zuhurunda gene teşrif buyurunuz... Dertleşiriz...

— Zuhuruna intizar da değil, koyu müşkülün içindeyim...

— Bundan da daha koyusu vardır beyefendi... Hissiyatınızın ani feveranlarına kapılmaktan sakınınız. Böyle hususlarda tehey-yüçle acul hareketlerden çıkan felaketlerin tamirleri kabil değildir. Biz ihtiyarız... Gençleri taklitten çok zarar görürüz. Her fiilimizi yaşımızın teennileriyle ölçmeliyiz.

33

Mazlum Ulvi Bey sokağa çıkınca yüzüne çarpan bol bava ile nefes darlığını, başının ağırlığını geçirmek için hiçbir hatt-ı hareket tayin etmeksizin rast geldiği sokaklara dalıp gitmeye başladı. Zihninin dalgınlığından bastığı yerleri bilmeden yürüyordu.

Günahkâr zevcesiyle şerik-i cürmünü öldürmekle bu felaketin işkencesinden kurtulacağını zannederken Hüsrev Nizami Bey'den birçok noktalarını istikrahla dinlediği sözlerin içinde teemmüle şayan cümleler bulunduğunu da şimdi pek inkâr edemez bir hâle gelmiş gibiydi. Perran'ı şiddetle seviyordu. Onu öldürmekle günlünde-

³⁵⁵ tayip: ayıplama

³⁵⁶ usret: zorluk

ki onun aşkını da beraber öldürebilmiş olacak mı idi? Bu iptiladan kurtulmak için kendini de öldürmeli miydi? Fakat bu kadar katllerle fasledilen mesele iyi bir suret-i halle iktiran etmiş sayılabilir miydi? Şunu öldür, bunu öldür... Nihayet kendini öldür. Her maceranın sonunda korkulan şey bu ölüm değil mi? Bu ejderin ağzına sevgilisini ve kendini bir lokma gibi verdikten sonra iş neye yarayacaktı?

Ölümün sınırına yaklaşmış olan ihtiyarlar, ondan kendini pek uzak gören gençlerden ziyade bu hadiseden titrerler. Binaenaleyh Hüsrev Nizami Bey'in nasihatleri, muhatabının üzerinde bu ihtiyarlık egoistliği cihetinden tesir uyandırmıştı.

Mazlum Ulvi Bey تنها sokaklardan namuayyen istikametlere doğru yürüye yürüye zihnini alazlayan³⁵⁷ meselenin pürüzlerini ayıklamaya uğraşıyordu. Derin derin düşündü:

— Hüsrev Nizami Bey de bu meselede kendisini uyulması gerekli bir örnek gibi ortaya koyarak: “İşte bana bakınız da ibret alın.” demişti. Onun karısı, Perran'dan çok dile gelmiş... Aleyhinde söylenmedik dedikodu kalmamış. Gazeteler bazen dokundurmacılarla süslü ve bazen açıktan açığa yazmadıklarını bırakmamışlar... Ama Şehnaz'ın kocası, bu söylentilerden ve özellikle karısının sadakatsizliğinden hiç etkilenmiş görünmüyor. “Ben ona izin verdim, istediğiyle sevişsin.” diyor. Her uyanıklık zamanında bana da okşama payımı verdikten sonra ben onun gençlik isteklerine niçin karışayım felsefesiyle sırtıyor...

Mazlum Ulvi Bey bu sinik felsefe ile ölüm arasındaki uzaklığı ölçe ölçe sonunda kendi kendine şöyle dedi:

— Hüsrev Nizami Bey namussuzluk zilletinin bu derecesini yargılayamayacak cahil alçak bir adam mı? Sözü, içtenliği, görgü, aklı, zekâsı, tecrübesi yerinde bir adam... Bana kardeşçe açıldı. Ölüm elde bir. Ne zaman istesem bir tabanca tetiği çekecek gücü parmaklarımda bulabilirim. Bakayım bir kısa süre bu öğütler geçerli olup olmadığını deneyeyim...

³⁵⁷ Bundan sonra eserin Mart 1929 yılındaki tefrikalarına ulaşamadığı için 1973 yılında Atlas Yayınları tarafından yapılan baskısından alınmıştır. (haz. notu)

Bu ihtiyar sevdalîya bütün İstanbul hüzünlü, sokaklar kasvetli görünüyordu. Avare adımlarla gezindi, dolaştı. Verdiği bu genç duygu kararıyla akşama doğru Çağaloğlu'ndaki konağına döndü.

Yeni yönetim, yeni yaşam ve yeni anlayışın yıktığı köhneliklere karşı onun evinde hâlâ harem selamlık usulü vardı. Yorgun, hâlsiz merdivenden çıkarken uşağın biri onun koltuğına girmek istedi. Ama beyefendi kendini böyle bir yardıma muhtaç olacak kadar ihtiyar görmüyordu. Hizmetçinin elinden sertçe silkinerek bu yardımı reddetti.

Orta kat mabeyn kapısından hareme girdi. İlk rastladığı hizmetçi kadından sordu:

— Hanım nerede?

— Salonda.

— Misafir mi var?

— Yabancı değil.

— Kim?

— Damat bey.

Kadının ağzından çıkan bu iki sözcük kızgın bir burğu gibi beyninin içinde döndü. Ama sabretmek gerekti... Soğukkanlılığı bozmamaya uğraşarak tekrar sordu:

— Reşide nerede?

Hizmetçi kadın hüzünlü bir yüz buruşlukluğıyla:

— Ah, o zavallı çocuk hasta... Yalnız başına odacığında oturuyor. Kimseye derdini söylemiyor ama ben dikkat ediyorum. Yemiyor içmiyor. Günden güne sararıp soluyor. Onun bu hâline siz şefkatli bir baba gözüyle elbette herkesten iyi dikkat etmişsinizdir...

Kızı acaba Hürrem Lütfü'ye gönül mü çekiyor? Nişanlısını üvey annesinden kıskanmaktan mı bu hâllere giriyordu? Mazlum Ulvi Bey hizmetçi kadınla biraz konuşmaya girişse daha çok şeyler anlayabilecekti. Ama işiteceği sözlerin zehriyle soğukkanlılığını koruyamamaktan korkarak yürüdü. Yüreğini burgulayıp duran ga-

rip bir merak etkisiyle ayakları, elde olmadan, salona doğru yürüdü. Yumuşak adımlarla yaklaştı. Salon kapısı örtülüydü. İçeriye kulak verdi. Bir şey işitemedi. Mutsuz kocanın başı döndü. Düşmemek için duvarlara tutundu. Ayaklarının altında kara bir uçurum açılmış, döne döne kendini derinliklerine çekiyor gibiydi. Bir süre kendini bir yere dayanmadan havada buldu. Gökte miydi? Yerde miydi? Bilmiyordu. Zihnini toplamaya çalıştı.

Zavallı adam şimdi ne yapsın? Birdenbire kapıyı açarak içeri mi girsin? Ya karısıyla damat adayını kucak kucağa bulursa? O zaman öldürmek, ölmek gerekti...

İleride intikamını şiddetle çıkarmak için bu hareketini geri bırakmak gereği önünde düşündü.

Sinirlerimi, beynimize, ahlakımıza henüz girmeden evlerimize sokulan alafrangalığa lanetler ederek oda kapısına titrek parmaklarının ucuyla tık tık vurdu.

Bu izin isteme tıkırtılarına içeriden bir süre cevap gelmedi. Karısı şüpheli bir erkekle yalnız odada diz dize otururken kocanın izin almadan içeriye girememesi, bu nasıl uygarlık, nasıl görenek, nasıl terbiye idi?

Ama o saatte barbar bir koca görünmemek ölçülü davranışıyla inleyerek bekledi. Sonunda içeriden “*Entrez*³⁵⁸!” müsaadesi geldi. *Entrez*... bu yabancı sözde Mazlum Ulvi Bey’in kafasına inen bir tokmak etkisi vardı. *Entrez, banjo bonsoir*³⁵⁹ ve daha benzerleri, Fransızca bilgileri ancak bu birkaç sözden ibaret olan ağızlara caka sattırmaktan başka bu deyimlerde hiçbir fayda ve zevk göremezdi. Mazlum Ulvi Bey, hoşgörü ve sakınganlığa pek uyar görünmeye uğraşmakla birlikte karısıyla Hürrem Lütfü’yü bir köşede baş baş bulunca tepesinden aşağı bir soğuk düş giymiş gibi titremekten kendini alamadı. O vakte kadar, eski görenek ve anlayışla yaşamış bir erkek için yenilik adına her şey kabildi. Ama karısını kıskanmamak, işte bu mümkün değildi. Hüsrev Nizami Bey, karısını başka

³⁵⁸ *entrez*: gel

³⁵⁹ *banjo bonsoir*: iyi akşamlar

bir erkekle paylaşmaya nasıl tahammül ediyordu? İşte bir kez daha bunu aklı, fikri almadı...

Salondaki genç üvey kaynana ile çok genç delikanlı damat, ihtiyar kocanın bu birdenbire gelişini hiç beklemedikleri için suç işlerken görülenlere özgü bir bozgunluğa uğradılar.

Perran, Hürrem'in yanından hemen uzağa fırlayarak yapmacıklığını örtemediği tuhaf bir memnunluk gülümsemesiyle kocasının altına en geniş koltuğu sürmeye uğraşarak "A... Beyefendi geldi..." sevincini göstermek istedi. Şaşkınlığı manasız bir telaş ve dolgun nefesle söylenen bu cümlede "Sağlık selamete gelmeyeydi"ye benzer bir anlam uçuşuyor gibiydi. Hürrem Lütfü hemen ağız açmaya pek cesaret edemeyerek bu sahneye karşı tereddütlü bir davranışla sırtı kaldı. Bu karşılıklı yapmacıklıklar önünde gülmek mi, ciddi mi durmak gerektiğini hemen tayin edemeyecek bir şaşkınlığa düşmüştü.

Üçü de şöyle birbirine alargada birer yer aldılar. Şimdi bir söz zemini açmak için ilk cümleyi kekeleymeden bulup ortaya atmak epeyce önemli bir işti...

Kayıtsız görünmek ve babacanlıktan gelmek çabasıyla lakırdı perhizini ilkin Mazlum Ulvi Bey bozarak:

— Havalarda da çok sıkıntılı gidiyor, dedi.

İhtiyarın kalbine, sinirlerine, duruma göre böyleydi. Ama o iki gence göre hava hiç de sıkıntılı değildi. Beyefendinin duygularına uymak o nazik anın politikası gereğiydi. Hürrem Lütfü içinden "Hava hiç sıkıntılı değildi. Sen geldin, tedirginliğinle büyük bir sıkıntı getirdin." dediği hâlde açıktan açığa şöyle söylüyordu:

— Evet beyefendimiz, haklı buyurdunuz. Birkaç gündür havada büyük bir sıkıntı var. Yağmur sıkıntısı... Birkaç gündür bulutlar tepemizde geziniyorlar ama bir türlü çatlayamıyorlar...

Perran küçük bir yastık koşturarak:

— Beyefendi, rahatsız oturuyorsunuz. Müsaade buyurunuz, şu yastığı koltuğunuzun altına koyayım...

Her sözünü izleyen bu derin tasdikler, onun istirahatine gösterilen bu telaşlı özentiler hep bu yüze gülücülükler beyefendinin aldatılmakta olduğuna karşılık yapılan avutma kurnazlıklar değil miydi? Suçlarının kefareti olarak, acıyarak çocuk aldatır gibi alınan bu aldatıcı davranışlar ihtiyarı büsbütün kızdırıyordu.

İçlerinin hainlik duygularını yüzlerinin yapma samimiyet nesesiyle örtmeye uğraşarak bir süre soğuk soğuk dereden tepeden konuşular.

Nihayet Hürrem Lütfü uygun bir öztür dileyişle savuştu. Beyefendi, karısıyla yüz yüze bulunmak işkencesinden kurtulmak için incelenecek hesapları bulunduğu bahanesiyle bir yana çekildi.

Beyefendinin evde yüzüne bakmaktan sıkıldığı biri daha vardı. KIZI Reşide... Ona bu damat kepezeliği meselesini yakında kesinlikle çözümleneceğine söz vermişti. Ama iş uzuyordu. Konu her zaman baba ile kız arasında açılmayacak bir incelikteydi. Mazlum Ulvi Bey kızına hem çok acıyor hem onun sorucu gözleri önünden kaçırıyordu.

Beri yanda Hüsrev Nizami Bey de kendi anlayışınca kendini ağır bir vicdan sorumluluğu önünde görüyordu. Perran'ın rezaletiyle ilgili Şehnaz'ın ortaya çıkarmış olduğu mahut fotoğraf yüzünden müthiş bir ya da iki öldürme olayı çıkacağı benziyordu.

Ne yapıp yapıp bu cinayetin önüne geçmek gereğini düşündü. Kendi kendine şöyle diyordu:

— O Mazlum Ulvi Bey olacak herife hayli öğüt verdim. Ama onda, söz kâr etmez bir ham kafa var. Önünde sonunda karısını öldüreceğe benziyor. Bizi öldürmek Yaradan'ın hakkıdır. O yarattı, o öldürür. Bizi sevmeyen kadını öldürmeye ne hakkımız var? Hep kocalar benim kafamda olsalar dünyada kıskançlık cinayetleri ortadan kalkar. Karılar kocalar kuzu gibi geçinirler. Benim hain karım da sevda hıncıyla Perran'la Lütfü'nün ölümünü bekliyor. Bu Şehnaz'ınki de ne haksızlık... Behey insafsız yaratık... İhtiyar kocasının üzerine genç âşıkla yatan kadının öldürülmesi gerekse ilkin ben seni gebertmeliyim...

Kendini muaf gördüğün bir günah için bir başkasının ölümüne neden saldırıyorsun? Ah bu kadınlar, ah bu kadınlar... Her duyguları, her davranışları fantazyadan ibarettir... Kendileri için olmasından titredikleri bir şeyi bir başkası aleyhine güle güle uygun görmekten çekinmezler... Ben Şehnaz'ın bu cinayetine müsaade etmemeliyim... Ama nasıl? Bir kere ok yaydan çıktı. Hele bir düşüneyim, bakayım bunun da bir çaresini bulurum...

Hüsrev Nizami Bey, bu gibi duygularda çok pişkin adam, birkaç dakika düşündükten sonra Perran Mazlum Hanım'a müthiş tehlikeyi ima yollu imzasız bir mektup yazmaya karar verdi ve yazdı. Bu hareketinden Şehnaz'a hiçbir şey açmadı. Çünkü karısı, Perran'ın ölümünü beklediğinden Hüsrev Bey'in bu koruyuculuğunu duyarsa onun da cinayete başka yoldan tekrar atılacağından şüphe etmiyordu.

34

Bir gün Perran Mazlum'la Hürrem Lütfü salonlarında otururlarken hizmetçi bir mektup getirdi. Hanım mektubun kendi adına yazılmış olduğun görerek zarfı yırttı.

Çıkan şu satırları sevgilisine de işittirerek okumaya başladı:

“Hanımefendi,

Başınızda korkunç bir bela dolaşiyor. Kocanız Mazlum Ulvi Bey sadakatsizliğinizi kesinlikle biliyor. Elinde suçluluğunuzu gösterir, redd ü inkâr kabul etmez bir belge var. Kilyos kumsalında çıplak banyo kılığıyla Hürrem Lütfü Bey'in kucağında iken bilinmez nasıl delice bir ihtiyatsızlıkla çektirmiş olduğunuz bir fotoğraf...

Mazlum Ulvi Bey, gözlerinden ateşler saçıp dişlerini gıcırdatacak pusuya oturmuş bir canavar gibi üzerinize atılmak için suçüstü anını bekliyor... İkinizi de öldürecek. İhbarımda şaka yoktur. Bu sözlerimin kesin samimiyetinden emin olarak ona göre hemen tedbirler almakta bir dakika ihmal göstermeyiniz.

Bu önemli sırrı her nasılsa öğrendim. Bu gerçeğin önünde acı dakikalar geçirmekteyim. Suçluluğunuzun derecesi ne kadar ağır

olursa olsun bir zavallı kocayı katillikten, iki günahkârı ölümden kurtarmak acelesiyle bu satırları yazmak zorunda kaldım. Gözler önünde böyle bir cinayetin olmasına meydan vermeyi insanlığıma yediremiyorum...

Bu ihbarımdan ve gönümün temizliğinden emin olunuz...

Bir İnsanlıksever”

Metresle sevgili, heyecandan büyümüş gözler ve aralanmış ağızlarla bir süre birbirine bakakaldılar.

Perran:

— Ne dersin Hürrem, bu da bir blöf mü?

Hürrem dalgınca cevap verdi:

— Niçin blöf olsun?

— Bizi rahatsız edip de eğlenmek için...

— Hayır, blöf değil.. Ben bu ihbarı pek ciddi görüyorum..

— Bu “sadık dost”lar, “insanlıksever”ler niçin asıl adlarını kullanmıyorlar? Kimliklerini gizleyen insanların sözlerinden ben hep şüphe ederim...

— Bu durum şüphe götürür gibi değil...

— Bu imzasız mektuba niçin bu kadar gönülden önem veriyorsun?

— Çünkü bu apaydınlık bir iş... Karanlık yönü yok ki şüphe edeyim...

— Bu mektubu yazan gizli elin aydınlığı neresinde? Bana anlat.

— O çok kolay...

— Söyle, merakstayım.

— Mektubu yazan gerçekten bizi korumak isteyen bir insanlıksever...

— İspat et.

— Bunu ispat için ihbarla, bundan önce geçen olayları birbiriyle ölçmeliyiz.

— Ölç de göreyim...

— İlkın kocanın geçen günkü hâline dikkat etmedin mi?

— Evet, bir acayıpliği vardı.

— Acayıpliği değil, zor zapt ettiği gazabının ateşleri gözlerinden taşıyordu.

— Bunu ben de tasdik ederim.

— O geçenlerde gazetelerin ağır dokundurmalarla aleyhimize yazdıkları satırlardan Őphelendi. Sonra ‘‘Sadık Dost’’ imzasıyla bir mektup aldı. Fesadın başı Şehnaz’dan koptuğu anlatılıyordu. Bunun zerine Mazlum Ulvi Bey’in Şüpheleri biraz geşedi. Daha sonra bilmem neler oldu... Fena zanları yeniden kuvvetlendi. Kötü bir tesadüfle bir gün Reşide ikimizi kucak kucağa gördü.

— Görmedi... Sana yle geldi.

— Sen hâlâ görmedi iddiasında isen de ben gördüğü zannındayım...

— Gördü, görmedi, bunu geç...

— Nasıl geçeyim?

— Görmüş olaydı Şimdiye kadar babasına söyler ve kıyamet kopardı.

— İŞte asıl kıyametin kopmadığı beni daha çok ürkütüyor.

— Niçin?

— nk Mazlum Bey namus intikamını en müthiş Şekilde çıkararak için lama cime yer kalmayacak, tastamam müsait anı bekliyor... Bunların hepsini bir yana bırakalım. Ortada en müthiş bir Şey var. Bunun dehşeti önünde ne yapacağız?

— Nedir o?

— Fotoğraf.

— Böyle bir Şey var mı?

— Bilmiyor musun?

— O gün Kilyos kumsalında çok sarhoştum. Hayal meyal öyle bir şey aklıma geliyor.

— Ah, ne patavatsızlık ya Rabbi? Rast gelinen fotoğrafçıya böyle tehlikeli bir resim çektirilir mi? Fotoğraflar nerede?

— Bende... Gideyim, hepsini yırtıp yok edeyim. Bunlar kocamın eline nasıl geçiyor?

— İşte mesele orada... Kocanın eline geçen bu resimlerin varlığından bir üçüncü kişi de haberli. “İnsanlıksever” imzasını atan adam bu işi nasıl öğrenip de karışıyor? Ve bu insanlıkseverliğini bize ne karşılığında yapıyor? Yani bu işte onun çıkarı nedir? Şimdi dünyada kendi payına bir çıkar sağlamadan insanlıkseverlikte bulunan adam kalmamıştır. Bu adam mutlaka bizim tanıdığımız bir kimsedir. Bunu keşfe uğraşmalıyız... Ben böyle dost adına bürünmüş düşmanlardan açık yüzle, doğrudan doğruya hücum eden düşmanlardan daha çok korkarım...

— Kumsalda fotoğraf çekilirken duygularımın bulanık olduğunu söyledim. Her şeyi hayal meyal seçebiliyordum. Olup bitenleri sen benden daha iyi fark edebilecek bir hâlde miydin?

— Oldukça...

— Fotoğrafçı nasıl herifiti?

— Saçı, sakalı birbirine karışmış, fino köpeğine benzer bir herif... Suratında yalnız gözleri seçilebiliyordu. Ama puhu kuşunu andırır öyle yuvarlak, merkezleri fosforlu gözler ki nerede görsem hemen tanırım...

— Bu herif oraya tesadüfen çalışmaya gelmiş biri miydi? Yoksa düşmanlarımızın arkamızdan saldırdıkları bir hafiye mi?

— Her iki ihtimal de olabilir.

— Ey, şimdi ne yapacağız?

— Gerekli ihtiyatlara, sakıncalara hemen başvuracağız. Ben buraya olan ziyaretlerime artık son vermeliyim. Başka bir, pek emin yerlerde pek seyrek görüşmeliyiz...

— Bu kadar korkuyor musun Hürrem?

— Elbette.

— Erkek olacaksın. Yazık...

— Erkeğin hayatı iki katlı değildir. Ben ölümle oynamayı hiç sevmem... Şakaya, ihmale hiç gelmez...

— Bir ihtiyarın yumruğundan, kamasından, kurşunundan korkuyorsun ha? Ben, kocamın bize hücumu anında senin daha tetik davranarak onu öldüreceğini sanırdım...

— Benden bu cinayeti bekliyordun ha?

— Cinayet mi bu?

— Ya nedir?

— Kendini koruma.

— Zavallı adamın karısını metres edindikten sonra bir de canına kıymak...

— Oh, ne deyim bu? Metres...

— Durumumuzun en tehlikeli devresindeyiz Perran... Kelimelerin yumuşaklığına sığınarak kendi kendimizi aldatmaya uğraşmalıyım. Toplumbilim ve gerçekçilik dilinde durumumuzun en doğru deyim budur.

— “Metres” diye şehvet satan aylıklı karılara derler... Ben senden ne aldım? Ya da sen benden ne bekledin? Gönüllerimizin samimi eğilimlerinden başka bizi birbirimize bağlayan, aramızda başka bir menfaat düşüncesi var mı ve olabilir mi? Hürrem gerektiği zaman benim için ölür ve öldürürsün sanırdım...

— Perran, gerçek dünyasında düşlere kapılmak iyi şey değildir. Her erkek sevdiği her kadının yoluna öldürülüp ölseydi bir facia dünyasına dönen bu yeryüzünde pek az insan kalırdı. Güzelim, gerektiği an insan sevdada ve her şeyde realist olmalıdır. Niçin ben senin kocanı öldüreyim? Niçin sonra beni de bunun için öldürsünler? Niçin sen ikimizden de arta kalarak başka erkeklerin malı olasın? Tehlikeli aşamaya giren bu serüveni kazasız, kedersiz, ölümsüz halletmeye bakalım...

— “Kazasız, kedersiz, ölümsüz”... Bunlara bir de “ayrılıksız” eklemelisin...

— Bu büyük tehlikeyi atlatmak için şu anda geçici bir ayrılığa gerek vardır Perran...

— Şu anda?

— Evet, bu anda... Kocanın bizi öldürmek için silah talimi yapmadığı, elinde revolverle şu anda karşımıza çıkıvermeyeceği ne malum?..

— Uzak bir ihtimal... Ama şu dakikada bu kadar telaşa gerek görmüyorum. Şimdi şu mektup elimize gelmeyeydi her zamanki gibi korkusuzca sevişecek değil miydik?

— Bu mektup tehlikeyi haber veriyor. Korkmamızı ve korku altında sevişmememizi hatırlatıyor. Tehlike saatini kesinlikle bildirmiyor ama “Mazlum Ulvi Bey, dişlerini gıcırdatarak pusuya oturmuş bir canavar gibi üzerinize atılmak için zamanını bekliyor.” diyor... Onun beklediği zamanın şu anda geçirdiğimiz dakikalarla ilgisi vardır.

Hürrem Lütfü yerinden fırlayıp fantezi bir hararetle sevgilisinin boynuna sarılıp içini çeke çeke öperek:

— İşte bu yanık öpücük belki birkaç hafta için, belki birkaç ay için...

Bir komedi kucaklamasına benzeyen bu kolların sıcaklığı altında Perran sızlanarak:

— Belki birkaç yıl için...

— Ah, belki güzelim...

— Hürrem, bugünkü kadar hiç doğru söylediğin yoktu...

— İçtenliğime inan meleğim.

— Belki bu büsbütün bir ayrılık...

— Bak, onun için “hayır” derim.

— Hangi umuda dayanarak “hayır” diyorsun?

— Kocan ihtiyar, biz genciz.. Onun ölümünden sonra büsbütün birbirimizin oluruz...

— Onu öldürmekle öldüğünü beklemek arasındaki insanlıkseverliğin farkını bana anlatır mısın?

— Azrail onun tepesinde dolaşüyor. Bu ölüm meleğinin görevini niçin üzerime alayım?

Dışarıda hafif bir pıtırıtı olur. Kulak kabartırlar. Hürrem Lütfü çok sinirli bir telaş ve yavaşçacak bir mırıltıyla:

— Bizi dinleyen var...

— ...

— Belki de odur...

Hürrem Lütfü beş parmağını yanık bir süzülüşle dudaklarının üzerine toplayıp sevgilisine havadan bir veda öpücüğü göndererek:

— Perran'ım, bir zaman için adiyö...

Hürrem Lütfü kaybolunca şaşalayan Perran düştüğü durumu anlamak için etrafına bakınarak:

— Bu vefasız da benden kaçmak için vesile arıyormuş. Sevinmeye benzer bir üzüntüyle bu ne gidiştir Rabb'im...

35

Hürrem Lütfü sokağa çıkınca tehlikeden kurtulmuş olduğunu anlamak için merakla etrafına hızlı bir göz gezdirerek geniş geniş birkaç nefes aldı. Onun bu telaş kaçışından Perran Mazlum Hanım'ın, çıkardığı anlam doğruydü. Hürrem Lütfü Bey herhangi kadınla sevgiyi eskitmek istemezdi. Kadın kısmı bir erkeği yaşam boyunca benimseyince kıskançlığını, baskısını ve sonunda çekilmez densizliklerini arttırır.

Meşru karı koca arasında bile hoş görülmeven bu çok tedirgin edici hâlin serbest sevimelerde uygulanmasına nasıl katlanılır?

Hürrem'in zihni şimdi bu uzak kalıştan çok, bir başka mesele ile meşguldü. Aleyhlerinde bu makineyi işleten gizli elleri düşünüyordu.

Kimdi bunlar? Ne sebeple ve hangi çıkarla böyle fesat karıştırıyorlardı? Dostluk adına ama imzasız ve birbiri yalanlayan mektuplar yazıyorlardı...

Hürrem'in aklına ilkin Şehnaz geldi. Ama Mazlum Ulvi Bey'e gelen ilk mektup şiddetle Şehnaz'ın aleyhinde idi. Bu eski metres, macera ne biçimde olursa olsun kendi kalemiyle kendi aleyhinde yazar mı? Ve bunun garipliği bir yana, Şehnaz hiç, "Kendinizi sakınınız, Mazlum Ulvi Bey sizi öldürecek, pusuda bekliyor..." yollu koruyucu bir ihbarda bulunur mu?

Ya fotoğraf? Karısının aleyhindeki bu müthiş belgeyi Mazlum Ulvi Bey'in eline kim vermiş?

Kumsalda fotoğrafları çeken o puhu gözlü, tüylü herifin biçimi ve yüzü derhâl Hürrem'in gözleri önüne geldi. Bu herif yüzünü ve kılığını ne kadar değiştirse onu gördüğü yerde hemen tanıyacağından şüphe etmiyordu...

Perran Mazlum'la ilişkiyi kesmiş olduğu günün üzerinden bir ay kadar geçti. Hürrem, kendi hiç görünmemekle birlikte, uzaktan uzağa ve gizliden gizliye genç kadının bu bırakılmışlıktan sonraki hâlini soruşturmak ve incelemekten geri kalmıyordu. Üzgün bir hâlde bıraktığı sevgilisi bu ayrılığın uzun süre yasını tutmadı. Sakıp Cemal adında bir gence hemen gönlünün sevda kapısını açtı. Az zamanda birbirine çok ateşlenerek flörtü pek ileri götürdüler... Mahire Hanım'ın Küçükpazar'daki evinde buluşup sevişiyorlardı.

Hürrem bu cesarete şaşıkça şaşıyordu. Haniya bir canavar gibi dış gıcırdatarak pusuya oturmuş olduğu haber verilen koca şimdi niye kıpırdamıyordu?

Ne kadar kıskanç, intikamcı ve yaman olursa olsun, azgın karıyla başa çıkmak her kocanın kârı değil. Kadının yaradılışı evreninkinden karışık bir bilmece... Sözüne, vefasına bel bağlamak caiz değil... Sever görünürken bir küçük nedenle sevmeyiveriyor. Sizin için şimdi ağlarken dilini çıkarıp hemen gülüveriyor.

Aşkta erkek bencilliği, bu da bir mesele... Yanında bir kaçak telaşıyla ayrıldığı Perran'ın şimdi başka bir delikanlıyla seviştiğini

duyan Hürrem'in kalbi garip bir kıskançlıkla yoğrulmaya başlamıştı.

Perran'ın bu yeni sevdalısı acaba tehlikeyi bilerek mi bu ateşe girdi? Eğer öyle ise aşk olsun bu kahramana... Ama bakalım sonuç ne olacak? Kendinin önünden kaçtığı kurşunu bu zavallı çocuk mu yiyecek?

Hürrem Lütfü, Sakıp Cemal'in bu aşk fedakârlığı karşısında derin bir hayretle dudak ısırımdan kendini alamıyordu. Biçare yeni sevgili bilmeye bilmeye bu ölüm kapanına girdiyse Perran'ın ona gerçeği bildirmesi gerekmez miydi? Bu kadın bile bile sesini çıkarmıyor bir masumun ölümüyle kocasını katil yapmak cinayetinden hiç çekinmiyor demektir. Ama her şeyden önce kendi hayatının da tehlikede olduğunu bilmiyor muydu? Kocasının taşkınlıklarını, arkadan arkaya köpüren tehditlerini hiçe mi sayıyordu? Yoksa onu kıskanmamaya, Hüsrev Nizami Bey gibi karısını bir genç erkekle paylaşmaya alıştırmıyor muydu? Alıştırmış mıydı?

Hürrem Lütfü acayip bir kıskançlık ve merak içinde bu çok komik facianın sonucunu beklerken bir gün Sirkeci taraflarında mahut kumsal fotoğrafçısı puhu gözlü uğursuz herife rastladı.

İçini kurcalayan sırlardan bir ipucu yakaladığına pek sevinerek bu esrarengiz adamın peşine düştü. Birdenbire yakasına sarılarak ondan hesap sormayı uygun bulmadı. Böylece herif birçok kaçamak yollarına sapıtarak kendini uğraştırabilirdi. Ama gizliden gizliye onu izleyip de nerelere girip çıktığını ve kimlerle görüştüğünü öğrenmekle gerçeğe ulaşmanın daha kolay olacağını düşündü.

Abdullah Nebil, önemli fakat son fotoğrafçılık hizmetini görüp de Sermet Nadir'den birkaç yüz lira sızdırdıktan sonra artık onun detektifliğine pek gerek kalmamış gibiydi. Ara sıra ona değerli haberler getirmeye uğraşılıyor da Sermet Nadir'den umduğu para ve yüzü bulamıyordu.

Hürrem Lütfü kendini göstermeyerek herifin peşine takıldı. Bazı daireler önünde onun birkaç fotoğraf çektiğini gördü. Kazandığı birkaç kuruşla bu sokak sanatçısı Sirkeci'nin en kötü meyhane-

lerinden birine girdi. Önüne bir şişe rakı getirtti. Birer tabak bayat ciğer tavasıyla fasulye piyazını irili ufaklı sinekler, arılarla paylaşarak hem meze hem öğle yemeği yaptı.

İki üç kadeh çaktıktan sonra meyhaneciyle alaya başladı.

Elindeki çinko çatalla piyaz tabağını göstererek:

— Bre Barba Mihali, bu soğanı kaç gün önce doğradınız? İdare fitili gibi yumuşak... Köpoğlu sinekler de hem yemişler nankörler hem üzerine yestehlemişler.. Bu maydanozu lağım suyuyla mı yıkadınız? Yoksa hiç yıkamadınız mı? Bostanın miyasmalı birinkinti suyunun leş kokusunu hâlâ tutuyor. Sağlık hekimleri tifonun, sıtmanın kaynaklarını niçin buralardan başka yerlerde arıyorlar? Vallahi bu hastalıklar için korunma aşısı yaptırmadan burada bir lokma şey yemek caiz değil. Şurada kapısının mandalı tutmaz bir hela var ki ona bu adı vermekle bütün abdesthaneleri küçük düşürmüş olurum. Sinekler o pislik çukurundan buraya, buradan oraya akşama kadar hesapsız akın yapı yapı burayı oraya, orayı burayı çeviriyorlar...

Hep bu hücumlara Barba Mihali, küçük bir gülümsemeyle söyle karşılık veriyordu:

— Gördünüz efendim benim rakı ne rakıdır... Üç tane içiyorsunuz... Altı saat söylüyorsunuz...

Abdullah Nebil:

— Barba'yı gördünüz mü? Ne avukattır. Ben, maydanozun kokusundan söz ediyorum... O, rakısının nefasetine reklam yapıyor...

Barba:

— Maydanoz... Maydanoz... Ne var maydanozda? Her maydanoz böyle kokar...

— Her maydanoz böyle kokmaz. Bu maydanoz değil, berbat bir şey...

— Herkes yiyor bu maydanoz, bir şey söylemiyor...

— Sen herkesi bu kokuya alıştırmışsın.

— Ne var ya, sen de alış...

— Her günkü mterinim ama kokuna daha alıamadım...

— Baska yerde sankim buradan temiz? Nerede lüks var, sa-
nıyorsun temiz ki temizdir? Kuzina içerde, gir bak, buradan daha
pistir...

Barba Mihali'nin meyhanesinde bulantı getiren kokulardan
başka iki felaket daha vardı. Tetis ile Herakles... Tetis iri yarı bir
dii kedidir. Hep yavrularıyla birlikte ortada salma gezer. Herakles
buldok aılması, suratsız, pis bir köpektir. Bunlar hep müşterilerin
bacakları arasında kavga çıkarırlar. Onlar hırlaırken hav hav de-
yinceye kadar yavrular masanın üzerinden tabaklara girip çıkarak
birkaç parça aırılırlar...

Bu hayvanların öteki önemli ileri de tezghın altında biriken
bulaşık tabakların temizlenmesine büyük ölçüde yardım etmektir...
Hırsızlıktaki ustalıkları aırtıcıdır. Sezdirmeden gözden sürmeyi
alarlar.

Abdullah Nebil bazen Barba'nın şöyle damarına basar:

— Sen bu hayvanları ğrenime Atina'ya mı gönderdin?

— Niçin sordun?

— Bu kadar mkemmell klepticiliğini nereden öğrendiler?

— Yok, Atina'da göndermedim. Burada sizin Birinci Mektepte
ğrendiler...

— Barba, ağzını bozma...

— Sen bozdun, ben de bozacayım. Burada pis ise Müslüman
meyhanede git... Simdi Türkler daha güzel yapıyorlar. Hem bu is
hem baska isler...

— Ulan! Babadan oğula Türkler, Rumlar kadar ...cilik yapabi-
lirler mi?

— Oo simdik daha güzel yapıyorlar...

Rum'un bu saçmalığına karşı Abdullah Nebil alabildiğine ağ-
zını bozar. Bu amata sırasında öfkeden köpürerek para vermeyi
unutup savuur...

Barba Mihali, bu hem kel hem fodul müşterinin arkasından yumruk sallayarak:

— Efendiler, bakınız bana “klepti” diyor, kendisi para vermeden kaçıyor...

Türk müşterilerden biri fotoğrafçıyı savunarak haykırır:

Bugün vermediyse yarın verir. Tebeşir çek...

— Tebeşir çekezeyim? Bugün vermez, yarın verir ama ne verir? Altı defa yemek yer, üç yedim söyler. Alazayım beş on gurus, ne patırtı olazak, ne küfürler söyleyecek...

Hürrem Lütfü arkadan arkaya onu kollayarak yaptığı soruşturma ve incelemeler sırasında fotoğrafçının ahlakça düşkünlüğünü anladı. Bu herif yaptığı hainliği, şüphe yok ki, para için yapmıştı. Ama yaptırtan kimdi? Çektiği mahut kumsal fotoğrafını kime sattı? Kendi hesabına mı, bir başkasının siparişi üzerine mi çalışmıştı?

Kötü adam, hangi sanata olsa mesleğinin getireceği haklı kârdan fazla kazanmak için mutlak bir fesat yolu buluyor. Toplum içinde kaçakçı dolu. Kimse, kanunun gösterdiği cadde yoldan gitmek istemiyor. Bir tasımına getirir getirmez sağa sola sapıtarak çoğu dolaşık yerlerde iş arıyor..

Hürrem Lütfü böyle düşünürken birdenbire güldü. Çünkü kendi de bu ahlak kaçakçılarından biri değil miydi? Evlenmiyor, başkalarının genç karılarıyla geçiniyordu...

Sonra yavaş yavaş bu gülümseyiş yüzünden silinerek kendine bir mazeret felsefesi bulmak için şöyle söylendi:

— Genel ahlaktan beklenen düzelme eğer herkesin bu göz önündeki caddeden gitmesi ise bu isteğin tamamıyla olması mümkün değildir. Zira bana bu öğütü verenlerin dolambaç izbelerde iş gördüklerini ben bildikçe onların sözleriyle nasıl hareket ederim? Ben bazı ahlaki saatlerimde kaçakçılık hareketlerimden dolayı kendime mazeretler arıyorum. Ben öylelerini tanıyorum ki özel çıkarları yolunda en ufak bir mazeret aramaksızın ulu orta gidiyorlar. Belki doğrusu da budur. Bir fenalığı mutlak yapacak olduktan son-

ra ona bir mazeret aramaktan ne fayda çıkar? İşte buna riyakârlık derler. İyilik biçiminde yapılan kötülükler işte buradan geliyor. Ben, bir veya birkaç kadın seviyorum. Kocaları biliyor, mahalleli biliyor, eş dost, herkes bu alışverişin farkında... Ben arka, تنها sokaklarda dolaşmıyorum. Caddede gidiyorum. Mazlum Ulvi Bey işi duymuş. Beni öldürecekmiş... Pöh, kepezeliğe bakınız... Karısının sadakatsizliğini duyan koca ne yapacaksa o anda yapar. Namus kaynamasının parlayan ilk alevi söndükten sonra o herif hiçbir şey yapamaz. Mazlum Ulvi kocalık hakkını benden nasıl alacaksa alsın... Onu kendi oyununa bırakalım... Ama benim bir kadınla kucak kucağa çıkarttığım resmimi bir cinayete sebep olacak adamlara satmaktan yarar arayan madrabazın cezasını vermeliyim...

Hürrem Lütfü bu izlemesi sırasında fotoğrafçıyı bir gün yine o pis meyhanede Sermet Nadir'le yan yana gördü. Baş başa, ağızdan kulağa öyle sıkı fıkı bir hararetle görüşüyorlardı ki...

Bu kadar açıktan açığa bir gizlilikle görüşülen önemli mesele ne idi acaba? Hürrem Lütfü'nün kafasında hemen şafak attı. Bil-mecenin çivisini bulmuştu. Fesadın baş düzenleyicisi gözüktü. Kaç zamandır zihnini yoran kördüğümler şimdi hep çorap söküğü gibi birbiri arkasına çözülyordu.

36

Hemen meyhaneye girdi. Birdenbire selam vererek bu iki fesatçı fiskosçunun yanına oturdu. İskilli bilmem ne dingildermiş derler, ötekiler fena hâlde bozuldu. Ama renk vermemeye uğraşarak “Buyurunuz beyefendi...” davetiyle iskemle verdiler. Hürrem Lütfü küçük bir helecanın verdiği ekşi bir suratla oturdu. Hürrem Lütfü'nün bu gelişinden maksadının ne olduğunu ötekiler hemen anlamışlardı. Ama bilmez görünerek Sermet Nadir, tanıştırmaya işine girişerek yeni gelenle fotoğrafçıyı birbirine gösterip:

— Hürrem Lütfü Beyefendi ve fotoğrafçı Abdullah Nebil Efendi.

Hürrem Lütfü alaycı ve iç sıkıntısının kaşlarına verdiği bir çatkinlikle:

— Takdime hacet yok... Fotoğrafçı efendiyle zaten tanışırız!

Sermet Nadir yapma bir şaşmayla Abdullah Nebil'e bakarak:

— Ya, öyle mi? Bilmiyordum...

Abdullah Nebil şaşalamış gibi Hürrem'i süzerek:

— Beyefendiyle nerede müşerref olduğumu hatırlamıyorum.

Bu açıkça bilmezlikten gelmeye karşı Hürrem Lütfü alayını arttırarak:

— Bu derece hafıza zayıflığına uğrayacak kadar ihtiyar değilsiniz Abdullah Efendi...

Abdullah Nebil ne cevap bulacağını düşünürken söze Sermet Nadir atılarak:

— Henüz pek ihtiyar değildir ama sarhoştur efendim. Kafa, beyin kalmamış...

Hürrem Lütfü:

— Tanıştığımız zaman sarhoş olan Abdullah Efendi değildi, bendim. Ben kendisini karşıdan hemen tanıdım. O beni niçin tanımak istemiyor?

Sermet Nadir:

— Tanıyamadığına inanınız. Zihni çok dalgındır. Hürrem Lütfü:

— İnanamam. Çünkü fotoğrafımı çekmişti..

Abdullah Nebil:

— Her gün çok kimselerin fotoğraflarını çekiyorum. Hep o yüzler hatırdan kalır mı?

Hürrem Lütfü:

— Benimki hatırdan çıkamayacak kadar müstesna bir durumdaydı.

Abdullah Nebil:

— Bilemiyorum...

Hürrem Lütfü:

— Bileceksin... Çünkü negatifi teslim etmek anlaşmasıyla fotoğraf çektiirdiğim hâlde sen bu şarta uymayarak kendin için de bir negatif ayırmak hilekârlığında bulundun...

Abdullah Nebil:

— Ben bu kadar adamın fotoğraflarını çekiyorum. Kendim için klişe saklamak asla âdetim değildir. Ne yapacağım o klişeleri?

Hürrem Lütfü:

— Bu klişe pek müstesna durumu nedeniyle gümrük önünde, daire kapılarında çektiklerin cinsinden değildi. Bu, sana birkaç yüz lira kazandıracak bir değer ve önemdeydi...

Abdullah Nebil zoraki bir kahkaha ile:

— Aman beyefendi, ne diyorsunuz? On beş, yirmi kuruşa müşteri bulabilirsem öpüp de başıma koyuyorum...

Abdullah Nebil suçlamayı şiddetle redde devam ederek:

— Bizim gibi sokak fotoğrafçısına birkaç yüz lira verecek bir divane dünyanın hangi köşesinde bulunur? Ben ecdadımı satılığa çıkarsam böyle zamanda birkaç lira tutmaz yahu...

Hürrem Lütfü öfkesindeki ciddiyeti arttırarak:

— Senin gibi fotoğrafçının ecdadına lanet! İşte ecdadı on para etmeyen senin gibi bir herif bu birkaç yüz lirayı gözünden vurdu. Bu işi sana sipariş eden adam da (gözlerini Sermet Nadir'e diker) divane değil, akıllı fesatçılardan biriydi. Hele sen cinayetini bir kere itiraf et... Kışkırtıcının kim olduğunu bulmak da güç bir iş değildir.

Abdullah Nebil hararetli bir inkârla:

— Rabb'ime çok şükür itiraf olunacak benim hiçbir cinayetimin yoktur...

Hürrem Lütfü ağır ağır parlayarak:

— Her alçak cani işte böyle senin gibi ısrarda direnir.

Abdullah Nebil biraz kabarak:

— Pek ileri varıyorsunuz beyefendi! Alçak canı buyuruluyor. Caninin yükseği olur mu? Sizi akıl ve mantığa davet ederim...

— Caninin yükseği olur. İşlediği cinayeti ruhi bir taşmayla yapar. Ve yaptığını inkâra tenezzül etmez. Alçağı da işte böyle senin gibi olur. Açıklık karşısında inkâra sapıtır...

— Açıklık karşısında?

— Evet, açıklık karşısında... Ben gerçeği kesinlikle öğrendikten sonra senin suçunu söyleyip söylememenin bence önemi yok.

Hürrem Lütfü dik dik Sermet Nadir'e bakarak:

— Şimdi kışkırtıcıyı aryalım. Körebe oynamayalım. Hep karşı karşıyayız. Abdullah Nebil, seni bu cinayete kim kışkırttı?

— Beyefendi, ortada ne cinayet var, ne sebep var, ne kışkırtan var... Nasıl olmuş da bu asılsız şeylerle hayalinizi doldurmuşsunuz?

Hürrem Lütfü tiksintili bir yüz:

— Suçlu sen... (Sermet Nadir'i işaretleyerek) İşte, kışkırtan da yanında oturuyor. Sebep de malum...

Sermet Nadir ağır bir iftiradan silkinmek isteyenlerin telaşıyla:

— Hürrem Lütfü Bey, biz meyhanede oturuyoruz. Siz dışarıdan geldiniz. Ama bizden daha çok sarhoşsunuz...

Hürrem Lütfü:

— Bugün ağzıma bir damla rakı koymadım. Mesele önemlidir. Böyle saçma lakırdılarla gerçeği örtemezsiniz. Ben bu herife fazla ücret vererek susmasını tembihle bir kadınla yan yana açık bir resim çektirdim. O da götürdü, yüksek bir fiyatla klişeyi bu işte kötülük arayan bir adama sattı. Bu kötü kimse, klişeden bir agrandisman çekerek kadının kocasına gönderdi. Ben bu resmin konusuyum. Abdullah Nebil sanatçısıdır. Sermet Nadir Bey, sen de mace-ranın fesatçısıdır... Şimdi üçümüz karşı karşıyayız. Koca, karısını öldürmek için bugün uygun anı kolluyor. Şu saatte o kadının da,

benim de hayatlarımız tehlikededir... Bu tertipli cinayetiniz bizim ölümümüzle sonuçlanırsa siz cezasız mı kalacaksınız? İşte ben bu ağır davayı bugün aramızda çözeceğim...

Sermet Nadir büyük bir şaşkınlık davranışıyla:

— Hürrem Bey... (Abdullah Nebil'i gösterek) Şu adam bir fotoğrafçı... Ona gizli kalmasını tembih ederek bir resim çekirtmişsiniz. O resim bugün şunun bunun eline geçmiş. Bunun için fotoğrafçıdan şüphe edebilirsiniz. Ama benim ortada taksiratım nedir? Onun resmi bana satmış olduğu kanısı nereden çıktı?

Hürrem Lütfü:

— Bu da pek sade... Şimdi bu pis meyhane köşesinde ikinizin ağız ağıza verip de konuşmanız da bu fesadın ikinci perdesini hazırlamak içindir. Bu da ilk kanımı güçlendiren bir belgedir.

Sermet Nadir:

— Bu ilk kanı size nereden geldi?

Hürrem Lütfü:

— Niçin beni budala yerine koymak istiyorsunuz? Niçin kestirme yoldan gitmiyoruz? Bu çok ağır meseleyi bugün bana izah edeceksiniz. İnkârla elimden kurtulamazsınız diyorum size...

Sermet Nadir:

— Neyi izah edeceğim? Sorunuz söyleyeyim...

Hürrem Lütfü:

— Siz şiddetle bir kadını seviyorsunuz. Ona gösterdiğiniz büyük aşka karşılık bu hanım size yüz vermedi. Bir zaman beni tercih etti. Siz bu kırgınlığınızı yüzünden şimdi dünyayı altüst etmek cesaretini kendinizde buluyorsunuz. Şehnaz Hanım sizi kabaca azarladıysa bunda Perran'ın ne suçu olabilir ki onun banyo kılığıyla bir erkeğin kucağında çektiği fotoğrafı kocası Mazlum Ulvi Bey'e hediye ediyorsunuz...

Sermet Nadir:

— Namusum üzerine söylüyorum ki ben Mazlum Ulvi Bey'e asla böyle bir resim göndermedim...

Hürrem Lütfü:

— Rica ederim, namusunuzu ortaya tanık olarak çıkarmayınız. Bu yalancının aramızda tanıklığı makbul değildir. Ben bu kof kelimeyi ne alırım ne de satarım...

Sermet Nadir kızarak:

— Peki, kendiniz gibi namussuzca konuşalım. Ama ben Mazlum Ulvi Bey'e böyle bir resim göndermediğime sizi nasıl inandırırım?

Hürrem Lütfü:

— Namusu, onu bozan bir yerde kullanmaya kalkıştığınız için, namustan ayrı düşmüş, benden önce sizsiniz...

Sermet Nadir:

— Demek, benden sonra da sizsiniz? Bunu ne güzel itiraf ediyorsunuz?

Hürrem Lütfü:

— Bu teozofik³⁶⁰ şarlatanlıkları geç... Namus kıyaslamalarıyla birbirimizi kandırmaya çalışmak gülünçlüğünden çıkalım artık... Meydanda bu kadar açıklık var.

Sermet Nadir:

— Hangi açıklık? Hangi açıklık efendim, söyleyiniz...

Hürrem Lütfü:

— Adı geçen resmi Mazlum Ulvi Bey'e siz göndermemiş olabilirsiniz...

Sermet Nadir:

— İşte, siz söylüyorsunuz... Pekâlâ... O hâlde mesele bitmiş olmuyor mu?

Hürrem Lütfü:

³⁶⁰ teozofî: Tanrı bilgisi

— Hayır... Doğrudan doğruya değil vasıta ile göndermişsinizdir.

Sermet Nadir:

— Tasdikten sonraki bu inkârın manasını anlamıyorum...

Hürrem Lütfü:

— Ortada bir fotoğraf var...

Sermet Nadir:

— Anladık... Ama bu fotoğrafın rezil konusu olan kişi ben değilim...

Hürrem Lütfü:

— Bu fotoğrafın konusu benim. Ama o resmi kendi ihtirasına alet etmek cinayetini işleyen alçak da sensin. Bu iki fiil arasındaki farkı düşün... İkiniz de böyle şarlatanlıklarla yol açtığınız cinayetin sorumluluğundan kurtulamazsınız. Cezanızı çekeceksiniz... Çekti-receğim...

Sermet Nadir:

— Pekâlâ, bekliyoruz. Elindeki havadan belgelerle istediğin mahkemeye başvurabilirsin ...

Hürrem Lütfü:

— Mahkemeye gitmeyeceğim. Kendi kozumu kendim pay edeceğim.

Sermet Nadi:

— Nasıl istersen...

Hürrem Lütfü:

— Mazlum Ulvi Bey karısını öldürürse ben de sizin vücudunuzu dünyadan kaldıracam. Eğer intikamcı kocanın eliyle ben de ölürsem sizi öldürecek elin ücreti şimdiden ödenmiştir. Bizden sonra siz de sağ kalmayacaksınız. Şimdi cinayetinizin arta kalanını başa istediğin gibi sürdürünüz...

Hürrem Lütfü nefretli bir hiddetle meyhaneden dışarı fırlar.

Abdullah Nebil kadehini fazla doldurup çeker:

— Gördünüz mü beyefendi, macera nasıl sarpa sardı? Aldığım birkaç yüz lirayı bana kanımla birlikte kusturacaklar.

Sermet Nadir cesaret verici bir boyun kırışla:

— Aldırma canım... Beyim gümbür gümbür atıyor. Güya bize gözdağı verecek... Hürrem Lütfü Bey bu macera yüzünden öldürüldükten sonra ceza olarak bizi öldürecek adamın ücretinin şimdiden ödenmiş olduğunu söylüyor... Bu ne çocukça bir tehdit? Böyle acayip bir anlaşma işitilmiş şey değil. Böyle bir anlaşma yapılmış olsa bile bu öldürme görevini üzerine alan adam, Hürrem öldükten sonra paraları cebine atar, yan yatar... Kendini bu göreve kim zorlayacak? O zaman Hürrem Bey mezarından başını kaldırıp da peylediği bu adama “Haydi bakalım tosunum, aldığım parayı hak et!” diyebilecek mi? Hem adaleti yerine getirmek mahkemelerin görevidir. Para ile kendi hesabına katil tutmak, Hürrem’in bize yüklemek istediğinden daha büyük bir cinayettir.

Abdullah Nebil, üzüntüsünü Barba’nın bayat mezeleriyle yenmeye uğraşarak:

— İş buralara varmamalı, bir şaka mahiyetinde kalmalıydı...

— Benim canıma okuyanlara ben şaka ile karşılık verecek kadar insanlıksever değilim doğrusu... Geç bunları, aç kulağımı... Bütün dikkatinle beni dinle...

— Dinliyorum.

— Birkaç lira daha kazanmak ister misin?

— Şu züğürtlüğümde bu sorunuza karşı bende “hayır” diyecek güç var mı velinimet? Ne yapacağım, söyleyiniz... Sevdalılarım birkaç fotoğrafını daha mı çekeceğim?

— Gerektiğinde her şeyi yapacaksın...

— Ah velinimet, şimdiki geçim pazarında hayat koşulları ne kadar güçleşti. Vicdana, mesleğe uysun uymasın, bu âlemde artık her şey yapmadan geçinilemiyor... Durunuz, birkaç tane daha atayım da havsalam genişlesin...

Bir arkasına birkaç kadeh yuvarladıktan sonra:

— Bu cenabet rakı mı? Barut mu? Bilmem. İçimi tutuşturdu. Cehenneme çevirdi. Namus, vicdan, korku hepsi yandı, kül oldu. Şimdi söyle... “Yangın kulesinin temelini bir bomba koy.” de. Emret... Yarın sabah yangın kulesini yerinde göremezler.

— Sana böyle kuleleri devirecek, dağları yaracak şeyler emretmeyeceğim. Basit işleri havale edeceğim...

— Basit, mürekkep, ne iş olursa olsun...

— Perran’ın yeni sevgilisi?

— Sakıp Cemal...

— Bu oğlanı nasıl bilirsin?

— Onu benden soruştur. Kibardır... Naziktir... Güzeldir. Ama hepsinden dehşetlidir...

— Neden?

— Çünkü kokaincidir...

— Tayıncı mıdır?

— Hayır, yanlış anladınız velinimet... Kokainci yani kokainmandır.

— Nerede birleşiyorlar?

— Henüz soruşturmadım.

— Abdullah, bana böyle ağızlar yapma...

— Ağız yapmıyorum beyefendi, emin olunuz...

— Soruşturmanı pahalı satmak için...

— Hayır, hiç düşündüğünüz gibi değil...

— Mahire Hanım’ın evine uğramıyorlar mı?

— Hayır.

— Ne biliyorsun?

— Nasıl bilmem? Mahire’nin evi daima gözaltımdadır.

— Perran’la Sakıp Cemal’in randevu yerleri neresi ise bunu iki üç güne kadar öğrenmelisin...

— Bunu araştırmak hayli güç olmakla birlikte işte yine söz veriyorum. Merak etmeyiniz. Haftaya doğru mutlak bir haber getiririm.

— Bunu araştırmak neden güç oluyor?

— Çünkü Mazlum Ulvi Bey eskisi gibi uykuda bir koca değil... Herifin bir kere yüreğine kurt düştü. İntikamını çıkarmak için karısının peşini kollamaktan hiç geri kalmıyor. Adamcağızın artık bundan başka işi gücü yok. Ötekiler de ona göre ihtiyatlı bulunuyorlar...

— İhtiyatlı mihtiyatlı, her hâlde bir yerde buluşuyorlar ya?

— Muhakkak.

— Göreyim seni Abdullah, işi uzatma... Yarın, öbür gün mutlak sağlam bir haber beklerim...

— Merak etmeyiniz dedim ya... Ama...

— Ey, ama?

— Hiç dünyalık tutmuyorum. Biraz harçlık isterim.

— Ulan hiç de veresiye iş görmezsin...

— Ne yapayım? Malum ya, aç ayı oynamaz.

— Ayı tok olursa yine oynamaz.

— Ayıları bilmem ama bugünlerde bu fakiriniz gibi insanların, çok değil, şöyle mide sızılarından kurtulacak kadar bile doydukları yok... Barba'nın kokmuş yemeklerini yemekten batn-ı âcizanem³⁶¹ çöp arabasına döndü...

— Sen bana iyi bir haber getir, ben seni lüks bir lokantada çatlayıncaya kadar doyururum.

— Yiyecekten çatlamaya razıyım. Şu zamanda bu, bütün açların istedikleri mutlu bir intihardır. Ama beyefendi, bu mübarek ziyafet gününün gelişine kadar cebimde birkaç papelin bulunması gerekir.

— Bu kadar düştün mü Abdullah?

³⁶¹ batn-ı âcizanem: karnım

- Ne söylersin...
— Üç tane versem?
— Azdır.
— Dörde söz yok ya?
— Bir daha çıkınız...
Beşe sulh olurlar.

37

Sakıp Cemal İstanbul'un ünlü zenginlerinden Alyonzade Cemal Bey'in oğludur. Babasının ölümünde hesapsız mirasa kondu. Sirkeci taraflarında hanlar, oteller, Beyoğlu'nda apartmanlar, vilayetlerde çiftlikler...

Bunca zenginliğiyle beraber Alyonzade merhum şışeyi dışından yalayan hasislerdendi. Bütün zekâ ve çabasını mal toplamına verdi. Ama oğlunu terbiye etmeyi bilemedi. Paradan kat kat para doğurtmayı bilen ve büyük bir varlık içinde yokluk çeken insanlar gibi hasislikle yaşayan böyle adamların çocuğundaki iradesizlik, sefahat, içki ve israfa eğilim Tanrı'nın alaycı bir cilvesi gibi görünür... Uzun bir ömür yıllarının mali faaliyet ve ekonomisiyle toplanılmış büyük bir servetin az zamanda altından girip üstünden çıkarlar...

Sakıp Cemal, mallarının geliriyle yetinmeyerek bir yandan da satıp yiyordu. Bu zayıf, sinirli, iradesiz çocuk biradan, rakıdan başladı. Morfin, esrar, eter, kokain, hepsini sıraladı... Etrafını bu zehirlerle bulaşmış bir dalkavuk alayı sardı.

Henüz yirmi yedi yaşındadır. İki defa evlendi. Karıları birkaç aydan fazla onunla yaşamaya dayanamayarak kaçtılar.

Sakıp Cemal, narin endamı süzgülün gözlerinin derin bakışları, mütenasip, solgun yüzü, berber makasına sıkça el sürdürmediği bol, dağınık saçlarıyla bir şaire, bir artiste benzer. Zaten kendisi de bu iddia ile yaşar.

Kafasını yukarıda saydığımız zehirlerle neşelendirdiği zamanlarda söylenmiş saçma sapan şiirleri vardır. Bunlardan bir anlam çıkarılmadığını söylemeye cesaret edenlere karşı köpürür. Yüksek şiirleri kimsenin anlayamayacağını, bayağı adamların anlayabileceği şiirlerin de bayağı olduklarını haykıra haykıra anlatır. Kendini bir Verlaine, bir Laforgue sayar. Her şeyden önce müthiş bir tenkitçidir. Evrenin yaratılışında işlenilmiş büyük hatalardan dolayı itiraza Tanrı'dan başlar.

Parayı sevenlere, ekonomiye uyanlara güler. Herkesin cebine, kasasına paraların aynı kolaylıkla aktığını sanır. Ahlak, davranış ve güzellikçe onun idealinin yarattığı bir tip vardır. İşte o kadını arar arar, bulamaz.

Bazen en ufak şeylere kızar, parlar, kırar, döker. Bazen de pek nazik, centilmen, munis görünür. Vakti vaktine uymaz. Bir evde birlikte yaşayanların onun elinden çekmedikleri kalmaz. Bütün akıl ve fikrin zıvanası dışındaki fantazyalarına katlanılmaz. Aklına geleni yapar. Sakardır. Zavallı kafasında hiç mi hiç makul bir şey oluşmaz. Rakıyı içtikçe, kokaini çektikçe büsbütün zır deli olur. Ama çevresindekiler onu bütün bu taşkınlıklarına, cinnetlerine zenginliğin hatırı için dayanmaya uğraşırlar...

Perran Mazlum Hanım, Sakıp Cemal'e bir yardımseverler balosunda rasladı. Para kıymeti bilmeyen bu delikanlının davranışlarında aristokratik bir umursamazlık hâli vardı. Bir prens büyüklüğü... Zenginliğinin ünü de bu büyüklük davranışına başka çeşni ve şatafat veriyordu. İstanbul'un genç, güzel kibar hanımları arasında Sakıp Cemal'in gönlünü fethedebilmek başarısı, âdeta bir onur sorunu olmuştu.

Bu acayip çocuk, özel hayatında çekilmez bir deli olduğu kadar genel eğlence ve dans yerlerinde zariflik dolu, şen ve şatır görünür. Hep bu neşesi kokain etkisiyledir. Bu zehrin neşesini birbiri arkasına tazeler... Onun ağırlığı çökünce hemen bulunduğu yerden savuşur.

Hürrem Lütfü'den boş kalan Perran Mazlum Hanım dansta Sakıp Cemal'e dam olmak isteğiyle üzümlü dururken sonunda büyük nezaketle onun tarafından oyuna çağrıldı. Birbiriyle göğüs göğüse, avuç avuca, nefes nefese titreşerek dans salonunu harmanladılar, durdular...

Sakıp Cemal yeni çektiği beyaz enfiyenin sarhoşluğuyla perilere özgü bir latif cins hafifliğiyle uçuyor, Perran'ı da kolları arasında uçuruyordu.

Mazlum Ulvi Bey'in oynak karısı işte tam eşini bulmuştu. Birbirine çabuk ısındılar. Perran, Sakıp Cemal'in kafasında yarattığı ideal kadını andırıyordu. Perran da bu yeni bulduğu sevgilide Hürrem Lütfü'yü gölgede bırakacak meziyetler buluyordu.

Danstan sonra gizli konuşmaya biraz elverişli gördükleri bir paravananın arkasına çekildiler...

Bazı denklemsiz kimseler vardır ki incelenince sözlerinin münasebetsizliği anlaşılacakla birlikte, bilgileri sınırlı insanlara ilk bakışta parlak görünürler.

Sakıp Cemal oyundan güzel teni hafifçe pembeleşmiş karşısındaki yarı çıplak kadını, hafif göğüs geçirişlerle tutunca süze süze seyrederek dudaklarının en ezgin sesiyle dedi ki:

— Hanımefendi, sizde insanüstü bir yaratılış görüyorum. Peri, hayır periden daha güzel... Melek, hayır melekten daha ulvi, tanrısal bir *charme*³⁶² görüyorum. Bilirsiniz ki mitolojide Zeus'un kızı, affiflikte lekesiz Athena bir anneden değil, babasının alnından doğmuştur. Sizi de böyle yaradılışın genel kanunları dışında bir mucizeyle dünyaya gelmiş sanıyorum...

Perran, bu kendisine bir tabiat harikası yakıştıran övgüye verecek bir karşılık bulamadı. Yalnız güldü... Ve bu gülüşüyle memnunluğunu bildirmiş oldu.

Sakıp Cemal, sözlerinden gönül ferahlığı duyan biri bulduğuna sevinerek şöyle dedi:

³⁶² *charme*: cazibe, büyüleyicilik

— Aradığım yalnız maddi vücut değildir. Ruh duyarlığı istiyorum... Ruh duyarlığı... Madde çabuk seçilir ama ruh görünmez. Onu parıltılarından anlayıp keşfe uğraşmalı... Elimde Diyojen'in tarihî feneri, bütün vücutlarda bu güzel ruhu, benimkine karşılık verecek duyarlıktaki ruhu arıyorum...

Perran da o gece epeyce bir şampanya sarhoşu olmuştu. Gülerek şu itirazı savurdu:

— Beyefendi, X ışını artık Diyojen'in fenerine ihtiyaç bırakır mı? Vücutlara bununla baksanız bir yandan öbür tarafını daha güzel görürsünüz...

Sakıp Cemal ince bir hayranlık gülümsemesiyle:

— Ah meleğim, güzel varlığınızda aradığım duygulu ruh, işte olağanüstü zekâsıyla parıltılarını saçıp duruyor... Aramızda açılmaya başlayan çekici güç nedir bilir misiniz? Bir parça ben sizim.. Bir parça siz bensiniz...

Kokainman, sözünde biraz derin gitti. Perran bundan pek bir şey anlayamadı. Dinliyordu. Öteki sözünü sürdürdü:

— Röntgen ışınları kemikleri, ciğerleri, kalbi, böbrekleri, mideyi, bağırsakları gösteriyor. Bunlar vücudun iç maddeleridir. Aradığımız şey, bu iç organların arasında bulunmaz... Ciğerler, durmadan işleyen hayat körükleri... Kalp, bir emme tulumba, boşluklara bölünmüş bir et parçası... Ukalaların bu organa yakıştırdıkları yüksek duygular, erdemler, hep birer gülünç iftiradır. Kalbi temiz adam, kalpsiz adam... Bu kan dolabının ahlaklı ve ahlaksızlardaki temizliği, kirliliği hep birdir. Kalpsiz bir insan ise fizyoloji bunu kesinlikle reddeder. Sonra kalp üzerine türlü türlü masallar... Napoleon'un kalbi dakikada bilmem ne kadar eksik atarmış. Avrupa'nın altını üstüne getiren, hükümdarları haraca kesen bu yaman adam, hiç doktorların kulaklarını kalbi üzerine koydurtup da, içindeki fesat sırlarını dinletir mi? Hep bunlar bu savaş dâhisinin ölümünden sonra kalbinin genel yaratılıştan ayrılan olağanüstülüğü hakkında uydurulmuş efsanelerdir. Napoleon'un ihtirashı, kinci kalbi durduktan sonra üzerine binbir masal söylenebilir. Bağırsaklara gelelim...

Bu inceli kalınlı, arşın arşın bağırsaklar insan vücudunun lağımlarıdır. Aman Allah'ım, yaratma konusunda biz zavallı insanların biraz nezihlik istemeye hakkımız yok mudur? İçlerine böyle mundarlık doldurduğun âdemoğullarından nasıl temizlik imanı isteyebilirsin? Yaratılışa karşı kusur olmayacak tertemiz bir makine icat edemez miydin? En güzel, en nefis, hoş kokulu nimetlerini, meyvelerini bu makine ne hâle getiriyor...

Bu sözler hep kokain hezeyanlarıydı. Hep bu kaçıkça lakırdılar, bu ilk buluşmalarda Perran'a yeni moda garip bir felsefe gibi geldi. Dinleyip gülüyor, eğleniyordu.

Sakıp Cemal, yüzüyle, davranışlarıyla, sözleriyle hanımın pek hoşuna gittiğini anladıkça şöyle büsbütün taşıyordu:

— Diyojen'in fenerini röntgen ışınına çevirsek de yine aradığımı bulamayacağım... Başka vücutlardaki araştırmadan vazgeçtim. Ben kendi bedenimde hayat sırrını bulamıyorum. Kendi ruhumu kaybettim... Beden kafesine ara sıra gelir. Tutmaya uğraşırım, kaçar, gider. Ah, bazen bana çok ızdırap verir. Onu yatıştırıcı ilaçlarla uyuşturmak isterim. Bir kez iyice sersemletebilsem hemencecik yakalayıp boğacağım... Ama afacan, ele avuca sığmıyor ki... Ah, benim ruhum... Benim ruhum şeytaninkine rahmet okutur... Onun azabından kurtulmak isterim. Öyle kâfir, öyle haindir ki... Dinler, herkese ebediyetle birer ruh perçinliyorlar. Ben dinlerin bu bağışlarından kurtulmak için dinsiz oldum. Ruh olmazsa dinler insanları cehenneme sokmak için hangi kulpundan yakalayabilecekler?

“Ruh, beni kemiren ateş, söyle nesen?”

“Ölümden sonra da ızdırap çekecek misin?”

Sakıp Cemal, bu şiiri Lamartine'den aşırarak böyle çevirmişti.

38

İlk ilişkileri böyle başladı. Sakıp'ın Beyoğlu'ndaki iratlarından birinin altında bir modistracı dairesi vardı. Burasını Matmazel Ki-noş adında oldukça ünlü bir modist kiralamıştı. Oradan iç apart-

manlardan birine geçilirdi. Pek ustaca döşetmiş olduğu bu daireye mirasyedi bey kendine layık gördüğü güzel kadınları kabul ederdi.

Bir müşteri gibi modistin ticarethanesine gidilir. Matmazel Kionoş, kimseye bir şey sezdirmeksizin nazenini beyefendinin vuslat dairesine geçirirdi...

Bu kolaylıklı gizlilik ilkin Perran'ın hoşuna gitti. Ama kendinden önce oraya alınan kadınların hepsi tamamıyla gizliliğe uyan takımdan olmadıkları için Matmazel Kionoş'un sanat içinde sanat yaptığı dedikodusu etrafa yayılmıştı.

Abdullah Nebil, Sermet Nadir'in bu sarhoş detektifi, çok defa Perran'ın arkasına düştü. Onun oraya girip bir modist yanında geçirebilecek zamandan pek fazla süre kaldıktan sonra çıktığını gördü. Modist dairesinin Sakıp Cemal'in apartmanlarından bir kısmı olduğunu ve beyefendinin içeride, modern zevk ve özenle döşenmiş bir buluşma yeri bulunduğunu öğrendi. Ve bu sırrı Sermet Nadir'e epeyce pahalıya satacak kolpolara getirdi.

Bu gizli randevu yerini Şehnaz da öğrendi ve kocası Hüsrev Nizami Bey'e bu önemli haberi şöyle yetiştirdi:

— Beyefendi, duydunuz mu?

— Neyi?

— Perran Hanımefendi'nin marifetlerini...

— Vallahi Şehnaz, işim gücüm o kadar başımdan aşkın ki Perran Hanım'ın aşk oyunlarını, bitmez tükenmez bu canlı romanı izlemeye hiç vaktim yok... Yine ne olmuş?

— O aşifte karı tek durur mu hiç? Hürrem Lütfü'yü elinden kaçırdıktan sonra genç, pek zengin bir mirasyedi yakalamış. Yolup duruyormuş...

— Amma yaptın ha Şehnaz... O kadın ticaret maksadıyla değil, gönül eğlendirmek için seven bir amatördür.

— Devlet ayağına gelince teper mi hiç? Bu yeni dostu, etrafına parayı kucakla serpiyormuş... Daha doğrusu kokain tiryakisi

denklemsizin biriymiş... Perran için apartmanlar döşetmiş. Bütün mobilyaları Londra'dan gelmiş...

— Geçen gün idarehaneye Mazlum Ulvi Bey geldi. Bunlardan hiç söz etmedi.

— Haberi var mı bakalım?

— Olmaz olur mu hiç? Senin duyduğunu kıskanç ve namuslu bir koca olması dolayısıyla onun duymamış bulunması kabil mi? Perran kıskançlığa karşı kuduz serumu gibi bir deva bulmuş olmalı?

— Zavallı adam, o hâlâ Hürrem Lütfü'yle meşgul... Hâlâ onu izlemekle uğraşiyor. Karısından uzaklaştırmayı başardığına sevinir görünüyor.

— Bey, Perran'ın yeni sevgilisini imzasız bir mektupla Mazlum Ulvi Bey'e ihbar edeyim mi?

— Yapma Şehnaz... Karısından öç almak için kocayı cehenem azaplarına düşürmekte mana yok... Çünkü sen o biçare adama yapacağını yaptın. O müthiş fotoğrafı onun gözleri önüne çıkardın, bundan daha dehşetli ne yapabilirsin?

— Bilmiyorsa bilsin... Onun için bu bir kötülük değil, tam tersi iyiliktir.

— Yapma Şehnaz... Kırk yılda bir koca sözü dinle... Ne yönden olursa olsun bir kocayı cinayet yapmaya sürüklemek çok ağır bir günahdır.

Hüsrev Nizami Bey, karısıyla her gün böyle biraz çekişirken, Abdullah Nebil maceranın etrafında bir sansar gibi dolaşırken, artık esrareniz bir hâl alan Mazlum Ulvi Bey zihinden gizli gizli her gün bir türlü intikam projesi kurarken, Perran yeni sevgilisiyle mükellef dairede fink atıyordu. Bu başka sevişme, bu başka koklaşma, bu başka ateşti...

Birçok genç erkek koynunda vücut vücuda terlemiş olan Perran Mazlum, aşk gerdeğinde ilk kez gelin güveyi oluyor gibiydi. Sevişmenin en tatlı iksirini bu son âşığının kolları arasında tattı. Gizli daireye ilk girdiği günü Sakıp Cemal onu kolundan tuttu. Aşk

odasına götürdü. Bütün duvarlar, insanlık tarihinin henüz ayıp bilmez saflık devirlerine ait çıplak resimlerle dolu idi.

Renk renk laleler açmış tarhlarında³⁶³ zümrüt kuyruklu tavuslar dolaşan ve elmaslar fişkırان havuzlarına sık ağaçlar arasından süzülerek nurlar yağan bir bahçe...

Sakıp Cemal bahçenin göz alan servili ufuklarını göstererek:

— Bilmem böyle midir? Cenneti hayalimde canlandırmaya uğraşım. Tanrı'nın cennetini hangi mimarlara çizdirdiğini bilemem. Zamanın ressamlarına böyle bir iş ısmarlayan hükümdarlar, milyonerler de görülmedi. Doğu ve Batı şairlerinin, ressamlarının hayal ettiği eserlerine başvurdum. Ruhumun cennetlere uçtuğunu sandığım anlardaki duygu ve tasarılarımı da katarak bu bahçe resmini yaptım.

Duvarı baştan başa kaplayan bu cennet bahçesinin en nurlu bir köşesinde erkek kadın iki çıplak vücutla göbeğine kadar ak sakallı, uzun saçlı, geniş mantolu bir pir-i gayr-i fâni görünüyordu.

Sakıp Cemal parmağıyla metresine işaret ederek:

— Bu resimlerin sahiplerini tanıdınız mı? Perran şaşırarak:

— Hayır...

— Bu muhterem, mükerrem ihtiyar Cenabıhak'tır. Bu çırılçıplak kadın Havva Anamız... Çırılçıplak erkek de Âdem Babamızdır...

Şaşkınlığı artan Perran:

— Ne yapıyorlar öyle üçü bir arada?

— Cenab-ı Halik, Âdem'in oyluğundan Havva'yı yaratıyor.

Perran Hanım şaşkınlığına biraz da hiddet karıştırarak "Saçma..." demekten kendini alamadı.

Sakıp Cemal, metresinin cahillikten gelme bu taassubuna karşı acır görünerek:

³⁶³ tarh: çiçek dikilmiş yer

— Saçma değil, güzelim... Olay bütün akait kitaplarında böyle yazılı değil mi? Bunu çizmek neden saçma olsun?

— Cenabıhakk'a, şu gördüğünüz gibi bir ihtiyar maddi insan biçimi verilebilir mi?

— Bu resmin çizenini tabii bilmiyorsunuz.

— Bilmiyorum.

— Bu, meşhur Michelangelo'nun eseridir. Bu tablonun aslı Roma'da Sistina Kilisesindedir. Bu konuda bir tablo çizmeye budala ressamın biri cüret edeydi saçmaladığına hükmedilebilirdi. Ama Michelangelo, hâlâ bütün sanatkarların başları hayretle, takdisle önünde eğilen geçmişin erişilmez büyük, pek büyük bir dehasıdır. Hristiyanlar, din ve dünyanın yaratılışı ile ilgili ve İncil'in birçok sayfalarını böyle sembolize ederler. Onların yaptıkları bu sanat eserlerinin kopyalarını almak bizim için neden yasak ve günah olsun? Şimdi ikisi, Âdem'in yaratılışının bir dâhi kafasından çıkan bu resmine dikkatle bakıyorlardı. Oyluğuna ameliyat yapılmış olan Âdem Baba'mız, genç, güzel, gürbüz, dolgun ve yakışıklı vücutlu bir delikanlı, bir ağaç kütüğüne dayanmış ve başı sol omzuna sıkışmış bir durumda, masum bir uyku ile serpilmiş yatıyor... Hiçbir heykeltıraş, tenasübü bu derece cazip bir erkek vücudu yontmayı başaramamıştır.

Havva Ana'mız da etli, canlı, iri yarı bir kadın, yuvarlak kalçaları üzerinde eğilerek, avuç avuca yapıştırdığı iki elini Tanrı'ya yalvarır durumda uzatarak yarı eğilmiş... Cenab-ı Halik hayata uyanır bir işaretle sağ elini insanoğluna uzatmış, nasihat eder yollu bir şeyler söylüyor gibi... Havva da, birer yana savrulmuş iki örgü saç, yuvarlak omuzlar, göğüs, memeler, karın, göbek, butlar, erkek bakışlarına dikilen, yumuk yumuk ilk şehvet anıtı...

Dahi sanatçı bütün gücünü bu kadın ve erkeğin vücutlarını birbirine karşı dayanılmaz bir çekicilikte göstermiş... Bu tabloya dikkatle bakanların gözlerine şöyle bir soru görünür: Birbirine değmesinden aşk alevini yarattığın bu iki bedeni yaklaşmaktan yasaklamadaki sırr-ı hikmetin nedir? Onları böyle başkaldıracak bir yara-

tılıştı yarattıktan sonra bu emri niçin verdin? Bu sınava dirençleri olamayacağını bilmiyor muydun?

Hayatın bütün hastalıklarından ve kötüye kullanışlarından arınmış bu ilk vücutlardaki metinliğin saflığı ve güzelliği de şaşırtıcı bir güçle tespit edilmişti.

Yürüdüler. Salonun ortasında bir metre çapında ve büyük bir mangal iriliğinde billurdan havuzun kenarında durdular. Berrak suyun içinde kırmızı balıklar geziniyordu.

Sakıp Cemal, havuzun kenarına çektiği fil dişili ve altın kakmalı antika bir koltuğa Perran'ı oturarak:

— Güzelim, şu birkaç avuç suyun içinde dolaşan ateş renkli yaratıklara bakınız. Onlar için hayat sınırı olan şu billur ufuk çizgisinin ötesinde neler olduğunu bilmiyorlar... Bu küçük evrenin içinde sevişiyorlar, yavruluyorlar. Hayattan memnun olarak koşuyorlar. İnsanlar da böyle değil mi? Evrenin genişliğine göre yer yuvarlağımızın hayat sınırı işte bu darlıktadır... Kaşifler dünyanın her yanını karış karış dolaştılar. Okyanusları aşa aşa Avrupa'dan Amerika'ya, Amerika'dan Afrika'ya saldırdılar, durdular. İşte bunun ötesi yok. Şimdi bu ana kadar bütün sınırlarını buzlar içinde saklayan Kutuplara hücum ediyorlar. Hep bu dolaşmalar bir karpuz üzerinde gezinen mikropçukların meraklı gezintilerine benzer. Uçaklarla atmosferin üst katlarına uçmaya uğraşan tıpkı karpuz üzerindeki mikropların birkaç milimetre yükselebilmeleri gibidir. Ama sevgilim, bu evrenin ötesi ve berisi ne teleskoplarla görülür ne mikroskoplarla... Ruhumuzun gözüne takılacak bir gözlük vardır. Onu iç bakışlarımıza yerleştirip de doğanın sınırlarına bakınca bütün gizlilikleri önümüze serilir.

Perran çok anlam çıkaramadığı bu acayip sözleri biraz garipseyerek dinlerken yeni sevgilisi gül ağacından yapılmış süslü bir dolabın oymalı gözlerinin birinden işlemeli bir kutu çıkardı. Açtı. Kutunun içi birkaç bölmeye ayrılmıştı. Oradan aldığı küçük altın yüksüğün içine parmaklarının ucuyla beyaz bir toz doldurdu. İnce mukavvadan yapılmış bir borucuğun bir ucunu yüksüğe, ötekini

burnuna yerleştirip çekti. Ve aynı Şeyi yapmasını Perran'a da teklif etti.

Sakıp Cemal, hanımın tereddüdünü görünce sordu:

— Niçin çekiniyorsunuz?

— Korkuyorum...

— Neden?

— Bu bilmediğim Şeyden...

— Bunda ölüm yok. Tam tersine hayatın üstünde bir hayat var. Hiçbir dinin anlatacak güçte olamadığı cennetler var. Ben bu tanrısal evrenlere uçarken seni bu alçak dünyada nasıl bırakırım? Haydi, çek... Hele bir nefes al da gör... Gireceğin yeni hayattan bir daha bu miskin yaşına dönmek istemeyeceksin. Bu tanrısal iksirin seni uçuracağı yeni duygularla ölümden hayata geçtiğini ve Şimdiye kadar içinde bulunduğun bu dünyada ölü yaşamış olduğunu anlayacaksın. Niçin dirilmek istemiyorsun? Annenin adı ne?

— Emine.

— Ya Emine kızı Perran! Çık Şu küflü yer altından yeni yeryüzüne... Doğduğun dünyanın cismani kirli sevdasından göklerin temiz, arınmış aşkına uçalım.

Perran kokain üstüne epey hikâyeler dinlemiş ve Őampanyaya kadar keyif verici içkilerin sarhoşluklarını denemişti. Ama bu beyaz toz buruna çekilince insan salonun tavanını delerek göklere nasıl süzülebiliyor? İçinde kaynayan bu merakla Sakıp Cemal'in sözleri ona bir telkin yerine geçti. Modern bir kadın olup da kokainin kerametlerinden habersiz kalmak kendi monden hayatı için bir eksiklik olabilirdi.

Evet der gibi bir boyun eğişle durdu. Sakıp Cemal:

— İlk çekiyorsunuz değil mi?

— Evet.

— Bakınız, ben çoktandır çekiyorum da ölmüyorum.

Altın yüksüğü yarımından da az doldurdu. Mukavva borucuğu kendi eliyle hanımın burnuna tuttu. Perran süzgülün süzgülün hafif bir titreyişle çekti. Sonra başını sevgilisinin omzuna da yayararak.

— Of...

— Ne oluyorsun?

— Bir şeyler oluyorum...

— İyi mi? Fena mı?

— Ne iyi ne fena...

Birbirinin kolları arasına düşerek bir süre ağız ağıza geldiler. Koklaştılar. Birbirinin nefesini içe içe baygınlıklara düştüler.

Perran, birdenbire sevgilisinin kolları arasından silkinip kaçarak:

— Aman, kocam geliyor... Beni öldürecek...

— Nerede?

— İşte... İşte, elinde revolver...

— Ben görmüyorum.

— Şimdi şu kanepenin arkasına saklandı.

— Korkma Perrancığım, ben şimdi onu yakalar, tabancasını başında paralarım...

Sakıp kanepeye doğru yürüyerek:

— Burada yok.

— Hah, işte... İşte... Oradan çıktı. Masanın altına kaçtı...

Sakıp masanın altına saldırırken Perran kahkahalarla kıvranaarak:

— Sakıp, aşk olsun sana...

— Ne oldu?

— Kocamı korkuttun. Bana dişlerini gıcırdatarak pencereden sıvıştı. Gitti...

— Eh, geçmiş olsun! Korkma artık. Seni kollarımın arasından kimse alamaz.

— Ama Sakıp, öyle diş bileyerek gitti ki akşam ben onunla evde ne yapacağım? Kaç zamandır elinde revolverle beni kollayıp duruyor: Beni ve beni seveni öldürmeye yemin etti. Tehlikeyi sana haber vereyim de...

— Tehlike mi? Aman, güleyim... Ben ondan niçin korkayım? O benden korksun... Sen onun değilsin... Benimsin... Ben gülümü kimseye koklatmam. Hele bundan sonra içini çekerek sana yılmışık, kötü bir bakışla baksın...

— Aman, Sakıpçığım, beni ondan kurtar. Nefesi bulaşık çukuru gibi kokar. Eğreti dişlerini ağzından çıkardığı vakit kaplumbağaya döner. Gece öyle horlar ki yanı başında öküz boğazlıyorlar sanırsın... Saatte bir abdeste kalkar. Ah, bana sarılmak istediği anlar benim için ne işkence saatleridir bilsen...

— Sana sarılmak mı? Bu sözü bir daha karşımda tekrar etme. Ben kıskancım Perrancığım, çok kıskancım. Bundan sonra o herif senin asla kocan olmayacaktır. Bundan önce olduğu için bile ben onu öldürmek isterim.

Perran gerine gerine içini çekerek:

— Sus.

— Ne var?

— İşitmiyor musun? Bülbüller ötüyor. Cennet bahçesinde tavuslar geziniyor.

— Oh, işte adi hayatın kasvetinden kurtulduk, öbür âlemin cennetine girdik...

Perran, sevgilisinin arkasını siper almaya uğraşarak:

— Aman, aman...

— Ne oluyorsun?

— Beni sakla...

— Yine melun kocan mı geldi?

— Hayır.

— Ya kimden saklanıyorsun?

- Hazreti Âdem'den...
- Niçin?
- Görmüyor musun, bana işaret ediyor...
- Ne diyor?
- “Havva görmeden ya sen buraya gel... Ya da yanındakini sav, ben oraya geleyim...” diyor.

Sakıp Cemal yerinden fırlayıp resmin önünde hışımla durarak:

- Âdem Baba, kendine gel... Bu huyundan dolayı cennetten kovuldun. Dünya yüzüne zamparalığa mı indin?

Başını Perran'a çevirerek:

- İştiyor musun Perran, babamız ne diyor?
- Ne diyor?

— Güzel kadınlara dayanmam... Havva'nın ahir zaman kızları soyuna soyuna çıplaklıkta büyükanalarını gölgede bıraktılar. Karım cennetten çıkarken örtünmek için yaprak tutunmuştu. Ressamlar, heykeltıraşlar şimdiye kadar bu örneğe uyarlarken eserlerinden artık yaprağı kaldırmaya başladılar. “Allah'ın yarattığı hiçbir şey gizlenmez” morali meydanı aldı. Medeniler vahşilere değil, vahşiler medenilere örnek oldu. Buna Âdem'in yaratılışı modası derler. İlk modist Havva'dır. İnsanlar ilerleme diye birbirlerini aldatıyorlar. Gerçek başlangıca dönüştedir. Her şeyde büyükdedelerinizi örnek tutunuz. Cenabıhak bizi yarattı ve emretti. Sizden gelecek kuşaklara söyleyiniz, onlar da birbirlerini yaratsınlar... Güzel kadına bağlanmak Tanrı emridir, anladınız mı?

39

Metresle sevgili birkaç defa kokain cennetinde buluştular. Ama Perran Mazlum Hanım bu zehrin keyfinden sonra vücudunda kötü bir kırıklık, uyuşukluk duyuyordu. Yavaş yavaş renginin solduğuna, gözlerinin etrafının esmer halelerle çevrildiğine, yüzü suyu çekilmiş bayat bir meyve görünümü almaya başladığına dikkat etti. Telaşa düştü.

O her şeyden çok gençliğine, güzelliğine düşküdü. Güzelliğinin korunmasının, birçok sağlık kurallarına uymakla kabil olacağını bilirdi. Birkaç akşam bir sıraya uykusuz kalmamaya, sindirimi ağır yemeklerle mide doldurmamaya, üzüntülerden, fazla yorgunluklardan kaçmaya uğraşırdı... Bunun için kokainin yıkıntılarında dayanamayan bünyesinin bu hızlı değişişlerinden ürktü. Zaten ilişkileri eskidikçe Sakıp Cemal'in delilikleri dayanılmaz dereceye varıyor, kadın sevgideki doyunluklarını boşvermeleriyle belli ettikçe âşığının düşkünlüğü, kıskançlığı artıyordu.

Yine bir kokain zevkinde erkek dişiyeye şöyle dedi:

— Hanım, ben duygulu bir adamım...

— “Değilsin” demedim ki...

— Duygululuğum kıskançlığımdan geliyor.

— Kıskançlığa yer görmüyorum ki...

— Kıskançlığa yer göstermemeye uğraşıyorsun ama ben görüyorum. Izdıraptan bitiyorum...

— Ne görüyorsun?

— Gördüğüm gerçek şudur: Sen benim değilsin...

— Ya kiminim?

— Başkalarının...

— Kim o başkaları?

— Önce kocan.

— Tuhaf şey. Senin hatırın için kocamı hayatımdan nasıl çıkarabilsem? Kocamın beni senden kıskanmaya hakkı olabilir. Ama senin onu kıskanman çok gülünç ve haksız olur.

— Kıskanmak bir duygudur. Hakla, mantıkla değildir. Kocanı hayatından nasıl çıkaracağını sonra sana söylerim. Şimdi ötekilere gelelim...

— Ötekiler kimler?

— Sen benden önce birçok sevgilinin koynunda yatmışsın.

— Ayıptır, böyle söyleme... Ben sana benden önce koynunda kaç kadın yatırmış olduğunu soruyor muyum?

— Ah, keşke sorsan çok memnun olurdu. Çünkü kıskançlık sevgiden gelir... Beni, benim seni sevdiğim şiddetle sevmediğin için kıskançlık duymazsın. Senin sevgililerinin içinde bir Hürrem Lütfü varmış. Hâlâ birbirinizi seviyormuşsunuz. O alçak âşık, Mazlum Ulvi Bey'in intikamından korktuğu için senden kaçmış... Hanımefendi, benim şakam yoktur. Dinleyiniz... Ben böyle hisse-i şayia üzerine kurulmuş sevgi istemem. Yalnız benim olacaksın. Anlıyor musun? Yalnız benim...

— Şimdi yalnız senin değil miyim?

— Değilsin.

— Aldanıyorsun.

— Ben aldanmıyorum. Sen beni aldatmaya uğraşıyorsun? Benimle olan ilişkilerin, iki aşk arasındaki boşluk zamanını doldurmak için bir aldatmacadan ibaretmiş... Ama bundan sonra seni elde etmek iddiasıyla karşıma kim çıkarsa öldüreceğim. Başta kocan olmak üzere hepsini, hepsini...

— Sonra kanun seni sağ bırakır mı?

— Ben kanundan, kemandan korkmam... Aşkından kudurmuş bir kaplan gibi seni dişlerimin arasına takarak kaçırırım. Ciddi, denklemlerle hayat ağırdır. Düşünceli, sıkıntılı, yorgunluktur. Akla gelen bir şeyi yüz defa mihenge vurarak, inceden inceye düşünüp taşınarak yapmalı. Hiçbir eğlenceye dalmamalı, hafifliklerden, çocukluklardan sakınmalı. Ebussuut Efendi'nin torunu gibi yaşamalı... Ama havaî, denklemsiz, düşüncesiz, hoppa, zirzop hayat tatlıdır... Aklına geleni, önünü ardını düşünmeden hemen yapıvermek... Kaygısız yaşamak ne iyi şey... Ayıklık zamanlarında ağır olan bazı kimseler, sarhoşluklarında hafifleşirler. İyi, kötü her şeye saldırmak ataklığını kazanırlar. Hatta alelade zamanlarında yapmaya cesaret edemedikleri şeyleri yapabilmek için içip sarhoş olurlar. Nice facialar, cinayetler işte böyle içki cinnetiyle, ispiirtodan alınan cesaretle yapılır...

Sakıp Cemal'in, kokaini çektikten sonra dağlar devirdiğine ve kötü kötü tasarılarını meydana vurduğuna dikkat eden Perran Mazlum Hanım, yavaş yavaş yılmaya başladı. Kokain sarhoşluğundan elden geldiğince kendini korumaya ve bu delikanlıdan yakasını bütün bütün kurtarmak çarelerini aramaya çalışıyordu. Çünkü çok büyük bir belaya çatmış olduğunu artık anlamıştı.

Kadının bu çekingenliğini hissettikçe ötekinin düşkünlüğü sınırı aşıyordu...

Yine bir gün Sakıp Cemal'in cenneti duvarlarına taşıdığı süslü salonunda şu tartışmayı yaptılar:

Sakıp Cemal:

— Hanım, ben kutsal bir adamım...

Perran Mazlum şaşırarak:

— “Kutsal adam” ne demektir, anlamıyorum...

— Hangi insanlar kutsaldır? Bir kez düşün, işte ben o mübarek kişilerden biriyim...

— Evliya mı?

— Daha yüksek...

— Peygamber mi?

— Şimdi bildin! Ama bu önemli gerçeği sormadan anlamamı çok isterdim...

— Ben de böyle şeyleri senin ağzından işitmeyi hiç istemezdim...

— Niçin?

— Çünkü çağımızda akli başında hiçbir kimse bu iddiada bulunmaz...

— Hiçbir peygamber ilk çıkışında peygamberliğine kimseyi kolayca inandıramamıştır. Bu güvensizlik benden önceki peygamberlerin de başlarına gelen üzücü bir hâldir...

— Ne söylüyorsun Sakıp? Ben bir peygamberle seviştiğimi bilmiyordum...

— İşte bu gerçeği sana bildirmek isterim. Benim kutsallığımda bir peygamberle yatan kadın, artık asla başka erkeğin olamaz!

— Oh Sakıp, bugün kokaini fazla aldın...

— Tersine, eksik çektim... Mucize tozunu bugün ikimizi göklere uçuracak miktarda almadık. Birlikte uçmak, peygamberliğime seni inandırmak isterim... Bir peygamber metresi olduğunu bilmelisin! Allah bana âşıktır. Bu sözlerimi asılsız bir iddia gibi dinleme. Şimdi sana her gerçeği ispat edeceğim. Ben Allah'ın sevgilisiyim, sen de benim sevgilimsin. Yüksek mertebeni anla artık...

— Sakıp, bugün zehrin miktarını çok aşırdın. Yüreğime korku geliyor...

Zehir mi? Bu iksire zehir diyen diller tutulsun... Korkma. Bana iman et... Peygamberliği sana anlatayım. Herkes bir parça peygamberdir. Ama Tanrı'ya ermek istidadını gösterenler azdır. Vahiy denilen şey sünühattır³⁶⁴, ilhamdır. Bu herkese olur. Şaire şiiri, düzyazı yazana düzyazıyı, bilgine bilimi, mucide icadı esinlenir.

— Akla gelen her şey bir vahiy midir?

— Evet ama ahmak insanların güçsüz beyinlerinde iyi bir yankı bulamaz.. Böylelerinde vahiy ölü doğar yani çabuk söner...

— İnsanlara gelen kötü düş de vahiy midir?

— Evet ama bunlar şeytandan gelir... Esinlerin tanrısalını şeytandan geleninden fark etmelidir.

— Sakıp, sanki bu seninkiler hep şeytandan geliyor...

— Sus, küfretme. Benimkiler kalbime bir güneş gibi doğar. Ben Tanrı'yı kendimde bulurum. Onunla birleşip konuşurum.

— Ne görüyorsun?

— Çok önemli şeyler... Hazreti Musa'nın Turu Sina'daki binbir kelamı sırasında unuttuklarını tamamlarım.

— Nedir onlar?

³⁶⁴ sünühat: içe doğan

— Çoktandır bana bir kuşku musallat oldu. Allah, timsahı, ıstakozu, salyangozu, kırkayağı insanlardan çok seviyor.

— Nereden anladın?

— Anlamaya gerek yok. Bu, pek açık..

— Ben de bileyim.

— Timsahın alt üst çenelerinde hesapsız dişleri vardır. Kırk dörderden tamam seksen sekiz dişi vardır. Ve sonra balığın dişlerinden biri kırılırsa hayvan kaç yaşında olursa olsun, yerine bir başkası çıkar. Düşün bir kez, dişçilerin bu insafsızlığı ve dişlerin bu pahalılığı devrinde, biri kırılırsa yerine başkasını sürmek şartıyla hesapsız dişleri olmak ne büyük bir varlıktır... Bu lütfü insanlardan esirgemiş olduğu için Yaradan'a itiraz etmez misin? Sonra yaratılış faturasında ıstakoz da insana üstün tutulmuştur.

— Nasıl?

— Nasıl olacak, bu bıyıklı, kıskaçlı acayip yaratığın bacaklarından biri koparsa yerine başkası surer. İnsanoğlu kazara bacaklarından birini kaybederse yerine takur tukur tahtadan bir yapma organ takarlar...

— Ya salyangoz?

— Başını kes, yerine boynuzlu bir kafa daha çıkar. Ama ben bunda büyük bir hikmet görmüyorum... Kafası kesilen insanların boyunlarında başka bir kafa sürmüş olaydı, büyük ihtilalde Fransızların icat ettikleri giyotinin ne hükmü olurdu?

— Büyük hikmetler saçıyorsun Sakıp...

— Elbette... Dinle, daha esasa gelmedim. Cenabıhakk'ın Firavun'u bir sivrisineğe öldürtmüş olduğu hikâyesini de önemle dinle... Malarya mikrobu taşıyan bir anofelin³⁶⁵ bir orduyu yere sermeye yettiğini bil. Bir sivrisinek insan kanına bir kez bu hastalığın tohumunu ektikten sonra adamı sokan öteki anofeller derhâl hastalığı bir orduya yayabilirler. Bir sivrisineğin hazım cihazına sığan zehrin gücünü anla... Şimdiki sözüm ona bazı uygar uluslar

³⁶⁵ anofel: sivrisinek cinsi

bir anda çok adam öldürmek için zehirli gazlar icadına uğraşarak Cenabıhakk'a ortaklık koşmaya kalkıyorlar ama boşuna... Ne kadar çabalarsan onun kadar öldüremezler. Bir sivrisineğin karnını doyurmak için hesapsız yetişkin insanların hayatlarını feda etmek... Buradaki derin anlamı öyle öteberi adamların akılları almaz. Çok yerde öldürmek bir ibadet ve ölmek mutluluktur. İşte oraya geleceğim. Çok dileklerin olması için kurban, kan adanmıyor mu? Öldürmek, ölmek... Doğanın felsefesi, mezhebi, morali, ibadeti, işte hep budur. Hristiyanların inançlarını bilmiyor musun? Allah, adam şekline girip dünyaya inerek kendini insanlara öldürtmedi mi? Ölüm her şeyin üstünde bir iyilik, öldürmek o kadar büyük bir sevap ki Allah kullarını bu ecir ile sevaplandırmak için kendi tanrısal kişiliğini kurban ettiriyor...

— Sakıp, yetişir. Ben ölümü hiç sevmem. Onu bana ne kadar övsen beğendiremezsin. Başka lakırdı yok mu?

— Dinle güzelim, dinle... Sen bu sözleri ne bir vaizden ne bir hatipten, konferansçıdan işitebilirsin... Ne de bir kitaptan okuyabilirsin...

— Böyle sözler akıl hastalıkları pansiyonlarında çok olur.

— Benim aklımda hastalık yoktur. Tersine, o kadar sağlamdır ki çürük beyinliler beni³⁶⁶ kuvvetli kafamın saçtığı ateşin harikaları dinlemeye tahammül edemezler.

— Demek beni o çürük beyinlilerin yerine koyuyorsun?

— Beni dinlemezsen bu hükmü vermekte mazurum.

— Canım, başka lakırdı yok mu? Kaç zamandır hep bunu tuturdun: ölüm, ölüm, ölüm... Bütün hayatımda bu muvahhiş, müthiş şeyi senden başka bir sevne rast gelmedim.

— Zavallı hanımcığım. Sen benim kâbımda insanları dünyada yok mu sanıyorsun? Böyle lavları saçan, yanardağı bir kafayı Allah her zaman yaratmaz...

³⁶⁶ Buradan itibaren roman orijinal metniyle devam etmektedir. (haz. notu)

— Evet fakat, bu yanardağın madde-i nariyyeyi kokainden aldığı unutmayalım...

— Evet... Belki... Belki değil, şüphesiz sinirlerimi saran bu Türk mucizesiyle böyle dâhileşiyorum. Sen de çek. Benim gibi ol... Mertebeme er... O zaman konuşalım... Bak, o vakit nasıl anlaşıyoruz...

— Hayır... Hayır... Böyle dâhileşmedense ahmak kalmayı tercih ederim.

Sakıp Cemal, metresinin üzerine hücum eder. Zorla ağzına burnuna kokain doldurmaya uğraşır. Perran elinden zor kurtulur.

Perran bu sunturlu beladan nasıl yakayı sıyırsın? Sakıp Cemal bazı bazı öyle hareketlere kalkıyor, öyle çılgınlıklar gösteriyor ki en azgın tımarhane delileri yanında akıllı, temkinli kalırlar... Bu kokain müptelası çekinmiyor, söylüyor:

— Gidip kocanın yakasına sarılacağım... “Perran’ın üzerinde senin zerre kadar zevciyet hakkın kalmamıştır... O, etiyile, kemiğiyle benim meşru metresimdir. O, tüylerinin ürperme derecesinde senden nefret ediyor. Çıkar bakayım ağzından eğreti dişlerini... Kocamış kaplumbağalara dönüyormuşsun? Zavallı kadın geceleri senin horultundan uyuyamıyormuş... Ağzının cife kokusuna artık tahammülü kalmamış... Herif... İçin çürümüş, mezara dönmüş... Sen çoktan ölmüşsün! Hâlâ kendini diri sanıyorsun... Genç zevce senin nene? Masum bir kadının bu işkenceye mahkûmiyetine hiçbir moral mesağ vermez. O, benim kollarımın arasına yaraşıyor. Aşkın kevslerini o benim dudaklarımdan tattı. Onun çıplak vücuduna cennet bahçesinde Âdem Baba’mız bile imrendi. Havva Ana’mız bile haset etti...”

Macera, hiç akıl ve hayale gelmeyen bir garabet alıyordu. Evvelleri Perran, amanlarının hayatları için kocasının intikam gazabından korkarken şimdi bu delinin taarruzundan kocasını sıyanet vaziyetine düşüyordu.

Perran ne yapacağını şaşırıyor. Korkusu, heyecanı arttı. Sakıp Cemal’in apartmanına ziyaretlerini birdenbire kesti. Fakat belalı

amanı her gün vefasız metresini telefonla arıyor, bulamıyordu. Perran mahremi bir hizmetçiye emir vermişti:

— Sakıp beni telefonla ne zaman ararsa “evde yoktur” deyiniz... Bu delinin bu tehlikeli tedirgin edişlerinden birinde ya kocası telefon başında bulunursa? Maazallah kızılca kıyamet kopacaktı. Hürrem Lütfü macerasından dolayı zaten Mazlum Ulvi Bey, infilak dakikasını bekleyen bir bomba hâlindeydi. Uzun süren bu sükûtu, intikam saatinde patlayacak fırtınanın dehşetini gösteriyordu.

Telefon çağırır çağırılmaz Perran hizmetçi kadına ahizeyi aldırarak sorduruyordu:

— Kimsiniz efendim?

Çağıranın Sakıp Cemal olduğu anlaşılınca hemen “Hanım evde yoktur!” cevabı verilerek telefon kapatılıyordu.

Bir sabah Mazlum Ulvi Bey evden çıktıktan sonra telefonun yine zili öttü. Hanım, hizmetçi ahizeye koştular. Perran’ın işaretiyle hizmetçi kadın sordu:

— Kimsiniz efendim?

— Sakıp Cemal...

— Hanım evde yoktur efendim.

— Dur bakalım, acelen ne? Ben daha sormadan sen “Hanım evde yoktur!” cevabını veriyorsun. Çocuk mu aldatıyorsun? Hanıma vekâleten telefonu açan kadın, sen kimsin? Söyle...

— Ben hizmetçi Zekiye Kadın’ım.

— Sen Zekiye değil, pek ahmak bir kadınsın.

— Affedersiniz efendim, ben...

— Sus. Ben öyle kolayca affetmem... Çünkü senin yüzünü görmeden uzaklardan hamakatini seçiyorum... Yalan söylüyorsun. Hanım evdedir. Hem de şimdi senin yanındadır. Bana söyleyeceğin lakırdıları sana o dikte ediyor.

— A, vallahi değil efendim, aldanıyorsunuz.

— Yemin etme. Mutekit isen çarpılırsın. Dinsizsen namussuz olursun. Sen elinden ahizeyi Perran Hanımefendi'ye ver. Ben onunla konuşacağım. Hizmetçilerle işim olmaz.

— “Yoktur” diyorum efendim.

— Hamakatinde hâlâ mı ısrar ediyorsun?

Ne cevap vereceğini anlamak için duran Zekiye Kadın'ın kulağına Perran şu sözleri fısıldadı:

— Siz de bu ısrarınızla zekâvetinizi ispat etmiş olmuyorsunuz beyefendi...

Hizmetçi kadın, hanımdan aldıklarını nakileye tekrar eder.

Sakıp Cemal coşkun bir hiddet sesiyle:

— Ben, hizmetçi ağzından böyle bir hakarete tahammül edecek insanlardan değilim... Benim henüz biat edilmemiş bir peygamber olduğumu hanım bilir... Ben uzaktan hem görür hem işitirim. Dimağım telsiz ve nihayetsiz mesafelerde rüyet cihazı ile mücehhezdir. Ben altıncı, yedinci hislere malikim. Ben fevka'l-beşer bir hilkatheyim. Bugün cennet tozunu bir ahmak İngiliz'in uğraşıp da muvaffak olamadığı yerlerle muhavere açacak kadar çok cümbüşlendim... Zekiye Kadın, sana emrediyorum: Ahizeyi yanında duran kadına ver. Onunla konuşacağım. Cevap isterim...

— ...

— Derhâl cevap isterim...

— ...

— Ya, hâlâ sükût mu? Kokain delisinden tımarhane mecnunları siner. Siz korkmuyorsunuz ha? Şimdi Mazlum Ulvi'yi yakalamaya gidiyorum. Ağzından iğreti dişlerini sökerek bu kokmuş dilinle Perran Hanım'ı kaç defa öptüğünü kaydettikten sonra takımı Londra Müzesine göndereceğim. Sonra, Cağaloğlu'ndaki konakta sağlam bir cam bırakmayacağım. Bu hücum için tamam bir tabur tulumacıyı silah altına aldım. Bir peygamber yalan söylemez. Ve tehdidini ikaa kadirdir. Melekler kulaklarıma böyle telkinatta bulundular. Şimdi ahizeyi Perran Hanım'a ver. Cevap isterim.

Sakıp Cemal kokain cinnetiyle bu dediklerini yapar mı? Yapar... Bu hakikat önünde Perran Hanım raşeler geçirerek emre itaat mecburiyetinde kaldı. Sinirlerinin bütün buhranı ile ahizeyi kaparak:

— Sakıp, nedir bu delilikler?

— Hah şekerim, sen misin?

— Benim... Ne yapacaksın? Canıma kastın mı var?

— Ruhum ruhuna perçinlenmiştir. Sana kastetmek, kendi canıma kastetmektir. Beraber yaşayacağız... İktiza ederse beraber öleceğiz. Kendime malik değilim Perran... Seni görmek isterim. Beş dakika daha sabre tahammülüm kalmadı. Şimdi bekliyorum. Şimdi... Şimdi... Şimdi... Eğer gelmezsen İsrail'in kıyamet suruna üfleyeceğim. Dünya bir bomba şiddetiyle patlayacak. Dağlar pamuk gibi havada uçuşacak...

— Behey ümmetsiz peygamber, bütün zulmün bana mı?

— Aramızda zulüm yok. Aşk var, muhabbet var... Daha neler var... Hemen gel de söyleyeyim. Göstereyim...

— Gelemezsem?

— Şimdi ben geleceğim. Muhakkak... Gelemezsen ne olacağını anlattım. Sözlerimde bir nokta şaka olmadığını göreceksin. Ağlayacaksın, çırpınacaksın. Bayılacak, ayılacaksın... Ama olanları tamir ve geçmiş saadetimizi iade kabil olmayacak...

— Bazen akıllı gibi söylüyor, bazen deliriyorsun!

— Sen daha benim sıfırdan yukarı santigrat yüz elli derece çıldırdığımı görmedin... Gelmezsen bir insan kanında galeyanımın bu derecesine şahit olacaksın...

— Geliyorum... Allah belanı versin Sakıp!

— Mukabeleten sana böyle bir bedduaya lüzum görmüyorum çünkü sana benden büyük bela olamaz...

Perran Hanım muhtasar bir tuvaletle sokağa fırlar... Bir otomobile atlar... Modist Matmazel Kinoş'un dairesine, oradan mahut apartmana geçer...

Sakıp Cemal en son kapının önünde, deraguş için iki kolu açılmış bir tahassür vazında metresini karşılar.

Perran bütün şiddetiyle bu savleti redde uğraşarak:

— Bırak... Çekil... Ben buraya sevişmeye değil, kavgaya geldim.

— Ah canımın içi, sen gel de neye gelirsen gel...

— Aşk icbarla olmaz.

— Ben seni son galeyanla seviyorum. Sen de beni seveceksin. Başka lakırdı bilmem...

— Bugün beni buraya celbetmek için son tehditlerini saydın, döktün. Bunu bir yaparsın, iki yaparsın fakat üçüncüde beni buraya getiremezsin...

— Getiririm... Seni buraya sayısız defalar getiririm. Çünkü başka türlü olmak imkânı yoktur.

— Bugün buraya gelişim tehditlerinden yıldığım için değildir. Bunu bil.

— Seni buraya getirmek için sözlerim müsmir oldu ya, ben ona bakarım...

— Yaptığın deliliklere karşı sana söyleyeceğim var. Böyle bir muhavere telefonla olamazdı. Karşı karşıya bulunmak için buraya geldim...

— Teşekkür ederim.

— İster kız ister çıldır. Her şeyi doğru söyleyeceğim.

— Eğrilikten zaten ben de hoşlanmam.

— Ben akli başında bir gençle seviştiğimi sanıyordum.

— Evvelden aklım başımdaydı. Seni sevince onu kaybettim.

— Hiçbir zamanda senin aklın başında değilmiş. Karşımda bir kokainman, bir peygamber, hasılı bir muavenesiz olduğunu görün-

ce şaşırımdım. Ben her şeyden evvel sıhhatimi, rahatımı severim. Hayatın maddi ihtiyaçlarından başka ruhun da muhtaç olduğu şeyler vardır. Fakat iki ruh arasındaki bu ihtiyaçlar, incizaplar³⁶⁷ tekabül etmeli... Ben bir peygamber metresi olamam... Bu helecanlar, tehditler, ızdıraplar içinde yaşayamam Sakıp. Kocam kocamdır. Onun hukukunu çiğneyerek sana geldim. Seviştikse bizim bu sevdamız senin türlü tahkirlerle onu katle kadar yürümene bir neden olamaz.

— Sen kocanı bana istikrahlarla yâd ettin. Ben onun aleyhindeki tahkirleri senden öğrendim. “Beni kurtar Sakıpçığım!” diye yalvaran sen değil miydin?

— Hata etmişim. Ben şeran, kanunen kocamın malıyım. Benim zevcim olduğu için sen onu tahkir, tehdit edemezsin. Bilakis, sen onun takibinden, intikamından korkacaksın.

— Pöh... Onun intikamından mı korkacağım?

— Sen korkma. Ben korkarım. Nikâhla ona bağlıyım.

— Kork, korkma, artık geçti. Ondan ziyade benimsin. Benim kollarımın arası senin için emin bir kaledir. Kaçalım. Dünyanın en beğendiğimiz diyarında yaşamak için servetim kifayet eder. Ayrılmaya gelince, bu mümkün değildir Perran Hanım...

Böyle iki saat çekiştiler. Sakıp Cemal ruhunu kokainle tekrar cilaladı. Zor zar metresinin burnuna da beyaz tozdan biraz veriştirdi.

Yine mirasyedi beyin gözlerinden beşerî perdelerin kesafeti kalktı. Maverayı görmeye, meleklerle, şeytanlarla konuşmaya başladı:

— Oh, oh, işte onlar! Karşımda cilveleniyorlar. Bu dünyadan öbürünü seyretmek... Bu peygamberlere özgü bir mucizedir. Zavallı insanoğulları hep galathis içinde yüzeriz. Bu dünyalar, zannettiğimiz gibi müteaddit değildir. Hep birdir. Fakat bizim perdeli gözlerimiz mahdut bir daireden öteye geçemez... İşte ölüm, bu perdeleri kaldırır. Peygamberler berhayatken de ölümün esrarı içinde

³⁶⁷ incizap: cezbolunma

yaşarlar... Ben ölümün Hazreti İsa gibi insanların günahlarını affettirmek için ızdırabın son işkenceleri içinde ölmek isterim...

Sakıp Cemal kitaplığından bir cilt çıkararak:

— Perrancığım, dinle. Bu, Ernest Renan'ın hayat-ı Yesu³⁶⁸ hakkındaki meşhur eseridir.

Okumaya başladı:

“Üzerinde can verecekleri çarmıh ağacını o zaman mahkûmların kendilerine taşıtırlardı. Fakat İsa, beraber sevk olduğu diğer iki mahkûmdan vücutça zayıf olduğundan kendi darağacını götüremedi. Bu meşum şeyi Siren isminde birine yüklediler.

İdam mahalline geldiler. O zamanki Yahudi âdetince idam mahkûmlarına sekir verici bir nevi şarap içirilirdi. Zavalluları sersemletip ölüm acısını duyurmamak için bu bir merhamet eseri idi. Bu son saat şerbetini biçarelere alelekser Kudüs'ün şefkatli kadınları getirip verirlerdi. Böyle kadınlardan biri zuhur etmediği takdirde bu masraf, mal sandığından tediye edilirdi.

İsa kendine uzatılan şarap dolu kabı, dudaklarının ucunu dokundurarak, içmeden reddetti. Çünkü adi mahkûmları teskine mahsus olan bu hazin usul, kendi ulvi tabıyla tevafuk etmemiştir. Hazret, hayatı zihninin bütün ciyadeti anında terk etmeyi isteyerek çağırılmış olduğu ölümü şuurunun bütün vuzuhu ile beklemeyi tercih ediyordu.

Esvabını soydular. Çıplak vücudunu çarmıha bağladılar. T harfi şeklinde birbirine raptedilmiş iki ağaçtan ibaret olan bu salıp, mahkûmun ayakları hemen hemen yere dokunacak kadar az yüksekti. Sonra, yere diktikleri haça, ellerinden, ayaklarından çivilerle mahkûmu çaktılar.

İsa, bu müthiş azabı bütün şiddetiyle tattı. Çarmıha gerilenlere arız olan büyük bir işkencede takatfersa susuzluktan mahkûm yanıyor. Su istedi. Roma askerlerinin sirke ile su katışığında yapılmış bir meşrupları vardır. Buna 'poska' denir. Askerin biri poskaya

³⁶⁸ hayat-ı Yesu: İsa Peygamber'in hayatı

batırıldığı süngeri bir kamışın ucuyla mazluma uzatarak emdirdi. O günü İsa'nın yanı başında iki de hırsız idam olunuyordu.

Maktullerin elbise döküntüleri cellatlara verildi. Bu herifler çarmıhın ayağına oturmuşlar, İsa'ya bakarak onun urbalarını paylaşmak için aralarında kura çekiyorlardı. Bir rivayete göre İsa şöyle demiştir:

— Baba, bunları affet... Ne yaptıklarını bilmiyorlar...

Darağacının üzerinde o vakitki Romalıların âdetince İbrani, Yunani ve Latince olarak bu üç lisandan 'Yahudiler Kralı' ibaresi yazılıydı.

Yahudiler, bunu kendi aleyhlerinde bir tahkir bilerek ibarenin 'Kendinin Yahudiler kralı olduğunu iddia eden İsa' şeklinde tebdilini istemişlerse de ricaları kabul olunmamıştır.

Tilmizleri firar ettiler. Fakat kendisini Taberiye'den beri takip eden sadık dostları yanından ayrılmadılar. Onlarla beraber kalan birkaç kadın da az bir mesafeden gözlerini ondan ayırmıyorlardı. Bakışlarıyla kendini teselliye uğraşan bu kadın grubundan maada İsa'nın gözleri önündeki manzara, insanların alçaklığını, ahmaklığını gösteriyordu. Gelip geçenler, mazlumun son can acısıyla kopardığı feryatları duydukça:

— Allah'ın oğluyum diyenin şu hâline bakınız. Baban gelip de şimdi seni niye kurtarmıyor? Başkalarını kurtardığını iddia eden bu adam, şimdi kendini kurtaramıyor. Hakiki peygamberse çakıldığı haçtan insin. Biz de ona iman edelim...

Yanı başında çarmıha gerili iki hırsız da onu tahkir ediyorlardı. Hava kapalı ve arz, Kudüs'ün bütün civarında olduğu gibi kupkuru ve mağmumdu. Bazı rivayete göre bir an için İsa'nın yüreğini zaaf istila etti. Bir bulut, babasının çehresini ondan gizledi. Her ızdıraptan bin defa elim bir nevmidiyle can çekişmesine düştü. İnsanların bu nankörlüğü karşısında bu kadar cebin bir ırk için bu ızdıraplara düştüğüne nedametle bağırdı:

— Allah'im... Aman Allah'im, niçin beni terk ettin?

Fakat bu zaafına ilahi insiyakı yine galebe getti. Vücudun hayatı söndükçe ruhun saflık ve kuvveti artıyor, semavi aslına rücu ediyordu. Memur olduğu vazifenin büyüklüğünü hissetti. Kendi ölümünde dünyanın selametini gördü. Ayakları altında cereyan eden müstekreh³⁶⁹ manzara gözleri önünden silindi. Allah'ına derinden derine rabt-ı kalb ile çakıldığı bu darağacı üzerinde ilahi hayatı başladı. Bu ebediyet hayatını namahdut asırlarla beşeriyetin kalbinde yaşatmaya götürüyordu.

Bu çarmıh işkencesinin dehşeti, oraya çakılanların bu müthiş ızdıraplar içinde, üç dört gün yaşamalarındadır. Çivilenen ellerdeki seyelan-ı dem öldürmez, çabuk kesilir. Ölümü mucip olan hâl, vücudun gayritabii vaziyetidir. Bu vaziyet icabı kanın cereyanına arız olan imtizaçsızlık hasebiyle dayanılmaz baş ağrıları, kalp ızdıraplarıyla gitgide aza-yı beden donar, katılaştır.

Bünyeleri kuvvetli olanlar bu haça çakılmak işkencesine tahammül ederler. Ölümleri açlıkla vuku bulur. Bu zalim işkenceden maksat, mahkûmu can alacak bir yerinden doğrudan doğruya hemen öldürmek değil, onu çakılı ellerini kullanamayacak bir hâlde bırakıp o ağacın üzerinde tefessüh ettirmektir.

İsa'nın zayıf bünyesi, onu bu uzun can çekişme ızdırabından kurtardı. Zannolunduğuna göre bir senkop yahut kalp damarlarından birinin kopmasıyla üç saat sonra ani bir ölüm geldi.

Teslim-i ruh etmezden biraz evvel sesinin henüz kuvvetli olduğunu ve şöyle şiddetle koparmış olduğu "Baba, ruhumu ellerinin arasına tevdi ediyorum." sayhasından sonra başı göğsü üzerine düşerek söndüğünü rivayet ederler.

Büyük irşatkâr, artık kârın hitam buldu. Şimdi zaferinin halesi içinde rahat et. Bütün taarruzlardan masuniyetle uluhiyetin teessüs etti. Şimdi yüksek lahuti makamından amelinin yeryüzündeki azim ve nihayetsiz neticelerini seyret... Çektiğin birkaç saatlik ızdırap ki büyük ruhuna tesir edememiştir. İşte bu, işkence mukabilinde en

³⁶⁹ müstekreh: iğrenç

bülent layemutiye erdin. Binlerce seneler, sahabetinin³⁷⁰ affina mazhariyetle bu dünyaya sana ait olacaktır.”

41

Ernest Renan, *İsa'nın Hayatı* namındaki bu eserini acaba papazlık zamanında mı yazmıştı? Mübarek Fransız bilgini, rahip cübesini çıkarıp filozof mantosuna bürünmüştü. Alman felsefesini incelediği sırada imanını kaybettiği itirafında bulunmuştu.

Hristiyanlığın bütün itikatlarından sırtındaki papaz elbisesiyle beraber soyunduğunu cihana ilan etikten sonra yazdığı bu satırlar nedir? İsa'yı babasının yanına uçurtup gökte bir uluhiyet şebekesi kurduruyor. Bütün taarruzlardan masuniyetle Allahzadenin haçından, orucundan sonraki uluhiyetini tasdik ediyor.

Yeryüzünde tek bir din olarak yalnız Hristiyanlık tanınmış olaydı ve buna mitoloji esatiri karıştırılmasaydı bütün insanlar Havariyun³⁷¹ zamanındaki gibi aklen saf kalmış olaydılar, bu duaya amin diyecekler belki bulunurdu. Koca filozof, bu dünya İsa'ya ait değildir. İsa da senin ve benim gibi bir insandır. Bu kâinatı ona bahsettik. Fakat arkandan kopan homurtulara şimdi mezarından kulak ver... Yeryüzünü nurlarına gark etmeye başlayan maarif güneşi evvela göklerdeki tahtları sildi, süpürdü. Sonra arz üzerinde altın erikeler³⁷² kurmuş, murassa kafalı tacdarları devirerek selin önüne kattı.

Sakıp Cemal, kokaini çektikten sonra Hristiyanlığın teslisinden çok manalar çıkarıp çok rüyalar gördüğü için bu itikat onun pek hoşuna gidiyordu.

Asi, mücrim insanların günahlarını affettirmek için kendini onlara öldürtüp sonra göklere çekilerek kâinata hükmetmek...

Ölümün senası hakkında verdiği kokainli nutuklarda Perran'a şöyle diyordu:

³⁷⁰ sahabet: sahiplenme

³⁷¹ Havariyun: Hristiyanlığı yayan on iki kişiye verilen isim

³⁷² erike: taht

— Hayat daima ölümün takibinden kurtulamayan bir hapishane kaçağına benzer. Bir insan doğduğu anda boynuna idam yaftası takılmış bir mahkûm demektir. Geçen hayat dakikalarının her biri onu bu hükmün icrası adına sevk eder. İleri geri her adımın teveccühü bilaistisna orayadır.

Perran Mazlum bu hitabeler karşısında sinirlenerek:

— Sus Sakıp, sus... Malum hepimiz ölmek için doğduk. Bu dünyaya kimse kazık kakmayacak. Fakat bunu bir ilahi gibi her gün okuyup da bu kısa hayatımızı zehirlemekte ne mana var?

— Güzelim. Bu, hayatı zehirlemek değil, onun kesif sislerini, bulutlarını delerek keskin gözlerle maverayı seçmeye uğraşmaktır. Dinle... Doğmak, ölmeye başlamak demektir. Geçen her saat vücudumuza yıprandırıcı bir yara açar... Son ceriha işi bitirir.

— Elverir diyorum. Kocamın ihtiyarlığı, senin deliliklerin olmasa hayatta çok memnunen yaşayacağım. Hayatın arzularına uygun geçen her saati vücuduna yara açmak değil, ruhuma sefalar veriyor. Nereden çıkarıyorsun bu bedbinane sözleri? Dünyaya küskün nasipsiz adamlar çoktur. Onların meyas zamanlarında söylenmiş şikâyetlerini genç hayatıma düstur yapacak kadar budala bir kadın değilim... Yaşayanlara her şeyden evvel neşe lazımdır. Neşe sıhhaten gelir... Senin hasta kafandan ancak işte böyle fikirler saçılır...

— Senin telakkine göre sağlam kafa budalalarda bulunur. Hayatın kasvetleri içinde nurlu fikirler ararlar. Hakikatleri tağyir ederek hem kendilerini hem de âlemi aldatmaya uğraşırlar³⁷³. Hayat gündüz ile geceden örülmedir. Fakat sonu hep gecedir. Ve bu geçirdiğim geceden birinin sabahı olmayacaktır. Hayatı size hoş gösteren iğfalkârların yalanlarına koşarsınız. Bütün sertliğiyle doğru söyleyenlerden kaçarsınız. Neşe, neşe... Hep zamanınız bu kelimeyi avlamaya çabalamakla geçiyor. Bu hümanın tünediği makam neresidir? Bana göstersenize... Sizin “neşe” dediğiniz şey, devam edince sıkıntı şekline girer. Gayet muziç, tahammülfersa bir şey olur. Binaenaleyh bunun varlığına inananlar su katılmadık avanak-

³⁷³ tağyir: değiştirme

lardır. Benim kafama hasta diyorsun. Orta akıllılara dahi dimağları malul görünür. Pascal, Nietzsche, Proust ve daha birçokları, işte hep bu ilahi düşünceliler fikren bozuk zannolundular. Çünkü bu hastalar hep yataklarda, tımarhanelerde yazıp çizmişlerdir. Hakikatte ise zihin malulleri bunlar değil, onları anlayamayan bütün insanıydı. Bugünün akıllıları o geçmiş zamanın delilerinden kalma eserleri açıp dinî birer düstur gibi okuyorlar. Tükendikçe milyonlarla basılıyor.

— Sakıp, ben gideceğim artık, kes lakırdıyı...

— Bir yere gidemezsin...

— Ben ev bark sahibi bir kadını. Bütün zamanımı böyle seninle çene yarıştırmaya hasredemem.

— Dinleyeceksin, bitirmedim.

— Benim ne geçmiş vakitlerin delileriyle ne de şimdiki zamanın akıllılarıyla hiçbir alışverişim yok. Söylediğin eserlerin isimlerini bile tanımam. Okumak şöyle dursun...

— Bunları bileceksin. Okumadınsa benden dinleyeceksin. Sen benim canımsın... Ruhumun faziletlerini sana aşılatacağım. Yalnız kulak vermekle kalmayarak bu hikemiyatı bir deftere not edeceksin...

— Zaman uydurduk, ben filozof olmak niyetinde değilim. Zaten istesem de olamam. Hiç istidatım yok. Hem bu seninkisi koka-felsefesi... Ne yalan söyleyeyim, bana hiç sarmıyor... Deminden isimlerini saydığın dâhiler, zihinlerini cilalamak için acaba senin gibi burunlarına bir iksir çekerler miydi? O zaman henüz kokain keşfolunmamıştı sanırım.. Tebrik ederim Sakıp, sen bu yeni tutuya ile onların hepsinden üstünsün...

— Sen büyük zekânı inkâr ediyorsun. Seni de kendime benzetmek için çok istidatlı görüyorum.

— Yanılıyorsun Sakıp.

Kadın, bu kokainmanın elinden kurtulmak için çırpırır. Bir süre yaka paça çekişip dururlar. Nihayet artırdığı gıdaların tesiriyle Sakıp Cemal uyuşur. Perran da usulcacık sıvışır.

Metresini tekrar celbedebilmek için yine telefonla şiddetli tehdiden mücadeleleri başlar. Perran uzun bir mukavemet neticesinde yine mağlup kalır.

Perran cebren icabet ettiği bu davetlerin sonuncusunda amanını her zamandan fazla çılgın bulur. Salonun ortasındaki büyük masanın üzerinde boy boy revolverler. Cicili bicili, çeşit çeşit kamalar, kutu kutu zehirler...

Hanım bu tehlikeli hazırlık karşısında birdenbire dehşetlenerek haykırır:

— Bu ne Sakıp?

— Bugün burada ölüm panayırı var...

— Ağzın tutulsun. Ölüm panayır olur mu? Ölüm, ölüm, ölüm. Bu kelimeyi kendine eğlence yaptın. Beni de sinirlendirip kendin gibi çıldırtacaksın... Ben ölüm lakırdısından hiç hoşlanmam. Bir mezarlık önünden geçmesini bile istemem...

— Korkma, güzelim. Bu kelime karşısında benim gibi cesur ol. Ölüme alışmalı. Geceleri bir tabutta yatmalı. Düşün, Perrancığım. Beşiğin şekli tabutu ne kadar andırır. Birisi bu dünyaya gelirken, öteki giderken yatacağımız iki döşektir. Çünkü doğmak ölmeye, ölmek doğmaya o kadar benzer ki... Seni bu iki hadiseyi ayrı ayrı sanmak gafletinden uyandıracacağım. Beraber öleceğiz. Ölümün hayattan çok tatlı olduğunu kollarımın arasında tasdik edeceksin. Bu dünyada ayrılık vardır. Öbüründe yoktur.

— Ben ayrılık olan dünyayı severim.

— Benim ruhum seninkiyle kaynaşmıştır. Artık ne kadar çabalasan benden ayrılamazsın. Beraber öleceğiz Perran. Beraber. Cesetlerimiz mezarda çürüyecek. Ruhlarımız göklerdeki tevem yıldızlar gibi çiğtleşecek... Bu yalancı dünyanın gelip geçici sevdası hiçtir. Muhabbet ebedileştikten sonra aşk olur.

— Bırak beni... Ben böyle derin laflardan anlamam. Çenene yazık... Sözlerin bana saçma geliyor.

— Hamsın da onun için... Seni insanlığın kemaline erdireceğim.

— Ben böyle kemallenmek istemem... Bırak, ham hışır, aptal kalayım. İşte gidiyorum...

— Ruhumun cazibesinden nereye kaçacaksın? Küre-i arz güneşe tabiiyyetten, ay dünyamızın etrafını devirden kurtulabiliyorlar mı? Zavallı Perran'ım... Hangi kanunların icabı esaretinde yaşadığını hiç bilmiyorsun...

— Tabiatın kanunlarından sen de benden ziyade bihabersin. Zavallı Sakıp, ne sen güneşsin ne ben küre-i arzım. Ve ne de bizim aramızda dolaşan bir ay var. Hayatım hayalata münkalip olmuş. Rüya görüyorsun. Kâbuslar içinde yaşıyorsun...

— Perrancığım, gözlerin perdeli, gönlün ulviyete kapalı, çok defa saçmalıyor, nadiren hikmet söylüyorsun. Evet, hayat koyu bir kâbustur. İnsan bu korkunç rüyadan ölümle uyanır. Gel seni uyandırayım. Gözlerin öbür dünyanın şaşaasına açılsın.

Perran, raşedar dudaklarından fişkırان bir feryatla:

— Allah esirgesin...

— Korkma, canımın içi. Ölmenin uyanmak olduğunu niçin unutuyorsun?

— Gözlerimi ahirete açmaktansa bu dünya uykusunda yaşamayı tercih ederim.

Perran Mazlum Hanım nasıl kaçabileceğini tasarlayarak bir köşede titrerken Sakıp Cemal beyaz enfiyesinden ufak bir cilt çekerek:

— Buna derler Robert Dubarles'in eseri...

— Adı ne?

— *Diriler ve Ölüler Kelamı.*

— Kütüphanede neşe verecek bir kitap yok mu?

— Neşe ölümden gelir dedik, anlatamadık...

— Ben neşeyi hayattan başka yerde aramam. Ve öyle karanlık, muvahhiş şeylerle zihnimi dolaştırmak istemem.

— Burada, benim yanımda arslanla demir kafese kapatılmış bir ürkek ceylan gibisin.

— Ah, tıpkı.

— Görüyorum ki hemen kaçmak istiyorsun...

— Ne yalan söyleyeyim, evet...

— Biçare bülbülüm, gönlümün altın kafesinden kaçmaya muvaffak olsan da nereye gizlenebileceksin? Ölüm her yerde müstevli³⁷⁴, her kuvvete hâkimdir. Onun malikanesinden hariç bir yeri bana göster...

— Ben ahiret coğrafyası okumadım. Bilmiyorum.

— Bilmiyorsan, dinle. Öğren...

Sakıp Cemal, *Diriler ve Ölüler Kelamı*'ndan okumaya başlar:

“Kalk, ufukları tarassut ve gökleri isticvap et. Kuşlardan, canavarlardan, denizlerden, dağlardan, ağaçlardan sor. Mezarların belîğ sükûtlarını dinle, muhakemelerini her esrar üzerinde gezdir. Aklının en son hudutlarında en ince tefekkürleriyle düşün. Ey şaşkın firari, her tarafın ölümle çevrilmiştir. Kaçacak yol yok... Öleceksin!

Ümitlen, inan, çalış. Kollarını uzat, didin, çırpın alabildiğine koş, güreş, kan terlere bat... Öleceksin...

Hayatını genişlet, bereketlendir, çoluk çocuk sahibi ol. Nesiller yetiştir, sürülerin otlasın, ürünün ambarları doldursun... Sen de, çocukların da, sürülerin de, ürünlerin de hep ölecek, yok olacaksınız...

Ölüm, ölüm, ölüm... Başım çevirmeden kaç... O senin önündedir.

Yol üzerinde otur. O da seni bekler. Ne kadar yalvarsan onun sana hizmeti bir mezar açmaktır. Her şey yalancıdır, hayaldir, ya-

³⁷⁴ müstevli: istila eden

landır. Sen, akan bir parçacık susun. Cereyan eder etmez kurursun. Yalnız bir hakikat, bir kanun, bir kuvvet vardır. Ölüm... Muhakkak olan yalnız odur.

Az yaşa, çok yaşa, nihayet seni bimecal düşüren, emellerinde hasır bırakan, seni ta ruhundan yaralayan, neşelerini kaçırın odur. Ölüm... Her alacaklınla uzlaşabilirsin. Fakat o, son tahsildardır.

Her fâni memleketin etrafında beka beldeleri vardır. Hayatın bütün ümitsiz hastaları oralarda şifayab olurlar. Senin asıl yatağın yerin üstünde değil, altındadır.

Tabutuna tahassürle aguş açmaya hazırlanan toprak seni bekliyor. Ürkme, titreme... Yalnız değilsin... Orası mazi ile istikbalin kavuştuğu âlemdir. Senden evvel gidenlerden ibret al... Artık senin için zaman yoktur. Zaman dirileri avutan bir hayaldir. Çünkü onun bir saniyesiyle bir asrı arasındaki fark sıfırdır. Bugün muhteşem evlerinde ölümden masuniyet işfali içinde yaşayanlar, yarın karyolarlarından inerek senin yanındaki siyah çukura uzanacaklardır. Unutma ki bir saniye, bin asır kemiyeten hep birdir.

Bugün kendilerini yaşıyor sananların galatıhislerine gül... Hayat ölümün fideliğidir. Daha doğrusu ölümle birbirinin içindedir. Binaenaleyh hep dirileri ölü, ölüleri diri sayabilirsin. İşte o kadar biz onunuz, o bizimdir. Korku bunun neresine sığar behey gafiller?

Hanımlar, efendiler;

Dirilmek istiyor musunuz? Ölüntüz... Şimdiki hayatınızdan memnun değilseniz, daha güzel, daha cazip, daha talihli gelmek istiyorsanız, davanızı nakzen ebediyet mahkemesi huzuruna çıkarınız. Esrar içinde, esrarlara gömülü zaanolunan bu hayat, ebedî bir azimet avdet dolabından başka bir şey değildir. Halik'ın kullandığı malzeme, hep o eski malzemedir. Yalnız ruhların nefshinde bazen yanlışlıklar olur. Bir eşeğin ruhu bir hükümdarın cesedine, bir canavarın ruhu nazik bir kadının vücuduna üflenir."

Sakıp Cemal, böyle ölüm iştiyakıyla söylenirken kokaini cialamak için arada bir kuvvetli likörle de içilir. İki dünya arasında

dolaşan bu serseri ruhun cesedine nihayet bir uyuşukluk gelir... Bir tarafa serilir. Perran Hanım fırsatı ganimet bilerek hemen kaçar...

Bu zavallı kokaimandaki ölüm aşkının sonu nereye varacak? Bunu düşünmek Perran Hanım'a ürpertiler getirir. Ölümü böyle aşkla, şevkle çağıra çağıra şüphesiz Sakıp ona bir gün kavuşacak. Fakat Perran'ı da birlikte sürükleyecek... Bu, nasıl bir ölüm olacak? Silahla mı?

Zehirle mi? Dövüşmekle mi? Boğuşma ile mi? Hasılı hailevi müthiş bir şekilde vuku bulacak...

Perran Mazlum Hanım bu kokain delisinin tehditleri karşısında uzun uzun düşünür. Kendini tehlikelerle sarılmış görür. Can cümleden aziz... En büyük tehlikeyi Sakıp Cemal'in davetlerine icabette sezer. Artık kıyametler de koparsa bu delikanlının apartmanına bir daha ayak basmamaya karar verir. İki gün geçer. Mazlum Ulvi Bey'in Çağaloğlu'ndaki konağının telefonuna bir zırlıtlı yapışır. Hemen bilainkita:

— Çın... Çın... Çın...

Zekiye Kadın öfkeden titreyen sesiyle:

— Neresi? Kimdir o?

— Sakıp Cemal.

— Beyefendi kısa günde bu kaç defa oluyor?

— Ben kısa gün, uzun gün bilmem...

— Herkes sizin gibi mirasyedi değil. İşimizi, gücümüzü bırakalım da hep telefon başında mı oturalım?

— Nerede oturursanız oturunuz. Karışmam. Ben hanımı isterim...

— Yok dedik ya...

— Şimdi bulmalı...

— Ne şiddetli emir bu?

— Şiddetini sonra görürsün.

— Siz “yok” kelimesinin manasını bilmez misiniz?

— Bilmem.

— Öyleyse birinden öğreniniz. Sonra konuşalım.

— Ahmak Zekiye, sen defol oradan. Hanım gelsin, bekliyorum.

— İşin yoksa bekle beyefendi...

Zekiye Kadın telefonu kapayıp çekilir. Fakat bir saat sonra aynı hâl...

Karşılıklı tahkirler hayli koyulaşır.

Her fırtınaya göğüs vermeye hazırlan Perran bu kokainli kafanın savurduğu tehditlere artık aldırılmaz.

Telefonun vakitsiz çınladığı bir sırada bir suitesadüfle orada Mazlum Ulvi Bey bulunur. Adamcağız ahizeyi kulağına, nakileyi ağzına yaklaştırarak:

— Neresi?

— Tuhaf soru!

— Niçin tuhaf oluyor efendim?

— Zekiye Kadın, sesin kalınlaşmış. Nezle mi oldun? Büluğa mı erdin?

— Ben Zekiye Kadın değilim.

— Kimsiniz?

— Hane sahibi Mazlum Ulv...

— Müşerref oldum.

— Siz kimsiniz?

— İzdivaç ortağınız... Sakıp Cemal...

— Ne demek?

— İzaha vaktim yok. Siz çekiliniz... Telefon başına hanım gel-sin...

— Hangi hanım?

— Evinizde kaç hanım var?

— Acaba tımarhane şubelerinden biriyle mi konuşuyorum?

— Evet, iyi keşfettiniz. Şişli, Turuncu Hilal Tımarhanesi. Ölümlü Aşk Şubesi...

— Benim delilerle işim yok. Telefon yanlış açılmış...

— Fakat benim sizinle çok mühim işlerim var.

— Acayip! Âlemi böyle izaç etmek için telefonları delilere nasıl açık bırakıyorlar? Tımarhanenizde hiç zapturapt yok mu?

— Onu müdür beyden sormalı... Kendisi Avrupa tımarhanelerinde uzun seneler pansiyoner kalarak tedavi edilmiş bir deli olduğu için bize gayetle merhametli davranır. Çok serbest idaresi vardır. Biz, burada dışarıdan çok ziyade hürüz. İşte mütehasıs diye buna derler...

— Pek güzel efendim ama tımarhane işleri beni alakadar etmez. Daha mühim meşguliyetlerim var.

— Bence keyfiyet makûstur. Yani ailenizle alakadarlığım büyüktür.

— Ne cihetten?

— Niye cinnet getirdin diye lütfen bana bir kere sorunuz.

— Hiçbir deliye böyle bir sualde bulunulmaz ama yine ben senden soruyorum. Neye çıldırdın?

— Beni deli eden senin güzel zevcen Perran Hanım'dır.

— Bende kabahat... Hiç delilerle uzun boylu görüşülür mü? İşte nihayet saçmalamaya başladın...

— Saçmalayan ben değilim, sensin... Akıllı bir adamsan beni söylet de macerayı öğren...

— Karıma iftira etme... Deli de olsan sana haddini bildiririm.

— İftira mı? Gülünmeye bile değeri olmayan soğuk, ahmakça bir lakırdı... Karın sana bir defa olarak hıyanet etmiyor ki sözüm iftira olabilsin... Hürrem Lütfü muaşakasını unuttunsa bu kepezelik henüz âlemin aklından çıkmamıştır. Hürrem Lütfü'yü seven Perran Hanımefendi niçin Sakıp Cemal'e gönül vermesin? Onunla yatan niçin benimle yatmasın? Sen karın hakkındaki doğru bir ihbara if-

tira demekle onu temize çıkarmış olamazsın. Bilakis, bu müdafaanla karından ziyade kendini berbat etmiş olursun... Kendi kendini aldatamadığın bir bedahet önünde âlemi kandırmaya çalışman, bir koca için pek çirkin ve şayan-ı nefrin bir harekettir. Bu tahammülü sende gördüğüme, karının muaşıkı sıfatıyla meyusum çünkü ona olan şiddetli aşkım, Perran'ın sadakatsizliklerinden beni müteessir eder. Bana da bir hakk-ı müdahale verir. Hürrem Lütfü'den şimdide kadar intikamını niçin almadın? Bu çok ağır namus meselesi bu kadar müsamahaya gelir mi?

Mazlum Ulvi Bey telefonun önünde taştan bir adam hareket-sizliğiyle donup kalmıştı. Sanki ahizeden kulağının içine dolan bin arı iğnesi beynini sızlatıyor. Kendinde hiçbir nev tefekküre takat bırakmıyordu.

Bu derin sükût önünde meraka düşen Sakıp Cemal sordu:

— Babalık sesin çıkmıyor... Yüreğine mi indi? Yoksa Allah vermesin, öldün mü? Dişini sık. Sakın ölme... Bu dünyada senin göreceğin mühim işlerin, hesapların var. Ahirete bu yüz karasıyla gidersen sonra orada suratına tükürürler... Söyle, orada mısın? Sağ mısın? En mühim sözümü daha bitirmedim...

Mazlum Ulvi Bey boğuk bir iniltiyle şöyle ses verebildi:

— Dinliyorum.

— Ha, dinle... İyi dinle... Hürrem Lütfü'yü ben öldüreceğim. Bu salahiyet şimdi bana teveccüh ediyor. Çünkü karın artık beni onunla aldatıyor. Beni yan çizmeye başladı. Davetlerime gelmiyor... Telefonlarıma cevap vermiyor... Bir kocanın sabr-ı sükût gösterdiğine ben bir aman olarak tahammül edemiyorum. Ben Hürrem Lütfü'nün canını cehenneme göndereyim. Sonra sen de beni gebertirsin... İnkâr edemem. Beni öldürmek de senin hakkındır. Çünkü güzel karınla çok yatıp kalktım. Sana lazım gelen dersi verdim. Haydi bakalım, beyefendi, sen çekil, şimdi telefona karını gönder...

Mazlum Ulvi Bey tiril tiril sıtmalı bir sesle:

— Bu nasıl teklif?

— Bu, teklif değil, emir... Perran'ın sana yüz defa tercih olunan bir kocası da benim. Ben sana hak veriyorum da sen, benim salahiyet-i aşkıma niçin inkâr ediyorsun? Haydi bakayım, karını yani karımı, müşterek maşukamızı telefona gönder...

Mazlum Ulvi Bey böğürerek:

— Deli misin? Akıllı mısın? Behey edepsiz, her tecavüzün de bir haddi vardır.

— Benimki tecavüz değil, hakikat... Büyük bir gönül tapusuyla karının bir mutasarrıfı da ben olduğuma hâlâ inanmıyor musun? Git... Onu şimdi çıırılçıplak soy... Latif vücudunun en mahrem yerlerindeki çürüklerin noktası noktasına sana bir haritasını çizeyim... Çünkü o nişaneleri şimdi sana lakırdı söyleyen bu dudaklarım yapmıştır.

— Pek ileri varıyorsun kerata...

— Çok geri bile kalıyorum pezevenk...

Zavallıların zavallısı Mazlum Ulvi Bey bu garip mütearrızla³⁷⁵ gittikçe kızışan böyle bir tempoda muhavereye devam edemezdi. Buna sınırları mütehammil değildi. Ahizeyi çengeline hemen astı. İki dakika evvelini unutan bir sersem, bir sarhoş hâlini almıştı. O, bir tımarhane ile mi konuştu? Yoksa kendisi mi çıldırdı?

O zehirli sözler hangi darüşşifanın³⁷⁶ duvarlarından aşarak kulaklarını yaraladı? Beynini yaktı, bitirdi?

Dimağının her zamanki vuzuhunu bulmak için iki eliyle ceke-tinin yakasından sımsıkı tutarak “Kendine gel Mazlum...” hitabıyla kendi kendisini şiddetle bir sarstı. O müthiş sözlerin tekrar kulaklarındaki akislerini aradı. Perran aleyhindeki ithamların bazıları etrafın boşluğunda birer ikişer çınladı. Biraz evvel telefonun teliyle terbiyesiz, insafsız bir ağızdan kulaklarına okunan ithamnemenin çok kısmı reddi nakabil bir kuvvette idi. Şimdiye kadar katlini ih-

³⁷⁵ mütearrız: saldıran

³⁷⁶ darüşşifa: akıl hastanesi

mal ettiği Hürrem Lütfü'den bir başkası intikam çıkaracağını söylüyordu. Bu vazife amana değil, kocaya düşerdi.

Perran! Gül vücudunun haritasını çizdirttiğin bu yeni âşğın kimdir? Deli, akıllı onu bana hiç sezdirmedin. Bu herifi sen deli etmişsin... O da beni çıldırttı... Mazlum Ulvi Bey, beyin sızılarında yine yarım bir baygınlığa düştü. Hakikat o kadar müthişti ki felaketi bir türlü zihnine sığdıramıyordu. Dünyada hiçbir kocanın başına gelmemiş bu ağır, bu feci namus meselesinin kopkoyu, kap-kara lekesini ancak ölüm temizleyebilirdi.

Fakat kimi öldürmeliydi? Kendini mi? Ötekileri mi? Evvela canileri ve bunlardan hangisini ele geçirebilirse ilk önce onu... Sonra icab-ı hâle nazaran sıra ile hepsini...

Şimdi el altında, kafeste yalnız Perran vardı. Bu namus cinayetinin ateşiyle tutuşan kanının harareti sönmeden derhâl karısını temizlemeliydi...

O günlerde hep üzerinde taşıdığı revolverini çıkardı. Muayene etti. Dolu olduğuna bir daha kanaat getirdikten sonra zevcesini aramaya gitti. Birkaç odaya girdi, çıktı. Fakat hanımı bulamadı. Tahkike girişti. Bütün evdeki hizmetçileri, bet beniz uçmuş, titrek birer hâlde görüyordu. "Hanım nerede?" sualine hep "Bilmiyoruz efendim." cevabını alıyor, yeisi, hiddeti büsbütün taşıyordu. Niha-yet, ihtiyar bir kadın şöyle diyebildi:

- Efendim, hanım sokağa çıktı...
- Ne vakit?
- Eh, bir çeyrek, yirmi dakika kadar oluyor...
- Zekiye Kadın?
- Zekiye Kadın, hanımefendiden evvel savuştu...
- Giderken hanım ne hâldeydi?
- Çok telaşlı, alı al, moru mor...
- Elinde ne vardı?
- Büyücek bir çanta.

Mazlum Ulvi Bey kafeste eli altında sandığı caniyi de kaçırdı. Hemen elini uzatır uzatmaz ezebileceği kafa şimdi kendisinin zavallı dertli kafasıydı. Eğer bu namus meselesinin tılsımı kan ise kurşunu gömmek için revolveri kendine çevirip beynini veya kalbini intihaptan başka çare kalmamıştı. Fakat cinayeti başkaları işlesin, idam cezasını Mazlum Bey kendine çektirsin...

Mazlum Ulvi Bey zevcesini yola getirebilmek umuduyla işi uzun zaman sürüncemede bırakarak meseleyi büsbütün ağırlaştırmış olmasından dolayı kendini de mücrim bulmuyor değildi. Lakin ötekilerden evvel kendini öldürürse sonra onların cezalarını kim verecek? Binaenaleyh macerayı temizlemek için kendi yaşaması şarttı.

Zevcesi, telefon muhaveresindeki rezaletin tehlikesini anlayarak kaçtı... Fakat nereye? En evvel vakit geçirmeden onun izine koşmak lazım...

Beyefendi hemen sokağa fırladı. Etrafı döndü, dolaştı. Rastladıklarına soruşturdu. Lakin sadra şifa verebilecek bir cevap alamadı. Bu otomobil ve tayyare devrinde kaçanı yakalamanın güçlüğü önünde terlemeye başladı.

Öldürmek istediği bu kadını intikam almadan kaçırmak... Bu muvaffakiyetsizliği de etrafa şayi olacak, bu da bir vaka teşkil ederek âlemin dedikodusuna yol açacak, yine müstehzi ağızların kahkahaları ortalığı dolduracak...

Perran'ın firarı üzerinden bir hafta, on gün geçti. Meyus koca aramadığı yer bırakmadı. Hiçbir tarafta izine tesadüf etmek mümkün olmuyordu.

Bir gün konakta telefon çağırdı.

Mazlum Ulvi Bey:

— Neresi efendim?

— Sakıp Cemal...

— Allah belanı versin. Kahrol edepsiz çapkın...

— Beybaba, birdenbire o kadar öfkelenme... Felaketten habirim var...

— Bu felakete üzerine felaket açmak için mi beni telefona çağırarak küstahlığımda bulunuyorsun?

— Bilakis efendim, felaketinize çare bulmaya uğraşıyorum.

— Sen felaketin kendisisin. Onu refe nasıl kadir olabilirsiniz?

— Öyle demeyiniz efendim. Vakıa zatıalinizi geçenlerde gücendirdim. Fakat o günü mahut mükeyyifi fazlaca cümbüşlenmiştim. Bugün aklım üstümde... Sizin kaybettiğinizi ben buldum...

— Neyi buldun?

— Perran Hanım'ın saklandığı yeri buldum...

— Nerede olduğunu şimdi bana söylemelisin ki geçen günkü edepsizliğini affedeyim...

— Bu iş aceleye gelmez. Bir kere kuşkulanıp da yuvadan pırrradak uçtular mı, sonra bir daha yakalayamayız...

— Ne yapayım, sabredemiyorum. Hiçbir yerde bir dakika durup dinlenemiyorum...

— Ben de sizin gibiyim. Belki de teessürüm daha fazladır.

— Rica ederim, yine edepsizlenme...

— Edepsizlenmiyorum. Hakikati söylüyorum. Bir kere bu müellim vaziyete düştük. Sizin zevceniz benim metresim oldu.

— Kabahat bende ki telefonu kapamayıp da senin gibi yabanın hergelesiyle konuşuyorum...

— Telefonu kapamayınız. Macera, tasavvur edemeyeceğiniz derecede önemlidir. Karınız nerede? Şu anda kimlerin koynunda yatıyor? Nikâhınız boynunda dolanmış olarak kaçtı. Namımızı, namusunuzu hangi çamurlara sürüklüyor?

— Büsbütün çıldırtma beni... Teselliye muhtaç bir bedbahta böyle söylenmez...

— Ya nasıl söylenir efendim? Yalan mı irtikâp³⁷⁷ edeyim? O kadın sizin de elinizden çıktı, benim de elimden çıktı... Şimdi yapacağımız bir şey kaldı: Fahişenin cezasını vermek.

³⁷⁷ irtikâp: rüşvet alma

Mazlum Ulvi Bey inleyerek:

— Fa, fa, fa, fahişenin cezasını vermek... Evet, evet, ben de katiyen bu fikirdeyim.

— Bu fikirdesiniz ama işi başaracak adam değilsiniz.

— Neden?

— Doğru sözüme gücenmeyiniz. İhtiyarsınız. Onlar genç, kurnaz, atik tetik kimseler... Sizi yine küdeden atarlar.

— Beni ihtiyar görüp de çelimsiz, beceriksiz sanmayınız. İki kurşunda ikisinin de canlarını cehenneme yollamazsam bana da Mazlum Ulvi demesinler...

— Siz daima Mazlum Ulvi'siniz. Bu namı sizden istirdata kalan yok. Silah kullanırken fazla heyecandan belki eliniz titrer, bir şey olur... Bu vazifeyi bana bırakınız. Perran sizinki kadar benim de onurumu zedeledi. Metres zevceden daha kıymetlidir beyefendi... Binaenaleyh yaram sizinkinden daha çok sızlıyor...

— Arada böyle saçmalamasanız...

— Saçmalamıyorum. Siz yanlış olarak saçma telakki ediyorsunuz. Bir şey oldunuz. Ne olduğunuzu bilmiyorsunuz.

— Ne oldum?

— Muhitiniz içinde yani etrafınızdakilere nazaran tebdil-i maneviyat ettiniz, haberiniz yok.

— Ne demek o?

— Siz zevceniz tarafından komünist oldunuz...

— Oh, tahammülümle çok fena oynuyorsunuz.

— Kızmayınız. Ben metresimin koca namıyla sizin koynunuzda yatmasına tahammül ediyorum da onun bana metres olmasına siz niçin dayanamıyorsunuz? Asrın zihniyetine uymadıkça rahat yaşayamazsınız. Hiç duymadınız mı? Dünyanın başka taraflarında şimdi kadın, şayan tasarruf ediliyor. Güzel Perran'ı hiç yalnız size bırakırlar mı? Bahusus ki damarları tekellüs etmiş bir kocamız...

— Kadınlığı Arap kısrakları menzilesine diriyorsunuz. Bir kısrakın kaç sahibi olurmuş? Ama onda müstahsen bir maksat var. Halis döl alınmaya uğraşılıyor. Sizinkisinde zevk ve rezaletten başka gaye yok.

— Beybaba, haberiniz olmadan yavaş yavaş yontuluyorsunuz...

— Bana şimdi koyu küfür ettirme...

— Siz ne kadar inkâr etseniz ben görüyorum. Kafanız almıyor. Ne ise bu ciheti tartışacak değilim. O vazifeyi çok hantalları incelten zamana bırakıyorum. Biz şimdi derdimize bakalım. Yakında pek memnun olacağınız bir neticeyle karşılaşarak alnımdan öpmek için beni arayacaksınız.

Telefon kapanır. Mazlum Ulvi Bey kafaca öncekinden daha karışık, daha berbat bir hâlde öyle kalakalır.

Kendini Sakıp Cemal ismiyle takdim eden bu küstah mahluk, Perran'ın âşığı namıyla da bir kocaya karşı telefonla muhavere açıyor. Mazlum Ulvi Bey kendisi onunla tüyleri ürpertecek bir münakaşaya tenezzül ve “Hisse-i şayia ile karının bir kısmına da ben malikim...” nevinden bir iddiaya da tahammül ediyor... Oh, dehşet! Perran'dan çıkarılacak namus intikamını bu herife havale ederek beklemek doğru bir hareket midir? Bu kocanın intikamını bir amandan yine o kadının başka bir sevgilisi çıkarabilir mi? Meselenin bu suretle halline müsaadekâr görünmek, bu daha müthiş değil mi?

Mazlum Ulvi Bey yavaş yavaş kabası alınarak yontuluyormuş... Bu yontulma ne demek? Her keser darbesinde haysiyetinden namusundan birer yonga kaybederek mi incelemek? Akla zarar ahlaksızlık saçmaları...

Bedbaht koca, hep bu edepsizliklere bir hu çekerek eyvallah desin... Fakat ne olacak? Perran nerede? Sakıp Cemal'in onu bulmuş olduğu hakkındaki herze-vekillikleri doğru mu?

43

Bu, adap harici telefon muhaveresinin üzerinden geçen dört beş gün zarfında Mazlum Ulvi Bey zevcesini bulabilmek için baş-

vurulabilecek tevessül-i kalil ne kadar tahkik yolları, çareler varsa hepsine saldırmaktan çekinmez, yorulmaz... Fakat hiçbir tarafta bir ipucu yakalayamaz. Perran, İstanbul'da mı? Yoksa hudut haricine mi fırladı? Saatler, günler geçtikçe zavallı adamın ızdırabı artar. Bu müşkülât içinde istikrahi nefret ettiği Sakıp Cemal'in telefon muhaveresine intizardan başka çaresi kalmaz. Bu herifin savuracağı herzeler içinde bir iki hakikate erişmek umuduyla bekler, durur.

Nihayet bir gün telefon zili çağırır. Ulvi Bey tehalükle ahizeyi yakalar:

— Alo... Neresi?

— Benim ben... Sakıp Cemal...

— Peki, ne haber?

— Onu ben senden soracağım.

— Ne demek?

— Karından hâlâ bir haber alamadın mı?

— Tuhaf şey... Onu ben senden soracağım...

— Babalık zırvalama... Karına müteallik malumatı başkalarından sormak ayıp olmaz mı?

— Geçen gün onu bulmuş olduğunu söyleyen sen değil misin?

— Perran'ın kendini değil, izini bulmuş olduğumu söylemiştim.

Sen yanlış anlamışsın...

— Buna da peki... Ben yalancı olayım, sen sahici kal. Fakat bulmuş olduğun izi ne yaptın?

— Kaçırdım...

— Menhus, kabahat sende değil bende ki senin gibi bir kaçığın sözlerine aldanarak konuşmaya girişiyorum...

— Koca moruk, lafını bil de söyle. Bugün fazla cümbüşlüyüm.

— Hay seni cümbüşlerle götürsünler... Yerin dibine bat!

— Yerin dibi serin mi acaba? Ah, ateş kesildim...

— Geberdiğin vakit anlarsın... Melun...

— Ağzımı bozma... Moruk... Perran'ın aşkından yanıyorum.

Ne yaptığımı bilmiyorum.

Divaneler divanesi oldum. Şimdi sen benim dert ortağımın. İkimiz de aynı ateşin cezbesinde püryan oluyoruz. Hâlimi senden başka kime anlatabilirim?

— Hüviyetimi tahkik etmeden seninle derde girdim. Tımarhanenin hangi locasında oturuyorsun? Kaç numaralı delisin?

— Ah babalık, saçmalıyorsun... Tımarhaneler tiyatrolar gibi localara münkasem değildir. Deliliğin derecesi numarayla tayin edilmez. Eğer böyle bir mikyasa yapılabilmiş olaydı tımarhaneler Karaköy tramvaylarına dönerdi. İzdihamdan çok delilere yer bulunmazdı. Tımarhaneler hakkında doğru malumatın yok. Ömründe hiç akıl hastalığına uğrayıp da oraların birkaç gün mihmanı³⁷⁸ olmadın mı?

— Allah esirgesin...

— Vakt u saati gelince Allah kullarını cennetten esirgemiyor.

— Neuzübillah...

— İstiaze etme. Perran'ın kocası olup da akıllı kalmak mümkün değildi. Zaten yarı yarıya oynatmış bir adamsın. Tebşir ederim: yakında büsbütün bozacaksın... Durma, hemen çıldır. Ben seni tımarhane localarından *avantscene*'e koydururum. Aklın maverasında oynanan, operayı hayetle, ibretle seyredersin... Ama babalık, böyle şaklabanlıklarla elimden kurtulamazsın.

— Ne yaparsın ki?

— Vereceğim emri hele yerine getirme, ne yapacağımı görürsün...

— Emrin nedir?

— Yirmi dört saat içinde karını bulup bana getirmelisin.

“Hay Allah'ın gazabı...” istihkarıyla Mazlum Ulvi Bey telefonu kapar. Böyle bir deliden medet umarak her nev biedebane taşkınlıklarına rağmen onunla muhavereye girişmiş olduğuna nedametle başını yumruklaya yumruklaya oradan çekilir.

³⁷⁸ mihman: misafir

Sermet Nadir'den, kendini sokak fotoğrafçılığından kurtaracak kadar para çekemeyeceğini anlayan Abdullah Nebil, mirasyedi Cemal Sakıp'a yanaşmak çarelerini düşünmeye başladı. Bu kokain delisinin gözüne girmeye, aklını çelmeye muvaffak olabilirse işi iş demektir.

Siyasetini takipten bir an hali kalmayan bir diplomat gibi bu maceranın peşinden ayrılmayan fotoğrafçı, Perran'ın, Cağaloğlu'ndaki konaktan firarı günü oralarda sıkı sıkıya dolaşırken hanımın büyük telaşlar içinde bir otomobile atladığını görünce, kendisi de başka bir arabaya sıçrayarak arkasından kadının hangi semtte, hangi eve girdiğini görmüş, iki üç gün etraftan yaptığı tahkikatla her şeyi öğrenmiştir.

Şimdi bu sırrı Sakıp Cemal Bey'e pahalıya satmak istiyordu.

Bir yolunu buldu. Kendisini beyefendiye takdim etti. Kokainmanla bu alkolik herif çabuk anlaştılar.

Aralarındaki ilk muhavere şöyle başladı. Abdullah Nebil kelbî bir tabasbusla önünü kavuşturup divan durarak:

— Gayetle mühim bir husus hakkında efendimize arz-ı hürmete geldim...

— Baba, dünyada kokain çekmekten daha mühim ne olabilir?

— Bugün alakadarlarını bir cehennem merakı içinde yaşatan pek mühim bir sırdan sizi haberdar etmek isterim.

— Ben de maceranın alakadarlarından birisi miyim?

— En başlıcası...

— Sakın bu, Perran Hanım işi olmasın?

— Ta kendisi.

— Ne biliyorsan söyle...

— Hanımın gizlendiği evi biliyorum.

— Babacığım, bu sırrı bana satmak için dile benden ne diler-sen?

— Sağlığınıza...

— Dur, bu müjdenin üzerine çekiştirelim. Ledünniyata gözlerimiz açılınsın. Her şeyi ferah ve açık görelim. Ne çekersin?

— Anamdan doğdum doğalı züğürtlük.

— Bana hemen şimdi doğru bir haber ver. Seni gırtlığına kadar paraya gark edeyim. Söyle, sınırlarını hangi müsekkir ile ahenk edersin? Münebbih³⁷⁹ burnundan mı alırsın? Ağzından mı? Yoksa başka tarafından mı?

— Bilirim, her delik bir zevk membaadır. Lakin züğürtlüğüm hasebiyle ben yalnız ağızımı kullanırım.

— Ömründe hiç kokainlenmedin mi? Bu, tıpkı kalaylanmak gibidir. İnsanın içi dışı, gümüş gibi tertemiz olur.

— Kokain zengin işi. Yakalanınca da cezası var. Rakı her yerde içilir. Neşesiyle tatlı tatlı dertleşilir...

Her ikisi de kendi zevkine göre karşı karşıya çektiler. Kafalar döndükten sonra Sakıp Cemal sordu:

— Baba, sana adlan sanlan ne derler?

— Abdullah Nebil.

— Sebilullah Sebil... Söyle bakalım, cananım nerede saklı? Hayali gönlümde, ruhu ruhumda fakat cismini arıyorum.

Bu soru önünde Abdullah Nebil derin derin düşündü. Fotoğrafçı gördüğü hüsnükabul ve edilen parlak vaatler karşısında kendini milyoner biliyordu. Ümitleri çok büyüktü. Lakin boş bulunup da bu mühim sırrı para avansından evvel tevdi ederse hizmetinin mükâfatını görememek gibi bir felakete uğraması ihtimalini de mülâhaza ile:

— Mazlum Ulvi Bey bu sırta ermek için bana binlerle lira teklif etti.

— Ha, baba, müjdenin mükâfatını istiyorsun.

³⁷⁹ münebbih: uyarıcı

Mirasyedi bey yerinden fırladı. Şık bir dolap açtı. Bir deste kaime ile Abdullah Nebil'in ceplerini doldurduktan sonra:

— Baba, bir şey değil... Bu paranın birkaç mislini de haber vereceğin yere beni götürdükten sonra alacaksın...

Cevap olarak Abdullah gümbür gümbür bir kahkaha salıverdi.

Sakıp Cemal sordu:

— Ne gülüyorsun?

— Birkaç dakikanın içinde zengin olduğuma gülüyorum.

— Bu, gülünecek bir şey değildir. İnsan birkaç dakikanın içinde zengin de olabilir, fakir de.

Fotoğrafçı elleriyle ceplerinin kabarıklığını yoklayarak:

— Rüya mı görüyorum acaba? Çünkü böyle muğfil³⁸⁰ rüyalara şimdiye kadar çok aldandım. Uykumda milyoner olduğum gecelerin sabahlarında aç kaldığım çok vuku buldu. Talihim yine benimle eğleniyor mu? Doğrusu şüphedeyim.

— Talihin seninle eğleniyor. Bundan sonra artık sen onunla eğleneceksin. Verdiğim para hizmetinin mukabili olmaktan çok aşağıdadır...

— Beyefendi, merakımı affedersiniz. İçimi kurt yiyor. Şüpheden kurtulamıyorum. Bu, ceplerime doldurduklarınız kaba kâğıt değil ya?

— Kabalık etme Abdullah Baba...

— Mazur görünüz. Ben bu kadar paranın vücudunu kendimde değil, bir başkasında bile tasavvur edemezdim.

— Dediğin oldu. Ceplerin doldu. Haydi baba, ücretini aldığın sırrı meydana koy bakalım.. Benim verdiklerim kaba kâğıt değil ama senin bana sattığın sır, elvan kâğıtlardan yapılmış bir uçurtma olmasın...

— Galata Kulesi'nin temelinden şüphe ediniz. Benim sözümün sağlamlığından meraka düşmeyiniz. Ben size Perran Hanım'ın sak-

³⁸⁰ muğfil: kandıran

lanmış olduğu evi göstereceğim. Eğer içeride maşukanızı bulamazsanız katlime razıyım.

— Eğer sözün kof çıkarsa seni hoşlanacağın bir ölümle öldürürüm.

— Ölümün hiç hoşlanılacak nevi olur mu?

— Ölüm, bütün hayatların gayesi, çok hoş bir şeydir. Hayattan bir can kurtarmak, ibadettir. Sen merhum olursun. Ben sevapkâr olurum.

— Ben ne böyle rahmet isterim ne de sizi böyle bir ecir sahibi etmek...

— Haydi, çok söylenme, esrar kutusunun ağzını aç... Sevgilim nerede?

— Sevgiliniz hanım Fener'de.

— Hangi Fener'de?

— Haliç Feneri'nde, Ebe Madam Diyamandi'nin hanesinde.

— Bir ebe hanesinde ha?

— Evet.

— Orada ne yapıyor? Doğuracak mı?

— İhtimal.

— Çocuğun babasını tayin edebilir misin?

— Bu sualinize sizi memnun edecek bir cevap verebilmek imkânsız.

— Bu madde hakkında aşağı yukarı hiçbir şey kestiremez misin?

— Kestireceğim hakikat, çocuğu babasının Mazlum Ulvi Bey olmadığıdır. Bunu katiyetle hükmederim.

— Haydi, durmayalım Baba, şimdi... Şimdi buradan oraya uçmalıyız. O evin kapısını bana göstermelisin.

— Hanımı yalnız mı görmek istersiniz?

— Ne demek?

— Hanımın yalnız olduğu ve olmadığı günler vardır.

— Yalnız olmadığı vakit kiminle bulunuyor?

— Hürrem Lütfü ile...

Sakıp Cemal birdenbire şarkadak alnını yumruklayıp yerinden fırlayarak haykırır:

— Hürrem Lütfü ile?

— Evet, velinimet...

— Bakıcı olmaya hacet yok. İşte çocuğun babası...

— Pek yaraşığına düşündünüz efendim...

— Ah, bu bir büyük keramet değildir. Hürrem Lütfü, Hürrem Lütfü... Ah, melun... Perran'ın gönlünde bana yer bırakmayan bu koca mikrop.. Ne vakitleri beraber bulunuyorlar?

— Ekseriyetle haftada üç gün.

— Ne günleri?

— Cumartesi, pazartesi, perşembe...

— Bugün?

— Pazartesi...

— Bu saatte Hürrem Lütfü, Perran'ın yanında mı?

— Evet.

— İyi biliyor musun?

— Katiyetle...

— Abdullah Nebil, kendini çok zengin bil. Kapıyı bana göster. Hemen sen çekil.

45

İki gün sonra İstanbul gazeteleri olayı şöyle yazdılar:

“FENER CİNAYETİ

Yine aşk, yine sevda, yine kokain, servet ve ahlaksızlık.

Bu defaki cinayet, bu saydığımız seyyielerin³⁸¹ bir mahsulüdür ve yaptığımız tahkikattan çıkan netice şudur:

³⁸¹ seyyie: kötülük

Şehrimizin kibar sınıfından bir zatın zevcesi P. Hanım, H. Bey'le hayli müddetten beridir sevişirlermiş... Zevç şüphelenmiş, elinde revolverle karısını takibe başlamış. Tehlikenin farkına varan sevdalılar münasebetlerini kesmek mecburiyetinde kalmışlar. H. Bey bir aralık ortadan kaybolmuş. Bu iftirakın yalnızlığı içinde üzülen hanıma, S. isminde diğer bir bey tutulmuş... P. Hanım yüreğinin üzgünlüğünü bu yeni aşkla oyalamaktan kendini alamayarak ikinci bir sevda macerası tahaddüs etmiş. Fakat S. Bey, zengin bir kokainman. Bütün servetini bu iptilasının cinnetleri uğruna heba eden bir muvazenesiz. Bu muaşaka esnasında hanımla aralarında gülünç ve acıklı hayli vakalar geçmiştir. Nihayet karısının bu yeni sadakatsizliği üzerine kocanın nazarıdikkati yine açılmış. Namus intikamı tabancasının namlusu tamam yumuşak vücuduna dikildiği sırada hanım tetik davranarak haneden firara muvaffak olmuş. Kaçıp saklandığı yer bir müddet keşfedilmemiş... İntikamında kasır kalan koca, İstanbul'un her tarafında yaptığı taharriyattan bitap düşerken ikinci aman S. Bey, bu uğurda ihtiyar ettiği servet fedakârlığı ile kayıp maşukasını Fener'de ebe Madam Diyamandı'nin hanesinde yakalamış. Onu kiminle birlikte bulmuş? Eski sevdalısı H. Bey'le dudak dudağa... Kokainin dimağını saran pek şiddetli kıskançlık ateşiyle gözlerini kan bürümüş. O manzaraya tabaver olmayarak deraguş hâlindeki sevdalılarının üzerine birkaç el ateş etmiş. Boynundan, göğsünün müteaddit yerlerinden kurşun alan P. Hanım'ın yaraları ağırdır ve hayatından kat-ı ümid edilmektedir. Sıyirtma suretiyle sağ gözünden vurulmuş olan H. Bey'in, yalnız bu uzvunu kaybetmekten gayrı ahval-i umumiyyesinde bir vahamet görülmemektedir.

Mecruhlar hastaneye nakil, carih tevkif ve müddeiumumilikçe hadiseye vaziyet edilmiştir."

*

Vakadan beş gün sonra sabahleyin erkenden Hüsrev Nizami Bey'in Şişli'deki hanesinde merdivenlerden koltukla çıkarılan pek hâlsiz bir zair salona alındı. Misafirin ismi haber verilir verilmez döşeğinden fırlayan ev sahibi, acele giyinerek salona koştu. Gelen

Mazlum Ulvi Bey'di. Fakat zavallı adam, geçirdiği son ızdıraplarla birkaç gün zarfında hemen hemen tanınmaz bir hâle gelmişti.

İki bedbaht koca hararetle kucaklaştılar. Bu erken ziyaretin delalet edebileceği manayı anlamak merakına düşen Şehnaz, içeriyi dinlemek için salon kapısının arkasına gizlendi.

Kahveler geldi. Sigaralar yakıldı. Fakat misafirde içmeye değil, bunları elinde tutmaya bile güç yok gibiydi. Mazlum Ulvi Bey, yeisinden büsbütün buruşmuş suratında sönmük iki delik gibi duran gözleri yaşarak inleye inleye başladı:

— Beyefendi, sizi bir dert ortağı bilerek geldim. İçimin ateşini etrafa saçarak boşaltmak istiyorum. Yüreğime gam, o kadar gam u gussa doldu ki söylemesem boğulacağım. Başınızı ağrıtırısam da beni affediniz. Çünkü acıklı hikâyemin son safhasına geldim. Artık teessürün de, heyecanın da, felaketin de benim için bundan ötesi yoktur.

— Buyurunuz beyefendi, yeisinizi kendi yeisim bilerek dinliyorum. Karşınızda, ızdırabınızın yarısını içine boşaltabileceğiniz bir yürek bulunduğuna emin olunuz.

— Gösterdiğiniz bu büyük meveddete teşekkür ederim beyefendi... İhtiyarlar egoist olurmuş derler...

— İhtiyarlar!!!

— Evet, ihtiyarlar... Artık bizi böyle tavsif ediyorlar. Kabule mecburuz.

— Bu kekremsi şerbeti çoktan nuş ettik. Lakin yine sitemlerinden kurtulmak mümkün olmuyor.

— Evet beyefendi, ihtiyarlara egoist diyorlar. Fakat egoist olmak yani nefsinden başka bir şeye ehemmiyet vermemek, kendi kendinden gayrısını sevmemek için insan büyük bir kuvvetle mücehhez olmalıdır ki nefsinin haricindeki şeylerle bütün alakalarını kesebilsin... Benimse, hayatımın temeli, bir kadının muhabbeti üzerine kurulmuştu. Onu zayı ile ömrüm çürük bir bina gibi göçüverdi.

— Beyefendi, kendinizi o kadar yeise kaptırmayınız. Her yeni gün sabahının güneşi doğdukça insanın kederlerini mağmum memleketlerin sisleriyle beraber eritir. Yeni yeni ümitler, teselliler, arzular getirir.

— Oh gözüm, bizim ufkumuzda doğacak çok güneş kaldı mı? Evvelden ben de biraz böyle sizin gibi düşünüyordum. Lakin felaket şekli alabilecek bir hadisenin vukuundan evvelki tasavvurla, olduktan sonraki hâli arasında çok fark var... Şimdi hemen katiyen anladım ki zevcem Perran, beni hayata bağlayan kalbimde tatlı acı ne alakalar varsa hepsini aldı. Kendisiyle beraber ahirete götürdü.

— Ahirete mi götürdü? Ne diyorsunuz?

— Dinleyiniz...

Mazlum Ulvi Bey gözlerini yumarak derin ve ağır bir baş sallayışla bir süre sustu. Dik bir yokuş çıkmış gibi iri iri nefesler alarak dinlenmeye uğraştıktan sonra göğsünün en hazin iniltileriyle başladı:

— Olayı birkaç gün evvel gazetelerde okudunuz.

— Evet, büyük teessüfle, telehhüflerle³⁸² okuduk.

— Böyle ağır bir hıyanet felaketine uğrayan koca, hastanede yatan sadakatsiz karısının hatırımını istifsara gidebilir mi?

— Evet, düşünülecek bir mesele...

— İki âşığının kıskançlığı arasında hayatını, namusunu kaybeden bu kadınla artık hiçbir zevciyet alakam kalmamış demektir... Hakikat-i hâl, haricen böyle görünmekle beraber hâlâ onunla yürekten yüreğe derin rabitalarla bağlıydım. Bu hakikat de gizli kalamararak kendini meydana vurdu.

Yeisinden hissini, fikrini kaybetmiş bu zavallı adamın yukarıdan aşağı pek birbirini tutmayan bu sözlerine hiçbir şey ilave etmeksizin hazin bir istima tavrı alan Hüsrev Nizami Bey, şaşkın bir tessürle gözlerini salonun duvarlarında dolaştırırken öteki devam etti:

³⁸² telehhüf: acınma

— Beynim, zihnim, iş güç artık hiçbir şey kabul etmiyor. Haib ü hasir³⁸³ simsiyah karanlık kafalı bir adam oldum. Evde yarı rüya yarı uyanıklığa benzer uyuşuk bir hâlde iken telefon çağırırdı. Güya cehennemden beni arıyorlarmış gibi titredim. Çünkü telefona, edepsizliği her türlü ölçüden aşkın rezilin biri dadanmıştır. Mahut Sakıp Cemal habisi... Karımın katili... Sonra bu melunun mevkuf bulunduğunu düşündüm.

Ahizeyi alarak sordum:

— Alo...

— Mazlum Ulvi Bey'i arıyorum...

— Kendisiyle konuşuyorsunuz... Kimsiniz? Neresi efendim?

— A. Y. Hastanesi...

— Peki, ne istiyorsunuz efendim?

— Zevceniz Perran Hanım hâlet-i nezededir.

— Ne yapayım efendim? Allah taksiratını affetsin...

— O, Allah'tan evvel sizden af diliyor. Siz affederseniz Cenabıhak da eder...

— O benim için zaten ölmüştü. Allah'a yalvarsın... Yalnız Cenab-ı Mevla gafuru'r-rahimdir.

— Öyle demeyiniz beyefendi. Ben döşeğin başındaki hasta bakıcı kadını. Sizi çağırıyor. Ölemiyor. Pek ızdırap çekiyor. Yüreğim parça parça oluyor. Böyle saatte hiçbir insan yüreği kindarlığını muhafaza edemez. Hayatın saiklerini, gençliğin zaaflarını, aşkın şiddetlerini düşününüz. Günahkârlara isnat edilen cürümler ekseriyetle cemiyetin, muhitin, diğer birkaç kişinin görünmez iştirakleriyle işlenmiş kabahatlerdir. Perran'ın ruhu dudaklarına gelmiş, uçmak için sizden helallik bekliyor. Ölümün büyük esrarına karışmak üzere çırpınan ruhun nedametine hürmet edilir beyefendi... Bu hastanede çok muhtezirlerin gözlerini yumdum. Fakat böylesini görmedim. Hep sizin isminizi çağırarak inliyor. Bu pişmanlığın

³⁸³ haib ü hasir: ümitsiz ve hasret çeken

samimiyetinden şüphe edilemez. Bazı bazı kendini büsbütün kaybediyor. Lakin isminizin tespihini büsbütün şaşırıyor... Hep insanız beyefendi... Zaaflarımızı bilelim. Hep birbirimize merhamet edelim. Hayatta kaçırılan böyle hazin anların nedametleri ömrünün sonuna kadar bazen insanı takip eder. Zannediyorum ki mecruhun kulaklarımı hüznle dolduran iniltilerini siz de oradan duyuyorsunuz. Ah, işte işitiniz:

“Beyefendiciğim gel affet beni... Affet ki öleyim...” diyor.

— Hanım, sus artık. Zaten yeisle işbaa gelmiş bir zavallıyım. Boşanmak için bahane arıyorum. Şimdi çocuk gibi hüngür hüngür ağlayacağım...

— Böyle vakalarda ağlamak iyidir. Kanda biriken zehirleri dışarı akıtır. Geliniz.. Gözyaşlarınızı onun son katreleriyle karıştırarak ağlayınız... Bu, sizin için bir deva, muhtezer için de Allah nezdinde af ve mağfirete bir vesile olur...

Telefonu kapadım. Oraya yığıldım kaldım. Ispazmozlar içinde baygınlıklar geçiriyordum. Karımın hâl-i ihtizarındaki bu nedameti, kendinden evvel beni öldürecekti. Perran, nedamet etmeden o gayrimeşru melun aşkıyla ölmeliydi ki ben ona daha az acıyayım.. Sağlığında, dudaklarında çok acı bir tebessümle hukukumu bila perva çiğneyen bu kadına son nefeslerindeki bu nedamet nereden geldi? Nereden gelirse gelsin, hasta bakıcı kadının dediği gibi bunun samimiliğinden şüphe edilemezdi. Ah beyefendi ah... Cenabıhak muhtazır³⁸⁴ zevcemi, günlünde uyanan bu hakiki nedametle beraber şimdi hayata iade etse artık ben de mesut olurum, o da... Lakin bu mucizeye gayrı imkân var mıydı? Dört gün evvel öldürmek için elimde revolverle arkasından koştuğum kadının berhayat kalmasını şimdi Allah'tan istirham ediyorum. Hayatta öyle muamma-engiz anlarımız var ki bugün istediklerimizin yarın zıddını talep ediyoruz. Perran aleyhindeki galeyanım şeklini değiştirdi. Zaten ben onu muhabbetimin şiddetinden öldürmek istiyordum. Ve yine ondaki bu son nedamet, aşkımın şiddetinden peyda olan manyeyatizmanın

³⁸⁴ muhtazır: can çekişen

tesiriyle uyanmıştır... Artık Perran'la kalben barışmış gibiydim. Fakat şiddetinden bu şefkate intikal ne büyük ızdıraplarla vuku bulmuştu. Onun ağladığını duyar duymaz benim gözlerimde çeşme gibi boşanmalı mıydı? Onu bu kadar çabuk affetmeli miydim? Hemen hastaneye kaçmak için yüreğimde fasılasız bir çarpıntı, bacaklarımda zapt edilmez bir istical vardı. Duramıyor, kendimi tutamıyordum. Zaten haraptım. Hasta bakıcının sözleri beni büsbütün bitirdi. Hemen koşayım, gideyim... Sonra âlem bana ne der? Gazetelerin sütunlarına, okuyanlara dudak ısırtacak bir sermaye ve bütün İstanbul'un diline destan olmuş çirkin bir vakanın çok düşkün kahramanı bir kocaydım... Âleme hüsnümisal olacak bir yaşta bu kepezeliği hazmederek gözlere böyle suimisal teşkil etmek... Ne bedbahtlıktır... Fakat gidecektim. Mutlak gidecektim. Gitmemek elimde değildi. Ne derlerse desinler... Zaten şimdiye kadar bir söylemediklerini bırakmadılar. Eski tayip ve telinlerine bunu da ilave etsinler.

O anda çabuk uçmak için bir tayyare bulsam hemen içine atlayacaktım. Bulamadığım için bir otomobile koştum. Hastanenin kapısında arabadan indiğim zaman bacakları tutmaz, küskütük bir sarhoş gibiydim. Aman ya Rabbi, ben bu kadar nerede içtim? Hastanenin ziyaretçilere selam duran bodur çamlı bahçesinde yürüdüm. Merdiveni zor çıktım. Beni, Perran'ın yattığı koğuşa aldılar. Duvar kenarlarına sıralanmış karyolalarında yatan öteki hasta kadınlar birer büyük merakla hep bana bakıyorlardı.

Perran iki pencere arasındaki döşeğinde beyaz örtülere bürünmüş yatıyordu. Göğsü, boğazı sargılar içindeydi. Dağınık kumral saçlar arasındaki çok soluk çehre, beyaz zambaklara çalık durgun şirini almıştı. Günahkâr Perran şimdi arzdan uzaklaşan bakışlarıyla uçmaya hazırlanmış yarı semavi bir melek olmuştu... Beni görünce, yüzünde tatlı bir tebessüm gezindi. Hayatın son hüznlerinden silkinip kurtularak kucağıma atılmak için hareketler gösterdi. Lakin hasta bakıcılar tutarak onu kımıldamaktan menettiler.

Karyolanın ta yanındaki iskemleye oturdum. Elini avucuma aldım. Soğukluğu bana da titreme getirdi. Şimdi gözü gözümün

içinde, süzgün, mütehasir birbirimizin derinliğine bakıyorduk. Dudakları kıvıldadı. Bir şey söyledi. Anlayamadım. Kulağımı ağzına yaklaştırdım. Vedakâr, zaif telaffuzundan kırık, hâlsiz şu sözler dökülüyordu:

— Beni affettiniz mi?

— Ettim.

— Öyleyse yüzümün lekesini siliniz.

Yüzüne baktım. Tertemiz... Maamafih hastayı üzmemek için cebimden mendil çıkarırken o, ağlar gibi ilave etti:

— Mendille değil...

— Neyle?

— Dudaklarınızla... Meşru son busenizle... Yüzümün günahını yıkayınız...

Eğildim. Onun üşümüş simasını yana yana öptüm. O da dudaklarının hazin kıpraşmalarıyla bu buselerimi iadeye çalıştı.

Yine ağzından yarı lakırdı yarı nefese benzer kanlı bir şeyler saçıyordu. Eğilip dinledim. “Şimdi artık rahat ölebilirim...” kelimelerini mırıldıyordu. Sonra beş on dakika sustu. Fakat giderek bu sükûtu, uhrevi bir enginlik alıyordu...

Mazlum Ulvi Bey, bir mermer parçası gibi beyaz keten mendilin üzerine gözyaşlarını sızdırarak:

— Affediniz. Bu son dakikaların bundan ziyade tafsilatını vermeye tahammül edemeyeceğim. Sonra, uzun bir nefes salıverdi. Sanki hayatın bütün zevki ve acılarını bununla boşalttı. Kurtuldu. İşte bu kadar... Hasta bakıcılar karyolanın önündeki perdeyi çektiler. Hayatla ölüm arasına inen bu perde beni Perran’dan ebediyen ayırdı.

Hasta bakıcı kadın şu suretle itizar etti:

“Beyefendi, sizi çağırduğuma iyi mi ettim, fena mı ettim? Bilmiyorum. Hastanın ricalarına dayanamadım. Zaten ümitsizdi. Fakat belki beş on saat ya da bir iki gün daha yaşardı. Bu mülakatın he-

yecanına mecalsiz vücudu tahammül götüremedi, gitti. Ben böyle, bekledikleri helallige nail olduktan sonra çabuk ölen hastaları çok gördüm.”

Beyefendi, her şey oldu bitti. Dün Perran’ı gömdük, dedi. Mazlum Ulvi Bey sustu. Şimdi salona bir mezar sükûtu çöktü. Bu adam, vücudundan utandığı ve onu öldürmeye ahdettiği bir kadının bugün vefatına ağlıyordu. Teessüründe bir genç galeyandı. Hüsrev Nizami Bey şimdi bu ihtiyarı nasıl teselli edeceğini bilmiyordu. “Çok şükür, öldü de kurtuldun” mu desin? Yoksa “Allah ecir sabır versin!” diye övsün mü?

Ne ise o aralık “Affedersiniz...” itizarıyla salona Şehnaz Hanım girdi. O, Perran’ın ölümüne ve bilhusus Hürrem Lütfü’nün bir gözü kör oluşuna yürekten katmerli bir sevinçle sevinmişti. Zaten maceranın böyle bir netice alışı biraz da onun entrikaları tesiriyle olmamış mıydı? Fakat bu kadın, hilkaten mahir bir amatör aktristi. Koyu renk bir elbise ve matemli bir çehreyle içeriye girdi.

Meyus kocaya doğru yürüdü. Hafif bir reveransla boynunu eğip durarak:

— Yeyinize iştiraken taziyet beyanına geldim. Perran Hanımefendi gibi bir ev kadınının bu suretle ziyasına çok müteessir oldum. Ölümün kendinden ziyade bana şekli dokundu...

Bu, bir taziyet değil, kızgın çiviyle matemzedenin kalbini cı-zırdatmaktı.

Mazlum Ulvi Bey melul melul önüne baktı. Cevap bulamadı.

Şehnaz devam etti:

— Akıllı, fikirli ve bediiyatla mütehassis bir adam, o güzel vücuda kıyamazdı. Nihayet bir kokain delisi bu işi gördü.

Evet, Mazlum Ulvi Bey karısını öldürmeye uzun müddetten beri niyetlenmiş fakat bu katle bir türlü eli varamamıştı.

Bu da bediiyatla ihtisasından değil, muhabbetinin şiddetinden, büsbütün zayıflamış olan irade kuvvetsizliğinden ileri gelmişti.

Şehnaz suret-i haktan görünerek karşısındaki dertli adamla eğleniyordu.

Hüsrev Nizami Bey söz değiştirmek için zevcesine:

— Hanım, senin de nen var? Bugün benzin soluk, dedi.

Şehnaz mahzun bir süzülüşle:

— Nem olduğunu sormaya lüzum var mı? Perran Hanım'a ke-derlendim.

Mazlum Ulvi Bey mütehayyir bir bakışla:

— Merhumeye hakikaten bu kadar acıdınız mı?

— Niçin yalan söyleyeyim efendim? Yüreğim yandı...

— Hayatınızda birbirinizle konuşmadınız da...

— Ah, nasıl söyleyeyim efendim? Bu hususta kabahat bende değildi. Süngü depreşmesin... Şimdi doğruyu söylesem ölüyü çekiştirmiş gibi olacağım...

Hüsrev Nizami Bey, karısını coşmak üzere olduğu zeminden döndürmek için, ona istirahatkâr gözlerle baktı.

Şehnaz, bu sükûti yalvarış karşısında bir müddet dudaklarını ısırarak sustuktan sonra:

— Perran Hanım'ın vefatı bana iki suretle tesir etti.

Mazlum Ulvi Bey:

— Ne gibi?

Şehnaz:

— Arz edeyim... Birincisi, öyle bir gencin zıyına acımdan gelen teessür. İkincisi de onun ölümünden kendim için çıkardığım bir ibret hissesi dolayısıyla.

Hüsrev Nizami Bey bu sözden hemen şemetlenerek sordu:

— Ne demek istiyorsun Şehnaz?

— Anlamadınız mı?

— Hayır...

— Ölüme meyyus olduğum kadar teessüründen memnun kalıyorum da...

— Oh vallahi, hiçbir şey anlaşılmaz muamma...

— Niçin anlamıyorsunuz canım? Ben öldüğüm zaman siz de tıpkı Mazlum Ulvi Beyefendi gibi bütün kabahatlerini affederek arkamdan ağlayacaksınız... Bu da bizim gibi galeyanlı hayat geçiren kadınlar için büyük bir teselli değil midir? Zavallı Perran'ın gezdiği, tozduğu, sevdiği, eğlendiği yanına kâr kaldı. Bu manasız dünyada zaten aşktan, gönülden başka ne var? Her şeyden kendine bir ibret, bir ders payı çıkarmak bence, işte en büyük felsefe budur. Beyefendiler, bu acıklı olaydan siz de kendiniz için gereken ibreti çıkarmalısınız...

Şehnaz Hanım, gözlerini Mazlum Ulvi Bey'e çevirerek "Beyefendi, teesürünüze iştirakteki samimiyetime inanmanızı rica ederim..." sözlerini ilave ettikten sonra salondan çıktı.

Şehnaz Hanım, matemzede kocanın yaralı kalbine tuz biber eken bu sözleriyle ne demek istiyordu? Bu sitemkâr ifadesinden kendi kocası için de tehditler parlıyordu.

Hanım, bir komedi aktrisi tavrıyla salonu terk ettikten sonra iki ihtiyar derin derin birbirine bakiştılar.

Mazlum Ulvi Bey sakit nazarla şöyle demek istiyor gibiydi:

— Benimki öldü, kurtuldum. Bu başı havada kadınla senin maceran da bakalım ne netice alacak?

46

Kokainman Sakıp Cemal'in cinayet vakası Perran'ın hayatıyla Hürrem Lütfü'nün bir gözünün üzerine patladı. Gençliği, güzelliğiyle bütün kadınların gönülleri üzerinde parlak bir aşk saltanatı kuran bu delikanlının yek-çeşm kalması sevda hayatını birdenbire söndürüverdi. Fakat gözünü gizlemek için şimdi koyu bir gözlük kullanıyordu. Muhabbet pandomimasında birinci rolü oynayan uzuv gözdür. Onun ifadesi siyah camlarla perdelendikten sonra o çehrede teshir kuvveti kalır mı?

Sevmeden yaşamak, bu genç adam için bir ölümdü. Bir müddet intihar sınırlarında dolaştı.

Sokaklarda gezinirken bazen Seyfettin'in arabasında Şehnaz'a tesadüf ediyordu. Otomobil bazen bir hayal gibi tek gözünün önünde uçup kayboluyordu. Bazen kırlarda bir ağaç gölgesinde onları dinlenirken görüyordu.

Hanımla şoför arasında ne sıkı bir samimiyet vardı? Hemen yanak yanağa, ağız ağıza denecek vaziyetlerde konuşup gülüşüyorlardı.

Şehnaz, eskiye nispetle biraz semirmiş olmakla beraber güzeldi. Yüzünün o genç kız taraveti hiç bozulmamıştı. Sokağa en son moda tuvaletiyile renkler, ipekler içinde çıkıyordu.

Sakatlığının verdiği mahcubiyetle sıkılan Hürrem Lütfü, kendini göstermeden, hep onları alargadan tetkik ederken birkaç defa Şehnaz'ı yakından görmek arzusuna tahammül göstermeyerek yanlarına sokuldu. Otomobilin etrafında dolaştı. Fakat Şehnaz hiç aldırmadı. Onu tanıdı mı, tanımadı mı?

Hürrem şekil ve şemalce hep o eski adamdı. Yüzüne bir gözlük takmakla, samimi, eski aşına bir göz için kalıpça tanınmaz bir hâle gelmesi mümkün değildi. Besbelli Şehnaz onu tanıyıp tanımamaya hiç ehemmiyet vermediği için aldırılmıyordu. Kendinin varlığı, yokluğu bu kadın için müsaviydi.

Bu acı düşünceyle büsbütün zehirlendi. Sevdada kendini idaredeki metanetiyle en güzel kadınları ayaklarına düşüren bu delikanlı, gözüyle beraber şimdi bu sahadaki cesaret ve itibarını kaybetmişti.

Günlerce orada burada siyah gözlüğüyle gezindi. Birkaç saatlik sahte muhabbetleri satın alınan kadınlarla yattı, kalktı. Fakat hiçbir yerde gönlünün samimi aşk gıdasını bulamıyordu. Nihayet Şehnaz'ın, kendine eski şiddetli temayülünden ümitlenerek ona şöyle bir mektup yazmak cesaretini gösterebildi:

“Hanımefendi...

Evvelden ruhlarımızın bütün şiddetiyle birbirimizindik. İkimizin de hiçbir kabahatimiz olmaksızın içtimaiyatın ihdas ettiği beyhude âdetler yüzünden henüz birbirimize doymaksızın, muvakkaten ayrılmak mecburiyetinde kaldık. Şimdi görüyorum ki aramızda kararlaştırmış olduğumuz bu muvaffakiyet, bir ebediyet şekline giriyor. Hayatımda sizi aklımdan çıkarmak benim için nefes almayı unutmak kabîlinden imkânsız bir şeydir. Fakat ben unutuldum mu? Oh, ne acı şüphe! Buna da pek ihtimal verememekle teselli arıyorum. Birleşmek için, belki daha çok uzun sürecek bir hüsnütesadüfün lütfuna mı intizar edeceğiz?”

Hürrem Lütfü Bey işte bu tonalitede sayfalar doldurarak Şehnaz'a gönderdi. Bu beylik sözlerle onun küllenmiş gönül ateşini eşelemeye uğraşacaktı. Fakat hanımdan kısaca şu yazılı cevabı aldı:

“Hürrem,

Zavallı çocuk, ne kadar bozulmuşsun? Tek gözle sevda mektubu yazman bana tek kürekle mehtaba çıkmak gibi geldi. Her şeyi yazıyorsun lakin körlüğünden hiç bahsetmiyorsun. Birbirimizden ayrıldığımız zaman senin çehre uzuvların tamamı. Gözünü hangi kazada kaybettiğin malum... Aşk malullerine mahsus bir imaret yok mu? Oraya müracaat et! Benden tarafa inayet ola...

Hem o kadar meyyus olma... Bir gözün çıktıysa öbürü sağlam ya... Allah ziyandan saklasın, onu da böyle beyhude yazılarla yorma...

Siyah gözlük altında dünyayı karanlık görüyorsan şimdi her şeyin çaresi var. Suratındaki boş çukura camdan bir göz taktır. Böylece biraz ampeye yani içlerine saman doldurulmuş müze hayvanlarına benzersin. Zararı yok. Gençliğin, güzelliğin sağ olsun...

Bu âlemde her şey dengi dengiyle tevazün eder. Gönlün aşksız duramıyorsa kendin gibi sakat bir karı ara. Birbirinize diyeceğiniz kalmasın.. Bir tek gözlü ile bir topal pekâlâ birbirini tamamlayacak bir eş olabilirler...

Bir daha inayet ola...”

Bu cevabı alınca Hürrem Lütfü yeisinden kudurdu. Keşke öbür gözü de çıkaydı da bu hakarete maruz kalmasaydı? Bir zamanlar aşk semasının bulutlarına yükselen bu müteazzım genç, şimdi kendini bir kör dilenci durumuna indirilmiş görüyordu.

Samimiyetle sevişmiş gönüller için sonradan vaki bir sakatlığın suitesiri olabilir mi? Bedence maluller, niçin öteki insanlar tarafından hafiflikle ve bazen açıktan açığa alayla karşılanıyorlar?

Hürrem Lütfü'nün kalbi, beşeriyetin sağlamlarına karşı derin bir hınçla burkuldu. Artık o, haddini bilmeli, meyus gönlünü oyalamak için sakat bir kadın mı aramalıydı? Şimdi yüreği derhâl sevdedan intikama geçti.

O günlerde Şehnaz kimlerle sevişiyordu? Bir yekçeşme ihtiyacı olmayacak kadar etrafı ateşli üftadelerle sarılmış olmalı... Perran'ın hadisesinden dolayı Hürrem Lütfü'nün bu maceraları tetkike vakti olmamıştı. Eski metresinin yeni hayatını pek bilmiyordu. Ortada göze görünen bir şoför Seyfettin vardı. Eli direksiyon kullanmaktan nasırlanmış, benzin kokulu bir şoför kendine tercih olunuyordu.

Seyfettin'i bulsa hemen bir kaşık suda boğacak kadar ona kin bağladı. Hâlbuki hakikat hiç de zannettiği gibi değildi. Seyfettin, Şehnaz için deruni infilakı gittikçe artan bir yanardağ şiddetiyle alevleniyordu. Fakat kadın bu yangın karşısında biteessür, bir şehrayın seyrederek gibi bu çok zavallı âşığıyla eğleniyordu.

Şehnaz'ın gözünde Seyfettin, onun boş vakitlerini oyalamak için taklak atan bir kedi, susta duran bir finodan başka bir şey değildi.

Bir gün Hürrem Lütfü Bey, Seyfettin'i sokak kenarına çektiği arabasının içinde, derin düşüncelerin yeisine dalmış bir durgunluk hâlinde gördü. Şehnaz'a dair bazı malumat alabilmek ümidiyle şoföre yaklaşarak:

— Maslak'a doğru gideceğim...

Seyfettin, bu teklif karşısında, uykudan uyanır gibi ağır ağır başını çevirerek çok müstağni bir telaffuzla cevap verdi:

— Müşterim var...

— Seyfettin, beni bilemedin mi?

— Bildim...

— Ya niçin yabancı gibi istigna ile muamele ediyorsun? “Müşterim var” ne demek? Ben müşteri değil miyim?

— Mezardan babam çıksa, yalvarsa götüremem müşterim var. Bir şoför “Müşterim var” dedikten sonra lakırdı kesilir... dedi, başını öbür tarafa çevirdi.

Bu nezaketsizliğe bütün bütün sinirlenen Hürrem Lütfü artık kendini tutamayarak:

— Beklediğin müşterinin kim olduğunu biliyorum.

— Bil... Ondan ne çıkar?

— Zavallı ahmak çocuk...

— Beyefendi, çatma bana, çekil oradan, rica ederim.

— Aptal aptal işte burada akşamlara kadar arpacı kumrusu gibi düşünerek pinekle dur. Üç gün beklesen nazenin gelmeyecek... Senin zihnin hep onunla meşgul. Bedbaht çocuk, hanımının beş dakikacık olsun seni aklına getirdiği olsa bari... Maşukan şimdi nerede? Kimlerle bulunuyor, biliyor musun? Dünyadan haberin yok, budala... Enver Ragıp, Afif Hüsnü ile tekrar muhabbeti tazedikten sonra Vasfi Şeyda adında bir üçüncü delikanlı ortaya çıktı...

Birdenbire benzi uçan şoför lakırdıyı kesti. Şimdi bütün dikkatiyle söylenene kulak vermeye uğraşıyordu.

Matlup tesirin husulünden memnun kalan Hürrem Lütfü devam etti:

— Evet... Evet... İki evvelki âşığa şimdi bir üçüncüsü inzimam etti. Şehnaz Hanım kucaktan kucağa bir futbol topu gibi yuvarlanıp duruyor. Sen bu bin gönüllü kadın için zevcenî, çocuklarını, bütün aileni, maişetini, mesleğini, saadetini, hasılı her şeyini feda ettin. Fakat bu hanımefendi senin uğruna tırnağının ucuna kıymak ister mi acaba? O kocalı, namuslu, yüksek, amatör bir fahişedir. Bir

şoförle dile gelerek itibarını kırmayı istemez. Senin yaltaklanmalarına o bazen hüsnükabul gösterir. İhtimal ki senin kollarının arasında da yuvarlanır. Fakat bu hareketleri seni sevdiğinden değildir.

Hürrem Lütfü Bey, gittikçe bir ölü çehresi bağlayan şoförün derin teessürüne dikkat ettikten sonra:

— Ne içindir? Dinle, sana söyleyeyim. Bu Şehnaz, bu sevda topu bir zamanlar benim ayaklarıma da dolaştı, durdu. Ben onu insafsızca birkaç tekme ile uzaklara fırlattım. Sen de bu vukuatın pek yabancıysın değilsin. Daima içimizde gibisin. Şehnaz benden yüz bulmadığı zamanlarda senin ağuşunda teselli ve inşirah aramaya gitti. Bugünkü âşıklarıyla da her ne sebeple ise infiale uğradıkça onlardan intikam almak için senin kucağına atılıyor... İnsan sevdiğine meyus olduğça, gönül avutmak için sevmediğinin kolları arasında bir melce arayabilir. Oğlum, Şehnaz seni hakiki bir hisle, temiz bir aşkla sevmeyi, sevemez. Sen onu ruhunun bütün galeyanyla, bütün ateşle seviyorsun. Elbette bu senin hissini bilemiş, inceltmiştir... Şehnaz'ın kendini sana verdiği saatlerde senin buselerini acı bir ilaç içer gibi yüz buruşturarak kabul ettiğine dikkat etmedin mi? Avanak genç, bekle, kakılmış gibi buradan başka yere ayrılma, bekle... Hanım ne bugün gelecek ne yarın ne öbür gün! Sen şimdi onun zerre kadar aklında yoksun. O başkalarıyla sevda alıp veriyor.

Hürrem Lütfü Bey, bir kucak diken gibi kanatıcı sözleri şoförün suratına savurduktan sonra ince bir teşeffü tebessümü ile yüreğini soğutarak geçti gitti.

Bahtsız Seyfettin'i esfel-i safiline indirmek için bu kadar acı sözlere lüzum yoktu. O zaten bu aşk muammasının cehennemî ateşleri içinde kaç zamandır sınırlarını kavurup duruyordu. Bu insafsızca ihbar ona kurşun gibi tesir etti. Eski yaralarını bütün bütün deşti, kanattı. Kaç zamandır beynini yakan şüphelerini hakikatleştirdi. Ne kadar müntakimane de olsa Hürrem Lütfü'nün bütün sözleri hep birden yabana atılacak gibi değildi. Eğrisi varsa doğrusu da çoktu. Seyfettin için Şehnaz bir ruhtu. Hayatını, bütün düşüncelerini o kuvvet membainin ateşinden alıyordu. Kendini gezdiren, düşün-

düren, söyleten, hasılı yaşatan, o kadındı. Fakat şoför kendisinin, hanımının nazarında hiçbir şey olmadığını biliyordu. Göze batan bu hakikati inkârda niçin teselli aramalı? Evet, hissiyatında bir değişiklik görmek için nahoş bir ilaç alır gibi onun kolları arasına ekşimiş bir yüz, ürpermiş bir vücutla düşüyordu. Bu, bir sevgi değil, pek vuzuhla anlaşılamayan bir his sevkiyle hemen hemen bir katlanma idi. Hanımın bu tenezzülleri de de pek nadiren vuku bulan bir lütuftu. Bütün müthiş ızdırabı yalnız bir tarafa yüklenen bu muvazenesiz aşkın sonu nereye varacaktı?

Maişetini, ailesini, saadetini, sıhhatini hep bir kadının uğruna feda ediyor, ettikçe çehresi verem rengi bağlıyor, biçare şoför belki de hakikaten tüberküle tutuluyor, genç yaşında buruşup solarak kadit ihtiyara dönüyordu. Artık hiç yüzüne bakılamayacak bir hâl gelince ne olacaktı? O, Şehnaz tarafından büsbütün terk olunmaya tahammül edemezdi. Bu metrukiyetin³⁸⁵ alamına³⁸⁶ nazaran ölüm, kendine o kadar tatlı görünüyordu ki...

Evet, ölüm fakat onun da hammalçası, kibarcası, ahmakçası ve şaircesi vardı...

Hürrem Lütfü'nün acı ihbarı doğru olmalı ki Şehnaz Hanım on beş, yirmi gün kadar şoföre hiç görünmedi. Ah şüphesiz, eski yeni amanlarıyla kim bilir nerelerde fink atıyor?

Bu tahassür günleri biçareyi bütün bütün bitirdi. Her iştihak saatinin yüreğinde tutuşturduğu ateşi o, rakıyla söndürmeye uğraşarak Şehnaz'ı görebilmesi muhtemel olan yerlerde serseri dolaşiyor, bu avareliği esnasında zihninde kurduğu ölüm planının burda tafsilatının müşküllerini hal ile meşgul oluyordu.

Aşk hususunda kendine yaver olmayan talihi, bir ölüm projesinde muvafık bir çehre gösterirse? Tasavvurunu çok parlak buluyordu.

Bir kere katiyen intihar kararını verdikten sonra aşkın ölümünü beklemekte de, vuslat zamanlarına intizarı andırır bir helecan vardı.

³⁸⁵ metrukiyet: terk edilmiş olma

³⁸⁶ alam: elemeler

Çünkü tahammülü gayeye gelmişti. Sırf ızdırap kesilen hayatın acılığına artık takat getiremiyordu.

Günlerle helecanını çektiği fırsat günü zuhur etti. Bu pek elemeli, uzun intizarın sonunda nihayet bir sabah Şehnaz Hanım geldi. Aşkının hummaları içinde eriyen cefakâr sevdalısını buldu. Hanım da pek sinirliydi. Ne olmuştu? Gönlü yine hangi vefasızın iğfaliyle sarsılmıştı? Seyfettin, maşukasını görünce serapa raşe kesildi. Ona dikilen gözleri süzüle süzüle bayıldı. Sesi kısıldı. Çenesi tutuldu. Sorulan bir iki suale anlaşılmaz kekelemelerle cevap verdi. Fakat hanım, onun bu büyük teessürüne gayetle lakayıt kalan sinirli bir tebessümle sesini ahenklendirerek:

— Bugün yine çok içim sıkılıyor. Sana geldim. Beni gezdir, eğlendir...

Seyfettin, lakırdı söylemesini unutmuş yutkunmalar arasında:

— Emrediniz... Ne tarafa?

— Ne tarafa? Onu ben de bilmiyorum. Şişli'den beni uzaklaştır. Dünyanın ucu bucağı gelmez bir tarafına doğru uçalım...

Neden sonra Seyfettin'in solgunluğuna, bitkinliğine dikkat ederek:

— A, ne oldu sana zavallı çocuk? Bal mumu gibi sararıp erimişsin... Sıtma mı tutuyor?

Şoför, cevap olarak bütün alamını gözlerinin süzgülüğünde toplayarak hanımın ruhuna dökmek ister bir hüznle ona baktı. Şehnaz bu sakit nazarın belagati karşısında titredi. Bu genç vücutta açmış olduğu onulmaz iltiyam-napezir yaranın dehşetini anladı. Onu siteme benzer latifelerle oyalamak için:

— Seyfettin, böyle somurtkan durma... Geldiğime sevineceksin zannettim. Bilakis sen suratı astın...

Şoför baygın gözlerini sevgilisinin üzerinde gezdirerek:

— Çok sevinç hüzü getirir...

Oh, haydi saçmalama... Hüzün başka, sevinç başka... Gül bir parça da sevindiğini anlayayım...

Seyfettin bu teklifin makûsu tesiriyle gözlerinden akan iki damlayı göstermemek için başını öteye çevirdi:

Şehnaz:

— Aa, bebek ağlıyor. Zavallı yavrum, bu dünya kederi ağlamaya değer mi? Düşen fırsat anından hemen yararlan. Gül. eğlen. İşte bu kadar. Ötesini düşünme... Vallahi bugün ben senden çok sinirliyim. Kahrımı bu otomobilin rüzgârı içinde savurup dağıtacağım. Sen de benim gibi yap.

Bu teselli, şoförü bütün bütün bitirdi. Çünkü hanım başka erkeklerin sevdaları için sinirlenmişti. Seyfettin, karşısındaki için ölüyordu.

Bu ümitsiz matemzede âşık, otomobilin cidarına dayadığı kollarının üzerine bir çocuk gibi kapanarak epeyce bir baş dönmesi geçirdikten sonra ayılmaya çabaladı. Bütün gayretiyle gülmeye uğraşarak:

— Bir şey değil, geçti...

— Ne geçti?

— Baş dönmesi, şoför hastalığı...

— Bu namda bir hastalık mı var?

— Evet...

— Bunu senden başka bir şoförün ağzından işitmedim. Haydi çocukluk etme. Densizliğin lüzumu yok... Ben bugün eğlenmeye çıktım! Senin gibi mağmum³⁸⁷ bir arkadaşla neşelenmek kabil midir?

47

Beyoğlu'nun maruf³⁸⁸ bakkallarından, muhallebicilerinden kumanya düzdüler. Rakı, şampanya, mezeler, meyveler, tavuk söğüşleri, börekler, tatlılar...

³⁸⁷ mağmum: hüznünlü

³⁸⁸ maruf: bilinen

Hep bunlar otonun boş köşesinde epeyce bir yığıntı teşkil edince,

Şehnaz gülerek:

— Bu ne? Düğün mü var? İki kişiye bu kadar yiyecek...

Seyfettin cevap vermedi. Yalnız mağmum bir tebessümle içinden kendi kendine:

— Evet, düğün var. Ölümümüzün ziyafeti, dedi.

Ve sonra meftunane bir gülümsemeyle maşukasından sordu:

— Bu sualimle ikide birde sizi taciz ediyorum. Emir buyurunuz... Ne tarafa gidelim?

Şehnaz bir dakikalık bir tefekkürden sonra:

— Evet, bu da bir mesele... Altımızda bizi uçuracak bir otomobil var. Fakat nereye? Yüreğim öyle büyük bir sıkıntıyla dolu ki İstanbul'un bütün ufukları bana dar geliyor. Şimdi şu Maslak şosesi üzerinden koşsak lahzada Hacıosman Bayırı, Büyükdere... Sonra nereye? Bozuk bayırlardan tırmanarak Kilyos'a kadar koş... Önüne kopkoyu Karadeniz çıkar... Bari şu mübarek deryanın adını değiştirselere... Malihülyalı gününde bu isim insane sıklet veriyor. Bu memlekette öküz arabası, seyran için için en muvafık nakliye vasıtasıdır. Git, git, yine oradasın... O zaman sahalar adama ne kadar geniş görünür... Otomobiller İstanbul'u ne kadar küçülttü. Türkler için bu bir kâr mı, ziyan mı bilmiyorum.

Biraz daha düşündüler. Sonunda hanım:

— Seyfettin, bugün yer intihabını bana bırakma. Bunu düşünmek bile beni yoruyor. İstiyorum ki bugün benim için bir başkası düşünsün, yorulsun... Şoför değil misin? Bugün ikimizin zevkine, ruhi ihtiyacına tevafuk edecek en münasip kırlığı herkesten iyi bilirsin. İşte kendimi sana emanet ediyorum. Gezdire, neşelendir.

Hanımın bu teslimi Seyfettin'in zihninde kurmuş olduğu plana çok uygun geliyordu. Sevda oyunlarının küçük hicranları arasında kendini eğlendirmek için Seyfettin'in otomobilinde neşe aramaya çıkan hanımı o, bugün ölüme götürecekti...

Bu dünya hayatında yalnız onun olmasına imkân bulunamayan sevgilisini kolları arasında ebediliğe uçuracak ve artık kimse, hiçbir kuvvet sevgilisini onun kenetlenmiş kucağından ayıramayacaktı.

Gençliğini tebah eden bu zalim aşk muammasının anahtarını artık bulmuştu. İnsaniyetin en mühim keşiflerine muvaffak olan büyük kâşifler gibi seviniyordu. Şehnaz artık bütün onundu. Aralarına rakipler girebilmesi ihtimali yoktu. Bu gece artık onun iftirakıyla, iştiağıyla inlemeyecek, ölümün müebbet döşeginde hesapsız gecelerle koyun koyuna yatacaklardı.

Şimdi otomobil, rüzgârları yararak bu dünyada nakâm kalan şoförü öbür âlemde bermurat etmek için ölüme koşuyordu.

Çarçabuk şoseyi boydan boya katettiler. Bayırdan aşağı süzül-
düler. Büyükdere'ye indiler.

Araba Gülmez'e doğru dönüp yol alırken Şehnaz sordu:

— Nereye?

Deminki solgunluğuna bedel şimdi yüzü garip bir sevincin hareketiyle pembeleşen şoför, başını çevirip gülümseyerek:

— Vakit erken, gün uzun... Sizi her tarafa dolaştıracam...

— Bu dağlar, bayırlar, ormanlar, sular, çayırlar bugün hep bizim değil mi Seyfettin?

— Arabamda sizi gördükçe kendimi bütün dünyalar benim olmuş biliyorum...

Bentler'de döndüler, dolaştılar. Bir yerde durmuyorlardı. Sanki kendilerini çeken akibete kavuşmak için yüreklerinde teskin olunmaz bir istical vardı.

Sarıyer'e indiler. Maden yokuşuna saldırdılar. Zapt olunmaz bir afacana dönen araba bataklıkta uçan bir kuş çırpıntılarıyla yine kambur kambur yolun çukurlarına dalıp çıkarken Şehnaz, sarsıntılar arasında:

— Gideceğimiz yeri keşfettim...

— Neresi?

— Yeşil Kaynak...

— İster misiniz?

— İstemem değil...

Lakin şimdi bana orası hazin geliyor.

— Neden?

— Zavallı Perran...

Duasının müstecap olmayacağına yüreğinden de emin bulunan şoför, ince bir tebessümle:

— O yattıkça Allah size ömür versin... dedi ve sonra gülümsemesini genişleterek derin derin bir göğüs geçirişle hanımın yüzüne baktı.

Şehnaz şeametlenmiş gibi bir çatkinlikle:

— Seyfettin, o nasıl bakış? Hem ölüme gülünür mü? Neye sırtıyorsun?

— Ölüme gülmüyorum. Benim bazı aksi âdetlerim vardır.

— Nasıl?

— Ağlanacak şeye gülerim... Gülüneceğe ağlarım...

— Bu huyunu tashih et. Hiç iyi değil. Ağlamanın da, gülmenin de yeri var. Bunun sırasını şaşırınlara deli derler.

— Emrinizi tutmaya gayret edeceğime söz veriyorum. Yeşil Kaynak'a gitmekten şeametleniyorsanız direksiyonu başka tarafa çevireyim.

— Şeamet sözünü de şimdi nereden çıkardın? Bugün seni pek garip bir hâlde görüyorum. Gözlerin başka türlü bakıyor. Ağzın senden hiç işitmediğim sözleri saçıyor...

— Ben her zamanki sadık, samimi hayranınız Şofor Seyfettin'im. Perran Hanım öldüyse Yeşil Kaynak'ta can vermedi ya? O azgınlığın bu akıbetine hiç şaşılmaz değil mi? Hanımefendi, affedersiniz. Bırakınız şunu? Bu günahkâr kadının matemini tutacak değiliz ya? Onun arkasından bedbaht, bunak kocasından başka bir ağlayan bulunmadığına eminim. Buralarda Yeşil Kaynak'tan başka

suyu olan تنها bir yer bilmediğim için oraya çekiyorum. İstemi-yorsanız emir daima sizin, kulluk benimdir.

Otomobil homur homur yokuşları tırmandı. Düzlükten su gibi aktı. Nihayet hanım, şoför, yine kol kola kaynağın çukuruna indiler. Burası hâlâ eski eğlentilerin döküntüleriyle doluydu. Şehnaz, oraya buraya saçılmış konserve kutularına, boş şişelere bakarak:

— Buraya geldiğimize pişman oldum doğrusu...

— Niçin efendim?

— Perran'ın bu kutulardan yediğini, bu şişelerden içtiğini düşünüyorum da yüreğime hüznün çöküyor. Zavallı kadın gençliğine doyamadı. Oh, bu dünya ne kadar asılsız şey? Şimdi varken şimdi yok oluveriyorsun...

— Hanımefendi, ölümden bu kadar korkar mısınız?

— Amma da sual ha? Ondan korkmayan kim var?

— Ondan korkmayanlar da vardır...

— Belki yalnız deliler...

— Ondan her korkmayana deli demek de pek akıllıca bir düşünüş değildir sanırım.

— Seyfettin, sen korkmaz mısın ölümden?

— Ölümden korkanlar şoför, kaptan, tayyareci, kayıkçı, cambaz olamazlar. Daha da çok tehlikeli sanatlar var. Ölümden korkanlar, korkmayanların sayesinde yaşarlar. Hem korkup korkmamak ne para eder? Geleceği varsa ölüm sormadan geliverir.

— Ay, artık kapa bu bahsi. İki gencin arasında bu muhiş sözün ne anlamı var?

— Bilmem, nasıl oluyor da lakırdı dönüp dolaşıp hep oraya geliyor...

— Perran'ın ruhu şimdi burada, aramızda dolaşıyor da onun için...

— Hayatında birbirinizle hiç dost değildiniz.

— Dost değildik ama ölüm her husumeti aradan kaldırır. Per-ran'ın ölümüne Hürrem Lütfü sebep oldu. Kendisi de kör oldu ama inşallah öbür gözü de çıkar da sürünür...

Hürrem Lütfü namını anarken Şehnaz Hanım'ın yüzü kızarıyor, gözlerinden ateşler saçılıyordu. Bu delikanlının aşkı, hanımın gönlünde hâlâ sönmeyerek onu hınç suretiyle şiddetle sarsmakta olduğuna dikkat eden şoförün kıskanç damarlarını koparacak gibi gerdi. Fakat çektirdiği bu sevda ızdıraplarının hesabını o gün birkaç saat sonra hanıma ödeteceğini bildiği için her şeyi hazmederek sustu.

Bir erkeğin kalbinden simasına akseden hissiyat dalgalarını seçmekte pek mahir olan Şehnaz Hanım:

— Seyfettin, güya bugün seninle eğlenmeye çıktım. Suratında neşeye delalet eder şemme yok... Vallahi bilmem neden, vücudumdan ürpermeler geçiyor. Bu uğursuzluk bize nereden dolaş oluyor bilmem...

— Deminden iyi keşfettiniz ya... Perran'ın ruhu aramızda dolaşıyor. Bizi kıskanıyor. Bugünkü eğlencemizi çekemiyor. Dünyamızda iken aramızda hüküm süren büyük rekabet, ahiretten elan gayretini güdüyor... Ah ah, bu kıskançlık ateşini ölüm bile söndüremiyor. Fakat çok şükür, bugün yanımızda hep bu dertlerin ilacı var.

— Nedir?

— Rakı, şampanya.

— Amma da yaptın, Seyfettin. Senin nazarında içki her derde devadır.

— Ona şüphe mi var? Şampanya şişelerinin patladığı yerde gam, keder durabilir mi?

Gazete ve parşömen kâğıtlarıyla yere bir kır sofrası kurdular. Yiyecekleri dizdiler. Şoför, cebinden çıkardığı kocaman çakının tirbuşonu ile rakı şişesini açtı. Alkol itiyadıyla karışan sevda heyecanından zavallının o yaşta elleri titriyordu.

Şehnaz, şoförün hazırladığı istiğnalı bir göz gezdirerek:

— Bugün içimdeki sıkıntı beni boğacak... Canım bir şey yemek istemiyor...

— Bir kadeh aperitif alınız, iştihanız hemen açılır.

Şehnaz tiksintiyle yüzünü buruşturarak:

— Aperitif de ne oluyor canım? Rakı diye şu menhusun adını doğrudan doğruya söylesen olmaz mı?

— Menhus mu? Ah, bu mübarek şeye o namı nasıl veriyorsunuz?

— Mübarek mi? Dilimizin bu en temiz kelimesini de bu istimal ile kirletmeyin. Bunun adı, âlem nazarında ümmü'l-habaistir. Her cinayet, her felaket bundan çıkar...

Şoför, ağzının tavanını yakarak iki tane birbiri arkasına çektikten sonra:

— Âlemin dediğiniz de kim oluyor? Halk... Bu da ne demektir? İşte manalarını bilmeden çok kullandığımız sözler... Rakıyı zemmede ede içenler çoktur. Bu insanların hangi işleri vardır ki içine mürailik girmesin? Ben rakıyı severim. Methodere içerim. İşte mertlik budur.

— Canım, bu koskocaman şişe nedir? Bu, sekiz kişiyi kütük gibi sarhoş eder...

Seyfettin bir kadeh daha doldurarak:

— O idmansız, ham midelere göre... Bu, benim tam gıdamdır. Bu cepthane olmasa ben nasıl şoförlük ederim?

— Korkutma beni Seyfettin...

— Korkmayınız... Ben ayıkken arabama binmeye korkunuz. Fakat sarhoşken korkmayınız. Çünkü niçin biliyor musunuz? Kafam tütsülü iken mahaşerallah birikmiş bir insan kalabalığının içinden karınca çiğnemenin süzülüp geçerim. İşrete beynimi muvazelenemezsem işte o zaman tehlikelidir. Büsbütün sersem bir adam olurum. Sağımı solumu bilmem. Beş metre ilerisini seçmem...

— Neden bu kadar sık kazalar olduğunun nedenini şimdi anlıyorum.

— Anlayınız... Kaza yapanlar ayık şoförlerdir. Motora benzin nasıl lazımsa şoförün beyni de ispirto ister. Rakıyı çekersin. İstim³⁸⁹ tuttun mu... Şarap tanrısı Bacchus gelir, direksiyonun üzerine oturursan kullanma artık, işi ona bırak...

Şehnaz Hanım mütevahhiş³⁹⁰ bir ürpertiyle:

— Demek sen bugün direksiyonu Bacchus'e teslim edeceksin?

Seyfettin sözü şakaya boğmak isteyerek:

— Allah esirgesin, hiç öyle şey mi olur? Ben hanımefendiyi Bacchus'ten de kıskanırım.

Ayıklıktaki mağmumiyeti giderek taşkın bir neşeye dönen şoför, latifeler arasında bir kadeh de hanıma içirdi. Nazik vücudun toprağa temastan incineceğini düşünerek onu dizleri üzerine oturmaya davet etmek istiyor. Fakat bu teklife henüz cesaret edemiyordu. Hanıma iki kadeh daha içirdi. Kendisi de kadeh kadeh üzerine yuvarlıyordu. İş yavaş yavaş kıvama geliyordu. Hâlet-i nezi andırır süzgülüklerle sevgilisine azar azar yanaşarak nihayet onu dizlerinin üzerine çekti. Şehnaz, küçük çırpınışlarla mukavemete uğraştı.

Dudak dudağa geldikleri zaman birbirinin olmuşlardı. Bütün ruhunun coşkunluğuyla sarılmaya, öpmeye, emmeye doyamayan erkeğin bu çok ateşli ağzının harareti altında yanan, pişen, terleyen Şehnaz, nedamet tiksintisinin verdiği kuvvetle başını öbür yana çevirerek kurtulmak için hırçın hırçın debelenirken şoför şöyle inliyordu:

— Benden öğreniyorsun...

— Bırak... Bırak... Kırılmadık kemiğim kalmadı.

— Söyle, benden öğreniyorsun...

³⁸⁹ istim: buhar

³⁹⁰ mütevahhiş: ürkmüş

— Ne yalan söyleyeyim, benzin kokusundan gönlüm bulanıyor... Bırak... Bırak, rica ederim. Sevmek başka, hırpalamak başka...

— Çok hoyratım değil mi?

— Evet. Bırak, boğuluyorum...

— Ah, ne bedbahtlık, Hürrem Lütfü Bey gibi sarılmasını bilmiyorum.

— Of... Hürrem Lütfü... O, hayırsızdır, vefasızdır ama ne yapayım ki gayet ince aşk sanatkârıdır.

Seyfettin, bu ismin verdiği büyük nefretle sarsılarak kollarını açtı. Hanım hemen kaçtı. Deraguşunun tamam kaynar zamanında kollarının arası boş kalan şoför, şikârına tekrar atılmak için baktı. Lakin Şehnaz'ı saçları ürpermiş, gözleri dönmüş alevli bir müdafaa hâlinde görünce üzerine varmaya cesaret edemedi. Yüzüstü toprağa döndü. Hazin hazin ağlamaya başladı.

48

Seyfettin, gözyaşlarının arasında “Beni hiç sevmiyorsun... Sevmiyorsun...” serzenişleriyle inerken Şehnaz onu yukarıdan aşağı mütekebbir bir bakışla süzerek:

— İşte bak, bu nankörlüğe de tahammül edemem. Ben hissiyatımı saklamam. Seni hiç sevmiyor değilim. Sen muhtelif aşklarım arasında ağız buran kekremsi bir salata gibisin. İştihâ açmak için arada bir senden tadıyorum. Fakat sen iştihâmı büsbütün kapıyorsun. Beni daha az sevsen belki ben de seni biraz daha seveceğim...

Şoför hem ağlayan hem söyleyen küskün çocuklar gibi:

— Seni daha az sevmek... Bunun usulü varsa öğret.

— Aşkının taşkınlıklarıyla beni boğuyorsun. Müstağni, çekingen dur da ben de seni arzu edeyim.

— Kendimi sana arzu ettirmek için ne yapayım söyle?

— Ne vakit ve nerede “Seyfettin” diye mırıldansam hemen karşıma çıkarsın. Benim seni bulacağım yerlerden biraz kaybol. Ben

de seni arayayım. Sokak başlarında her gün akşamlara kadar beni bekleme. Aşk başka, vazife başkadır. Aşk bir eğlencedir. Vazife bir borçtur. Benim için karımı, evini, çoluğunu çocuğunu ihmal etme. Bak, ben gönlümü şununla bununla eğlendirirken daima zavallı kocamı düşünürüm... Onu en müteessir edecek, az gücendirecek surette harekete uğraşırım. Senin tedbirsizliklerin yüzünden kocamla kaç defa hengâmeler geçirdim. Yaptığın deliliklerle o tahammüllü adamın bile sabrını taşırdın...

— Çılgınca seven bir gönlün nasihat tutamayacağını bilirsin ama yine böyle söylüyorsun...

— Sen beni ne kadar çılgınca sevsen ben senin olamam. Bu hakikati bil. Aklını başına topla. Benim seni memnun etmeye uğraştığım saatlerden fazlasını arama. Yoksa, sonra ha!

Seyfettin büyük bir helecanla:

— “Yoksa sonra ha” ne demek?

— “Bir daha beni hiçbir yerde göremezsin” demektir.

Seyfettin mahzun mahzun güldü. Şehnaz taaccüple:

— Neye gülüyorsun? Sözümün gülünecek tarafını göremiyorum.

— Ağlanacak şeye gülmek âdetimi anlatmıştım ya...

— Ben de “Bu huyunu tashih et” demiştim ya...

Bir müddet sustular. Bu sükûtta gizlenen dargınlık soğukluğu, bir hicran sıkıntısı vardı. Kadın sinirli, erkek çok kederliydi. Şehnaz birdenbire yerinden fırlayarak küçük ormanın gölgeleri arasına esneye esneye, gerine gerine gezindikten sonra:

— Burada da sıkıntı bastı. Haydi, kalk gidelim.

Şoför ağır ağır cevap verdi:

— Emir sizin.

Toplandılar. Otomobile girdikleri zaman Seyfettin, sarhoşluğun yüreğinde daha çok kabarttığı teessürünü taşırmamaya uğraşarak:

— Vakit erken, gün uzun, süratimize nazaran yollar kısa.

— Önüne ne kadar yol çıkarsa tekerleklerine çiğnet. Dünyanın ucunu bulursan öbür ucuna doğru dön... Ne olduğumu bilmiyorum. Yüreğime sıkıntı tırtılları üşüştü. Beni kemiriyorlar. Hiç durmamak ve her yerden kaçmak istiyorum...

— Sen gönlünün arzusunu söyle, ben her şeyin çaresini bulurum. Seni sıkılmayacağın yerlere kadar uçururum.

Otomobil düşmandan kaçan bir ejder gibi süratinin toz bulutları arasında bir fırtına hızını aldı. Bir kaza ihtimaliyle Şehnaz'ın yüreği gıcıklanmaya başlamıştı. Titrek bir sesle haykırdı:

— Çocuk, sana vur dedimse öldür demedim. Kendine gel. Birkaç milimetrelik yanlış bir inhiraf bizi ahirete kadar götürür.

Şoför biraz süratini kesti ve gülerek:

— Seninle birlikte ahirete gitmek benim için ne büyük mutluluk...

— Sus, böyle şakalardan hoşlanmam...

Seyfettin, hanımın ayıldığını anladı. Onu yeniden biraz sarhoş etmek lazımdı. Etrafı koca yemiş yeşillikleriyle çevrilmiş bir tepede durdular. Şoför:

— Burası nasıl?

— Hoş...

— Bu hoşluğu arttıralım.

Köpükleri arabanın tavanına fişkıran bir şampanya şişesi açıldı. Bu patlama gürültüsü arasında Şehnaz bir kahkaha kopardı:

Şoför:

— Neye gülüyorsun?

— Anlayamadın mı?

— Hayır.

— Bak, şişenin içinde şampanyanın ne kadar canı sıkılmış... Deli fişek gibi dışarı fırlıyor... O da bizim gibi, değil mi?

Seyfettin kadehi doldurup bu kibar metresine uzatarak:

— Şişeden çıktı. Şimdi içimize girsin, bizi neşelendirsin...

Kadeh kadehe, yanak yanağa toka ederek içtiler. Şoför bu barışıklıktan istifadeyi kaçırmayarak hanımın mahmur yüzünden uzun, özlü, ballı bir meze aldı. Fakat göğsünü yakan harareti söndürmek kabil değildi. Aşkın kevserini içtikçe daha ateşleniyordu.

Bir tepeden diğer tepeye uçtular. Bir şişe daha açtılar. Şoförün gözleri bayıldı. Sınırları gerildi. Kolları açıldı. Arzudan titreyen dudaklarıyla sonu gelmez buseler almak için sevgilisine atılmak istedi. Lakin bu defa kadın iki yumruğuyla onu göğsünden iterek:

— Oo, sen yüz buldun, astarını da istiyorsun...

Delikanlı tamam iştihasının inkişafında teneffüre benzeyen bu reddin yine yaralandı. Teessürünün şiddetinden sersemleyerek çekildi.

Neşelerini öldüren küçük bir sükûtta sonra Şehnaz:

— Haydi arş! Sür... Artık ne içecek hâlim ne de deraguşuna tahammülüm kaldı. Bir yerde durmadan gidelim.

Kâh açıp kâh kapayan bu mart havası mizacın önünde, gönlünde kopan müthiş fırtınalarla şoför sarsıla sarsıla yola düzüldü.

Şimdi nereye gittiklerini bilmez bir süratle dağdan dağa uçuyorlar, arabanın bir köşesine çekilen Şehnaz, boyun eğmeye benzer bir durgunlukla susuyordu.

Otomobil; yollu, yolsuz bayırlardan, yamaçlardan, düzlüklerden, havada zikzaklar yapan kırlangıçlar gibi çılgın bir hızla dönüp dolaşıyordu.

Gün nihayete erdi. Akşamın loşluğuyla beraber serinliği bastı. KIZIL bulutlar arasından süzülen bir şahin uçuşuyla Maden yokuşundan Sarıyer'e indiler. Çarşıya vurdular. Fakat araba Mesarburnu'na değil, Yenimahalle yoluna saptı. Pazarbaşı'nı geçtiler. Fırıldak Bahçesi yokuşuna saldırdılar.

Şehnaz uykudan uyanır gibi bir taaccüple sordu:

— Böyle tersine nereye gidiyoruz?

Şoför dargınlığını unutmuş bir tebessümle cevap verdi:
— Daha vakit var. Şu sahilin sabah güzelliğini görelim, döneriz.
Hanım itiraz etmedi.

Yokuşu çıktılar. Otomobil yolun ivicaçları³⁹¹ içinde bir kasırga gibi döne kıvrıla akıyordu. Telli Tabya'yı geçtiler. Bir uçurumun üzerinde şoför vitesi sonuna kadar açtı. Direksiyonu çevirdi. Bütün ruhunun ateşiyle bir hamlede sevgilisine sarıldı. Otomobil bir tayyare gibi havada bir kavis çizdikten sonra büyük sıkletiyile akşamın esmer sularına düştü. Deniz fıskırdı, köpürdü, açıldı. Onu bir lokma gibi yuttu. Boşluğa uçarken Şehnaz'ın bir iki saniye süren sayhası dağları inletti. Geçti.. Her şey bitti.

Şoför, herkesten, kendi ruhundan bile kıskandığı kadını kolları arasında çözülmez bir sarılışla ebediyete götürdü. İkisinin de günahlarıyla beraber ateşleri de deryanın ketum derinliğinde örtüldü.

49

Telli Tabya taraflarında bir otomobilin uçuruma sukutu, evvela o civarda bir kazaya hamlolundu. Ertesi günün akşam gazeteleri vakayı yazdılar. Bermutat hadise etrafında türlü tefsirler, dedikodular başladı.

O gece Şehnaz'ın eve dönmemesi, Şoför Seyfettin'in otomobiliyle beraber ortadan kaybolması bu kaza muamasının ilk safhasını aydınlattı. Hüsrev Nizami Bey'i telaş aldı. Zabıta tahkikata girişti. Şahit arandı. Oralarda keçilerini otlatan bir kocakarıyla bir çocuk, bir de Kavak'tan gelen bir yoğurtçu, otomobilin yaydan kurtulmuş bir ok gibi havadan denize indiğini görmüşlerdi.

Kocakarı elini göğsüne bastırarak dişsiz ağzının bütün belaga-tiyle anlatıyordu:

— Bakınız efendiler, aklıma geldikçe hâlâ yüreğim çarpıyor... Koca araba, bir kırlangıç gibi uçtu. Bir kadın çığlığı Boğaz'ın karşı dağlarına kadar aksetti. Otomobilin içinde bir boğuşma var gibiydi.

³⁹¹ ivicaç: eğri büğrü

Sular kaynadı. Arabayı dibe çekti. Orası engindir. Kavaklı Koca Hayri'nin oğlu Süleyman, atıyla birlikte oradan kayboldu. Onun için sarhoş dediler. Bunlar kim bilir nasıldı? Altinkum'larda, erkek kadın bir arada, hem de peştamalsız... Allah işte böyle elbette verir. Bu kazalı arabaya niçin binerler bu kadar? Her zaman yollarda bizi çiğneyecekler değil ya, bazen de içindekiler işte böyle bağıra çağıra ahirete giderler. Cuma, pazar buraları o arabalarla doluyor. Onların her biri İstanbul'dan buraya yirmi, yirmi beş liraya gelirlermiş. Biz yirmi lirayla kırk gün geçiniyoruz. Fakat ne çare ki onu da bulamıyoruz. Biri yer, biri bakar, kıyamet ondan kopar. Unutmayınız bunu yavrum, büyükanam söylerdi. Onun çok dedikleri çıktı. Biz fukaralar işte bu hayvanlar gibi (gerisini göstererek) yakında ot yiyeceğiz, midelerimizi alıştırabilirsek yaşarız.

İki hakikati bu kadar hışır hışır karıştıran kocakarının coşkunu durdurmak için hayli uğraştılar.

*

Hüsrev Nizami Bey otomobilin uçtuğu yere dalgıçlar indirdi. Boğaz'ın o kısmı derindi. Dibini bulamadılar. Meyus koca, zevcesinin ölüsünü bile şoförün kolları arasından kurtaramadı.

Hürrem Lütfü, o tecrübeli kafasında vakayı olduğu gibi canlandırarak hakikati bütün vuzuhuyla keşfetti. Şehnaz'ın zıyayına, çıkan tek gözü kadar acıdı. O, Perran'ın acısını henüz unutmamıştı. Bu ölüme sebep olanlardan intikam almayı bir vazife biliyordu.

Bir gün revolverini doldurdu. Gitti, Sermet Nadir'le Abdullah Nebil'i meyhanede buldu. Üzerlerine ateş etti. Fotoğrafçı, peykenin altına kaçarak kurtuldu. Sermet Nadir dizinden vuruldu. Bütün bu aşk vakalarından ortada bir kör ve bir topal kaldı.

*

Cemal Sakıp mevkufen isticvap³⁹² ediliyordu. Söze kâh peygamberliğini karıştırarak verdiği saçma sapan cevaplardan şüphe edilerek akli muayeneye sevk olundu. Ruhi hastalıklara derece

³⁹² isticvap: sorguya çekme

tayini, tababet ve mütehasıs tabipler için ne ağır ve ne rakık bir vazifedir...

Psikiyatrinin hangi derecesinde fen “Bu deli öldürür fakat kendisi kısasen öldürülemez.” diyebilecek? Bir tarafta gayrimesul-luğu münakaşa edilen bir malulün hayatı, diğer tarafta cemiyetin hukuku var. Hangisine kıyarsınız? İkisini de incitmeden medeniye-tin, insaniyetin, fennin, kanunun tefsirlerine göre bir hüküm vere-rek işin içinden çıkacaksınız. Yaptığını bilmeyerek öldüren mazur ve masum mudur? Fiilinin cezasından fennen muaf olabilir. Fakat öldürücülüğü hasebiyle cemiyete muzırdır. İngiliz kanunları, katil delinin maluliyetinde pek derece aramayarak “Öldüreni öldürül-melidir” hükmünü vermekte tereddüt etmiyorlar. Fransız romancısı Paul Bourget, cinnette derece tayinine gerek duymadan adam öldü-renlerin aleyhine şiddetli hüküm vermelerinden dolayı İngilizleri methetmektedir. Fakat Devans, Ernest Dupré, Pitre vb. uzmanlar cinnetteki heyecanın derece kabul edeceği lehinde, bundan dolayı da her adam öldüren delinin öldürülmesi fikrinin aleyhindedirler.

Sakıp Cemal ne olacak? Bu, müddeiumumilikle tababetin çar-pışmasından sonra anlaşılacaktır.

*

Vakadan birkaç gün sonra Hüsrev Nizami Bey’in merdiven-lerinden beli bükük bir ihtiyar, ağır adımlarla çıkıyordu. Ev sahibi onu koridorun kapısından istikbal etti. Mazlum Ulvi Bey felaketze-deyi taziyete gelmişti. Talihin makhuriyetine uğrayan bu iki ihtiyar, sarmaş dolaş oldular. Birbirinin yanaklarına gözyaşlarını bulaştı-rdılar.

Mülakat hazindi.

“Otur şuraya azizim, dertleşelim...” taziziyle misafir başkoltu-ğa yerleştirildi. Kahveler geldi. Sigaralar tellendirildi.

Mazlum Ulvi Bey ilk yudumlarda teessürünün ihtizazıyla:

— Vallahi beyefendi, Perran bir defa daha ölmüş kadar müte-essirim...

- Bilmez miyim? Izdıraplarımızda ayniyet var.
- İkisi de cennetin yüksek katında birleştiler.
- Biz helal ettikten sonra Cenabıhak da mağfiret kılar.
- Şoför de hanımla birlikte gitti.
- Sizin Cemal Sakıp'a ne olacak?
- Cinneti hasebiyle gayrimesulluğunu mucip rapor alabilirse kurtulacak.
- Vallahi bu zamanda deliliğin öyle büyük imtiyazları var ki insan akıllı bulunduğuna üzüntü duyuyor. Olan oldu... Bekâr mı duracaksınız?
- Size tuhaf bir şey arz edeyim.
- Buyurunuz.
- Birçok genç kadınlardan mektuplar, fotoğraflar alıyorum. Ne dersiniz buna?
- Birkaç tane de bana geldi. İçlerinde merhumeleri arattırma-yacak kadar güzelleri de var...
- Bize karşı bu rağbet, bu tehalük³⁹³ neden?
- Lüks bir hayat sürecekler... Zevce sadakatsizliğine karşı bizim idmanımızı da biliyorlar...
- Düşünelim azizim, düşünelim...
- İnce, derin birer istimzaç tebessümü ile birbirine bakıştılar.

*

Şoförün kaynanası matem yumruklarıyla kafasını didikleterek haykırıyordu:

— Ne yalan söyleyeyim... Seyfettin'e acımadım. Cezasını buldu. Otomobile yandım. Herkes kaza sanıyor ama kaza değil... O, böyle yapacağımı sarhoşken geceleri sayıklardı. A haylaz çocuk, kendinizi öldürecekmenizle karıyla birbirinize sarılarak denize atılınz. Otomobili bir kenara bırakınız. Borçlan, harçlan ne sıkıntılarla

³⁹³ tehalük: can atma

alındı o araba... Çoluğun çocuğun var. Onları aç susuz bıraktın...
Hangisine yanayım? Seyfettin ahirete gusülsüz gitti. Allah'ın divanına nasıl çıkacak?

BİTTİ

Heybeliada, 28 Nisan 1929